

2015

Volvokoncernens produkter och tjänster bidrar till mycket av det vi alla förväntar oss av ett väl fungerande samhälle. Våra lastbilar, bussar, motorer, anläggningsmaskiner och finansiella tjänster är delar av många av de samhällsfunktioner de flesta av oss är beroende av **varje dag**.

VOLVO

Volvo Group

INNEHÅLL

VD-kommentar	2
--------------	---

EN GLOBAL KONCERN

ÖVERBLICK	
Våra kunder får samhällen att fungera	4
Starka positioner tack vare...	6
...konkurrenskraftiga produkter och...	8
...förstklassig service	10

STRATEGI

Globalt sammanhang	18
Vision, kärnvärden, uppförandekod och önskad position	20
Strategi	22

AFFÄRSMODELL

Värdekedja	24
Produktutveckling	26
Leverantörskedja	30
Produktion	32
Distribution & Service	38
Produkter i användning	42
Återanvändning & återvinning	46
Värdeskapande	50
Introduktion	52
Hållbarhetsdrivkrafter	54
Hållbarhetsambitioner	55
Väsentliga frågor	56
Hållbara transportlösningar	58
Värdeskapande	64
Ansvarsfullt företagande	70

KONCERNENS UTVECKLING

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2015	
Global styrka	76
Viktiga händelser publicerade i kvartalsrapporter	78
Resultatutveckling	80
Finansiell ställning	83
Kassaflödesanalys	86
Lastbilar	88
Anläggningsmaskiner	92
Bussar	95
Volvo Penta	97
Volvo Financial Services	99
Finansiella mål	101
Finansiell styrning	102
Förändringar i eget kapital	103
Aktien	104
Risker och osäkerhetsfaktorer	107

NOTER

Noter och kommentar	111
Moderbolaget AB Volvo	158

BOLAGSSTYRNING

Bolagsstyrningsrapport 2015	168
Styrelsens ledamöter	178
Koncernledning	184

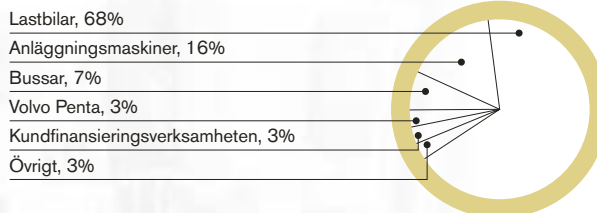
ÖVRIG INFORMATION

Förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare	188
Förslag till vinstfördelning	189
Revisionsberättelse för AB Volvo (publ)	190
11-årsöversikt	191

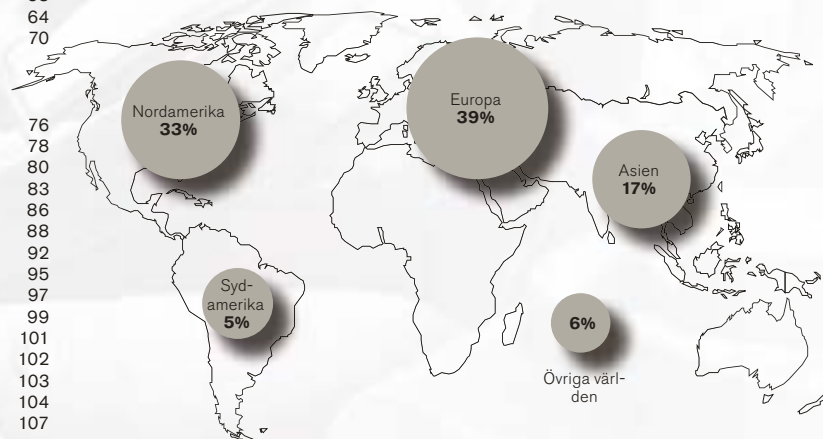
Definitioner	200
Årsstämma	201
Preliminära publiceringstillfällen	201

Volvokoncernens formella finansiella rapporter återfinns på sidorna 76-167 och 189 i den tryckta versionen, och är reviderade av bolagets revisorer.

ANDEL AV KONCERNENS NETTOOMSÄTTNING 2015

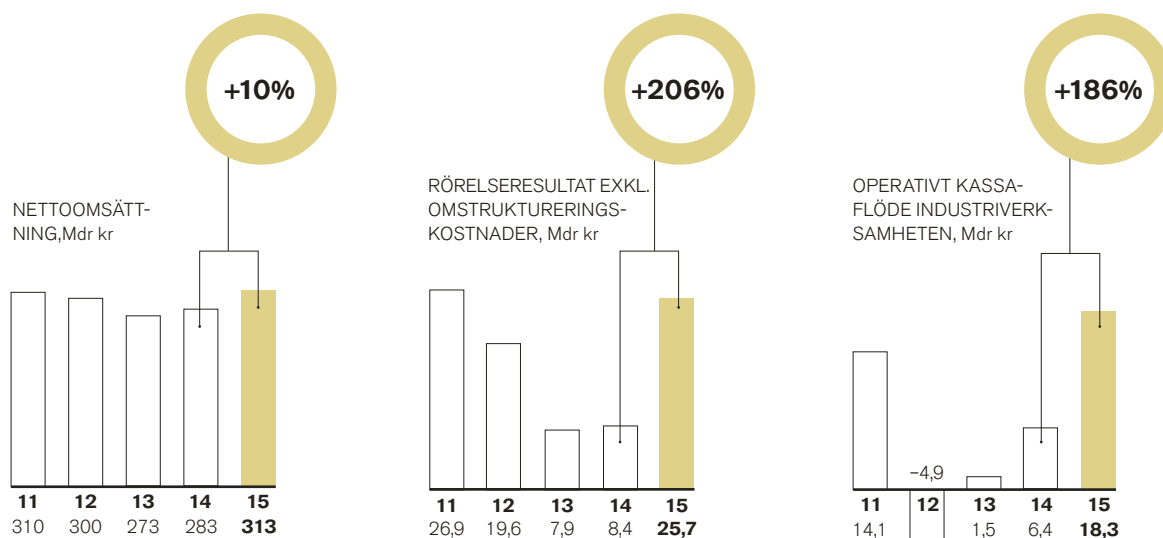
NETTOOMSÄTTNINGENS FÖRDELNING PER MARKNAD 2015

VOLVOKONCERNEN FÖRBÄTTRADE SIN LÖNSAMHET UNDER 2015

Under 2015 var Volvokoncernens volymer på samma nivå som under 2014 medan försäljningen steg med 10% som en konsekvens av ändrade valutakurser och uppgick till 312,5 miljarder kronor. Trots de oförändrade volymerna förbättrades lönsamheten tack vare konkurrenskraftiga produktprogram, kostnadsänkande åtgärder, fördelaktiga valutor och försäljning av aktier i Eicher Motor Limited. För vår lastbilsverksamhet steg försäljningen och lönsamheten i Europa och Nordamerika som en effekt av bra efterfrågan på nya lastbilar samt reservdelar och service. Det motverkades dock till viss del av en sämre utveckling i Sydamerika. Vår anläggningsmaskinverksamhet mötte besvärliga förhållanden på många mark-

nader, inte minst i Kina, men tog marknadsandelar i sina kärnsegment och arbetade hårt med att anpassa kostnaderna till de lägre volymerna. Bussarna hade en positiv lönsamhetsutveckling och har en etablerad position i framkanten inom elektromobilitetsområdet. Volvo Penta hade ännu ett starkt år med en förnyad, expanderad och innovativ produktportfölj. Kundfinansieringsverksamheten utvecklades väl med en bra vinst och avkastning på kapitalet. Volvokoncernens rörelseresultat, exklusive omstrukturingskostnader, förbättrades till 25,7 miljarder kronor (8,4), vilket motsvarar en rörelsemarginal på 8,2% (3,0). Det operativa kassaflödet i industriverksamheten var starkt och steg till 18,3 miljarder kronor (6,4), vilket bidrog till en avsevärt stärkt finansiell ställning.

NYCKELTAL	2015	2014	NYCKELTAL	2015	2014
Nettoomsättning, Mkr	312.515	282.948	Operativt kassaflöde, industriverksamhet, Mdr kr	18,3	6,4
Rörelseresultat exkl. omstrukturingskostnader, Mkr	25.652	8.393	Avkastning på eget kapital, %	18,4	2,8
Rörelsemarginal exkl. omstrukturingskostnader, %	8,2	3,0	Totalt antal anställda	99.501	104.571
Omstrukturingskostnader, Mkr	-2.333	-2.569	Andel kvinnor, %	18	18
Rörelseresultat, Mkr	23.318	5.824	Andel kvinnor i ledande befattning, %	21	21
Rörelsemarginal, %	7,5	2,1	Andel engagerade medarbetare, %	71	72
Resultat efter finansiella poster, Mkr	20.418	5.089	Energiförbrukning, MWh/Mkr	6,9	7,9
Periodens resultat, Mkr	15.099	2.235	Koldioxidutsläpp, ton/Mkr	0,7	0,8
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	7,41	1,03	Vattenförbrukning, m ³ /Mkr	16,2	18,1
Utdelning per aktie, kronor	3,00¹	3,00	Andel inköp av direktmaterial som kommer från leverantörer som genomfört CSR-självutvärdering, %	86	80

1 Föreslagen utdelning.

Förbättrad lönsamhet och stärkt kassaflöde

Hur skulle du summera 2015 när det gäller utvecklingen på marknaderna?

Jan Gurander (JG): Om vi börjar i Nordamerika så var marknaden väldigt stark och vi har en stabil verksamhet där. Omkring 90% av våra Volvolastbilar levereras nu med våra egna motorer och när det gäller växellådor är den siffran 85%. Denna utveckling är naturligtvis mycket positiv för vårt återförsäljarnät eftersom de får en större del av affären med kunderna under produktens hela livscykel. Den nordamerikanska marknaden bromsar in, men på ett kontrollerat sätt, och vi räknar med att även 2016 kommer att bli ett bra år, även om det inte blir lika bra som ifjol.

Och om vi går till Latinamerika?

JG: För Brasilien, som är vår överlägset största marknad i Latinamerika, så var bilden helt annorlunda. Jämfört med toppåren så har fallet i efterfrågan varit dramatiskt. Vi håller våra marknadsandelar och har anpassat produktionen och vår verksamhet till denna mycket lägre nivå – som vi tror kommer vara med oss under åtminstone hela 2016.

Vi vänder oss till Europa och det verkar som om vi kan se en positiv trend för Renault Trucks?

JG: Ja, vår nya serie lastbilar tas emot mycket väl av kunderna och har i viss utsträckning öppnat dörren till nya segment. Överlag så har efterfrågan i Europa ökat, sakta men säkert. Några av faktorerna bakom denna utveckling är låga räntor, låga bränslepriser och ett behov av att investera i nya lastbilar, eftersom lastbilsflottan i Europa är ganska gammal.

Och om vi vänder blicken österut?

JG: Marknaden i Japan var under 2015 i stort sett på samma nivå som föregående år med en ganska odramatisk utveckling. I övriga Asien var bilden mera blandad. Indien är den enda tillväxtmarknad som faktiskt visade tillväxt. I Kina gick totalmarknaden ned med 25%. Vår partner Dongfeng Commercial Vehicles (DFCV) genomför åtgärder för att hantera den lägre volymen.

Hur utvecklas samarbetet mellan Volvokoncernen och DFCV?

JG: Väldigt bra. I juni skrev vi ett licensavtal som ger DFCV rätt att utveckla en 11-litersmotor baserad på Volvokoncernens motor som för närvarande används i UD Trucks modeller Quester och KuTeng.

"Vi förflyttar oss nu successivt från de stora effektiviseringsprogrammen till ett arbete mera inriktat på kontinuerliga förbättringar".

Martin Lundstedt

På tal om Kina: hur hanterar anläggningsmaskinsverksamheten nedgången där?

JG: Marknaden för anläggningsmaskiner i Kina är idag ungefär en fjärdedel av vad den var när den var på toppen. Förra året fortsatte vi att anpassa vår verksamhet till de lägre volymerna i Kina. Mycket arbete har också lagts ned på att hantera de kreditrisker som hänger ihop med återförsäljare och kunder i Kina. På en global nivå så fokuserade vi mer på våra stora maskiner där marginalerna är bättre. Vi har lyckats relativt bra i dessa segment och ökade våra marknadsandelar. På det hela taget, ett fantastiskt arbete av Volvo Construction Equipment. Det är faktiskt så att alla våra affärsråden gjorde ett bra arbete under 2015. Volvo Financial Services hade ett rekordår med ett resultat som nådde över 2-miljardersvallen och Volvo Penta hade också anledning att fira eftersom deras resultat översteg 1 miljard kronor. Det är riktigt bra att se att våra kolleger på Volvo Penta fortsätter att omvandla innovationer till försäljning och lönsamhet. Ett exempel är det nya framdrivningssystemet Forward Drive som drar fram båten i stället för att trycka fram den, vilket är fantastiskt om man gillar att åka wakeboard eller wakesurfa.

Och Volvo Bussar?

JG: Bussarnas utveckling ser bra ut. Vi ser en successiv förbättring av lönsamheten, som en konsekvens av ett stort antal åtgärder som genomförts de senaste åren. Utöver resultatförbättringen så passerade Volvo Bussar också en milstolpe under året när Göteborgs första linje för elektriska bussar öppnade i juni. De elektriska bussarna är nu redo för serieproduktion. De är tysta, har inga utsläpp och är ungefär 80% mer energieffektiva än konventionella diesalbussar.

Jan Gurander

Martin Lundstedt

Martin Lundstedt. Vad är din syn på hållbarhet?

Martin Lundstedt (ML): Den elektriska busslinjen nummer 55 i Göteborg är ett fantastiskt exempel på vad som kan åstadkommas när vi arbetar tillsammans med andra aktörer i samhället för att utveckla transportlösningar som är riktigt hållbara. Jag hyser inga tvivel om att detta är vägen framåt. För att vara konkurrenskraftiga måste vi leverera hållbara transportlösningar till våra kunder och agera ansvarsfullt i vårt dagliga arbete. Med vår globala räckvidd och vår lokala närvaro, har vi en unik position att leda övergången till en mera hållbar transport- och infrastrukturbransch. Vi tar täten genom att integrera hållbarhet som en naturlig del i utvecklingen av våra produkter och av vår affär, som vi gjorde i ElectricCity-projektet. Men det är inte allt, vi skapar värde genom att koppla samman vårt sociala engagemang med våra affärsmässiga mål. Till exempel så bedriver vi yrkesutbildning för servicetekniker i utvecklingsländer. Detta skapar möjligheter för ungdomar att få anställning samtidigt som det säkerställer tillgång till kunnskap som behövs för att utveckla vår affär på längre sikt.

Hur skulle du kommentera resultatet för 2015?

ML: I korta drag: vi ökade vår lönsamhet och kassaflödet utvecklades positivt. Vår nuvarande position är till stora delar ett resultat av de fantastiska produktprogram som lanserades för några år sedan och våra olika effektiviseringsprogram. Vi genomförde dessa program för att sänka de strukturella kostnaderna, och det har vi lyckats med. Många medarbetare har lagt ned ett hårt arbete för att åstadkomma detta och det är mycket givande att vi ser tydliga resultat. Jag vill tacka samtliga anställda för deras insatser under 2015. Vi kommer alltid att leta efter nya sätt att bli en ännu mer effektiv koncern, men vi förflyttar oss nu successivt från de stora effektiviseringsprogrammen till ett arbete mera inriktat på kontinuerliga förbättringar.

Du tillträdde i oktober 2015. Vilka var dina första intryck av koncernen?

ML: Nåväl, först ska det sägas att mina första intryck av Volvo-koncernen grundlades långt tidigare. Eftersom jag arbetade för ett konkurrerande företag under många år så hade jag en ganska klar bild av företaget och jag har varit imponerad i många avseenden. Till exempel har jag sett Volvo Lastvagnars helhetslösningar i många tillväxtmarknader med inte bara perfekt anpassade produkter utan också med lokal kundsupport. Och om du åker till

Bangalore i Indien så kan du antingen köpa en bussbiljett eller en Volvobiljett. Det säger en hel del om styrkan i den position som varumärket Volvo har byggt upp i den marknaden. Jag har lyssnat på människor i USA tala om varumärket Mack och vad det betyder för dem. Så jag antar att mina första intryck av koncernen var att det var ett fantastiskt företag med stora tillgångar både i form av varumärken och av människor. Och efter att ha anslutit till koncernen så har jag funnit ett företag med djup kunskap om våra produkter och kunder.

Många människor som har träffat dig sedan du började i koncernen har kommenterat att vad du än diskuterar så verkar du alltid prata om kunden. Håller du med?

ML: Absolut. Kundfokus är något som ligger mig varmt om hjärtat och något jag vill förstärka och bygga vidare på. Det genomsyrar hela värdekedjan. Jag pratar inte bara om dem som möter kunderna, vilka naturligtvis är extremt viktiga, utan också om tillverkning, inköp, forskning och utveckling, finansiella tjänster etc. så att vi sätter samman ett komplett erbjudande.

Och när du blickar framåt?

ML: Under 2015 lades grunden. Vi går nu in i nästa fas – genom att organisera lastbilsverksamheten omkring våra varumärken. Det ökar vårt kundfokus och bidrar till att driva vår affär snabbare och mer effektivt. Vi får en enklare organisation där besluten fattas närmare kunderna och med en inställning att alltid leta efter nya sätt att bli bättre. Samtliga våra affärsområden har potential att förbättra sig ytterligare, vilket gör att vi har en spännande tid framför oss.

Martin Lundstedt
VD och Koncernchef

Jan Gurander
Vice VD och finansdirektör, tillförordnad VD och koncernchef den 22 april – 21 oktober 2015

Våra kunder får samhällen att fungera

*Tack vare den typ av produkter och tjänster som Volvokoncernen tillhandahåller kan de samhällen där många av oss lever fungera. **Kunderna använder våra lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner och motorer i flera av de viktiga samhällsfunktioner som många människor tar för givna.***

De flesta av Volvokoncernens kunder är företag verksamma inom transportindustrin eller i bygg- och anläggningsindustrin. Tillförlitligheten och prestandan i koncernens produkter är viktiga och i många fall avgörande för våra kunders framgång och lönsamhet.

PÅ VÄGEN

Med hjälp av våra produkter bidrar våra kunder till att det finns mat på bordet, transporter till flygplatsen och nybyggda vägar att köra på. Våra uppskattningar visar att omkring 15% av all mat i Europa levereras av en lastbil från Volvokoncernen. Våra lastbilar kör också möbler, kläder, hygienartiklar, datorer och andra varor som de flesta behöver i sitt dagliga liv.

Med hjälp av våra bussar tar man sig snabbt till arbetet. Man kan åka långfärdsbussen till släktingar och resa på semester med en av våra turistbussar. Tack vare våra anläggningsmaskiner kan infrastrukturen byggas ut med vägar, järnvägar och broar.

För att fordonen ska fortsätta rulla säkert på vägarna hjälper vårt försäljnings- och servicenätverk våra kunder med bra, snabb service och förstklassiga tekniska lösningar.

I TERRÄNG

Volvokoncernens produkter bidrar i arbetet med att utvinna världens viktiga råvaror. Våra fordon och maskiner, som uppfyller de senaste emissionskraven, finns på plats längst ner i gruvorna eller mitt inne i skogarna. Varje dag används våra anläggningsmaskiner eller lastbilar för att hjälpa till att bryta järnmalm, röja skog, frakta timmer eller transportera tonvis av sten.

Koncernens industrimotorer hjälper till att driva de livsnödvändiga bevattningsanläggningarna på flera av världens jordbruksfält så att lantbrukare kan odla sina grödor. Vi hjälper våra kunder med finansiering och ser till att inga maskiner blir stillastående var än i världen de befinner sig.

I STADEN

Volvokoncernens produkter är en del av många människors vardag. De tar människor till jobbet, de hämtar sopor och de gör så att lamporna lyser. Volvokoncernen utvecklar även morgondagens kollektivtrafik så att man snabbt och säkert kan ta sig till jobbet eller skolan.

Våra anläggningsmaskiner är med och bygger bostäder, industrier och idrottsanläggningar och för att renhållningen ska fungera kör koncernens fordon bort flera miljoner ton skräp varje vecka från världens städer.

På sjukhus driver koncernens industrimotorer pålitliga reservgeneratorer som säkerställer att elen fungerar.

Vi bidrar också till våra kunders lönsamhet genom att erbjuda finansiering, försäkringar och fördelaktiga serviceavtal.

TILL SJÖSS

Volvokoncernens produkter finns med till sjöss oavsett om det handlar om en semester i fritidsbåten eller snabb hjälp av sjöräddningen.

Förhållandena till sjöss kan vara de tuffast tänkbara när kustbevakningen eller sjöräddningen är ute på uppdrag. Förhållandena kan också vara lugna och trevliga vid resa med en passage-rarfärja eller vid fiske i fritidsbåten.

Volvokoncernen har båtmotorer för alla tillfällen och för alla typer av kunder. Vi hjälper till med service runt om i världen.

Starka positioner tack vare ...

konkurrenskraftiga produktprogram, starka återförsäljare och allt mer kompletta erbjudanden med tjänster som finansiering, försäkringar, leasing, olika servicekontrakt, tillbehör och reservdelar som stödjer kärnprodukterna har Volvokoncernen etablerat ledande positioner på en global marknad.

#2 inom tunga lastbilar

#2 inom tunga dieselmotorer

#4 inom anläggningsmaskiner

#1 inom marina dieselmotorer

#2 inom bussar i utvalda segment

MARKNADS- ANDELAR, TUNGA LASTBILAR, %

Volvokoncernen har etablerade positioner med starka marknadsandelar på lastbilsmarknaderna runt om i världen.

*Volvokoncernen äger 45,6% i VECV, som tillverkar Eicher-lastbilar, och 45% i DFCV, som tillverkar Dongfeng-lastbilar.

... konkurrenskraftiga produkter och ...

Volvokoncernens samtliga produkter är utvecklade för att bidra till effektiva transport- och infrastrukturlösningar. Försäljningen av nya fordon, maskiner och motorer samt begagnade fordon och maskiner, påbyggnader och specialfordon svarade för 75% av koncernens omsättning under 2015. Försäljningen av fordon och maskiner bygger en population av produkter som genererar reservdelsförsäljning och serviceintäkter.

75%
75% AV
NETTOOMSÄTTNINGEN
KOM FRÅN FÖRSÄLJNING
AV FORDON OCH
MASKINER UNDER
2015

STARKA VARUMÄRKEN

Volvokoncernens varumärkesportfölj består av Volvo, Volvo Penta, UD, Terex Trucks, Renault Trucks, Prevost, Nova Bus och Mack. Vi samarbetar i allianser och samriskbolag med varumärkena Sunwin,

SDLG, Eicher och Dongfeng. Genom att erbjuda produkter med olika varumärken bearbetar koncernen många olika kund- och marknadssegment på både mogna marknader och tillväxtmarknader.

LASTBILAR

Varumärkena inom Volvokoncernens lastbilsverksamhet har alla en unik och tydlig varumärkesspecifik karaktär som attraherar kunder i sina marknader.

Lastbilarna säljs och marknadsförs under varumärkena Volvo, UD, Renault Trucks, Mack och Eicher, vilka erbjuder kunderna ett brett utbud av produkter och tjänster för effektiva och ekonomiska transporter.

I januari 2015 adderades Dongfeng Trucks till utbudet av lastbilar genom förvärvet av 45% av den kinesiska lastbilstillverkaren Dongfeng Commercial Vehicles.

FJÄRRTRANSPORTER REGIONAL DISTRIBUTION STADSDISTRIBUTION ANLÄGGNINGSLASTBILAR

*Volvokoncernen äger 45,6% i VECV, som tillverkar Eicher-lastbilar, och 45% i DFCV, som tillverkar Dongfeng-lastbilar.

ANLÄGGNINGSMASKINER

Volvo Construction Equipment utvecklar, tillverkar och marknadsför olika typer av anläggningsmaskiner under varumärkena Volvo, SDLG och Terex Trucks. Produkterna är ledande på många av världens marknader och omfattar ett brett sortiment av hjullastare, hjul- och bandgående grävmaskiner, ramstyrda dumprar, utrustning för byggnation och underhåll av vägar samt ett utbud av kompakta maskiner.

BUSSAR

Produktutbudet omfattar kompletta bussar och busschassier för stads-, intercity- och turisttrafik. Företaget har ett totalerbjudande som förutom bussarna även omfattar ett globalt servicenätverk, effektiv reservdelshantering, service- och reoveringskontrakt, finansiella tjänster samt trafikinformationssystem. Erbjudandet innefattar också kompletta transportsystem för elbussar, inklusive infrastruktur för laddning.

MOTORER OCH DRIVSYSTEM TILL MARINA OCH INDUSTRIELLA APPLIKATIONER

Volvo Penta tillverkar motorer och drivsystem för marint bruk, såväl till fritidsbåtar som till yrkesbåtar. Utbudet omfattar motorer från cirka 10 till 900 hk och ett globalt servicenätverk med cirka 3.500 servicepunkter. Volvo Penta levererar också industrimotorer från 75 till 655 kW för en rad industriella applikationer såsom containerhantering, gruvtutrustning och elkraftgenerering.

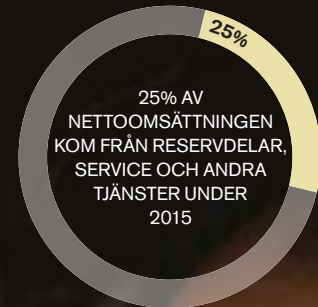
SPECIALFORDON

Volvokoncernen tillverkar specialfordon för användning av till exempel myndigheter, försvar, fredsbevarande styrkor och hjälporganisationer. Volvokoncernens försäljning av försvarsmateriel, som de definieras i Förordning (1992:1303) om krigsmateriel del A, svarade för 0,32% (0,41) av nettoomsättningen under 2015.

... förstklassig service

Volvokoncernens erbjudande omfattar utöver fordon och maskiner även olika typer av finansieringslösningar, försäkringar, hyrtjänster, reservdelar, förebyggande underhåll, serviceavtal, assistanstjänster och IT-tjänster. Bredden och flexibiliteten i erbjudandet innebär att lösningarna kan skräddarsys efter varje kunds behov.

24

TIMMAR OM DYGNET

7 DAGAR

I VECKAN

Eftersom en stor del av utbudet inom eftermarknadsaffären är länkat till fordonspopulationen bidrar det till att balansera växlingar i försäljningen av nya produkter för koncernen. Under 2015 stod tjänsterna och eftermarknadsprodukterna för 25% av koncernens nettoomsättning.

Effektiva verkstäder

Volvokoncernens nätverk av verkstäder expanderar hela tiden. Kunder har tillgång till kunniga servicemekaniker var än de befinner sig. Originalservice maximerar drifttiden och minskar risken för oplanerade verkstadsbesök. Individuella serviceplaner för varje lastbil, buss eller maskin garanterar att rätt typ av service utförs exakt när den behövs.

Volvokoncernens produkter är byggda av originaldelar. Bästa sättet att säkerställa att de förblir verktyg i en effektiv verksamhet är att se till att fordonet eller maskinen består till 100% av originaldelar. Det är därför som Volvokoncernens verkstäder använder originaldelar och de är en integrerad del av förebyggande underhåll och servicekontrakt.

Service- och underhållsavtal

Serviceavtal ger kunderna ett enkelt och bekvämt ägande av lastbilen, bussen eller maskinen för en fast kostnad. Med dessa avtal vet kunderna exakt när fordonet eller maskinen ska servas och hur mycket underhållet och reparationerna kommer att kosta. Detta ger dem mer tid att fokusera på sin kärnverksamhet. Kunderna kan välja mellan olika nivåer på serviceavtalen. Grundservicen i varje avtal kan utökas med flera olika tillval, vilket gör det möjligt för kunderna att skapa en lösning som är anpassad efter deras behov.

Vägassistanstjänster håller fordonen i drift

En punktering eller en trasig vindruta råkar de flesta fordon ut för någon gång. Men skulle det hända våra kunder är de inte utlämnade åt sig själva. Volvokoncernen har olika typer av assistanstjänster som är tillgängliga dygnet runt alla dagar i veckan. När kunderna behöver hjälp ringer de bara någon av Volvokoncernens assistanstjänster och blir kopplade till en samordnare som talar deras språk och ger dem stöd och hjälp under den tid som reparationen tar. Vid behov får de även hjälp av en skicklig utbildad mekaniker direkt på plats. Finansiell hjälp, översättningsservice, reparation och uthyrning av lastbil och släp, hemtransport av föraren och juridisk hjälp kan också ingå i tjänsten.

Transportinformationssystem

Information är ett konkurrensmedel i transportbranschen. Att hålla koll på flottan är nödvändigt för att bibehålla en klar överblick över verksamheten. I slutänden handlar det om ökade intäkter genom bättre kapacitetsutnyttjande och lägre kostnader tack vare kontroll på bränsleförbrukningen och effektivare administration. Volvokoncernens olika varumärken erbjuder en serie integrerade transportinformationssystem baserade på den senaste tekniken inom digital, trådlös kommunikation.

Remote Diagnostics är ett sådant system som ger kunder i Nordamerika tillgång till en tjänst med proaktiv diagnos och reparationsplanering tack vare detaljerad fjärranalys av kritiska felkoder. Fjärrkommunikationsplattformen möjliggör direktkontakt med återförsäljare och kunder genom Volvo Action Service.

CareTrack är Volvo CE:s telematiksystem som ger kunderna tillgång till omfattande maskinövervakningsinformation för att de ska kunna spara tid och pengar. Systemet skapar ett stort antal olika rapporter – till exempel bränsleförbrukning, drifttimmar och geografiskt läge – via en webbportal och sänder även ut varningsmeddelanden.

Bränsleövervakning och förarutbildning för att hålla kostnaderna nere

En minskning av bränsleförbrukningen med två eller tre deciliter per mil kan vara avgörande för framgång. Med ett effektivare körsätt kan förare bidra aktivt till både lönsamhet och bättre miljö. Volvokoncernens olika förarutbildningsprogram ökar förarnas kunskaper, vilket ger lägre bränsleförbrukning, säkrare körning och minskad påverkan på miljön. De bidrar också till att förbättra åkeriernas lönsamhet genom att de får mesta möjliga ut av såväl fordon som förare.

Finansiella tjänster

Volvo Financial Services erbjuder kundfinansiering och leasing, återförsäljarfinansiering och tillhörande produkter såsom försäkringar. Dessa produkter levereras som en del i Volvokoncernens helhetserbjudande och skapar värde för återförsäljare och kunder genom att erbjuda enkelhet, snabbhet och lösningar anpassade till deras specifika affärsbehov.

» Tillgänglighet nyckeln till lönsamhet

I 35 år har Lauser Transporte fraktat gods i den tyska regionen Baden-Württemberg. Philipp Lauser övertog företaget från sin far, och även om mycket har förändrats under årens lopp har tillgängligheten fortfarande avgörande betydelse.

**1 DAGS
STOPP
= 1.000 EURO
I FÖRLORAD
INTÄKT FÖR KUNDEN**

LAUSER TRANSPORTE

Plats Wiernsheim, nära Stuttgart, i Tyskland.

Historia Jürgen Lauser startade företaget 1980 och transporterade från början mjölk i regionen Baden-Württemberg. Idag driver han företaget tillsammans med sin son Philipp.

Vagnpark Cirka 50 lastbilar varav ungefär hälften är Volvo.

Uppdrag Transport av drycker och byggmaterial i Baden-Württemberg med omnejd.

”När lastbilarna står stilla förlorar vi pengar”

Hur skulle du beskriva företagets verksamhet?

– Jag tror att det som gör oss unika är att vi erbjuder det där lilla extra. Vi kör inte bara från A till B som alla andra – vi förser också våra lastbilar med extra funktioner som underlättar lossningen. När vi levererar drycker har vi släpvagnar med hopfällbara sidoskärmar som gör det lättare att komma åt varorna. Vi har också lastbilar med gaffeltruckar så att vi kan lossa överallt utan extrautrustning.

På vilket sätt är tillgänglighet viktigt för er?

– Som jag ser det är tillgänglighet den enskilt viktigaste faktorn för lönsamhet. Om lastbilen inte kan köras förlorar vi pengar och i slutändan kunder. Våra kunder måste förstås också göra sina kunder nöjda, så tillgängligheten påverkar helt klart deras service. Det slår mot intäkterna när man inte tjänar pengar utan istället får utgifter för reparationer. Med färre lastbilar tillgängliga för transportuppdrag är det också svårare att göra kunderna nöjda.

Hur stor betydelse har fordons servicen för tillgängligheten?

– Det är det enklaste sättet att upprätthålla hög tillgänglighet. Serva lastbilarna det bästa du kan, så hålls stilleståndstiden automatiskt nere. I nuläget har vi serviceavtal för några av våra lastbilar och i framtiden tror jag att vi kommer att teckna sådana avtal för alla våra lastbilar.

Vad är fördelen med att ha ett serviceavtal?

– På grund av all fordons elektronik går det ofta inte att säga vad som är fel när man råkar ut för ett stopp. Det tar tid att kolla alla elektronikdelar och du kan inte förutsäga kostnaden för en reparation. Med ett avtal har vi koll på kostnaderna och det blir dessutom mindre stress för oss, eftersom allt administreras av verkstaden.

FEM TRENDER INOM KUNDSERVICE

- 1 Telematiken gör att reaktivt underhåll kan bytas mot förebyggande underhåll.
- 2 Överföring av data gör det möjligt att erbjuda branschspecifika tjänster i samarbete med partners.
- 3 Kunderna vill använda sina egna enheter såsom telefoner och datorer och kräver att dessa fungerar problemfritt tillsammans med Volvokoncernens fordon. Kompatibla lösningar och support behöver säkerställas.
- 4 I takt med att transportsystemen blir allt mer integrerade och känsliga för störningar, ökar även kundernas behov av support. De vill ha hjälp med att säkra tillgängligheten och produktiviteten via information genom hela värdekedjan.
- 5 Autonoma fordon och halvautonoma tjänster ställer nya krav på kundservicen.

VOLVO ACTION SERVICE

» Volvo Action Service firade 25 år

Volvo Action Service är Volvo Lastvagnars vägassistans som är tillgänglig dygnet runt alla dagar i veckan.

16

**SPRÅK TALAS
VID UP TIME
SOLUTIONS CALLCENTER
I GENT I BELGIEN**

TILL KUNDERNAS TJÄNST I HELA VÄRLDEN

Volvo Action Service fick sitt nuvarande namn 1998. Tidigare kallades det Action Service Europe.

Ursprungligen grundat 1990, firade Volvo Action Service 25 år under 2015. Tack vare ett omfattande nätverk ser Volvo Action Service till att lastbilen blir reparerad. De hjälper också till om kunderna får problem med släpet, påbyggnaden, kylaggregatet, frysen eller däck.

Volvo Action Service startade när ett litet team i Volvos brittiska högkvarter i Warwick arbetade tillsammans för att sätta upp företagets första egna specialanpassade, flerspråkiga kundcenter för vägassistans.

Den 1 juli 1990 var Action Service Europe (ASE), som det ursprungligen kallades, redo att börja ta emot samtal. Starten för tjänsten var planerad till midnatt, och efter en stunds spänd väntan kom det första samtalet. Det mottogs klockan ett på natten av Peter Bryant, som jobbar kvar på kundcentret än idag.

Snart tog det nya kundcentret emot samtal med den effektivitet som det är känt för idag och med flytten till en verksamhet skött av Volvo, började kunderna märka av en tydlig serviceförbättring.

ASE:s framgångar uppmärksammades av Volvo Lastvagnars huvudkontor i Sverige och av andra europeiska marknader. Warwick-modellen fick fungera som mall för ett nytt kundcenter som öppnades 1993 i belgiska Gent. Kontoret, som ursprungligen låg i en liten byggnad i närheten av Volvo Parts centrallager, växte snart till ett dygnet-runt-öppet, flerspråkigt kund- och utbildningscenter som än i dag är en viktig del av det som kallas Uptime Solutions verksamhet.

Idag ger Volvokoncernens Uptime Solutions support till Volvo Lastvagnar, Volvo Bussar, Volvo Penta, Renault Trucks och UD Trucks. Kundcenter har sedan dess öppnat i Lyon i Frankrike, Johannesburg i Sydafrika och – under 2014 – i Greensboro i USA.

XHOSA OCH ZULU

Xhosa och zulu är två av språken som talas vid Uptime Solutions kundcentret i Johannesburg, som hjälper kunder på samtliga elva officiella språk i Sydafrika (engelska, afrikaans, ndebele, sydsotho, nordsotho, swazi, tswana, tsonga, venda, xhosa och zulu).

GREENSBORO, USA

Greensboro i USA är det senaste tillskottet i Volvokoncernens kundcenternätverk. Det öppnade 2014 och tar emot samtal dygnet runt för Volvo Action Service och Mack OneCall. Läs mer om Greensboro Uptime Center på nästa sida.

VOLAR

Volar är nödtjänsten för Volvo Lastvagnar, Mack och Volvo Bussar i sydamerikanska länder, däribland Argentina, Chile, Peru och delar av Brasilien.

VOLVO UPTIME CENTER

» Med kunderna i fokus

I Nordamerika har fler än 85.000 Mack- och Volvolastbilar GuardDog Connect och fjärrdiagnostik. Tjänsten kan minska snitttiden för felsökning med 70% och reparationstiden med över 20% jämfört med traditionella reparationsprocesser.

UPTIME CENTER NORTH AMERICA

Plats: Greensboro, North Carolina, USA.

Öppnades: 2014.

Agenter 40 Volvo Action Service och Mack OneCall-agenter som är tillgängliga dygnet runt hela året.

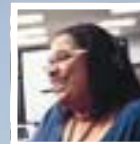
Ärenden: Agenterna hanterar i genomsnitt 19.000 inkommande samtal per månad och ringer cirka 30.000 samtal. Av dessa är fler än 9.000 telematikärenden eller planerat underhåll.

”Vi vill visa kunderna att med oss får de inte bara fantastiska lastbilar utan också ett komplett utbud av tillgänglighetstjänster.”

Mark Curri, Vice President Aftermarket Quality & Operations i Nordamerika.

Teamen som ger support till Mack Trucks och Volvo Lastvagnars kunder, återförsäljare och förare i Greensboros nya Uptime Center – från reservdelsspeditörer till Uptime-tekniker – arbetar alla

mot ett och samma mål: att hålla lastbilarna rullande.

En förare av en Volvolastbil fick problem för några månader sedan när hans GPS-system ledde honom rakt ut i en kohage – med ett släp fullt av grisar. När han ringde Uptime Centret i Greensboro för att be om hjälp sa han bara att lastbilen hade kört fast i lera och att han behövde hjälp att komma loss.

Walida Gwinn, Emergency Management Service Coordinator, tog emot samtalet. Hon kontaktade en bärgningsfirma som skickade en tungbärgare. En timme senare ringde bärgningsfirman tillbaka för att berätta resten av historien. Det skulle ta flera timmar att få ut lastbilen på vägarna igen.

– De var tvungna att ta dit fler bogserbilar och en motorsåg för att fälla ett träd. Det var då jag ringde förarens arbetsgivare och bad dem skicka ytterligare en lastbil för att rädda grisarna, säger Walida Gwinn.

Hon är en av 40 Volvo Action Service- och Mack OneCall-agenter som tar emot samtal dygnet runt från förare som behöver hjälp ute på vägarna. Teamet sitter på första våningen i det nya 11.000

kvadratmeter stora centret. I byggnaden finns också reservdels-specialister och tekniska experter som kan felsöka svåra fall. För första gången finns nu dessa supportgrupper samlade under samma tak.

– Vi ville ge våra anställda en miljö där det är enklare för dem att hålla löftet om Uptime till kunderna. Vi tog vår callcenterpersonal och omgav dem med all expertis de behöver för att få ut lastbilarna på vägarna så snabbt som möjligt. Vi fokuserar på att ta hand om det som är viktigast för kunderna: föraren, lastbilen och lasten, säger Mark Curri, Vice President, Aftermarket Quality & Operations i Nordamerika.

Uptime Center lovordas nu av kunderna för sin förmåga att hantera oplanerade stopp och åtgärda tekniska problem vid besvärliga – ibland till och med livshotande – nödsituationer, som perioden av svår kyla som drabbade stora delar av USA under vintern 2014/2015.

Peter Dentler har arbetat som teknisk analytiker för Mack Parts i tio år. Enligt honom är det viktigt att undersöka flera olika alternativ när en lastbil står stilla. För en tid sedan fick han ett samtal från en åkare som hade råkat ut för en vältolycka och fått hytten totalförstörd. Tillsammans med Mack Trucks team för marknadsföring, tillförlitlighet och teknisk support lyckades Dentler skynda på fallet så att föraren kunde komma tillbaka ut på vägarna igen efter bara två veckor. I och med lanseringen av Macks GuardDog

Connect och Volvo Lastvagnars telematiksystem för fjärrdiagnostik tar de båda varumärkena nu ett mer proaktivt grepp om kundernas tillgänglighet.

Trevor Williams, Remote Diagnostics Supervisor, samordnade nyligen en snabb reparation åt en förare som körde tidskänslig last. Eftersom föraren hade fjärrdiagnostik i lastbilen varnades personalen vid Uptime Center via en felkod från lastbilen. De felsökte problemet och bekräftade att rätt delar fanns i lager hos närmaste serviceverkstad. Lastbilen körde dit för reparation och var ute på vägarna igen efter mindre än två timmar.

– Med våra telematiklösningar vill vi ge kunderna så bra information som möjligt när de ska fatta beslut om sin verksamhet, säger Mark Curri.

– Vi försöker inte fatta besluten åt dem, men vi har experter som tittar på informationen och analyserar om det verkligen är värt att avbryta förarens körning, fortsätter han.

Uptime Centret öppnade i slutet av 2014 och har sedan dess blivit ett populärt stopp för kunder, potentiella kunder och återförsäljare. Varje månad besöker i genomsnitt cirka 20 grupper centret.

– Vi vill visa kunderna att med oss får de inte bara fantastiska lastbilar utan också ett komplett utbud av tillgänglighetstjänster, säger Mark Curri.

FJÄRRDIAGNOSTIK

- Idag går det att fjärrdiagnostisera bland annat bromsar, växellåda och batterier. Det går också att läsa av hur långt en lastbil har kört och hur vägunderlaget och vägförhållandena ser ut där den kör.
- När en lastbil skickar en felkod ingår uppgifter som vagnparksnamn, fordonsidentifikationsnummer, plats (latitud och longitud) och status (aktiv eller inaktiv).

SVARA UPP MOT TRENDER I VÄRLDEN OMKRING OSS

Som en del i våra affärs- och hållbarhetsstrategier analyserar vi kontinuerligt såväl globala megatrender som regionala variationer för att utvärdera deras påverkan på Volvokoncernen, hitta nya affärsmöjligheter och vara bra positionerat för att svara upp mot framtidens transportbehov.

#1

Klimatförändring och brist på naturresurser

Det råder ett brett konsensus om att förbränningen av fossila bränslen, som olja och kol, är en betydande källa till utsläpp av växthusgaser som orsakar klimatförändringar. Regeringar, företag och andra intressenter som arbetar för en hållbar transportsektor svarar upp genom att förbättra bränsleeffektiviteten och förflytta sig mot alternativ med lägre utsläpp av koldioxid. Denna utmaning ökar intresset för och möjligheterna inom elektromobilitet samt alternativa, förnybara energikällor. Utvecklingen i olika delar av världen

skiljer sig åt i hastighet och riktning beroende på tillgången till naturresurser och bränslen, infrastruktur, politisk vilja och stimulansåtgärder. Vi förväntar oss att regeringar och partnerskap mellan olika intressenter kommer att rikta ett än skarpare fokus mot och stimulera förnybar energi och lägre utsläpp. Vi arbetar också med att hantera bristen på naturresurser genom att hitta bättre sätt att återvinna och reparera produkter och komponenter.

**BRÄNSLE-
EFFEKTIVITET
OCH ALTERNATIV MED
LÄGRE
CO₂-UTSLÄPP**

#2

Urbanisering

Idag bor det fler än sju miljarder människor på vår planet. FN:s befolkningsfond räknar med att vi kommer att vara åtta miljarder år 2025 och fler än nio miljarder 2050. Över hälften av världens befolkning lever redan nu i städer, men urbaniseringen varierar avsevärt mellan olika regioner. Det närmaste decenniet kommer vi att se ett mycket snabbare skifte från landsbygd till städer i framförallt Asien och Afrika. När befolkningen i städerna växer, ökar de sociala och miljömässiga utmaningarna med trafikstockningar, buller, trafikolyckor och luftföroreningar. Detta innebär

en utmaning för transport- och infrastrukturbranschen att erbjuda mer uthålliga och effektiva lösningar för varje typ av stad, oavsett om de är små, medelstora eller riktigt stora. Utvecklingen i tillväxtländerna för med sig växande medelklasser och invånare med stigande disponibla inkomster som kommer att spendera mer på konsumtion och boende. Dessa faktorer är också betydelsefulla för ökad efterfrågan på transporter och infrastruktur i dessa delar av världen.

**8 MDR
PÅ JORDEN
2025**

#3

Uppkoppling och digitalisering

Idag lever vi en värld där mycket är uppkopplat och denna utveckling fortsätter i allt snabbare takt. År 1995 hade 1% av världens befolkning internetuppkoppling – idag har omkring 40% det. År 2020 kommer det enligt en del bedömningar finnas 80-100 miljarder uppkopplade enheter och tillväxten kommer att fortsätta med ett ökande antal sensorer i alla möjliga typer av maskiner och apparater. Redan idag har Volvokoncernen cirka 470.000 uppkopplade fordon ute hos kunder. Digitaliseringen skapar möjligheter för vår bransch

att följa och analysera fordonsdata och omvandla den till ökad produktivitet och drifttid, bättre bränsleeffektivitet och nya säkerhetslösningar. Produktivitetsförbättringar inom logistik och bättre utnyttjande av infrastrukturen kommer successivt ge fördelar för våra kunder. Baserat på kunskap om denna data arbetar Volvokoncernen med att utveckla nya tjänster för kunderna.

**470
TUSEN
UPPKOPPLADE
FORDON**

#4

Autonoma fordon och utveckling inom säkerhet

Bilindustrin leder utvecklingen inom autonoma fordon men det sker även framsteg inom kommersiella fordon och maskiner. Vi förväntar oss att denna utveckling kommer att intensifieras samtidigt som vi räknar med ytterligare automatisering inom vår tillverkning. Varje år dör det 1,2 miljoner människor och skadas 50 miljoner i trafikolyckor. Ökad utbildning inom trafiksäkerhet och bättre planering av trafikleder är en del av lös-

ningen. Den ökade automatiseringen i transporter och infrastruktur genom användning av självkörande fordon kommer ge branschen möjlighet att tillhandahålla ökad säkerhet, bränslebesparingar och transporteffektivitet. Framstegen inom industrirobotar och allt mer sofistikerade automatiseringslösningar i industrin kommer också att medföra kvalitetsförbättringar och nya möjligheter till smartare produktutveckling.

**SJÄLV-
KÖRANDE
FORDON**

#5

Utveckling inom handel och på lagstiftningsområdet

Våra transport- och infrastrukturlösningar efterfrågas på olika marknader världen över och regelsystem, kundkrav och konkurrensförhållanden varierar mellan såväl olika marknader som inom enskilda marknader. Vår bransch står inför utmaningen att svara upp mot olika konjunkturella och regelmässiga förhållanden, att få tillgång till och utveckla humankapital runt om i världen och att

kontinuerligt arbeta med förbättringar inom hållbarhet, effektivitet och säkerhet i leverantörskedjan. Som tidigare nämnts finns ett nytt, stort värde som ett resultat av uppkoppling, men samtidigt måste regeringar, företag och andra intressenter snabbt anpassa sig för att säkerställa skydd av data och integritet i marknader med skiftande förhållanden.

**SNABB
ANPASSNING FÖR
SKYDD AV DATA
OCH INTEGRITET**

VISION, KÄRNVÄRDEN, UPPFÖRANDEKOD
OCH ÖNSKAD POSITION

Volvokoncernen är en del av såväl det globala samhället som många lokala samhällen. Detta ger oss möjlighet att påverka och bidra till samhällelig och affärsmässig utveckling. Vi strävar efter att agera på ett ansvarstagande sätt, beakta olika intressenters synpunkter och skapa värde för våra aktieägare och för samhället. Visionen är att bli världsledande inom hållbara transportlösningar.

VÅR VISION

Volvokoncernens vision är att bli världsledande inom hållbara transportlösningar genom att:

- skapa värde för kunder inom utvalda segment
- leda utvecklingen av produkter och tjänster för transport- och infrastrukturindustrin
- driva kvalitet, säkerhet och omsorg om miljön
- arbeta med energi, passion och respekt för individen.

VÅR ÖNSKADE POSITION 2020

- Vi är ett av de lönsammaste företagen i vår bransch.
- Vi är våra kunders närmaste affärspartner.
- Vi har säkrat möjligheterna för lönsam tillväxt.
- Vi är erkända innovatörer av energieffektiva transport- och infrastrukturlösningar.
- Vi är ett globalt team bestående av högpresterande medarbetare.

VÅRA KÄRNVÄRDEN

Volvokoncernen ser företagskulturen som en unik tillgång eftersom den är svår för konkurrenter att kopiera. Genom att tillvarata och stärka den kunskap och kultur som vi har byggt upp genom åren, kan vi uppfylla vår vision.

Kvalitet, säkerhet och omsorg om miljön är våra kärnvärden. De har lång tradition och genomsyrar vårt sätt att arbeta. De är viktiga delar i vårt åtagande om hållbarhet och ansvarsfullt företagande.

VÅR UPPFÖRANDEKOD

Uppförandekoden är Volvokoncernens tvingande, koncernövergripande policy för korrekt beteende i affärslivet och ansvar gentemot våra intressenter. Den är grunden i koncernens åtagande om ansvarsfullt företagande och hållbarhet. Uppförandekoden sammanfattar Volvokoncernens principer och minimikrav för att bedriva affärer på ett korrekt, ansvarsfullt och transparent sätt. Den inkluderar affärsetiska principer, mänskliga rättigheter, social rättvisa och miljömässiga principer som ska genomsyra policies, beslut och åtgärder.

Kvalitet

Kärnvärdet kvalitet är ett uttryck för vår målsättning att erbjuda pålitliga, kundanpassade produkter och tjänster. I alla delar av verksamheten, från produktutveckling och tillverkning till leverans och kundsupport, är det kundernas behov och förväntningar som står i fokus. Vårt mål är att nå eller överträffa deras förväntningar. Med ett kundfokus som bygger på allas engagemang och deltagande har vi målet att vara nummer ett i kundtillfredsställelse. Detta bygger på en kultur där alla medarbetare är lyhörda och medvetna om vad som behöver åstadkommas för att bli den bästa affärspartnern.

Säkerhet

Kärnvärdet säkerhet handlar om att skydda alla som kommer i kontakt med våra produkter, från produktutveckling till slutet av produktens livscykel. Vi har sedan lång tid en ledande position på säkerhetsområdet, och vårt mål är att förstärka den. Säkerhetstänkandet är en integrerad del av vårt produktutvecklingsarbete. Våra medarbetare har hög medvetenhet om säkerhetsfrågor, och vi använder kunskapen från våra egna haveriutredningar och djupgående olycksforskning på många ställen i världen. Vi strävar efter att minska risken för olyckor och konsekvenserna vid eventuella olyckor, samt att förbättra den personliga säkerheten och arbetsmiljön för förarna av våra fordon och våra anställda. Vår långsiktiga ambition är noll olyckor med koncernens produkter inblandade.

Omsorg om miljön

Vi tycker att det är självklart att våra produkter och vår verksamhet ska ha minsta möjliga negativa påverkan på miljön. Vi arbetar för att ytterligare förbättra energieffektiviteten och minska utsläppen från alla delar av vår verksamhet med särskilt fokus på användningen av våra produkter. Vårt mål är att Volvokoncernen ska rankas som en ledare i vår bransch inom omsorg om miljön. För att nå detta mål, strävar vi efter helhetssyn, kontinuerlig förbättring, teknisk utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Affärsetiska principer

Volvokoncern strävar efter integritet och efterlevnad av affärsmässiga och etiska principer i samtliga delar av vår verksamhet och föredrar att arbeta tillsammans med leverantörer, kunder, konsulter, distributörer och andra affärspartners som delar samma värderingar. De mest betydelsefulla principerna att implementera berör antikorruption, att inte underlätta penningtvätt, att rapportera öppet, sanningsenligt och vid erforderlig tidpunkt, sund konkurrens och efterlevnad av skatteregler.

Principer om mänskliga rättigheter och social rättvisa

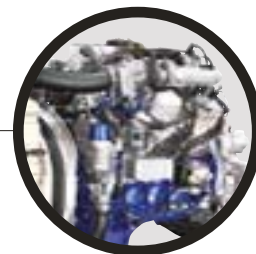
Volvokoncernen ska stödja och respektera skyddet av internationellt hävdade mänskliga rättigheter och säkerställa att koncernen inte medverkar till brott mot mänskliga rättigheter. Volvokoncernens åtagande till de anställda är att samtliga medarbetare ska behandlas med respekt och erbjudas samma möjligheter, ges förutsättningar för en säker och sund arbetsmiljö och ha rätten att vara medlem i en fackförening för att tillvarata sina intressen.

Miljöprinciper

Omsorg om miljön har varit ett kärnvärde för Volvokoncernen sedan 1972 och är en integrerad del av det dagliga arbetet i hela värdekedjan. Vi strävar efter att utforma våra processer och produkter på ett sådant sätt att energi, naturresurser och råmaterial används effektivt. Vi ska undvika material och metoder som kan medföra miljö- och hälsorisker.

STRATEGI MED FOKUS PÅ LÖNSAMHET GENOM KUNDVÄRDE OCH EFFEKTIVITET

Efter mer än ett decennium med en aktiv förvärsstrategi för att nå erforderlig storlek för att vara konkurrenskraftig inom kommersiella fordon och dieselmotorer, är Volvokoncernen i en fas med fokus på ökad effektivitet, förbättrad lönsamhet och på att skapa kundvärde.

SKALEKONOMI UPPNÅDD EFTER TILLVÄXTPERIOD

Under perioden 1999–2011 var Volvokoncernens strategi framförallt inriktad på tillväxt, huvudsakligen via förvärv samtidigt som verksamheten fokuserades till kommersiella fordon.

På lastbilsidan omfattade förvärven Renault Trucks, Mack och Nissan Diesel (nu UD Trucks), samriskbolaget med Eicher Motors i Indien och, under 2015, den strategiska alliansen med ett ägande om 45% i DFCV i Kina.

Volvo Construction Equipment förvärvade 70% i den kinesiska hjullastartillverkaren Lingong (SDLG) samt Ingersoll Rand Road Development och Terex dumperverksamhet (2014).

Förvärven i kombination med organisk tillväxt har gjort det möjligt för Volvokoncernen att nå positionen som världens näst största tillverkare av tunga lastbilar, en av världens största tillverkare av anläggningsmaskiner, bussar och tunga dieselmotorer samt en ledande oberoende leverantör av marin- och industrimotorer. Dessa positioner möjliggör skalekonomi i produktutveckling, tillverkning, distribution och service.

Renodlingen till kommersiella fordon har även omfattat avyttringen av icke-kärnverksamhet såsom Volvo Aero.

GEMENSAM ARKITEKTUR OCH DELAD TEKNOLOGI GER SYNERGIER OCH KOSTNADEFFEKTIVITET

Många av Volvokoncernens produkter har en gemensam arkitektur och delad teknologi, så kallad CAST (Common Architecture and Shared Technology) baserat på ett modulkoncept och på standardiserade gränssnitt. CAST är den gemensamma basen runt vilka varumärkesunika produkter utvecklas.

I kärnan av denna strategi finns Volvokoncernens tunga och medeltunga motorplattformar. Det finns också en betydande andel kommonalitet inom elektronik och växellådor samtidigt som varumärkesspecifika attribut bibehålls.

Detta förhållningssätt möjliggör en kritisk volymbas på vilken koncernen kan investera i teknologi och lösningar som ligger i branschens framkant.

Tre faser i Volvokoncernens utveckling

1999–2011
**FÖRVÄRVSDRIVEN
TILLVÄXT**

2012–2015
TRANSFORMATION

2016->
**ÖKAD
LÖNSAMHET**

SKAPA VÄRDE FÖR VÅRA KUNDER

Volvokoncernen skapar kundvärde genom att leverera produkter och tjänster som svarar upp mot kundernas prioriteringar och utmaningar. Vi erbjuder produkter och service som är skräddarsydda för att möta våra kunders behov och förbättra deras lön-

samhet. Detta åstadkoms med hjälp av ett nätverk av återförsäljare som fokuserar på att skapa kundnöjdhet. Med början den 1 mars 2016 organiseras lastbilsverksamheten kring varumärkena för att öka kundfokus och driva affären snabbare och effektivare.

TRANSFORMATIONSPROGRAM LEVERERAR FÖRBÄTTRAD LÖNSAMHET

Under perioden 2012–2015 genomgick Volvokoncernen ett omstruktureringsprogram med målet att omorganisera företaget för att ta bort överlappande verksamheter, minska de strukturella kostnaderna samt öka effektiviteten och lönsamheten efter perioden med förvärvsdriven tillväxt.

Bland aktiviteterna i programmet för att minska koncernens strukturella kostnadsnivå som lanserades mot slutet av 2013 och som genomfördes under 2014 och 2015 fanns betydande minskningar av antalet tjänstemän och konsulter, sänkta utgifter för forskning och utveckling, optimering av försäljnings- och servicekanalen samt det industriella systemet för lastbilar samt en konsolidering och optimering av reservdelsdistributionen på global basis.

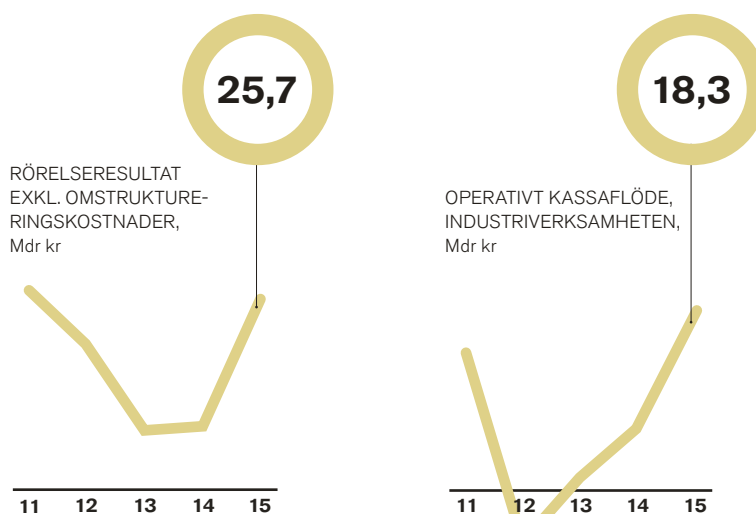
Hösten 2014 identifierades ytterligare möjligheter att sänka kostnaderna och därför utökades programmet med en omorganisation av försäljningsorganisationen för lastbilar för att öka effektiviteten och sänka kostnaderna, ytterligare kostnadssänkande

åtgärder i Volvo CE och en översyn av vad som var kärnverksamhet respektive icke-kärnverksamhet i koncernens IT-verksamhet, vilket därefter ledde till ett beslut om att avyttra den externa IT-verksamheten och outsourca driften av IT-infrastrukturen.

Genom att ha genomfört nästan samtliga aktiviteter före utgången av 2015 förväntas de kostnadssänkande åtgärderna i det utökade programmet leda till helårsbesparingar på 10 miljarder kronor under 2016 jämfört med helåret 2012 mätt i lokala valutor. De totala omstruktureringskostnaderna för programmet uppgick till 6,2 miljarder kronor vid utgången av 2015, varav 2,3 miljarder kronor under 2015.

Redan under 2015 bidrog effektiviseringsprogrammet till en förbättring i den underliggande lönsamheten. Under 2015 steg rörelseresultatet exklusive omstruktureringar med 206% till 25,7 miljarder kronor jämfört med 8,4 miljarder kronor 2014. Det operativa kassaflödet i industriverksamheten steg med 186% till 18,3 miljarder kronor (6,4).

- 2012 Omorganisation, varumärkespositionering och ny strategi**
- 2013 Omfattande produktförnyelse och lansering av effektiviseringsprogram**
- 2014 Genomföra effektiviseringsprogram och driva organisk tillväxt**
- 2015 Leverera lönsamhetsförbättring**

VÄRDEKEDJA

SKAPA VÄRDE I ALLA DELAR AV VÅR VÄRDEKEDJA

Volvokoncernen tar ett helhetsgrepp på värdekedjan för att utveckla långsiktig, hållbar konkurrenskraft.

Vi tar ansvar för den verksamhet som ligger inom vår direkta kontroll och vi strävar efter att skapa ömsesidigt fördelaktiga samarbeten med våra affärspartners.

VÄRDESKAPANDE

Volvokoncernens verksamhet består av många aktiviteter och produkter som skapar ekonomiskt värde.

- Investeringar i forskning och utveckling uppgick till 15,4 miljarder kronor under 2015, motsvarande 4,9% av koncernens nettoomsättning.
- Produktutvecklingen är fokuserad på kundernas behov, lagstiftning, samhällsförändringar och ny teknik.
- Mer än 90% av miljöpåverkan från en lastbil uppkommer vid användning. Därför fokuserar produktutvecklingen på hållbara transportlösningar.
- Våra huvudsakliga fokusområden är minskade CO₂-utsläpp och ökad bränsleeffektivitet, säkerhet, automatisering och förarmiljö samt kompletta transportlösningar.
- Volvokoncernens samarbeten med externa forskningspartners och deltagande i olika offentliga forskningsprogram ökar kunskapen både för oss och för de samhällen där vi verkar.
- År 2015 gjorde koncernen inköp av varor och tjänster för totalt 210,6 miljarder kronor.
- Volvokoncernen har ca 43.000 leverantörer i första ledet, varav ca 6.500 levererar komponenter till koncernens produkter.
- Vi strävar efter att ha långsiktiga relationer med våra leverantörer som levererar tekniskt avancerade komponenter.
- Volvokoncernen tillämpar principerna i sin uppförandekod för att utvärdera leverantörerna som en del av inköpsprocessen.
- Under 2015 köptes 86% av inköpsvärdet från leverantörer av fordonskomponenter som genomgått CSR utvärdering. Motsvarande 79% av värdet klarade utvärderingen.
- Omkring 95% av Volvokoncernens inköp av fordonskomponenter gjordes från leverantörer som är certifierade enligt ISO 14001 eller motsvarande.
- Vid slutet av 2015 hade Volvokoncernen 88.464 tillsvidareanställda samt 11.037 visstidsanställda och konsulter. 47.368 tillsvidareanställda samt 4.341 visstidsanställda och konsulter var industrianställda.
- Volvokoncernen har 66 fabriker i 18 länder runt om i världen.
- 54% av Volvokoncernens anställda finns i Europa, 18% i Nordamerika, 6% i Sydamerika, 19% i Asien och 3% i resten av världen.
- År 2015 levererade Volvokoncernens helägda lastbilsverksamheter 207.475 lastbilar. Därutöver levererade koncernen 8.825 bussar, 44.718 anläggningsmaskiner, 17.413 marinmotorer och 15.295 industrimotorer.
- Samtliga av Volvokoncernens helägda produktionsenheter har tredjeparts-certifierade kvalitetsledningssystem och 98% miljöledningssystem.

LÄS MER Volvokoncernen skapar gemensamt ekonomiskt, miljömässigt och socialt värde med våra intressenter i vår värdekedja, se beskrivning på sidan 64.

INVESTERINGAR En betydande andel av det kapital som genereras återförs normalt till verksamheten. Kapitalet används bl.a. till investeringar i aktiviteter som ska stärka konkurrenskraften och skapa långsiktigt värde för koncernen och dess intressenter.

DISTRIBUTION OCH SERVICE

PRODUKTER I ANVÄNDNING

ÅTERANVÄNDNING

Årets vinst för Volvokoncernen uppgick till 15.099 Mkr.

- Under 2015, svarade service- och eftermarknaden för ca 25% av Volvokoncernens försäljning jämfört med 26% under 2014.
- Volvokoncernens produkter distribueras till kunder genom både egna och fristående återförsäljare.
- Vårt servicenät stödjer kunderna och ser till att deras produkter kan utnyttjas maximalt.
- Antalet serviceställen i både Syd- och Nordamerika har utökats betydligt under senare år.
- Återförsäljar- och servicenätet i centrala och östra Europa har optimerats, med förbättrad servicetillgänglighet.
- Samtliga av Volvokoncernens helägda återförsäljare omfattas av koncernens miljökrav och 90% av distributionscentren är certifierade enligt ISO 14001.

- Globalt rullar det över 2 miljoner lastbilar och 100.000 bussar på vägarna som koncernen tillverkat de senaste tio åren.
- Enligt våra uppskattningar levereras ungefär 15% av all mat i Europa av våra lastbilar och fler än 10 miljoner människor runt om i världen kan dagligen åka med våra bussar.
- Våra anläggningsmaskiner finns vid bygg- arbetsplatser världen över. Vi har levererat en halv miljon maskiner de senaste tio åren.
- Våra supporttjänster ser till att tusentals kunders lastbilsflottor rullar på vägarna, vilket bidrar till produktivitet och tillväxt. Idag är cirka 470.000 av Volvokoncernens fordon uppkopplade via olika telematik- lösningar.

- År 2015 uppgick det totala försäljnings- beloppet för fabriksreparerade komponenter till 8,3 miljarder kronor, en ökning med nästan 20% jämfört med 2014.
- Volvokoncernen har åtta center för fabriksreparering av komponenter runt om i världen, vilka hanterar begagnade komponenter från samtliga av våra varu- märken.
- Resurseffektivitet och möjligheten till återvinning av våra produkter utformas redan i produktutvecklingen.
- Fabriksreparerade komponenter är en viktig del av erbjudandet för att sänka ägande- och driftkostnaderna för kunderna.
- Fabriksreparering är mera arbetsintensivt än tillverkningen av nya produkter och ställer krav på högutbildad arbetskraft. Utöver de miljömässiga fördelarna bidrar det därför även positivt till samhället.

AKTIEÄGARE

AB Volvos aktieägare får i normala fall en viss andel av det fria egna kapitalet i form av en utdelning, efter det att verksamheten har tillförts nödvändigt kapital för fortsatt utveckling enligt strategierna.

Styrelsen har föreslagit en utdelning på 3,00 kronor per aktie motsvarande totalt 6.093 Mkr för helåret 2015.

UTVECKLING FÖR VÅRA KUNDER

Vi baserar vår utveckling av produkter och tjänster på våra kunders behov och krav. Vi utvecklar produkter och tjänster i syfte att lösa kunders problem eller förbättra deras långsiktiga lönsamhet.

Världen står inför en rad utmaningar. Dessa är bland annat transport- och infrastrukturbehov för mer än 9 miljarder människor år 2050, 1,2 miljoner omkomna i trafiken per år, fossilberoendet, utsläppen av växthusgaser och jordens begränsade resurser. Utöver detta måste Volvo-koncernen ta hänsyn till miljöregleringar, nya kundutmaningar och krav, samhällets och den tekniska utvecklingen samt bränsle-kvalitet och infrastruktur.

Vårt primära fokus är alltid att stödja våra kunders lönsamhet.

Total livscykelanalys

Vi tar fram livscykelanalyser (LCA) för våra produkter genom att ta hänsyn till miljöpåverkan från produktion, användning och skrotning. Data för förbrukade resurser och utsläpp samlas in och sammanställs. Datan översätts till miljöpåverkan, exempelvis klimatförändringar mätt som den globala uppvärmningspotentialen.

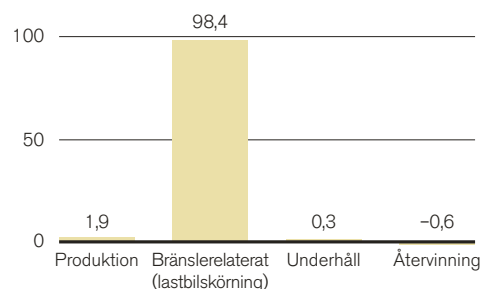
Resultatet indikerar att majoriteten (98%) av den globala uppvärmningspotentialen är relaterad till själva användningen av lastbilen, för en Volvo FH med en körsträcka under sin livstid på 1.000.000 km som körs på konventionell diesel.

Hänsyn till alla material

Den totala vikten av en lastbil, såsom en Volvo FH dragbil, är ungefär 7.000 kg. En typisk Volvolastbil består uppskattningsvis till ca 45% av återvunnet material. Trots den höga mängden återvunnet material, krävs fortfarande nytt material för att säkerställa kvalitet och hållfasthet.

Under de senaste åren har flera länder och regioner genomfört utvärderingar av kritiska material baserade på ett flertal faktorer. Dessa inkluderar råmaterialbrist, leverantörsrisker, miljömässiga

GLOBAL UPPVÄRMNINGSPOTENTIAL, % (100 ÅRS PERSPEKTIV)

TRE FOKUSOMRÅDEN

- CO₂-utsläpp och bränsleeffektivitet
- Säkerhet, automatisering och förarmiljö
- Kompletta transportlösningar

och sociala aspekter, samt industrins sårbarhet för leveransrestriktioner och kostnadsökningar.

Motsvarande utvärdering har genomförts ur Volvokoncernens perspektiv, där de material som är kritiska för produktutveckling är inkluderade. Resultatet används för att förstå potentiella risker och hur dessa risker proaktivt kan förebyggas.

Fokusområden för forskning och produktutveckling

Varje steg i vår produktutvecklingsprocess har olika finansiella, kvalitets- och tillförlitlighetsmål som måste uppnås innan nästa steg. Utsläpp, intelligent teknologi och energieffektivitet är bland de viktigaste produktrelaterade frågorna för vår verksamhet och för våra intressenter. Vår forskning och produktutveckling fokuserar därför på CO₂-utsläpp och bränsleeffektivitet, säkerhet, automatisering och förarmiljö samt kompletta transportlösningar.

CO₂-utsläpp och bränsleeffektivitet

Vi arbetar med full optimering av dieselmotorer och bränslen men mer kan göras för att minska koldioxidutsläppen. Genom användning av förnybara bränslen och bränslen med lågt koldioxidutsläpp samt optimering av kompletta fordonskombinationer kan CO₂-utsläppen ytterligare minskas. Andra sätt att öka energieffektiviteten och minska CO₂-utsläppen är t.ex. förarutbildningar och system för bränsletjänster.

Utveckling av hybridteknik och elektromobilitet

El- och hybridfordon möjliggör ökad energieffektivitet och minskad miljöpåverkan. Marknaden för stadsbussar är på väg bort från dieseldrivna fordon och allt fler städer investerar i elektrifierade kollektivtrafiksystem. Volvo Bussar är den europeiska busstillverkare som de senaste åren har investerat mest i att utveckla elektriska stadsbussar och är ledare inom elektromobilitet. År 2012 tog Volvo Bussar beslutet att på den europeiska marknaden, endast erbjuda kompletta stadsbussar med lågt golv som hybri-

der. Volvo Bussar har en produktportfölj inom elektromobilitet som tillgodoser alla behov för kollektivtrafik genom erbjudandet av hybrider, elektriska hybrider (plug in-hybrider) och helt elektriska bussar.

På lastbilssidan tror vi att kontinuerlig elöverföring från väg skulle kunna driva lastbilar för fjärrtransport på lång sikt. Vi skaffar oss för närvarande praktiska kunskaper genom konceptstudier inom ramen för vårt deltagande i Electric Road Systems.

Volvokoncernen har också framgångsrikt testat tekniker för elektromobilitet och helelektriska lastbilar med europeiska kunder under flera år. Läs mer om våra lösningar på sidan 60.

Alternativa och förnybara bränslen

Efter år av studier och försök med prototypplastbilar som körts på olika bränslen så är Volvokoncernen övertygad om att det inte finns en enskild lösning som tillgodoser alla behov, se illustration Förnybara bränslen nedan. Vi tror att konventionell diesel, med en större andel förnybart eller syntetiskt innehåll, kommer att förbli det dominerande bränslet för alla typer av kommersiella transporter under många år. Volvokoncernens ställningstagande inom alternativa bränslen stödjer vårt strategiska mål för effektivitet genom att vi prioriterar forskning och utveckling för följande applikationer:

- Långdistans: flytande metan och dimetyleter (DME) är våra huvudsakliga alternativ. Kontinuerlig elöverföring är ett ytterligare alternativ på längre sikt.
- Medeldistans: komprimerad metan och DME är våra huvudsakliga alternativ. Kontinuerlig elöverföring är ytterligare ett alternativ på längre sikt.
- Stadsmiljö: el och komprimerad metan.

Världsledande inom DME

Volvokoncernen är världsledande i att föra fram DME som ett alternativt bränsle. Fälttester fortsatte under 2015 med både Mack Trucks och Volvo Lastvagnar. I USA blev tillverkningen av DME från matavfall certifierad av myndigheterna. CO₂-utsläppen från DME tillverkat av matavfall minskar med 68% jämfört med konventionell diesel. Volvokoncernen anser att DME är mycket lovande för framtiden. Det största intresset för DME som bränsle ligger i de miljömässiga fördelarna och i enkelheten i tekniken samt i potentialen för låga kostnader i hela värdekedjan. Dess-

DIMETYLETER (DME)

- Kan produceras från biomassa
- Kan minska CO₂-utsläpp med upp till 95% med BioDME jämfört med konventionellt dieselbränsle
- Hanteras som vätska vid tryck på 5 bar
- Ultralåga förbränningsutsläpp utan avancerad efterbehandling
- Relativt enkel fordonsteknologi
- 50% av energidensiteten jämfört med konventionell diesel
- Mindre buller

utom bildas inte sot vid förbränning och därför kan extremt låga utsläpp nås utan avancerad efterbehandling av avgaserna. Volvokoncernen kommer att fortsätta att utveckla motorer som kan köras på DME för kommersiella fordon med initialt fokus på fjärrtransporter. I framtiden skulle DME kunna användas för de flesta applikationerna.

Säkerhet, automatisering och förarmiljö

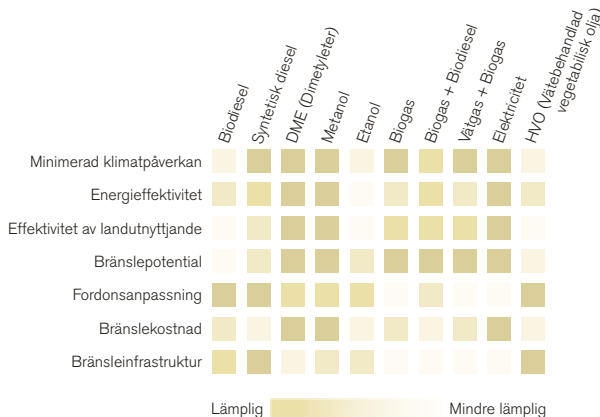
Säkerhet handlar om att minska risken för olyckor och mildra konsekvenserna om en olycka trots allt sker. Volvos grundare konstaterade att "säkerhet är och måste vara den grundläggande principen i allt konstruktionsarbete" och vår säkerhetsambition är noll olyckor med Volvokoncernens produkter. Därför är säkerhet en integrerad del av produktutvecklingen. Vi arbetar för att förbättra produkt- och trafiksäkerheten samt arbetsmiljön för förare och operatörer av fordon och maskiner. Säkerheten kan även förbättras med hjälp av automatisering där de huvudsakliga fördelarna är produktivitet och energieffektivitet.

Säkrare produkter och tjänster genom forskning och robotar

I Skandinavien har Volvokoncernens olycksforskningsgrupp (Accident Research Team) studerat olyckor med tunga lastbilar i över 40 år. Genom att kombinera olycksdataanalys med koncernens egna forsknings- och testprogram får vi gedigna kunskaper om orsakerna till olyckor och skador. Detta arbete ger viktiga bidrag till våra framtida produktplaner, liksom till vår produktutveckling och forskning. Det formar våra framtida lösningar.

Avancerade säkerhetssystem kräver avancerade testmetoder. Volvo Lastvagnar testar nu avancerade säkerhetssystem med hjälp av robotstyrda lastbilar. Genom att använda robotar istället för mänskliga förare uppnås en bättre precision och repeterbarhet.

FÖRNYBARA BRÄNSLEN

Automatisering för att öka energieffektiviteten

Volvokoncernen har deltagit i ett antal projekt för att analysera fördelarna med kolonnkörning (platooning), där en lastbil leder en eller flera lastbilar eller personbilar. Detta upplägg gör det möjligt för alla följande fordon att kontrolleras automatiskt, vilket ger lägre bränsleförbrukning tack vare att fordonen på ett säkert sätt kan köra närmare varandra. Läs mer på sidan 61.

En ny standard för körbarhet och förarkomfort

Officiella siffror från Svenska Arbetsmiljöverket visar att lastbilsförare är överrepresenterade i yrkesskadestatistiken. Att förbättra förarnas arbetsvillkor och helhetsupplevelse ger en mer avslappnad, säkrare och hälsosammare körning. Volvo Lastvagnar har utvecklat ett antal funktioner för att stödja förarkomfort och körupplevelse såsom Volvo Dynamic Steering och I-shift Dual Clutch. Se sidan 42.

Kompleta transportlösningar

Våra produkter och tjänster är bara en bit av transport- och infrastrukturpusslet. Så utöver att erbjuda enskilda produkter och tjänster levererar vi kompletta transportlösningar och anläggningslösningar som på samma gång löser kundernas problem, optimerar deras verksamhet och tar miljön och samhället i beaktande. Vi fokuserar vår utveckling inom kompletta transportlösningar på områden som direkt påverkar fordonens och våra kunders lönsamhet såsom:

- drifttids- och eftermarknadsteknik
- teknik för uppkopplade fordon och infrastruktur
- service och tjänster för kunder och återförsäljare
- integrering och driftsättning av lösningar
- olika kombinationer av kompletta fordon, inklusive påbyggnader och släp
- fordonsarkitektur som tar hänsyn till olika intressenters behov.

Volvokoncernen är för närvarande aktiv i ett flertal program som fokuserar på att optimera kunders verksamhet genom att lösa olika problem med kompletta transportlösningar. Dessa program adresserar smart teknik, integrerade transportsystem, avancerad forskning och banbrytande fordonskombinationer.

Framgång genom samarbete

Volvokoncernen deltar också i ett flertal offentliga program och gemensamma projekt med forskningsgrupper och akademiska institutioner för att driva på teknikutvecklingen inom områden som är nödvändiga för framtida produktutveckling och för att säkra kompetensbehov. Ett exempel på det är vårt APP – Academic Partner Program, som är en systematisk metod för långsiktigt samarbete med utvalda universitet och forskningsinstitut inom särskilda intresseområden. Läs mer på sidan 58.

REGLERINGAR AV AVGASEMISSIONER FÅR BREDARE FOKUS

Volvokoncernen ser mycket seriöst på emissionslagstiftning på alla sina marknader och strävar alltid efter en transparent dialog med relevanta myndigheter.

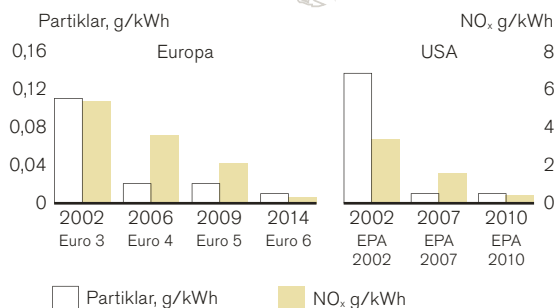
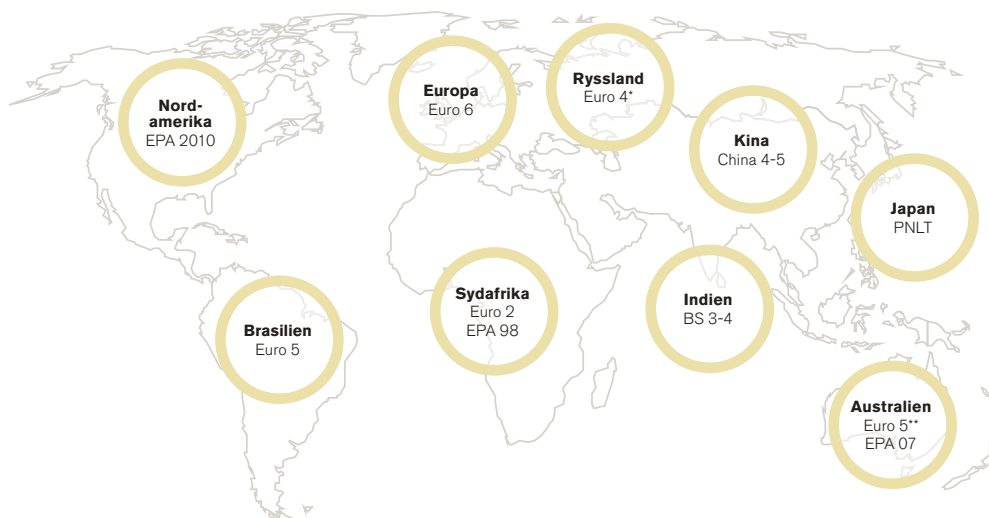
Den grundläggande orsaken till utsläppsreglering är förbättring av luftkvaliteten. Därför är utsläppsnivåerna som påverkar luftkvaliteten under körning på väg viktiga, inte bara de resultat som erhållits i testceller eller på chassidynamometrar.

I mitten av 1990-talet anklagade Environmental Protection Agency (EPA) i USA flera motortillverkare, inklusive Volvo, för att använda olagliga emissionsstrategier. Trots att tillverkarna inte ansåg att något fel begåtts, ingick tillverkarna 1998 en överenskommelse med EPA, betalade böter och gick med på att införa nya utsläppsstandarder två år i förväg. Under samma tidsperiod introducerades strängare och mer komplicerade, men inte alltid kompletta, emissionsregleringar på många marknader. Sammantaget gjorde detta tolkningen av emissionslagstiftningen svår och därför startades inom koncernen en kommitté, Emission Guideline Committee. Dess huvudsakliga uppgift är att implementera och upprätthålla en gemensam ansats när det gäller avgasemissioner, stödja efterlevnaden av lagstiftningen och bidra till hållbara transportlösningar.

Sedan 1990-talet har utsläppsgränserna i USA, EU och Japan sänkts med ca. 95% för NO_x (kväveoxider) och PM (partiklar). Under årens lopp har det debatterats huruvida utsläpp från körning på väg har förbättrats i motsvarande grad. Detta har lett till att lagstiftarna har inkluderat fokus på mätningar av lastbilar och bussar på väg i tillägg till kontroll av utsläpp i testceller. Off-road maskiner förväntas följa denna trend inom några år.

Under produktutveckling testar Volvokoncernen emissionsprestanda på lastbils- respektive bussmotorer både i laboratorier och på väg för att säkerställa att kraven

AVGASEMISSIONER FÖR TUNGA FORDON

Emissionslagstiftningen varierar för olika regioner. I vissa regioner hindras implementeringen av strängare regler av brist på bränsle av tillräckligt god kvalitet och låg svavelhalt. I många delar av världen bygger utsläppslagstiftning på EU:s och USA:s lagstiftning. År 2010 implementerades EPA 2010 i Nordamerika och i slutet av 2013 infördes Euro 6 i EU. Med implementeringen av EPA 2010, har utsläppsnivåer för partiklar och kväveoxider (NO_x) minskat kraftigt. Euro 6 innebär att utsläppen av kväveoxider och partikelämnen minskar med mer än 95% jämfört med en lastbil från 1990-talets början.

*Euro 5 är obligatorisk för nya fordonstyper från 1 januari 2016.

**Över Euro 5 och EPA 2007 gäller även NLT i Australien.

uppfylls. Vid lanseringen av en ny motor måste lastbiltillverkaren genomföra regelbundna emissionsrelaterade prover, rapportera resultaten till myndigheterna och vidta åtgärder om utsläppen inte är inom tillämpliga gränser.

Dessutom kräver de senaste utsläppsreglerna att alla nya tunga lastbilar och bussar i Europa och Nordamerika skall vara utrustade med en diagnostik som regelbundet kontrollerar motorn och fordonet. Om exempelvis ett system som styr utsläppen inte fungerar korrekt, kommer föraren varnas via instrumentpanelen. Föraren ska då köra lastbilen till verkstaden.

Volvokoncernen använder portabla emissionsmätningssystem (PEMS) för att mäta emissionerna vid körning på väg. Under 2015 utförde Volvokoncernen 25 lagstadgade PEMS-tester av Euro 6 och EPA 2010 på kundägda fordon. Alla tester uppfyllde kraven.

LEVERANTÖRSKEDJA

ANSVARSFULLA INKÖP FÖR ATT REDUCERA RISK

Våra leverantörer förväntas vara kostnadseffektiva och leverera produkter och tjänster med högsta kvalitet hela vägen från projektering, i produktion, till leverans till våra fabriker och dessutom ge ett konkurrenskraftigt eftermarknads-erbjudande för hela produktens livscykel. Genom att bygga långsiktiga samarbeten med våra leverantörer ger vi dem en stark plattform för att lyckas och möjlighet att bidra till Volvokoncernens resultat.

För att leverera hållbara transportlösningar har vi höga förväntningar på alla våra affärspartners. Under 2015 köpte vi varor och tjänster till ett sammanlagt värde av 210,6 miljarder kronor från våra leverantörer. Nära 43.000 leverantörer levererade produkter och tjänster till Volvokoncernen. 6.500 av dessa levererade fordonskomponenter. Våra leverantörer spelar en viktig roll i att driva framtida tillväxt, innovation, lönsamhet och ständiga förbättringar för Volvokoncernen. Generellt köper vi in från leverantörer nära våra produktionsanläggningar för att säkerställa ett effektivt leveransflöde. Detta innebär att de flesta leverantörer finns i Europa och Nordamerika. Samtidigt har koncernens expansion i Asien lett till ett ökat antal leverantörer där.

Ansvarsfulla inköp

Vi måste vi agera ansvarsfullt för att ses som en trovärdig affärspartner. Genom att göra det när vi hög produktivitet och stabila långsiktiga relationer som gynnar alla parter. Vår uppförandekod anger principer och miniminormer för ansvarsfullt företagande. Sedan 1996 har vi successivt ökat kraven på leverantörerna gällande miljöfrågor, affärsetik, mänskliga rättigheter och sociala frågor inom ramen för vårt program för ansvarsfullt inköp.

Volvokoncernen kräver att leverantörerna av fordonskomponenter har ett tredjepartscertifierat miljö- och kvalitetsledningssystem. Omkring 95% av Volvokoncernens inköp av fordonskomponenter kommer från leverantörer som är certifierade enligt ISO 14001 eller motsvarande.

Volvokoncernen och dess leverantörer omfattas av EU:s krav på kemikalier och skadliga ämnen i enlighet med REACH (Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals) lagstiftningen. Leverantörer måste även följa ytterligare krav avseende kemikalier som Volvokoncernen ställer.

De flesta av våra inköpare och kvalitetsingenjörer har genomgått utbildning i affärsetik, social rättvisa och miljöfrågor som påverkar vår leverantörskedja.

Efter utbildningar för leverantörer i CSR-frågor i bland annat Turkiet och Polen så utökade vi med utbildningar i Indien under 2015.

Utveckling av etisk bedömning

I linje med generell praxis i fordonsbranschen använder Volvokoncernen en självutvärdering för att utvärdera potentiella och nuvarande leverantörers efterlevnad av våra etiska krav. Leverantörsutvärderingsmodellen kräver att leverantörer som levererar fordonskomponenter, särskilt i högriskländer eller segment, uppdaterar sina utvärderingar i vårt leverantörsystem innan nya avtal

LEVERANTÖRS- UTVÄRDERING

Inkluderar ca 40 frågor relaterade till vår uppförandekod, bland annat:

- Socialt ansvar
- Arbetsmiljö och villkor
- Mänskliga och fackliga rättigheter
- Miljöomsorg
- Affärsetik

undertecknas. Sedan 2009 måste nya leverantörer godkännas av koncernens globala inköpskommitté. Potentiella leverantörer av fordonskomponenter utvärderas också av en kvalitetsingenjör. Dessutom genomför vi regelbundna besök på plats under produktutvecklingen, vilket ger oss bättre kontroll över vår befintliga leverantörskedja.

Under 2015 genomförde vi ett pilotprojekt för att försäkra oss om att potentiella konfliktmineraler i våra produkter hade sitt ursprung från godkända smältverk. Processen är baserad på kraven i den amerikanska förordningen Dodd-Frank och den kommande EU-förordningen. Resultat från pilotprojektet visar att komponenterna kommer från godkända smältverk.

Som medlem i European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability har Volvokoncernen bidragit till en harmonisering av sättet att utvärdera leverantörer till fordonsindustrin. Denna process kommer att underlätta ett korrekt och transparent arbetssätt. Vi startade implementeringen av det nya arbetssättet 2015 och under 2016 kommer det att vara fullt i bruk.

Utvärdering av våra leverantörer

Under 2015 utvärderades 86% av värdet som köptes från leverantörer av fordonskomponenter från ett CSR-perspektiv jämfört med 80% under 2014. Motsvarande 79% (72) av värdet klarade bedömningen. Det är av affärsmässig betydelse att vi rangordnar länder utifrån ett CSR-riskperspektiv. Under 2015 köptes 9% (12) av värdet från leverantörer av fordonskomponenter verksamma i ett högriskland. Av detta värde var andelen som var CSR-utvärderat på samma nivå som förra året, d.v.s. 92%.

LÅNGSIKTIGT PARTNERSKAP

Volvokoncernen strävar efter att ha ett långsiktigt samarbete med leverantörer för att kunna driva kvalitet, effektivitet och ansvarsfullt beteende genom hela värdekedjan.

Vi utvärderar också de företag som inte levererar fordonskomponenter, t.ex. leverantörer av indirekt material och tjänster såsom IT- och logistiktjänster ur ett risksegmentsperspektiv. Under 2015 CSR-utvärderades cirka 15% (4) av dessa leverantörer verk samma i risksegment. 70% (63) av de utvärderade leverantörerna klarade utvärderingen.

Handlingsplan för icke-godkända leverantörer

Den etiska utvärderingen inkluderar krav på handlingsplan om en leverantör inte uppnår godkänt resultat för alla kritiska aspekter. Bland de vanligaste orsakerna till att inte uppnå godkänt resultat är brist på lämpliga efterlevnadsprocesser och system för att föra

Volvokoncernens CSR- och hållbarhetskrav vidare till leverantörens egna underleverantörer.

Vi förväntar oss att icke-godkända leverantörer tar fram en handlingsplan som visar hur de ska uppfylla våra krav.

Leverantörsutmärkelser

Volvokoncernens inköpsutmärkelse för leverantörer (The Volvo Group Purchase Supplier Awards) belönar de bästa leverantörerna baserat på sex olika kategorier för att upprätthålla goda relationer och öka dialogen med leverantörer. De sex kategorierna är kostnader, bränsleeffektivitet och innovation, projektledning, leverans, eftermarknad samt totalvärde.

PRODUKTION

EFFEKTIV OCH HÅLLBAR PRODUKTION

Volvokoncernen har ett välinvesterat, globalt industri- och distributionssystem som möjliggör att effektivt kunna möta efterfrågan från våra kunder.

Volvokoncernen har 66 produktionsanläggningar i 18 länder runt om i världen. Förutom våra produktionsanläggningar inkluderar vår industriella verksamhet världen över även flera produktutvecklingscenters och ett stort antal reservdels- och logistikcenter. Med en sådan global spridning har vi utvecklat verktyg, processer och produktionssystem för att hjälpa oss att sätta den högsta globala standarden samt att vägleda våra medarbetare i ansvarsfullt beteende. Läs om vårt arbete med hälso-, säkerhets- och välbefinnande frågor för våra anställda på sidan 74.

Komponent och monteringsfabriker

Vårt industriella system för lastbilar består av kapitalintensiva komponentfabriker samt arbetsintensiva monteringsfabriker. Komponentfabrikerna levererar koncernens behov på global basis medan monteringsanläggningarna i de flesta fall ligger nära slutmarknaderna för att tillgodose olika lokala behov och specifikationer. Tillverkning av motorer och växellådor är gemensam för alla Volvokoncernens affärsområden. Köping i Sverige är ett globalt centrum för växellådor för tunga fordon.

När det gäller motorer har koncernen två stora nav – Skövde i Sverige för tunga dieselmotorer och Pithampur i Indien för medeltunga motorer. Medeltunga motorer levereras också av den tyska motortillverkaren Deutz till framförallt Volvo Construction Equipment. För Volvo Construction Equipment är produktionen mer centraliserad till ett fåtal större nav med stora hjullastare och dumptrar producerade främst i Sverige och grävmaskiner främst i Sydkorea.

Större omstrukturering klar

Under 2014 och 2015 implementerades förändringar i vår europeiska industristruktur för montering av lastbilar i syfte att effektivisera tillverkning och därmed stärka konkurrenskraften. I Sverige flyttades monteringen av hyttinredning från Umeå till Göteborg och monteringen av tunga lastbilar koncentrerades till en monteringslina. Monteringen av medeltunga lastbilar koncentrerades till Blainville i Frankrike. Under denna period genomgick även produktionen i Japan stora förändringar med utfasning av icke-kärnverksamhet och en konsolidering av verksamheten till Ageo för att anpassa kapaciteten till den inhemska efterfrågan i Japan och närliggande marknader.

När dessa förändringar är slutförda kommer den framtida inriktningen för lastbilstillverkningen vara mer fokuserad på ständiga förbättringar för ökad produktivitet snarare än stora omstrukturingsaktiviteter.

LEDNINGSSYSTEM

Alla Volvokoncernens helägda produktionsenheter och distributionscenter är tredjeparts verifierade.

Vi har följande enheter certifierade:

- ISO 9001, kvalitetsledningssystem: 100% av produktionsanläggningarna och 90% av distributionscentren
- ISO 14001, miljöledningssystem: 98% av produktionsanläggningarna och 90% av distributionscentren
- ISO 50001, energiledningssystem: Macungie, Hagerstown och New River Valley i USA.

Starkare struktur genom samriskbolag

Genom de historiska förvärven av UD Trucks och Lingong (SDLG) och genom samarbetet inom lastbilar och bussar med indienbaserade Eicher Motors har Volvokoncernens industriella position stärkts på många marknader i Asien. Det 45-procentiga förvärvet av den kinesiska tillverkaren Dongfeng Commercial Vehicles (DFCV) som avslutades i januari 2015 kommer ytterligare att bidra till denna utveckling. Genom förvärven har Volvokoncernen etablerat en global industriell struktur med tillverkning samt försäljning och distributionskanaler på alla kontinenter.

Ständiga förbättringar

För att kunna producera marknadens bästa produkter fokuserar vi på sänkta kostnader, förbättrad kvalitet och kortare ledtider. Vi arbetar med ständiga förbättringar genom Volvo Production System (VPS). VPS används för många processer i hela organisationen, inklusive produktion, produktutveckling, logistik och administration. VPS använder metoder som effektiviserar verksamheten och minimerar produktivitetsförlusterna. Systemet innehåller verktyg för att mäta och förbättra säkerhet, hälsa och välbefinnande. Vid våra produktionsenheter har vi kvalitetssamordnare, skyddsombud och miljösamordnare och vi mäter och följer upp för att ständigt kunna förbättra oss.

EFFEKTIVITET TACK VARE HÄLSA OCH SÄKERHET

Vår ambition är noll olyckor med våra produkter, våra anställda och kunder. Vår strategi för att lyckas med detta på arbetsplatsen är att erbjuda säkra och hälsosamma förutsättningar för att stödja en hållbar och högpresterande arbetsstyrka.

Miljömässig prestanda

Under 2015 fanns det 15 tillståndspliktiga anläggningar i Sverige. Tillstånden avser de allmänna förhållandena för verksamheten såsom tillåtna produktionsvolym och miljömässig prestanda. Samtliga tillstånd har särskilda krav på anläggningarna relaterat till grannar och miljö. Inget miljötillstånd bedöms behövas förnyas för 2016. Det rapporterades inga större miljöincidenter i koncernen under 2015. Koncernen har rapporterat miljödata sedan 1991. Den senaste kvantitativa datan presenteras i nedanstående tabell.

Energieffektivitet

Koncernens totala energiförbrukning 2015 uppgick till 2.106 GWh, en minskning med 70 GWh jämfört med 2014. Den huvudsakliga anledningen till minskningen var ökad energieffektivitet. Genom att minska energianvändningen kan vi både minska kost-

nader och reducera utsläpp. Mellan 2005 och 2015 minskade Volvokoncernens energiförbrukning i egna produktionsprocesser med ungefär 20% i absoluta tal. Det innebär att energikostnaden för 2015 har minskat med över 500 Mkr tack vare energieffektiviseringsåtgärder. Den ackumulerade besparingen är väsentligt större.

Exempelvis har Volvo Construction Equipment minskat sin elförbrukning med fokus på icke produktionsstid. Genom att ändra beteende har elförbrukningen under icke produktionsstid för de sex största anläggningarna minskat med 19% under 2015 och hela 39% sedan 2012. Detta motsvarar uppvärmningen av 343 hus i Sverige under ett helt år.

Vårt energieffektivitetsindex, som jämför energiförbrukningen med nettoomsättning, var 6,9 MWh/Mkr, jämfört med 7,9 MWh/Mkr under 2014. 2015 års effektivitetsindex har därmed förbättrats med 13% sedan 2014.

MILJÖPRESTANDA VOLVOS PRODUKTIONSANLÄGGNINGAR, INDUSTRIVERKSAMHETEN

Absoluta värden relaterade till nettoomsättningen	2015	2014	2013	2012 ¹
Energiförbrukning (GWh; MWh/Mkr)	2.106; 6,9	2.176; 7,9	2.536; 9,6	2.518; 8,6
Koldioxidutsläpp (1.000 ton; ton/Mkr)	221; 0,7	231; 0,8	280; 1,1	235; 0,8
Vattenförbrukning (1.000 m ³ ; m ³ /Mkr)	4.919; 16,2	4.982; 18,1	5.815; 21,9	7.372; 25,2
Kväveoxidutsläpp (ton; kg/Mkr)	344; 1,3	332; 1,2	347; 1,3	413; 1,4
Lösningsmedelutsläpp (ton; kg/Mkr)	1.885; 6,2	2.472; 9,0	2.221; 8,4	2.358; 8,1
Svaveldioxidutsläpp (ton; kg/Mkr)	32,1; 0,1	37,9; 0,1	23,4; 0,1	26; 0,1
Farligt avfall (ton; kg/Mkr)	27.824; 91,6	24.944; 90,4	28.395; 107,0	32.547; 111,4
Nettoomsättning, Mdr kr	303,6	276,0	265,4	292,2

¹ Omräknad enligt nya redovisningsregler.

Utsläpp av koldioxid från produktion

Under 2015 minskade de direkta CO₂-utsläppen från Volvokoncernens produktionsanläggningar från 231.000 ton 2014 till 221.000 ton. Nästan 40% av vår totala energiförbrukning kom från källor med låga koldioxidutsläpp av förnybar energi, inklusive el från vattenkraft och uppvärmning från biomassa.

Volvokoncernen har koldioxidneutrala anläggningar i Gent i Belgien, liksom i Vara, Tuve och Braås i Sverige. Dessutom har vi anläggningar som köper 100% av sin el producerad från deponigas i stället för fossila bränslen.

Kemikalier och skadliga ämnen

Vår globala miljöstandard för produktionsanläggningar kräver processer för hälso- och miljöbedömning av alla kemikalier. För att begränsa användningen av kemikalier med oönskade egenskaper har Volvokoncernen sedan 1996 haft en "svart lista" över förbjudna kemikalier och en "grå lista" över produkter vars användning måste begränsas. Listorna revideras årligen och fungerar som verktyg för att ersätta skadliga ämnen i vår produktionsprocess.

Avfall och vatten

Volvokoncernens minimikrav för produktionsanläggningar inkluderar sortering och kvantifiering av allt avfall på plats, implementering av åtgärder för att minska mängden avfall och öka återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning samt att minska mängden avfall som sänds till deponi. Avfall klassificeras generellt som antingen farligt eller icke farligt. Den totala mängden farligt avfall under 2015 var 27.824 ton, jämfört med 24.944 ton under 2014, en ökning med nära 12%. Farligt avfall sänt till deponi uppgick till 1.155 ton.

Vattenkonsumtionen fortsätter att minska, från 4.982.000 m³ 2014 till 4.919.000 m³ 2015.

Under året gjordes en utvärdering av områden med störst vattenrelaterade risker. Som ett resultat av detta arbetar vi med förebyggande och begränsande aktiviteter på våra anläggningar exempelvis i Indien.

Transport och logistik

Koldioxidutsläppen till följd av våra interna godstransporter och leveranser till kunder är mer än dubbelt så stora som utsläppen från våra produktionsanläggningar. Detta är därför ett prioriterad område för oss med många olika aktiviteter.

Koldioxidutsläppen för den totala volymen som transporterades i vår produktionsleverantörskedja beräknades till 505.000 ton för 2014. Detta motsvarar ett minskat CO₂-utsläpp med nära 3%. Data för 2015 kommer i maj 2016.

Under 2015 optimerade vi järnvägstransporter i Sverige från Umeå till Tuve genom att utnyttja ledigt utrymme och genom att förbättra på- och avlastning. Detta resulterade i en årlig CO₂-besparing på ungefär 100.000 kg. Detta motsvarar CO₂-utsläppen från 230 lastbilstransporter med samma last.

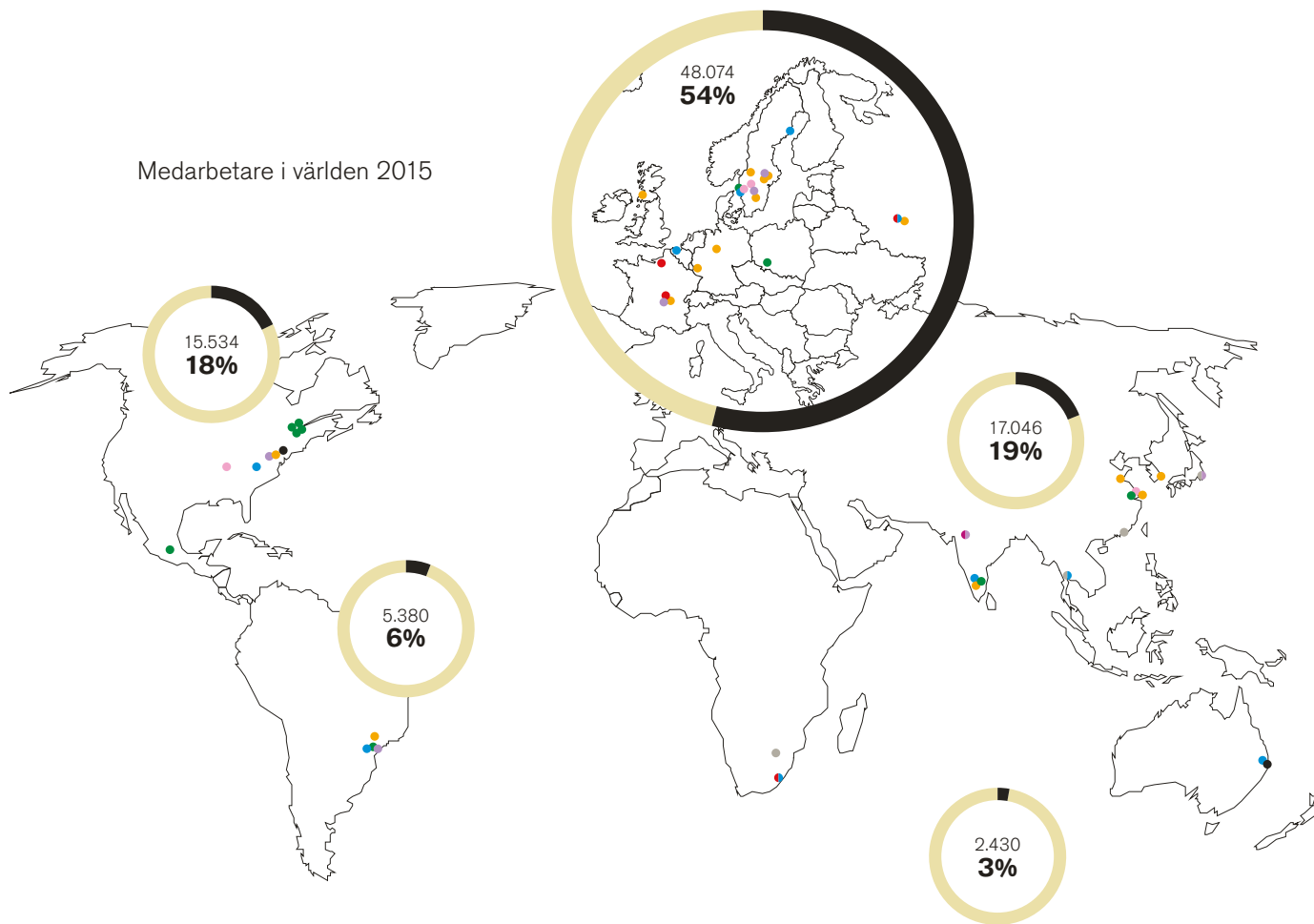
Majoriteten av Volvokoncernens huvudsakliga transportleverantörer är certifierade i enlighet med ISO 14001 eller motsvarande.

STÖRRE PRODUKTIONSANLÄGGNINGAR	NORDAMERIKA	SYDAMERIKA
● Volvo Lastvagnar	New River Valley (US)	Curitiba (BR)
● UD Trucks		
● Renault Trucks		
● Mack Trucks	Macungie (US)	
● Eicher*		
● Dongfeng Trucks*		
● Motorer och växellådor	Hagerstown (US)	Curitiba (BR)
● Anläggningsmaskiner	Shippensburg (US)	Pederneiras (BR)
● Bussar	St Claire, St Eustache, St Francois du lac (CA) Mexico City (MX), Plattsburgh (US)	Curitiba (BR)
● Volvo Penta	Lexington (US)	

* Ägarandel ≥ 45%

GLOBAL INDUSTRIELL STRUKTUR

Medarbetare i världen 2015

Andel av antal anställda

EUROPA	ASIEN	ÖVRIGA VÄRLDEN
Blainville (FR), Göteborg, Umeå (SE), Gent (BE), Kaluga (RU)	Bangalore (IN), Bangkok (TH)	Brisbane (AU), Durban (ZA)
Blainville, Bourg-en-Bresse (FR), Kaluga (RU)	Ageo (JP), Hangzhou* (CN), Bangkok (TH)	Pretoria (ZA)
		Durban (ZA)
	Pithampur* (IN)	Brisbane (AU)
	Shiyan* (CN)	
Köping, Skövde (SE), Vénissieux (FR)	Ageo (JP), Pithampur* (IN)	
Arvika, Braås, Eskilstuna, Hallsberg (SE), Konz-Könen, Hameln (DE), Belley (FR), Kaluga (RU), Motherwell (UK)	Changwon (KR), Shanghai, Linyi* (CN), Bangalore (IN)	
Borås, Uddevalla (SE), Wrocław (PL)	Bangalore (IN), Shanghai* (CN)	
Göteborg, Vara (SE)	Shanghai (CN)	

» Med siktet inställt på att spara energi

Alla Volvokoncernens medarbetare kan bidra till att spara energi. Genom att göra det tillsammans som en laginsats, och med hjälp av en metod för kontinuerliga förbättringar, kan vi spara miljontals kronor. Detta är något som Volvokoncernens fabriker i Shippensburg, Curitiba, Umeå, Eskilstuna och Hagerstown redan har prövat.

25%

**FÖRBÄTTRING AV
ENERGI
EFFEKTIVITET**

"Metoden har gett oss ett nytt sätt att se på energieffektivitet. Varje sparad kWh är viktig."

Volvokoncernen är den enda fordonstillverkaren som har kvalificerat sig till Världsnaturfondens (WWF) Climate Savers-program. Målet är att minska våra koldioxidutsläpp från produktionen, från våra transporter och från produkterna. Flera av Volvokoncernens anläggningar har bestämt sig för att lokalisera och minska energiförbrukningen i sina fabriker med hjälp av metoden Energy treasure hunt.

– Metoden kan användas som bästa praxis för att spara energi och minska koldioxidutsläppen. Det är en teamfokuserad modell för kontinuerliga förbättringar inom omsorg om miljön och kan tillämpas för Volvokoncernens samtliga verksamheter, säger Colin Kiefer, Miljöchef för koncernens globala lastbilstillverkning.

Aktiviteten kräver fokuserat arbete och ett motiverat och tvärfunktionellt team med de rätta kompetenserna och tekniska kunskaperna. Syftet är att jaga energislöseri på områden som produktionsutrustning, belysning samt värme-, ventilations- och luftkonditioneringssystem.

God jaktlycka i Curitiba

20 medarbetare deltog i den första energijakten vid hytt- och fordonsmonteringen i Curitiba i Brasilien. En söndag då alla produktionsprocesser låg nere och en måndag vid normal drift i hyttfabriken begav de sig ut på fabriksgolvet för att undersöka möjligheterna att spara energi. Lagledarna ledde sina team i

jakten och idéer växte fram utifrån det som teammedlemmarna såg, hörde och till och med kände (temperatur och luftflöde). Man lyckades identifiera cirka 40 olika möjligheter att spara energi, med en sammanlagd årlig besparingspotential på hela 1,5 Mkr.

– Metoden har gett oss ett nytt sätt att se på energieffektivitet. Varje sparad kWh är viktig, säger Fabio Tokue, miljöansvarig vid fabriken för hytt- och fordonsmontering.

För Colin Kiefer handlar det inte bara om att minska kostnaderna.

– För mig var den största vinsten det lagarbete jag såg i arbetet med att identifiera möjligheter. Jag tror att teamen insåg att den kollektiva helheten är större än summan av delarna, och detta gjorde att vi kunde överträffa våra mål och förväntningar i energijakten.

Fantastiskt lagarbete vid Volvo CE i Eskilstuna

18 medarbetare, indelade i tre grupper, genomförde en liknande energijakt vid Volvo CE:s anläggning i Eskilstuna. Teamen tillbringade en hel dag med att leta efter sätt att minska energiförbrukningen då fabriken inte är i drift. De tre teamen hittade en rad olika förbättringsområden. Exempelvis kan man genom att stänga av processmaskinerna under veckosluten spara cirka 250.000 kronor årligen. Alla potentiella besparingar samlades i en åtgärdsplan, och resultaten förmedlades till övriga medarbetare vid fabriken. Sammanlagt genererade energijakten besparingar på över 1 Mkr per år.

– Jakten sammanförde medarbetare från olika funktioner och avdelningar som hjälptes åt att eliminera energislöseriet, minska kostnaderna och uppmuntra till miljömedvetenhet, säger projektledaren Boris Radojicic, vid maskinunderhåll vid Volvo CE i Eskilstuna.

Prisbelönt arbete för drivlineproduktionen i Hagerstown

I syfte att öka energieffektiviteten har man vid drivlineproduktionen i Hagerstown i USA, genomfört en rad olika aktiviteter för att spara energi. Exempelvis har man reducerat dieselanvändningen från cirka 11 liter per motor till drygt 1 liter per producerad motor. Dessutom har man installerat omfördelningsfläktar för ökad klimatkontroll samt identifierat och eliminerat tryckluftsläckage. Tidigare i år tilldelades teamet ett internt miljöpris för sitt fantastiska arbete med att minska energianvändningen på anläggningen – ett arbete där man tillämpade systematiska och pragmatiska metoder med fokus på resultat.

– Under de senaste fem åren har vi lyckats öka energieffektiviteten med 25%, och det sammanlagda värdet av våra kontinuerliga förbättringsprojekt som fokuserar på att spara energi gav besparingar på över en miljon dollar per år, säger Matt Saloom, ansvarig för kärnvärden vid fabriken i Hagerstown.

KUNDSUPPORT ÖVER HELA VÄRLDEN

En av våra långsiktiga affärs- och hållbarhetsambitioner är att vara våra kunders närmaste affärspartner där framgång baseras på att vara bäst på att lösa kundernas problem och göra dem framgångsrika.

För att stödja våra kunder finns vi på fler än 190 marknader. Vi har ett omfattande nätverk av helägda och fristående återförsäljare samt verkstäder tillgängliga vid större vägar. De senaste åren har vi optimerat våra nätverk för att passa varje marknad och därmed varje kund inom den krävande transport- och anläggningsindustrin.

Ökad betydelse för serviceerbjudande

Förutom fordon och maskiner så inkluderar Volvokoncernens erbjudande olika typer av finansieringslösningar, försäkringar, hyr-tjänster, reservdelar, förebyggande underhåll, serviceavtal, assistans- och IT-tjänster. Utbudet och flexibiliteten i erbjudandet innebär att lösningarna kan skräddarsys för varje kund. Eftersom en stor del av våra tjänster efterfrågas kontinuerligt under tiden våra produkter används hjälper de till att balansera fluktuationer i konjunkturen. Genom att stärka serviceerbjudandet kan lönsamhets- och intäktsstabiliteten därmed förbättras. Serviceaffären utgör därför en viktig del av Volvokoncernens strävan att nå målen för lönsamhet och tillväxt, både på mogna och nya marknader. Under 2015 representerade reservdelar, service och eftermarknadsprodukter cirka 25% av Volvokoncernens nettoomsättning jämfört med 26% under 2014.

Stödjer kundernas drifttid

Det servicestöd som våra kunder får utgör ett viktigt bidrag till kundnöjdhet. En del av detta stöd är Volvo Action Service som firade sitt 25-årsjubileum 2015, se sidan 14.

För att öka kunskap, färdigheter och att uppmuntra utbyte av bästa praxis så driver Volvokoncernen lokala, regionala och globala tävlingar för eftermarknadspersonalen.

Mack Masters syftar till att lyfta fram enastående tekniker som visar kompetens, samarbets- och problemlösningsförmåga som behövs för att serva dagens sofistikerade lastbilar och maximera drifttid för kunderna. 2015 års vinnare var Team Babine PG från Kanada.

Volvo International Service Training Award (VISTA) är världens största tävling för eftermarknadspersonal. Den är öppen för Volvo Lastvagnars och Volvo Bussars globala servicenätverk. CE Masters är en kunskaps tävling öppen för tekniker som arbetar hos auktoriserade Volvo CE-återförsäljare. Under 2015 startade både VISTA och CE Masters uttagningen av deltagare till tävlingarna som kommer att avslutas 2016.

Produktinformation om miljöpåverkan

Information om våra CSR- och hållbarhetsresultat påverkar i allt högre grad kundernas, speciellt åkeriernas beslut, att göra affärer med Volvokoncernen.

Tydlig och transparent produkt-, marknadsförings- och försäljningsinformation är avgörande för att kunderna ska kunna fatta välgrundade beslut om våra produkter och tjänster. För många av våra produkter får kunderna information om produktens miljöpåverkan, så kallad Environmental Product Information (EPI) baserad på resultaten från livscykelanalyser. Vår EPI är uppdelad i tre delar:

- 1. Produktion:** information om energiförbrukning, utsläpp och avfall under produktionen.
- 2. Användning:** information om bränsleförbrukning, utsläpp och reservdelar under användningsfasen.
- 3. Sluthantering:** information om skrotning och återvinning av produkter.

Alla Volvokoncernens helägda återförsäljare ska arbeta enligt koncernens miljökrav och mot uppfyllande av ISO 14001. Detta innebär att de till exempel får detaljerade instruktioner om hur spilloljor och andra vätskor ska hanteras.

CSR-utvärdering av kunder

Under 2015 slutförde vi ett pilotprojekt med CSR-utvärdering av kunder. Projektet initierades efter den svenska regeringens krav på Exportkreditnämnden, EKN, gällande inkludering av mänskliga rättigheter i deras bedömning av kunder. Projektet fokuserade på kundfinansiering för Volvo Construction Equipment och koncernens lastbilsverksamhet i Afrika och Mellanöstern. Inriktningen var på kunder i högrisksegment och extrem- och högriskländer enligt vår CSR-riskatlas för länder. Atlasen är skräddarsydd för Volvokoncernen genom användningen av riskindex från ett globalt riskanalysföretag baserat på principerna i vår uppförandekod.

Under 2015 utfördes 40 bedömningar för koncernens lastbilar, 35 för Volvo Construction Equipment och 3 för Volvo Bussar.

I november 2015 genomförde Volvo Construction Equipment en revision och processen kommer att utvecklas vidare baserad på resultatet av denna.

Under 2016 kommer CSR-utvärderingsprocessen att implementeras inom andra delar av organisationen och ytterligare geografiska områden.

BETYDELSEFULL EFTERMARKNAD

Under 2015 utgjorde reservdelar, service och eftermarknadsprodukter cirka 25% av Volvokoncernens nettoomsättning.

» Klicka hem en lastbil från Renault Trucks

Nästan vad som helst går att köpa på nätet, till och med tunga lastbilar. Renault Trucks är först i världen med att sälja lastbilar på det sättet.

T-DRIVE

REPRESENTERAR CIRKA

50%
AV RENAULT
TRUCKS

Logga in, lägg en order och inom några veckor får du en körklar lastbil levererad direkt till dörren. När det gäller så stora och viktiga inköp som lastbilar kanske det här verkar lite för enkelt, men för många företag som vet vad de vill ha och behöver det snabbt skulle Renault Trucks E-Commerce kunna vara ett perfekt sätt att göra affärer.

Den nya onlineservicen lanserades i Nederländerna i september och gör det möjligt för kunder att köpa Renault Trucks T-Drive – en modell som idag står för runt 50% av Renault Trucks ordergång – i ett standardpaket till ett fast pris. I paketet ingår en operationell leasing på 36 månader/120.000 km samt den toppmoderna surfplattan TomTom Bridge Connected Europe Truck. Genom att erbjuda endast en modell med standardspecifikation kan Renault Trucks E-Commerce också garantera snabb direktleverans inom fyra veckor.

– Det här är en snabb, enkel och tydlig process för kunden. Det behövs inga långa diskussioner med säljare eller prisförhandlingar. Det räcker med en enkel klickning, så har du ett fantastiskt erbjudande, säger Charles Engelaar, projektansvarig för Renault Trucks E-Commerce.

Genom att upprätta en ny försäljningskanal hoppas man att e-handeln ska kunna hjälpa Renault Trucks att nå sina ambitiösa mål om att öka marknadsandelen i Nederländerna. E-handelskonceptet stöder även varumärkets image och affärsmodell.

– Renault Trucks utlovar en fast ägandekostnad. I våra produkter får kunderna effektivitet, produktivitet och värde för pengarna. Detsamma gäller tjänsterna, som även de är effektiva och kostnadseffektiva. Det är Renault Trucks E-Commerce ett perfekt exempel på, säger Charles Engelaar.

Är det så här framtidens lastbilsförsäljning kommer att se ut?

– Jag tror att vi så småningom kommer att få se en övergång till mer onlineförsäljning och genom att vara först med att erbjuda en sådan service har vi visat att vi är redo för framtiden. Men detta kommer inte att ersätta återförsäljarna. De kommer att fortsätta att ha samma roll när det gäller service. E-handeln är ett bra komplement till vår verksamhet och en bra lösning för enkla och okomplicerade beställningar, säger Charles Engelaar.

”Genom att vara först med att erbjuda en sådan service har vi visat att vi är redo för framtiden.”

Charles Engelaar

RENAULT TRUCKS E-COMMERCE

- Renault Trucks T-Drive 11-liters 4x2
- Operationell leasing på 36 månader/
120.000 km inklusive försäkring
- Utlovad leverans inom fyra veckor

GRATIS
Tomtom
BRIDGE

BRÄNSLEEFFEKTIVITET FÖR KUNDER OCH LÄGRE MILJÖPÅVERKAN

Mer än två miljoner lastbilar och 100.000 bussar tillverkade av Volvokoncernen under de senaste tio åren körs på vägar runt om i världen och mer än en halv miljon anläggningsmaskiner är verksamma på byggarbetsplatser. Idag är mer än 470.000 av Volvokoncernens fordon uppkopplade via olika telematiklösningar.

Som tillverkare av kommersiella transportlösningar, är Volvo Lastvagnar ett av de ledande företagen inom bränsleeffektivitet, vilket framgår av vår Volvo FH-serie. Det finns ett antal funktioner för lägre bränsleförbrukning. I-See sparar bränsle i varje uppförsläge genom att planera framåt och kombinerat med den intelligenta I-Shift mjukvaran i växellådan kan upp till 5% bränsle sparas. En annan funktion är Tandem Axel Lift som tillåter föraren att koppla ur och höja en av de två drivaxlarna om den inte behövs och därigenom uppnå upp till 4% lägre bränsleförbrukning när lastbilen är olastad.

Renault Trucks T tilldelades International Truck of the Year 2015 där ett av kriterierna var bränsleekonomi.

Bränsleeffektivitet är lika viktigt för våra bygg- och anläggningskunder vilket bevisas av den senaste grävmaskinen från Volvo Construction Equipment. Det fullt optimerade hydraulsystemet och ECO-inställningen ger den exakta mängden effekt som krävs för den aktuella uppgiften. Genom funktionen som automatiskt stänger av motorn efter att grävmaskinen varit inaktiv en förbestämd period, kan bränsleförbrukning och utsläpp minska ytterligare.

Ett annat bra exempel på bränsleeffektivitet är Volvo Penta som under 2015 lyckades öka penetrationen av Inboard Performance System (IPS) i kommersiella fartyg. Detta inkluderar den första fyrubbla IPS installationen i drift för en flotta av transportfartyg för havsbaserad vindkraft. Eftersom installationen tar upp mindre utrymme och minskar vikten, får fartyget mer fart, längre räckvidd och lägre bränsleförbrukning på upp till 30%.

Vårt åtagande för bränsle- och energieffektivitet slutar inte vid drivlinan. För att förbättra ytterligare, är det viktigt att titta på hela fordonskombinationen, se sidan 60.

FÖREBYGGANDE AKTIVITETER

Vi strävar efter att våra kunder skall få maximalt produktutnyttjande samtidigt som miljöpåverkan från produkterna begränsas. Detta gör vi på ett flertal sätt, inklusive;

- Bränsleeffektivitet
- Uppkoppling
- Förarkomfort och säkerhet

Hybridisering och elektrifiering

Volvokoncernen har en ledande position inom hybridteknik och elektromobilitet. Läs mer om detta på sidan 60.

Drivlinor för alternativa och förnybara bränslen

Volvokoncernen fortsätter att visa möjligheterna med fordon som kan köras på alternativa och förnybara bränslen. Vi är världsledande i att föra fram DME som alternativt bränsle och under 2015 byggdes den första DME-drivna Mack-lastbilen. För ytterligare information om vår DME-teknik se sidan 27.

I Sverige har vi också framgångsrikt genomfört fältförsök på Euro 5 Volvostbilar som använder vätebehandlad vegetabilisk olja (HVO), vilket Volvokoncernen anser är ett bättre alternativ än biodiesel då det finns en större bas av råmaterial att tillverka den från. Under 2015 godkände Volvo Lastvagnar bränslet för alla Euro 5-motorer och D5 och D8 motorer för Euro 6. HVO fungerar som vanligt dieselbränsle och minskar CO₂-utsläppen med mellan 30% och 90%. Vi har också utökat vårt modellprogram i Europa med en ny version av Volvo FE CNG som körs helt på metangas. Denna lastbil minskar CO₂-utsläppen med upp till 70% om biogas används.

Uppkoppling för optimal användning

Att vara uppkopplad är en viktig del av det dagliga livet. Volvo Group Telematics gör det möjligt för kommersiella fordon att utföra tjänster såsom att ringa efter hjälp i händelse av en olycka, att spåra och även immobilisera stulna fordon, att kontrollera förartid, att koppla upp och hantera lastbilsflottor samt att hjälpa till att spara bränsle och att förvärma fordonet vintertid. Antalet uppkopplade fordon ökar snabbt och Volvokoncernens telematiklös-

RENAULT TRUCKS K

Renault Trucks erbjuder två modeller designade för anläggningsarbeten och andra specialapplikationer, C Construction och K Heavy Construction. Robusthet, arbetskomfort, nyttolast, dragkraft, effektiva motorer och lätt kaross bidrar alla till perfekta verktyg för företag och lokala myndigheter med höga krav.

ningar finns nu i våra och andra produkter inom fordonsindustrin i Europa, Asien, USA och Sydamerika med namnen Volvo Dynafleet, Volvo Vehicle Remote Diagnostics, Renault OptiFleet, UD Telematics och Volvo CE CareTrack.

Ett annat exempel är Mack Trucks Guarddog Connect som nu är aktiv i mer än 25.000 lastbilar. Denna tjänst har gett en minskning av diagnostiktid (70%) och reparationstid (21%).

Säkerhet och förarkomfort

Andra viktiga drifttidsaspekter när det gäller produkter i användning är funktioner för säkerhet och förarkomfort. Nya Volvo FH är den första serietillverkade tunga lastbilen som är tillgänglig med individuell framhjulsupphängning som till stor del underlättar hanteringen av lastbilen.

Volvo FH var även först med att sälja dubbelkopplingsväxellådan för tunga lastbilar. Med I-Shift Dual Clutch, sker växlingarna utan kraftavbrott. På det hela taget resulterar I-Shift Dual Clutch i en mer avslappnad och därför säkrare körning, på samma gång som slitaget på både drivlina och resten av fordonet minskar.

För våra anläggningsmaskiner, så ökar fjädringssystem och ergonomiskt positionerade maskingränssnitt komforten för operatören.

Vi har vidare utvecklat passiva och aktiva säkerhetslösningar för våra lastbilar såsom kollisionvarningssystem och system för assistans vid filbyten.

I Europa uppmärksammades Volvo Bussar nyligen för sitt unika stabiliseringssystem, Volvo Dynamic Steering, baserat på Volvo Lastvagnars teknik. Systemet ökar körsäkerheten och komforten. Nu införs systemet på Volvos långfärdsbussar i Europa.

Kundtävling för ökad motivation

År 2015 avslutades UD Trucks Extra Mile Challenge med att presentera laget från Australien som totalvinnare. Tävligen demonstrerar hur kunderna kan få ut det mesta av UD Trucks produkter och tjänster genom förbättrad bränsleeffektivitet, drifttid och förarens färdigheter. Tävligen simulerar en leverans genom en transportcykel och vinnaren blir det lag som har högst finansiell vinst. Extra Mile Challenge visar hur UD Trucks bidrar till kundens fortsatta affärsframgång men också hur föraregenskaper och ökat självförtroende kan bidra till säkrare vägar och mer motiverade förare.

» Miljontals kronor att spara för samhället och miljön med elbussar

En stad med en halv miljon invånare skulle spara upp till 100 Mkr per år om stadens bussar drevs av el istället för diesel. Det visar en omfattande analys gjord i samarbete mellan Volvokoncernen och revisions- och rådgivningsfirman KPMG. Analysen har tagit hänsyn till faktorer som buller, restid, utsläpp, energianvändning, skatter och användning av naturens resurser.

100 MKR
I ÅRLIGA
BESPARINGAR MED
ELBUSSAR

"Resultatet visar att oavsett hur många parametrar du tar hänsyn till så är elbussar den främsta kollektivtrafiklösningen"

säger Niklas Gustafsson, hållbarhetschef.

juni 2015 tog Volvokoncernen ett stort steg till att leverera hållbara transportlösningar – när en helt ny busslinje som körs med Volvos helelektriska bussar och elhybridbussar invigdes i Göteborg. Målet med linjen är att utveckla och testa nya lösningar för hållbar kollektivtrafik. Linjen är resultatet av samarbetet mellan Volvokoncernen och flera aktörer inom industri, forskning och samhälle.

– Busslinjen är en av de modernaste i världen och intresset är oerhört stort. Inte minst med anledning av att bussarna är helt tysta och utsläppsfria, och drivs på el från vind- och vattenkraft, säger Niklas Gustafsson, hållbarhetschef Volvokoncernen.

– Men innovationen ligger framförallt i det kompletta transportsystemet. Ett system vi nu kan visa svarar upp mot samhällets socioekonomiska och miljömässiga utmaningar.

En mer komplett bild av besparingarna med elbussar

Traditionella investeringsbedömningar tar inte med alla de kostnader som belastar samhället och miljön så för att kvantifiera dessa aspekter har Volvokoncernen och revisionsfirman KPMG beräknat det monetära värdet av en elektrifierad busslinje.

– Elbussar är ett bra exempel på en innovation som kan skapa stora samhällsvärden, säger Daniel Dellham, KPMG.

– Genom att komplettera den traditionella finansiella analysen med socioekonomiska och miljömässiga faktorer får man en mer komplett bild av investeringens effekter på företag och samhälle.

Analysen utgår från en stad med cirka en halv miljon invånare och med 400 bussar. Om bussarna drivs på el istället för diesel kan den samhälleliga besparingen uppgå till ca 100 Mkr årligen. Besparingen kommer bland annat av minskat buller och minskade luftföroreningar vilket beräknas leda till minskade vårdkostnader

på upp till 24 Mkr. Koldioxidreduktionen skulle årligen uppgå till 33.000 ton, motsvarande utsläppen från ca 3.000 svenska hushåll.

Överraskningskonserter på elbussarna

Under hösten 2015 genomförde ElectricCity kampanjen Silent Bus Sessions för att dra ytterligare uppmärksamhet till projektet med elektrifierad kollektivtrafik genom att visa en annan sida av hållbara transportlösningar, nämligen hur tysta elbussarna är. Oanande resenärer på den nya busslinjen i Göteborg fick njuta av överraskningsuppträdanden med några av Sveriges mest kända artister.

– Buller är ett av de största hälsoproblemen i världens storstäder. Volvos elektriska stadsbussar är både tysta och utsläppsfria, och det är vår övertygelse att elektrifierade persontransporter i städer är rätt väg framåt mot hållbara transportlösningar, säger Håkan Agnevall, VD Volvo Bussar.

TAR ETT CIRKULÄRT ANGREPPSSÄTT

Förbättrat resursutnyttjande, återanvändning och återvinning får allt större betydelse för samhället och vår industri för att motverka ökad efterfrågan och kostnader för förbrukningen av planetens ändliga naturkapital.

Volvokoncernen arbetar ständigt med resurseffektiva metoder för att använda mindre material samt processer för att integrera större andel återvunnet material, minska avfall och energianvändning, återvinna värme och utvärdera vår vattenpåverkan. Vi erbjuder fabriksreoverade reservdelar som ett sätt att förlänga livslängden på våra produkter och för att minska kostnaderna för våra kunder. Renoveringen består av tre olika delar:

- 1. Insamling:** kundens begagnade del samlas in och ersätts med en utbytesdel – denna del kan vara ny eller reoverad.
- 2. Reparation:** så fort komponenten bedömts som återanvändbar tas den isär, rengörs, reoveras, sätts samman och testas.
- 3. Byte:** en ny kund köper den reoverade delen från en återförsäljare.

Växande affär för begagnade delar

Renovering av motorer, växellådor och andra reservdelar är en växande trend och en ökande andel av Volvokoncernens affär. År 2015 uppgick Volvokoncernens totala försäljning av fabriksreoverade komponenter till 8,3 miljarder kronor, en ökning med nästan 20% jämfört med 2014.

Koncernen har mer än 50 års erfarenhet och åtta center för fabriksreoverade komponenter runt om i världen som hanterar använda komponenter från hela vårt produktsortiment. Det första centret öppnades 1960 i Flen i Sverige. Andra center finns i Frankrike, Japan, Brasilien, USA och Kina. År 2015 invigdes ett nytt center i Bangalore i Indien. Centret kommer att spela en viktig roll för serviceerbjudandet för lastbilar, bussar och anläggningsmaskiner under varumärket Volvo på den indiska marknaden.

Fabriksreovering av komponenter bidrar också ur ett samhällsperspektiv eftersom den är mer arbetsintensiv än nyproduktion och kräver högkvalificerade anställda.

Reoverade komponenter erbjuds Volvokoncernens kunder över hela världen. Motorer, växellådor, avgasfilter och drivande bakaxlar kan genom inbyte reoveras till samma skick som nya delar och vårt sortiment fortsätter att öka. Kunderna får ta del av samma kvalitet och full garanti, levererat till ett lägre pris.

Renovering av komponenter minskar behovet av råmaterial. Det minskar också energiförbrukningen och utsläpp avsevärt. Exempelvis går det åt 80% mindre energi att reovera en motor än att tillverka en ny och utsläppen av kväveoxider och koldioxid minskar dramatiskt. Det bidrar också till att potentiellt farliga rester inuti de använda komponenterna tas om hand på ett korrekt sätt.

Under 2015 ökade Volvokoncernens totala försäljning av fabriksreoverade komponenter med nästan 20% jämfört med 2014.

Cirkulär produktutveckling

En lastbil som produceras av Volvokoncernen är i hög grad återvinningsbar eftersom nästan 85% av dess vikt består av metall – mestadels järn, stål och aluminium. Ytterligare material är framförallt plast, gummi och material från elektroniska komponenter. För att kunna arbeta effektivt måste återvinning och renovering beaktas redan under produktplaneringsfasen. Därför arbetar Volvokoncernens experter inom detta område nära tillsammans med produktutvecklare för att möjliggöra utvinning av så stor andel material och värde från våra uttjänta fordon i demonteringsarbetet.

Triple Win

De senaste åren har Volvokoncernen i Nordamerika marknadsfört reoverade komponenter för eftermarknaden. Det kallas "The Triple Win" eftersom:

- Kunderna kan köpa en komponent med hög kvalitet för ett lägre pris
- Volvokoncernen kan öka försäljningen
- Minskat antal nya komponenter och kvalitetssäkrade återanvända komponenter ger miljömässiga fördelar.

Projektet fokuserar på drivlinekomponenter och innehåller en blandning av reoverade komponenter från leverantörer och internt från Volvo.

FABRIKSRENOVERADE KOMPONENTER ÄR EN VINST FÖR KUNDERNA, VOLVOKONCERNEN OCH MILJÖN

Volvokoncernens olika renoveringsprogram sänker kostnaderna för våra kunder. På samma gång är alla komponenter renoverade enligt originalspecifikationer. Resultatet är hög prestanda, förbättrad hållbarhet och längre komponentlivslängd.

» WWF och Volvo trappar upp klimat- samarbete

Världsnaturfonden WWF är en av världens största och mest respekterade miljöorganisationer. Dess Climate Savers-program engagerar multinationella företag i kampen för att sänka utsläppen av koldioxid. Företagen som är med lovar att minska sina koldioxidutsläpp enligt en överenskommelse med WWF.

40
MILJONER TON
CO₂ MINSKADE
UTSLÄPP

r 2010 blev Volvokoncernen den första fordons-tillverkaren som godkändes av Världsnaturfonden, WWF, för deltagande i Climate Savers. Mellan 2009 och 2014 lyckades Volvokoncernen minska:

- det totala livstidsutsläppet av CO₂ med 50 miljoner ton för produkter sålda under denna period, jämfört med fordon som tillverkades 2008.

- CO₂-utsläppen från våra produktionsanläggningar med 0,4 miljoner ton (23%) jämfört med 2008.

Andra större händelser var:

- Volvokoncernen utvecklade tre lastbilsprototyper som demonstrerade olika tekniker för ökad bränsleeffektivitet.

- Volvo CE visade upp en ny prototyp som avsevärt förbättrar bränsleeffektiviteten jämfört med nuvarande modeller.

- Volvo Bussar ökade antalet fältprov med laddhybridbussar.

Under 2014 förnyade vi vårt åtagande med Climate Savers och Volvokoncernen är fortfarande den enda fordons-tillverkaren som är medlem i programmet.

Vårt program 2015-2020

När vi nu förnyat vårt engagemang i detta unika strategiska partnerskap siktar vi på att driva på utvecklingen ytterligare. Utöver ett löfte om minskade utsläpp från våra egna fordon och produktion, kommer Volvokoncernen att genomföra ett antal aktiviteter för att skynda på utvecklingen mot lägre koldioxidutsläpp i vår bransch.

I åtagandet ingår bland annat att:

- Minska utsläppen från Volvokoncernens produkter och produktion med minst 40 miljoner ton CO₂ år 2020 jämfört med 2013.

- Utveckla lastbilsprototyper vars bränsleförbrukning är betydligt bättre än förbrukningen hos dagens motsvarande lastbil.
- Förbättra energieffektiviteten i tillverkningen genom att införa energibesparande åtgärder som ger 150 GWh/år i besparingar. Detta motsvarar 8% av energin som används vid Volvokoncernens produktionsanläggningar.
- Volvo CE kommer att utveckla och demonstrera teknik med betydligt förbättrad bränsleeffektivitet.
- Minska CO₂-utsläppen per producerad enhet inom Volvokoncernens transporter med 20%.
- Starta upp det så kallade City Mobility-konceptet i minst fem städer, ett erbjudande där Volvo Bussar arbetar tillsammans med städer och regioner för att hitta den bästa och energisnålaste kollektivtrafiklösningen. Ett exempel är att planera infrastruktur för elektriska stadsbussar.
- Vara värd för Construction Climate Challenge (CCC), där representanter för anläggningsindustrin, akademiker och politiker träffas för att utbyta erfarenheter och adressera gemensamma förbättringsprojekt.

Resultat 2015

- 3 Mton minskade CO₂-utsläpp under produkternas livstid.
- 45 GWh/år i energibesparing från aktiviteter implementerade under året. Detta motsvarar en energibesparing på 2,5%.

Resultaten verifieras av oberoende experter. Det överenskomna målet måste vara mer ambitiöst än vad företaget tidigare planerat för och ska också innebära att företaget är ledande i sin bransch när det gäller minskningen av växthusgaser.

VÄRDESKAPANDE

SKAPA EKONOMISKT, SOCIALT OCH MILJÖMÄSSIGT VÄRDE

Volvokoncernens kommande framgång beror på vår förmåga att leverera effektiva, innovativa och hållbara transportlösningar som kan omvandlas till ett positivt finansiellt resultat. Nära samarbeten med våra viktigaste intressenter ger oss möjlighet att skapa ett gemensamt långsiktigt värde.

OMVÄRLDSFAKTORER

Ekonomiskt

Vårt ekonomiska kapital består utav medel från rörelsevinst, aktiekapital, och kredit- och lånefaciliteter från finansiella institut. Vi köper in nära 2 miljarder komponenter för användning i produktionen av våra produkter. Stål är det material som vi köper störst kvantitet av.

Socialt

Våra immateriella tillgångar inkluderar varumärken och patent, och forskning och utveckling, system och processer. Vår kompetenta, engagerade och diversifierade arbetsstyrka på nästan 100.000 medarbetare representerar vårt humankapital. Våra relationer inkluderar långsiktiga partnerskap med fackföreningar, akademi och forskningsinstitut, politiker och beslutsfattare, utvecklingsorganisationer och andra icke statliga organisationer (NGOs) men även lokala samhällen i de länder där vi verkar.

Miljömässigt

I vår produktion använder vi olika råmaterial inklusive metaller, såsom järn, stål och aluminium. Ytterligare material är plast, gummi och elektroniska komponenter. Våra energikällor inkluderar förnybar energi i form av vind och vattenkraft.

Insats

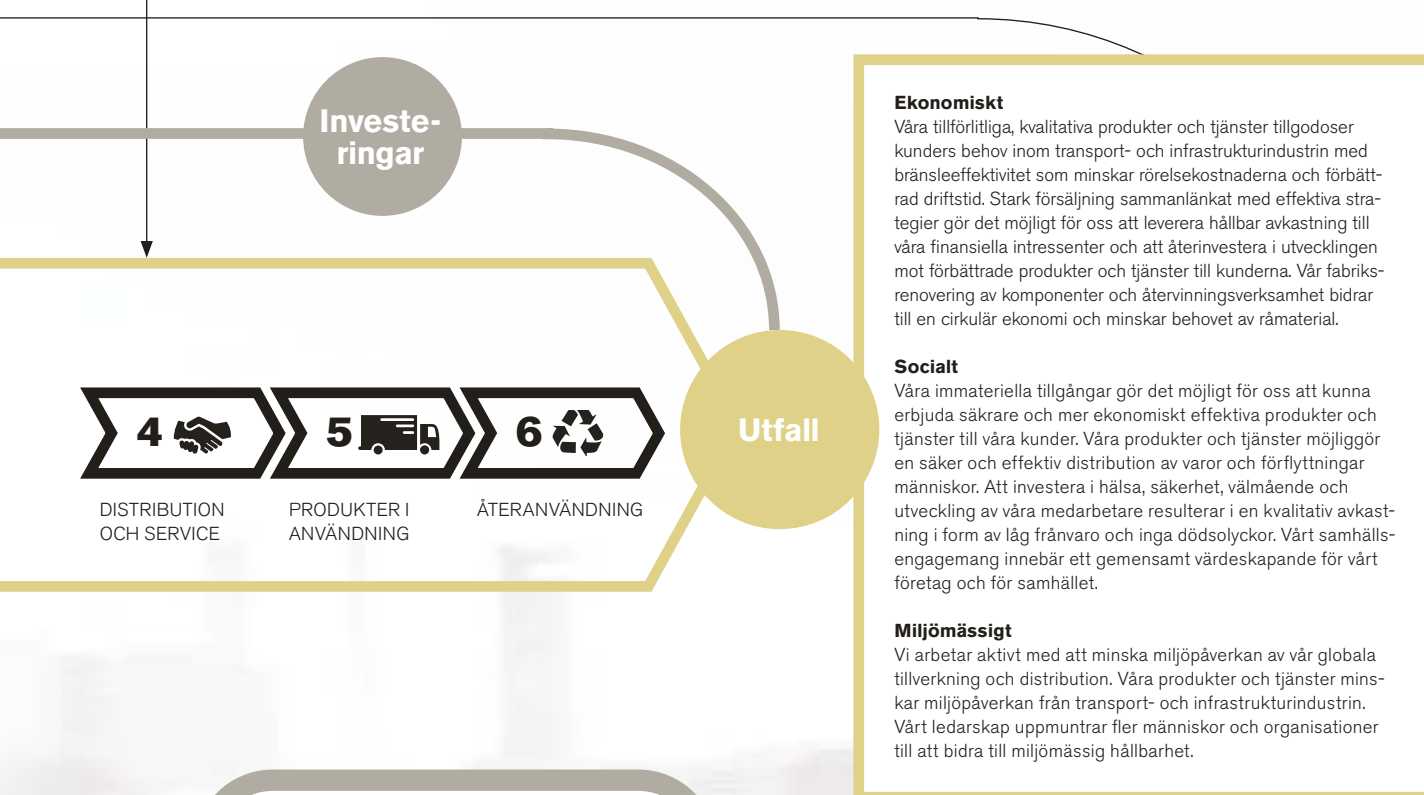
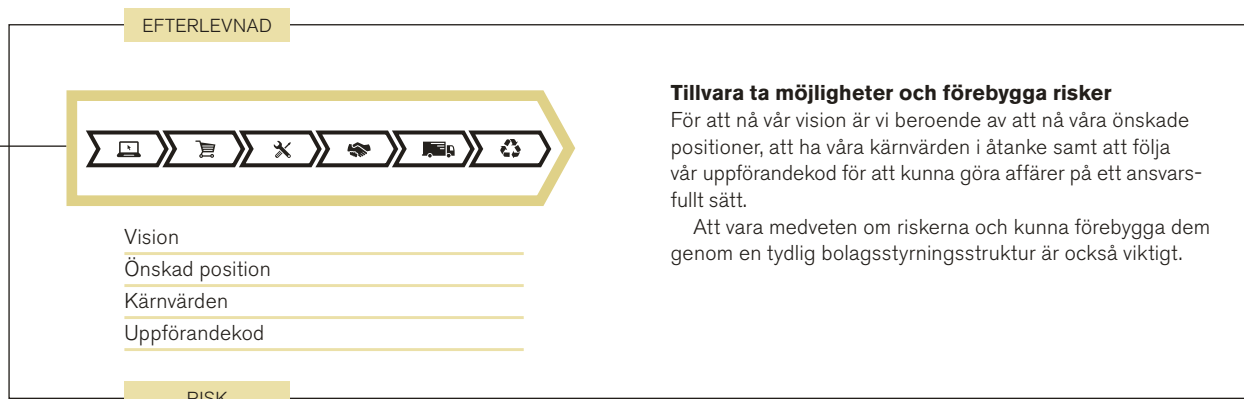
VOLVOKONCERNEN

1
PRODUKT-
UTVECKLING

2
INKÖP

3
PRODUKTION

INTRODUKTION

VÄGEN TILL HÅLLBARHET FÖR ATT SKAPA VÄLSTÅND

För att skapa ansvarsfullt företagande, gemensamt värdeskapande och leverera hållbara transportlösningar krävs samarbete med omvärlden.

När jordens befolkning fortsätter att växa samtidigt som det finns en önskan om att skapa välstånd blir behovet av tillgänglighet och hållbara transporter allt viktigare. För oss omfattar hållbarhet tre dimensioner: ekonomisk, miljömässig och social.

Vår lönsamhet är helt avhängig våra kunders framgångar. Genom att fokusera på våra kunder säkerställs vår finansiella styrka och vår förmåga att investera i innovativ utveckling. Därigenom skapar vi arbetstillfällen och långsiktig tillväxt.

Vår största miljöpåverkan uppstår när våra produkter används. Därför strävar vi efter att leverera energieffektiva transport- och infrastruktur-lösningar, som motsvarar kundernas behov.

Vårt huvudsakliga bidrag till samhället är vårt erbjudande av säkra transportlösningar som möjliggör rörlighet och tillgänglighet för människor och varor. Detta utvecklar både vår verksamhet och samhället framåt.

2015 var ett spännande år från ett hållbarhetsperspektiv. Lanseringen av våra elbussar till ElectriCity-projektet i Göteborg var ett exempel på vår ledande position inom elektromobilitet och innovativa kollektivtrafiklösningar. Med 470.000 uppkopplade fordon levererade av Volvokoncernen, finns en enorm optimeringspotential, både ur ett ekonomiskt och miljömässigt användningsperspektiv. Vi lanserade också vårt samhällsengagemangsprogram i linje med våra affärsstrategier. Genom att koppla samman vårt samhällsengagemang med vår kärnkompetens och till relevanta samhällsutmaningar såsom utbildning och kompetensutveckling, trafik- och arbetsplats säkerhet samt miljömässig hållbarhet, får vi den största hävstångseffekten.

2015 innebar även en del utmaningar. Omorganisation och uppsägningar ledde till en fortsatt negativ trend i medarbetarnas engagemang, enligt resultat från vår årliga medarbetarundersökning. Även om den negativa trenden mattats av, är detta något som vi tar på största allvar och arbetet med att revitalisera vår kultur är en strategisk prioritet.

Volvokoncernen och ett antal andra företag är fortfarande under utredning av den Europeiska Kommissionen gällande ett eventuellt brott mot EU:s konkurrensregler som skulle ha skett före januari 2011.

Vårt rykte om att vara ett trovärdigt företag kommer inte gratis, vi måste dagligen arbeta på ett etiskt och ansvarsfullt sätt och ha en öppen och transparent dialog med alla våra intressenter. Detta inkluderar

att upprätthålla principerna i vår uppförandekod, som bygger på normerna i FN:s Global Compact som vi undertecknade 2001.

Jag är övertygad om att vår nya varumärkesbaserade organisation under 2016 kommer att flytta fram vår position på marknaden. Genom nära samarbete med våra kunder kommer vi att ytterligare säkra både ekonomisk och miljömässig effektivitet.

Vår fabriksrenovering av komponenter står för en ökande andel av vår affär. Den har stor potential att ta itu med råmaterialbrist och samtidigt skapa ekonomiska fördelar för våra kunder. Detta serviceerbjudande bidrar också till social utveckling då arbetet är mer arbetskraftsintensivt och högkvalificerat.

Inom FN:s högnivåpanel för hållbara transporter kommer vi, i slutet av 2016, att presentera vår plan med konkreta åtgärder för omställningen till en hållbar transportsektor.

Ser jag bortom 2016, så är jag övertygad om att Volvokoncernen har stora möjligheter. Om ett par år kommer vi att få se ännu fler uppkopplade fordon och maskiner och fler automatiserade lösningar, vilket kommer ge helt nya möjligheter för vår bransch, miljön och samhället.

Vi har fantastiska tillgångar i våra medarbetare, produkter och tjänster, en förbättrad balansräkning och stor kunskap. Vårt fokus är redan nu på våra kunders framgång. De närmaste åren kommer därför handla om att ta tillvara på alla tillgångar vi har och koppla samman dessa, för att vi skall kunna nå vår fulla potential. Jag ser mycket fram emot att vara en del av detta arbete.

Avslutningsvis, hållbarhet är inte något som är bra att ha, det är något vi måste ha och det kommer att bli ännu tydligare att det är en integrerad del av hur Volvokoncernen gör affärer. Denna kombinerade Års- och hållbarhetsredovisning är ett sätt att visa det på. Jag hoppas du tycker om det.

Martin Lundstedt
VD och koncernchef

Volvokoncernens ansats till Corporate Social Responsibility (CSR) och hållbarhet fokuserar på att göra affärer på ett ansvarsfullt sätt, att ta intressenternas perspektiv i beaktande och bidra till hållbara transportlösningar och till en hållbar utveckling.

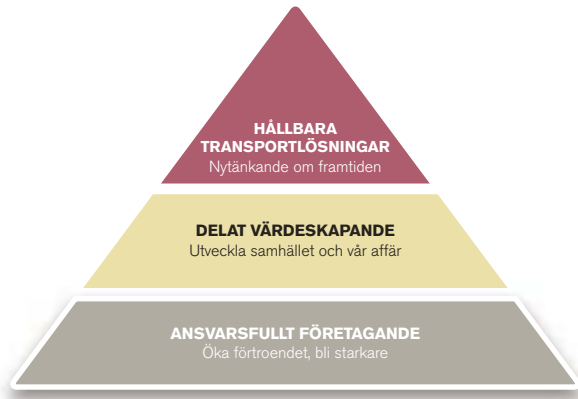
Volvokoncernens CSR- och hållbarhetsmodell

Vår CSR- och hållbarhetsmodell, se bild på nästa sida, bygger på normerna i FN:s Global Compact, andra internationellt erkända normer för ansvarsfullt beteende samt konsultering av interna och

externa intressenter. Pyramiden avspeglar vårt strategiska ramverk och stödjer vår affärsidé, önskade position, strategiska program och ansvarsfullt företagande.

Hållbara transporter

Att leverera hållbara transport- och infrastruktur-lösningar som motsvarar våra kunders behov, är det slutliga målet i vårt CSR- och hållbarhetsåtagande. Vi arbetar mot detta genom ledarskap, innovation och forskning samt utveckling och kommersialisering av banbrytande produkter och tjänster drivna av kvalitet, säkerhet och miljöomsorg.

Delat värdeskapande

Volvokoncernen utvecklar sin affär genom att tillgodose kunders behov i utvalda segment inom den kommersiella fordonsindustrin och genom att stödja deras värdeskapande. Genom att arbeta med kulturella värden samt att investera i kompetensutveckling, säkerhetsprogram och miljömässig hållbarhet hjälper vi till att utveckla dagens samhälle. Samtidigt säkerställer vi affärsmöjligheter för framtiden.

Ansvarsfullt företagande

Att göra affärer på ett ansvarsfullt sätt i hela vår verksamhet och värdekedja är nödvändigt för att upprätthålla och stärka Volvokoncernens rykte som ett trovärdigt globalt företag. Ansvar och hållbarhet finns i vår företagskultur, våra värderingar, uppförandekod, policys och utbildning. Varje medarbetare är ansvarig för att leva upp till detta.

Globalt perspektiv

Samtidigt som den avspeglar Volvokoncernens affärsprioriteringar och värdekedja, så syftar vår ansats till CSR och hållbarhet till att adressera frågor i vår externa, globala omvärld. Efter att ha analyserat de senaste globala megatrenderna och utmaningarna i vår bransch på sidan 18 och 19 har vi uppdaterat vår lista med de viktigaste områdena för Volvokoncernen för 2015 på sidan 54. Vi har också kopplat dessa till Förenta Nationernas mål för hållbar utveckling, Sustainable Development Goals (SDGs) som beslutades under 2015.

Vårt svar till SDGs

Volvokoncernen har valt att fokusera på de SDGs som är mest relevanta för vår verksamhet och där vi kan bidra mest. På så sätt får vi störst hävstångseffekt, både för oss som företag och för samhället. Volvokoncernen kommer att försöka bidra till alla SDGs med våra aktiviteter, men vårt fokus kommer att vara på:

- **Mål 3** – God hälsa och välbefinnande med målet att globalt halvera antalet omkomna och skadade på grund av trafikolyckor till 2020.
- **Mål 9** – Industri, innovation och infrastruktur med särskild betoning på målen för att utveckla kvalitativ, tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur.
- **Mål 11** – Hållbara städer och samhällen med målet att senast 2020 ha tillgång till säkra, prisvärda, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla, i synnerhet genom att bygga ut kollektivtrafiken.
- **Mål 13** – Skydda planeten genom att vidta omedelbara aktiviteter för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser.

Innovation, teknik och förbättrade, moderna logistiktjänster kommer att vara viktigt för att göra framsteg mot alla mål och Volvokoncernens kompetens kommer att bidra till detta. På nästa sida presenterar vi några av Volvokoncernens lösningar för att bidra till SDGs och adressera utmaningarna.

God hälsa och välbefinnande
Halvera antalet omkomna och skadade från trafikolyckor år 2020.

17 MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Beslutades av Förenta Nationernas Generalförsamling i september 2015.

Skydda planeten

Vidta omedelbara aktiviteter för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser.

Innovation och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, främja inkluderande och hållbar industrialisering och stödja innovation.

Hållbara städer och samhällen

Göra städer och boplatser inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

HÅLLBARHETSDRIVKRAFTER

SÄTTER AMBITIONER FÖR HÅLLBARHET

Genom att koppla ihop globala trender, de utmaningar som påverkar vår bransch och Förenta Nationernas mål för hållbar utveckling, UN Sustainable Development Goals (SDGs), kommer effekterna från vår verksamhet att ge långtgående fördelar.

Volvokoncernen vill bidra till hållbar utveckling. Vårt huvudsakliga bidrag kommer från att leverera säkra och miljöanpassade produkter och tjänster som stödjer ekonomisk tillväxt, ökad tillgänglighet och därmed större välbefinnande. Vi beaktar också sättet vi utvecklar, köper in, tillverkar, distribuerar och återvinner alla våra produkter. Vi ser vår globala styrka och lokala närvaro som unika möjligheter att leverera transport- och infrastrukturlösningar som möter våra kunders behov samtidigt som de adresserar globala hållbarhetsutmaningar.

Volvokoncernens angreppssätt

Vi analyserar kontinuerligt megatrender och regionala variationer för att bedöma hur de påverkar koncernen och för att söka nya affärsmöjligheter, se sidan 18. Under 2015 gick vi igenom och

uppdaterade de fem trenderna som driver vår verksamhet. Som en del av vårt CSR- och hållbarhetsarbete har vi även tagit hänsyn till Förenta Nationernas mål för hållbar utveckling.

Uppdatering av våra hållbarhetsambitioner

Under 2015 reviderades våra hållbarhetsambitioner. Baserat på interna och externa intressentdialoger har sex fokusområden identifierats och målsatts. Dessa ambitioner täcker hela hållbarhetsområdet från ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv med syfte att driva välbefinnande genom transportlösningar. Ambitionerna har även olika tidsramar. De kortsiktiga målen är för de kommande tre till fem åren, de långsiktiga refererar till de följande fem till tio åren. Resultaten följs upp årligen. Framöver kommer vi att fortsätta vårt arbete med relevanta måttal till varje ambition för att underlätta uppföljning och fortsatt utveckling.

TRENDER	UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER	FNs MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	EXEMPEL PÅ LÖSNINGAR FRÅN VOLVOKONCERNEN
1 Klimatförändringar och brist på naturresurser	Utsläpp av växthusgaser, fossilberoende och jordens ändliga naturresurser	(13) Vidta brådskande åtgärder för att bekämpa klimatförändring och dess konsekvenser.	<ul style="list-style-type: none"> Energieffektiva fordon och drivlinor Drivlinor för alternativa och förnybara bränslen Elektriska fordon Koldioxidneutrala produktionsanläggningar Livscykelanalyser Fabriksreivering av komponenter
2 Urbanisering	Transport- och infrastrukturbehov för 9 miljarder människor 2050	(11) Hållbara städer och samhällen (9) Bygga motståndskraftig infrastruktur, främja inkluderande och hållbar industrialisering samt understödja innovation.	<ul style="list-style-type: none"> ElectriCity Bus Rapid Transit City Mobility
3 Uppkoppling och digitalisering	80–100 miljarder uppkopplade enheter 2020	(9.1) Utveckla kvalitativ, pålitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur för att stödja den ekonomiska utvecklingen och människors välbefinnande, med fokus på prisvärd och rättvis tillgång för alla.	<ul style="list-style-type: none"> Alla koncernvarumärken erbjuder integrerade transportinformationssystem baserade på trådlös kommunikationsteknik 470.000 av Volvokoncernens fordon är uppkopplade
4 Autonoma fordon och utveckling inom säkerhet	1.2 miljoner dödsolyckor i trafiken och 50 miljoner skador varje år	(3.6) År 2020, halvera antalet globala dödsfall och skador från trafikolyckor.	<ul style="list-style-type: none"> Kolonnkörning (platooning) Passiva och aktiva säkerhetsfunktioner på våra fordon Kampanjer och utbildningar för att öka trafiksikkerhetsmedvetenheten Utbildningsprogram för förare
5 Utveckling inom handel och på lagstiftningsområdet	Allmänhetens förtroende och företagets rykte inom fordonsindustrin	(11.6) År 2030, minska den negativa miljöpåverkan per capita från städer, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvaliteten och kommunal och annan avfallshantering.	<ul style="list-style-type: none"> Lagefterlevnad Tydliga ledningssystem för att säkerställa efterlevnad av landspecifika regleringar Test i laboratorium och på väg för att säkerställa efterlevnad av emissionslagstiftning

HÅLLBARHETS-AMBITIONER

HÅLLBARHETSAMBITIONER

KONSOLIDERING AV HÅLLBARHETSAMBITIONER

Våra kunders närmaste affärspartner

- Lång sikt: Ledare inom varumärkesanseende och kundnöjdhet genom att leverera produkter och tjänster i framkant för transport- och infrastrukturindustrin inom respektive produkts konkurrensområde.
- Medel/kort sikt: Vara bland de bästa i undersökningar om varumärkesanseende och kundnöjdhet för våra viktigaste produkter inom respektive produkts konkurrensområde och relevanta marknader*.
- Resultat 2015: Resultatet från undersökningar om vårt varumärkesanseende visar en bra position för våra viktigaste produkter inom sina konkurrensområden på våra viktigaste marknader. Marknadsandelar för våra viktigaste produkter på våra viktigaste marknader har varit stabila eller minskat något under 2015.

*Definitionen av de viktigaste produkterna och marknaderna är baserade på försäljningsvolym.

Bevisad innovatör av energieffektiva transporter och infrastrukturlösningar

- Lång sikt: Nummer ett i energieffektiva transport- och infrastrukturlösningar.
- Medel/kort sikt: Minska det totala livscykelutsläppet av CO₂ från koncernens produkter med en kumulativ besparing på 40 miljoner ton till 2020, jämfört med basåret 2013.
- Resultat 2015: 3 miljoner ton i minskat livscykelutsläpp av CO₂ från koncernens produkter.

Ledande leverantör av säkerhetslösningar för fordon till våra kunder och en säker arbetsplats för våra anställda

- Lång sikt: Vår ambition är inga dödsolyckor för våra anställda och våra kunder med våra produkter.
- Medel/kort sikt: Nummer ett i säkerhetsanseende för våra viktigaste produkter på våra viktigaste marknader. Inga dödsolyckor i Volvokoncernens verksamhet.
- Resultat 2015: Nummer ett i säkerhetsanseende relaterat till Volvovarumärket på våra viktigaste marknader. Inga dödsolyckor i Volvokoncernens verksamhet.

Den mest beundrade arbetsgivaren inom vår bransch

- Lång sikt: Att vara i linje med högpresterande företag när det gäller de anställdas engagemang (EEI) och ha de rätta strukturerna och processerna för att stötta kunder (PEI).
- Medel/kort sikt: Att engagera människor och driva affärsresultat genom att förnya Volvokoncernens kultur.
- Resultat 2015: VGAS-resultatet för de anställdas engagemang (EEI) visar en liten försämring från 72%, 2014 till 71%, 2015. Volvokoncernen är över den globala normen men inte på samma nivå som de högpresterande företagen. PEI föll en procentenhet till 73% jämfört med 2014.

Minskat miljömässigt fotavtryck från vår verksamhet

- Lång sikt: Alla våra produktionsanläggningar ska vara koldioxidneutrala.
- Medel/kort sikt: 8% energibesparing från produktionsanläggningar och 20% lägre CO₂-utsläpp år 2020, från Volvokoncernens godstransporter**. 100% av alla större produktionsanläggningar ska vara ISO 14001-certifierade.
- Resultat 2015: 5 av 66 produktionsanläggningar är koldioxidneutrala, 45 GWh/år i uppnådd energibesparing. Cirka 10% besparing i utsläpp från Volvokoncernens godstransporter. 98% av våra större produktionsanläggningar var ISO 14001 certifierade vid slutet av 2015.

**Data från 2014 jämfört med 2013 i relation till nettoomsättning, inkluderar alla transportslag för inkommande gods och till kund. Data för 2015 blir tillgänglig i maj 2016.

Erkänd för att skapa affärsvärde genom att använda CSR som ett verktyg för innovativa och hållbara lösningar

- Lång sikt: Uppmärksammas för att vara ett trovärdigt företag och för vår förmåga att integrera CSR och hållbarhet i vår dagliga verksamhet och skapa delat värde för vår affär och för samhället.
- Medel/kort sikt: Alla tjänstemän ska utbildas i vår uppförandekod, anti-korruption och i konkurrenslagstiftning. 100% av inköpsvärdet från leverantörer av fordonskomponenter ska vara utvärderat enligt CSR-krav. 80% av Volvokoncernens initiativ för samhällsengagemang ska vara länkade till MSF-Programmet***, resterande 20% ska vara utformat för specifika behov.
- Resultat 2015: 48% av tjänstemännen deltog i utbildning i vår uppförandekod, 76% i anti-korruption och 90% i konkurrenslagstiftning. 92% av inköpsvärdet från leverantörer av fordonskomponenter på högriskmarknader är utvärderat enligt CSR-krav. Antalet aktiviteter länkade till fokusområdena inom MSF, uppgick till 45% av totalt antal CSR-aktiviteter.

***MSF, Moving Society Forward-programmet fokuserar på följande områden; utbildning och kunskapsutveckling, trafik- och arbetsplats säkerhet och miljömässig hållbarhet.

VÄSENTLIGA FRÅGOR

VÄSENTLIGHETSPROCESS FÖR ATT SÄTTA FOKUS

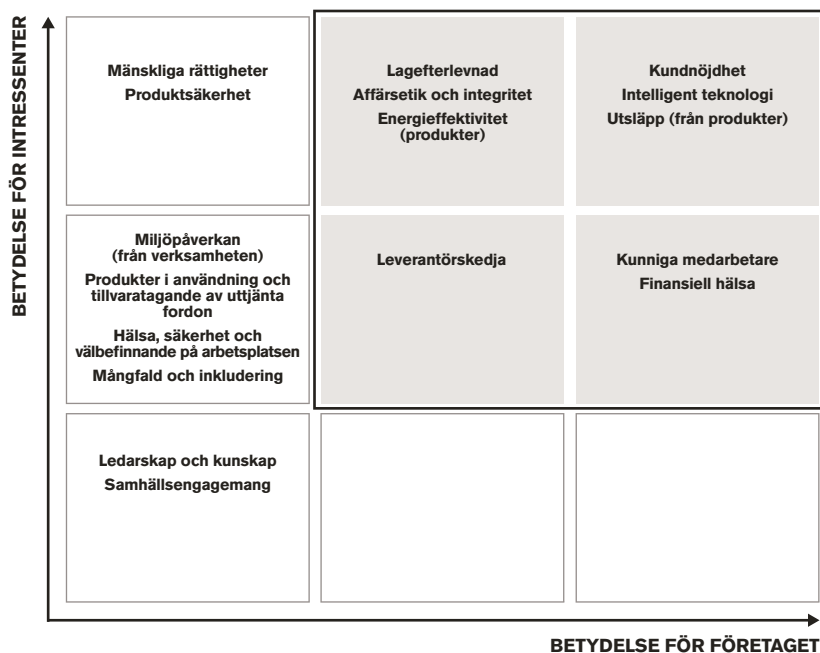
Väsentlighetsprocessen syftar till att identifiera de frågor som intressenterna anser är mest betydelsefulla för att vilja engagera sig med Volvokoncernen och för koncernens förmåga att skapa värde på kort och lång sikt.

Vår väsentlighetsutvärdering adresserar de mest betydelsefulla ekonomiska, sociala och miljömässiga frågorna för vår verksamhet och för våra intressenter. Som en fortsättning från föregående års processer tar vi hänsyn till rapporteringsprinciperna i Global Reporting Initiative (GRI) G4. Vi startade processen med att utvärdera externa och interna faktorer i en workshop för att besluta om de mest väsentliga aspekterna. Vi fick extern information, både kvantitativt från vår materialitetsenkät och kvalitativt från intressentdialoger. De externa intressenterna representerade våra viktigaste intressentgrupper, olika segment och viktigaste geografiska områden. Information från kollegor fokuserades på företagets framgångsfaktorer och sannolikheten för att de skulle inträffa. Kollegorna representerade olika funktioner, segment, varumärken och geografiska områden. För ytterligare information om vår väsentlighetsprocess, inklusive vårt engagemang med intressenter, hänvisas till GRI-kompletteringen till denna årsredovisning, tillgänglig på engelska från mitten av mars 2016 på volvoconcernen.se/hallbarhet

Kundnöjdhet är viktigast för engagemang och värdeskapande

För tredje året i rad rankas kundnöjdhet som nummer ett i det övergripande resultatet för intelligent teknologi, vilken infördes som en ny aspekt 2015 för att kombinera och ersätta de tidigare aspekterna innovation och effektivitet i transportsystem. Liksom förra året fick utsläpp från våra produkter den tredje högsta rankingen.

Våra väsentliga frågor har rangordnats och visualiserats i matrisen nedan. Vi har använt denna matris som bas för att bestämma våra prioriteringar för rapportering. Mer detaljer ges för de ämnen som både är av störst betydelse för våra intressenter och som är mest sannolika för att ha en väsentlig påverkan på Volvokoncernens förmåga att skapa värde.

HÅLLBARA TRANSPORTLÖSNINGAR

Intelligent teknologi

Intelligent teknologi innebär investeringar i banbrytande forskning och utveckling för innovativ teknik-, transport- och servicelösningar för att bidra till ett effektivt transportsystem. Detta inkluderar investeringar i uppkoppling, automatisering, säkerhet och dataskydd samt att anpassa produkter och tjänster för att minska trängseln och förbättra den ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionen av mobilitet för städer, distribution och infrastruktur.

Utsläpp (produkter)

Utsläpp från våra produkter innebär att utveckla renare transportlösningar utformade för att minska förbrukningen av fossila bränslen och ge lägre utsläpp av CO₂, NO_x, partiklar och buller. Årets resultat visar större fokus på detta område tillsammans med ett större intresse för miljöanpassade produkter samt förväntningar på fler regleringar.

Energieffektivitet (produkter)

Energieffektiva produkter kommer från utvecklingen av effektivare och smartare lösningar med syfte att minska energiförbrukning, driftskostnader och miljöpåverkan. Betydelsen av energieffektivitet minskade något jämfört med förra årets undersökning. En förklaring till detta kan vara lägre bränslepriser.

DELAT VÄRDESKAPANDE

Kundnöjdhet

För oss innebär nöjda kunder att bygga långsiktig varumärkeslojalitet och affärssamarbeten genom att förstå kundernas behov, leverera rätt produkter och tjänster och ta ett totalt livscykelperspektiv för att stödja kundernas lönsamhet genom kvalitet, bränsleeffektivitet, drifttid och eftermarknadstjänster.

Finansiell hälsa

Finansiell hälsa är en förutsättning för att göra affärer och för att skapa långsiktigt värde för våra aktieägare. Vi maximerar långsiktig tillväxt och värde genom att återinvestera i vårt företag, prioritera möjligheter, optimera kostnadsstrukturer och skapa hållbara, konkurrenskraftiga positioner för alla våra produkter och tjänster.

Kunniga medarbetare

Kunniga medarbetare innebär att säkerställa en optimal sammansättning på arbetsstyrkan, attrahera och utveckla medarbetare med nödvändiga kompetenser och färdigheter samt att behålla kompetens och utveckla kompetenspoolen för att förbli konkurrenskraftiga.

ANSVARSFULLT FÖRETAGANDE

Efterlevande av lagstiftning

En framgångsrik lagefterlevnad inkluderar kontinuerlig utveckling av företagets styrning, policy och praxis för att säkerställa efterlevnad av tillämpliga lagar, förordningar och direktiv. Vårt integrerade program för efterlevnad är tillsammans med utbildningar i anti-korruption och konkurrenslagstiftning exempel på aktiviteter inom detta område.

Affärsetik och integritet

Affärsetik och integritet handlar om att skapa en ansvarsfull kultur och om att vara medveten om risker för att kunna bevara vårt rykte och att vara ett trovärdigt företag. Utgångspunkten är Volvokoncernens värderingar, ledarskap, öppenhet och vår uppförandekod. Vår nya Game of Conduct-utbildning är ett exempel på en aktivitet inom detta område.

Leverantörskedjan

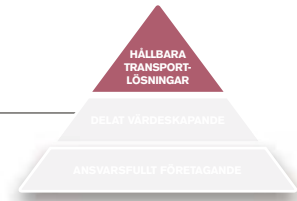
Att skapa långsiktiga affärsrelationer med våra leverantörer är viktigt för kostnadseffektivitet och kvalitetssäkring och för en socialt och miljömässigt ansvarstagande leverantörskedja. För Volvokoncernen innebär detta CSR-utvärderingar, stöd för lokal upphandling och att vi säkerställer leverans av våra planer.

För definitioner av alla väsentliga aspekter, se GRI-kompletteringar till denna rapport, tillgänglig från mitten av mars på volvokoncernen.se/hallbarhet

HÅLLBARA TRANSPORTLÖSNINGAR

MOT HÅLLBARA LÖSNINGAR

Vår ambition att bli världsledande inom hållbara transportlösningar baseras på vår förståelse för våra kunders behov, det förväntade ökade behovet av transporter och de tekniska utmaningarna och möjligheterna i världen runt omkring oss. Vi använder en lösningsbaserad strategi för att leverera renare, säkrare och smartare produkter och tjänster.

Hälften av världens befolkning bor redan i städer och urbaniseringen fortsätter i hög takt i utvecklingsländer. Globalt sett omkommer 1,2 miljoner människor i trafikolyckor varje år och 50 miljoner skadas. Vi medger att transporter är en del av problemet idag, men inom Volvokoncernen anser vi att vi kan ta ledningen och leverera hållbara, framtidsinriktade lösningar som effektivt tar itu med vår påverkan. Volvokoncernen anser att hållbara transportlösningar bidrar till ekonomisk produktivitet, minskad miljöpåverkan och samhällsutveckling. Hållbara transportlösningar skapas i skärningspunkten mellan dessa tre områden, vilket visas i figuren nedan.

LÖSNINGSBASERAD ANSATS

Vår ansats är tillämpad för all våra fokusområden vid utveckling av framtida hållbara transportlösningar:

- Renare och effektivare – CO₂ och energieffektivitet
- Säkrare – Säkerhet, automatisering och förarmiljö
- Smartare – Kompletta transportlösningar

HÅLLBARA TRANSPORTLÖSNINGAR

Ny affärsmodell för framtidens lösningar

Våra produkter och tjänster är delar i transport- och infrastruktur-systemet. För att maximera långsiktig miljö-, social- och affärsnytta behöver vi ta hänsyn till helheten och förstå hur våra produkter och tjänster är och kan bli integrerade i samhället. Istället för att erbjuda enskilda produkter eller tjänster levererar vi kompletta transport- och anläggningslösningar med ökat kundvärde. Bilden transporttrappan till vänster, visar hur vårt arbete börjar med det önskade resultatet istället för att fokusera enbart på drivlinan eller fordonet. Målet är att förbättra kundernas produktivitet och fokusering på effektiviteten i uppdraget. Vi kan minska kundernas driftstopp med intelligenta, uppkopplade system med effektiv schemaläggning för trafik och frakt. Detta stöds av teknik för fordon-till-fordon och fordon-till-infrastruktur som minskar olyckor, trängsel och förbättrar trafikflöden samtidigt som de uppfyller behovet av helhetslösning för kunden. Samma tankesätt tillämpas vid utvecklingen av lösningar för lastbilar, bussar och anläggningmaskiner.

TRANSPORTTRAPPAN

Investeringar i innovation

Våra huvudsakliga investeringar i innovation är förstås relaterade till vår egen forsknings- och utvecklingsverksamhet men det finns fler sätt att driva utvecklingen framåt.

Volvo Group Venture Capital grundades 1997 och är ett riskkapitalbolag som ägs av Volvokoncernen. Ambitionen är att vara en ledande företagsinvestor i hållbara transportlösningar. Varje investering ska ha en positiv avkastning och samtidigt bidra till lönsam tillväxt och konkurrenskraft för Volvokoncernen. Nya investeringar inkluderar Cargomatics, en mjukvaruplattform som möjliggör för lokala lastbilsförare att få erbjudanden om last till outnyttjad kapacitet på sina lastbilar i realtid, och Lytx, ett program som använder videoteknik i fordonet för att fånga data om körbeteenden.

ÅK IGENOM ISTÄLLET FÖR RUNT

Den nya Volvo 7900 Electric är så mycket mer än en elektrisk buss. Det är en möjliggörare, ett verktyg som ger städer och kommuner helt nya möjligheter att utveckla sin kollektivtrafik – och hela städer. Den nya Volvo 7900 Electric kan bokstavligen köra överallt. Tyst och ren, utan klimatutsläpp, kan den köra dit människor faktiskt vill bli körda. Den kortaste vägen är den bästa vägen.

Varje år gör Volvo Research and Educational Foundations (VREF) stora investeringar i särskilda forskningsprojekt för att stödja utvecklingen av hållbara transportsystem i storstadsområden runt om i världen.

Volvokoncernen lägger också stora resurser på trafiksäkerhetsforskning och samarbetar med viktiga branschaktörer, universitet och myndigheter för ökad effektivitet.

Den grundläggande principen bakom vårt Academic Partner Program (APP) är långsiktigt strategiskt samarbete med ledande universitet inom områden av gemensamt intresse. Programmet är ett effektivt sätt att utveckla och genomföra långsiktiga forsknings- och innovationsagendor och att förbättra vår attraktionskraft som arbetsgivare med ledande universitet. Samarbeten med universitet är viktigt för att Volvokoncernen ska kunna fortsätta driva innovation inom området för hållbara transport lösningar. För närvarande har Volvokoncernen, inom APP ramverket, ett exklusivt samarbete med tolv universitet i sex länder. Ett exempel på APP-samarbete är projektet Robot-based Autonomous Refuse handling (ROAR) på sidan 62.

Hållbart ledarskap

År 2010 var Volvokoncernen världens första fordonstillverkare som godkändes av WWF för att delta i deras Climate Savers-program. År 2014 sattes ännu mer utmanande mål i det nya åtagandet med WWF som gäller för 2015–2020.

År 2014 utsågs Volvokoncernens VD till en av två ordföranden i Förenta Nationernas (FNs) rådgivande grupp för hållbara transportlösningar under tre år. Gruppen är tillsatt av FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon med uppgift att ge praktiskt genomförbara rekommendationer för att påskynda omställningen till hållbara transporter.

Under FNs klimatkonferens, COP 21, ledde Volvos VD och koncernchef Martin Lundstedt ett möte med den rådgivande gruppen för hållbara transporter. Slutsatsen från mötet var ömsidig förståelse för att djärv innovation behövs tillsammans med samarbete mellan regeringar, det civila samhället och den privata sektorn.

Volvokoncernens Sustainability Forum syftar till att stimulera ökad samverkan mellan företag, regeringar, det civila samhället och akademien för att påskynda åtgärder och beslut för en hållbar utveckling. Forumet 2015 samlade fler än 300 internationella ledare och intressenter – däribland många av våra akademiska forskningspartners – för att utforska hur företag kan bidra till en hållbar utveckling och hjälpa till med att mildra klimatförändringarna.

RENARE OCH MER RESURSEFFEKTIVT

Volvokoncernen har en ledande position inom hybridteknologi och elektromobilitet. Volvo Bussar har sålt fler än 2.300 hybridbussar i över 20 länder. Den första Volvo Electric Hybrid började gå i kommersiell trafik i Hamburg i December 2014, följt av Stockholm 2015.

I juni 2015 startade busslinje 55 i Göteborg med tre helelektriska bussar och sju elektriska hybridbussar. Bussarna körs på förnybar energi och är energieffektiva och tysta. De tre helelektriska bussarna är helt emissionsfria. Linje 55 är ett resultat av ElectriCity, ett samarbetsprojekt mellan akademi, industrin och den offentliga sektorn som syftar till att utveckla, demonstrera och utvärdera framtidens nya, hållbara kollektivtrafik.

I december 2015 bestämdes det att Volvohybrider ska introduceras i Mumbai, Indien. Hybriderna kommer att tillverkas i vår fabrik i Bangalore, Indien.

Elektriska lastbilar

Renault Trucks har utvecklat två helelektriska fordon: Maxity Electric och Renault Trucks D all-electric. Dessa två lastbilsmodeller testas nu under faktiska driftsförhållanden. Sedan februari 2015 har Renault Trucks tillsammans med franska posten, La Poste, kört en Renault Maxity Electric-lastbil som drivs med bränsleceller med vätgas som fördubblar fordonets körsträcka, det vill säga förlänger den till 200 km. Denna bränslecellslösning gör det möjligt att övervinna två av de stora begränsningar som hittills har hämmat utvecklingen av eldrivna fordon: deras körsträcka och laddningstiden, eftersom den tid det tar att tanka ett fordon med vätgas nu är jämförbar med ett fordon som körs på diesel.

Fordonslösningar för att minska bränsleförbrukning

Vårt åtagande när det gäller bränsle- och energieffektivitet stannar inte vid drivlinan. För ytterligare förbättringar är det viktigt att titta på hela fordonskombinationen. Under ett flertal år har Volvo Lastvagnar varit aktivt involverade i utvecklingen av transportfordon med hög kapacitet, High Capacity Transport Vehicles (HCT). Ett av målen är att utveckla ett modulärt system för skogstransporter. Jämfört med en standard 60-tonskombination så har HCT-fordon på 90 ton åstadkommit 22% lägre bränsleförbrukning och CO₂-utsläpp, medan 74-tonskombinationerna har reducerat CO₂ med 10–15% per ton-km.

Ett annat mål är att testa lastbilar som är längre och tyngre än de som i allmänhet finns tillgängliga i Europa idag. Hittills visar dessa fordonskombinationer 20–25% lägre bränsleförbrukning jämfört med standardkombinationer och att volym och lastdistribution möjligen spelar en viktigare roll än viktrestriktioner.

Lösningar för tunga off-road fordon

Fortsatt utveckling av nya drivlinor och hydrauliska systemlösningar visar stor potential för ytterligare optimering av bränsleeffektivitet och produktivitet för anläggningsmaskiner såsom dumprar, hjullastare och grävmaskiner. Olika tekniska lösningar, såsom elektrohydraulik, kontinuerligt variabla växellådor samt hybridlösningar, kan föra med sig betydande bidrag till energieffektivitet. I dessa fall varierar den möjliga minskningen från 20% till mer än 50% av CO₂-utsläppen. Maskinens funktioner, speciellt de som är elektroniskt kontrollerade, erbjuder en stor potential för optimering av maskinen, dess driftfall och effektiviteten med vilken dess komponenter används.

ELEKTRO-MOBILITET FÖR RENARE MILJÖ

Konkreta lösningar för att minska koldioxidutsläppen pågår redan. Ett exempel är Renault Trucks D helelektriska fordon.

SÄKRARE

Vägtrafik- och anläggningssäkerhet är både globala utmaningar och viktiga områden för Volvokoncernen att adressera. Vi kan inte uppnå en hållbar ekonomisk eller social utveckling om regioner är lamslagna av trängsel eller om de misslyckas med att hejda det ökande antalet omkomna och skadade i trafiken. Volvokoncernens ambition är noll olyckor där våra fordon och maskiner är involverade. Vi fokuserar på både aktiva och passiva säkerhetsfunktioner:

- Aktiva säkerhetsfunktioner och tekniker, såsom fordonsstabilitet, nödbromsning och siktsupport, syftar till att förebygga eller mildra konsekvenserna av olyckor.
- Passiva säkerhetskomponenter, inklusive krockkuddar och kroppsskydd i hytten, syftar till att skydda i händelse av en olycka.

Säkerhetsstudier från Volvo Accident Research Team visar att över 90% av alla trafikolyckor involverar mänskliga faktorer. Brisande koncentration på vägen, till följd av trötthet eller ouppmärksamhet, är en av de vanligaste orsakerna.

Förarassistanssystem

Under årens lopp har Volvokoncernen banat väg för en mängd olika system för att hjälpa förare, inklusive Driver Alert Support och Lane Changing Support, som ökar medvetenheten och varnar föraren innan en situation blir kritisk. Kollisionsvarning med nödbromssystem är ett annat sofistikerat system som utvecklats av koncernen. Volvo Lastvagnar testar just nu en teknik som märkbart förbättrar förarens uppfattning av området runt lastbilen. Denna typ av teknologi kan dramatiskt minska risken för olyckor som orsakas av begränsad sikt. Fordon kan i framtiden upptäcka trafikant i komplexa trafikmiljöer och agera i de fall föraren inte gör det.

Självkörande säkerhet

Volvokoncernen har deltagit i ett antal projekt för att analysera fördelarna med kolonnkörning (platooning), bestående av en

kolonn som leds av en lastbil och följs av en eller flera lastbilar eller personbilar. Platooningteknologi gör det möjligt för de efterföljande fordonen att kontrolleras automatiskt för att generera förbättrad energieffektivitet genom att fordonen på ett säkert sätt kan köra närmare varandra. Huvudmålen för är att minska CO₂-utsläpp och utveckla lösningar som ökar produktiviteten. Detta kan uppnås genom bränslesparingar med 8–15% och minskad trängsel genom effektivare användning av vägnätet.

Automatiserade fordon tänjer på gränserna för fordonssäkerhet. Säkerhet är en grundförutsättning för automatiserade fordon och vissa applikationer kan signifikant minska risken för några av dagens vanligaste olyckor.

Proaktiv säkerhetsstrategi

Volvo Bussars nya AEBS (Automatic Emergency Brake System), baserat på Volvo Lastvagnars teknik, är ett bra exempel på Volvokoncernens proaktiva strategi för trafiksäkerhet och effektivitet. Med den nya tekniken uppfyller Volvokoncernen redan kraven som träder i kraft i EU 2018.

Ökad säkerhet genom medvetenhet och utbildning

Vi har utbildningar i trafik- och säkerhetsfrågor för förare och operatörer över hela världen, inklusive:

- TransFormprogrammet i Brasilien har varit igång sedan 1998 och även startat i Peru.
- Utbildningsprogrammet för förare i Indien i samarbete med Eicher har utbildat fler än 159.000 förare.
- Operatörsutbildning som drivs av Volvo Construction Equipment i Indien har utbildat nära 2.000 operatörer under 2015 och det totala antalet utbildade sedan starten 2007 är över 10.200.
- Volvo Driver Academy är ett utbildningsprojekt som inleddes på prov i Kina för att förare ska köra säkrare och mer effektivt.

FÖRBÄTTRAD SIKT FÖR FÖRAREN

Volvo Lastvagnar testar ny teknologi som förbättrar förarens uppfattning om området runt lastbilen.

SMARTARE

Transportindustrin drivs av den snabba utvecklingen inom smarta tjänster, administration, uppkoppling och anpassning utifrån individuella behov, se nedan. Volvo-koncernen är för närvarande aktiv i en mängd olika program som adresserar dessa trender med hjälp av smart teknik, integrerade transportsystem, avancerad utveckling, och banbrytande fordonskombinationer. Kombinationen av telematik, avancerade IT-lösningar och kommunikationsteknologi ger trafikinformation i realtid. Fjärrövervakning och kommunikation mellan fordon och infrastruktur ger stora möjligheter för att öka säkerheten och minska trafikstockningar och miljöpåverkan.

Smartare lösningar i stadsområden

Vi är aktiva i ett antal initiativ för att leverera smartare kollektivtrafiklösningar i stadsområden.

Det finns för närvarande cirka 250 Bus Rapid Transport-system (BRT) globalt och vi levererar produkter och tjänster till fler än 30, inklusive Bogota Transmilenio BRT-systemet, det största i världen. Volvo Bussar levererar även bussar till BRT-system i Brasilien, Chile, Mexiko, Indien, Sydafrika och Sverige.

Volvo Bussars City Mobility-program samlar viktiga intressenter för att utveckla och genomföra projekt för integrerade, innovativa och hållbara transportlösningar anpassade till varje enskild stad. Programmet har tillämpats i flera städer, inklusive Göteborg, Stockholm, Hamburg, Montréal, Shanghai och Curitiba. Under 2015, undertecknades ett samarbetsavtal med Mexiko City.

Volvo Bussars Zone Management är en tjänst som gör det möjligt att efterleva restriktioner i olika typer av känsliga områden. Tekniken reglerar automatiskt hur bussen fungerar i specifika zoner längs vägen. GPS används för att bestämma exakt var längs rutten bussen ska köras på el eller diesel, samt hur snabbt den kan köra i de olika zonerna. Tekniken bidrar till en renare, säkrare och tystare stadsmiljö.

ROBOT STÖDJER SOPBILAR

Inom Volvokoncernen förutser vi en framtid med mer automatisering. ROAR-projektet erbjuder ett sätt att utvidga fantasin och testa nya koncept för att skapa morgondagens transportlösningar.

Sopbilsförare stöds av robot

Volvokoncernen arbetar för närvarande i ett gemensamt initiativ med Chalmers Tekniska Högskola och Mälardalens högskola i Sverige, Penn State University i USA samt återvinningsföretaget Renova. Initiativet syftar till att utveckla en robot som interagerar med sopbilen och dess förare. Projektet kallas ROAR, Robot Based Autonomous Refuse management och i det utvecklas en robot som med hjälp av instruktioner från en lastbils operativsystem kan samla soptunnor i en stadsdel, ta med dem till en sopbil och tömma dem. Allt detta sker under överinseende av föraren som därigenom kan undvika tunga lyft.

FYRA SMARTA TRENDER I TRANSPORTBRANSCHEN:

Smarta tjänster

Förutom att förutse fel kommer lastbilstillverkare om några år att bättre förstå varför felen inträffar – innan de inträffat. Fordonet kommer också att på egen hand kunna åtgärda mindre fel samt slå larm och boka in sig själv på service innan ett problem uppstår.

Mindre administration

Framtidens service kommer att innebära betydligt mindre administration för åkeri

och verkstad eftersom lastbilen kan sköta det mesta själv, som exempelvis bokning av service samt nedladdning och uppdatering av mjukvara.

Uppkopplade enheter

I framtiden kommer alla produkter omkring oss, såsom klockor, tröjor och cykelhjälm, att kunna kommunicera direkt med varandra och med lastbilen. Framtidens armbandsklocka kommer till exempel inte bara att visa tiden, utan

också kunna känna av förarens puls och slå larm samt aktivera autopilot om något skulle hända föraren.

Personlig anpassning

Ju mer information tillverkaren har om vem som kör och vem som äger lastbilen, desto lättare blir det att skraddarsy bilen efter specifika körstilar och uppdrag.

» Från fordon till affärspartner: Så fungerar morgondagens intelligenta lastbilar

Personlig, förutseende och alltid körbar. Framtidens uppkopplade lastbil liknar mer en affärspartner än ett traditionellt fordon.

"Inom några år kommer detta att revolutionera produktiviteten i transportbranschen,

säger Hayder Wokil, kvalitetschef på Volvo Lastvagnar.

Totalt rullar 175.000 Volvolastbilar med uppkoppling på vägarna i Europa. Uppkopplade fordon kan redan nu skicka information om när de behöver servas och delar av servicearbetet går att administrera på distans. Men detta är bara början.

– Om några år kommer till exempel lastbilen själv kunna se över sin hälsa i realtid, vilket innebär smidigare service och högre produktivitet för alla inblandade – förare, verkstäder och åkeri, säger Hayder Wokil, kvalitetschef på Volvo Lastvagnar.

I framtiden kommer lastbilen även underlätta verkstädernas administration genom att fordonet själv bokar in sig på service vid behov, bokar rätt mekaniker och i förväg beställer reservdelar till verkstaden. Reparationstillfället kan ske var lastbilen än befinner sig i världen och genomförs på en passande tidpunkt.

– Servicen synkas med lastbilens schema och bokas in på närmaste verkstad vid en tid då lastbilen ändå skulle ha stått stilla, som på natten eller när föraren behöver ta rast. Via uppkoppling kommer lastbilen även att kunna göra enklare självreparationer på distans, säger Hayder Wokil.

Framtidens lastbil kommer också öppna upp för mer flexibilitet. I takt med att uppkopplingsmöjligheterna för lastbilar utvecklas kan ett fordon specificeras allt mer utifrån varje enskilt uppdrag, vilket i sin tur ger en effektivare körning.

– Framtidens lastbil kommer att bli allt mer skräddarsydd och kommer till exempel kunna anpassas efter förarens körstil och uppdatera konfiguration efter specifika transportuppdrag, säger Hayder Wokil.

En viktig förutsättning för att nyttja fördelarna med uppkoppling är insamling av stora mängder data. Detta sker redan idag, men i framtiden kommer detta innebära att lastbilar kan kommunicera, inte bara med andra trafikanter och lastbilar utan också bärbara saker som till exempel cykelhjälm. Det innebär minskad risk för olyckor och färre oplanerade stopp.

– Tack vare uppkopplingen kommer lastbilen i framtiden också att på egen hand kunna läsa av trafiksituationen och välja den mest effektiva rutten vid exempelvis trafikstockningar eller vägarbeten, säger Per Adamsson, ansvarig för strategi och affärsutveckling vid Volvo Group Telematics.

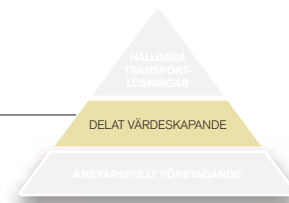
Men även om stora delar av tekniken för att förverkliga framtidens lastbil existerar redan idag, kan det att dröja innan framtidsscenarioet blir verklighet.

– Den största utmaningen ligger i att sälla i den stora mängd data vi samlar in från våra fordon. Infrastrukturen för uppkoppling runtom i världen behöver också utvecklas ytterligare innan vi kan omvandla framtidens visioner till verklighet, säger Hayder Wokil.

VÄRDESKAPANDE

DELAT VÄRDESKAPANDE

Att skapa gemensamma värden med våra intressenter och samhället spelar en viktig roll för Volvokoncernens fortsatta framgång. Genom att engagera oss i våra intressenter kan vi lättare förstå och möta deras förväntningar.

Att skapa delat värde handlar om att utveckla både vårt företag och samhället i en positiv riktning. Det handlar om affärsaktiviteter vi gör varje dag, såsom finansiell hantering men även strategiska initiativ på lite längre sikt, inklusive aktiviteter för samhällsengagemang. Vi skapar ekonomiskt värde för vårt företag och våra aktieägare genom att leverera transport- och infrastrukturlösningar som bidrar till våra kunders framgång. Vi skapar värde för våra leverantörer genom köp av varor och tjänster. Vi stödjer våra kunders värdeskapande genom effektiva produkter och tjänster i världsklass. Våra lastbilar, bussar, motorer, anläggningsmaskiner och tjänster ser bokstavligen till att samhället fungerar varje dag, med viktig matdistribution, kollektivtrafik, infrastruktur och elförsörjning. Våra supporttjänster ser till att tusentals kunders fordonsflottor håller sig på vägen, vilket bidrar till produktivitet och tillväxt. Och våra marina motorer ger kraft åt både kommersiella transporter och fritidsaktiviteter på vatten. Vi förblir konkurrenskraftiga och lönsamma genom att investera i kompetens och i medarbetarnas professionella utveckling. Vi bidrar till samhället genom skatter och sociala avgifter. Vi skapar mervärde för samhället genom att anpassa våra CSR-program med våra resurser och möjligheter.

Intressentsamverkan

Volvokoncernen har identifierat viktiga intressentgrupper längs hela vår värdekedja – från leverantörer till kunder och samhället.

VÄRDE FÖRDELAT PER INTRESSENT, MKR	2015	2014
Till leverantörer – Inköp av varor och tjänster	210.598	199.484
Till medarbetare – Löner och ersättningar ¹	40.458	37.533
Till samhället – Sociala kostnader ¹	8.995	8.118
Till samhället – Pensionskostnader ¹	4.340	4.133
Till samhället – Betalda inkomstskatter	3.110	3.304
Till långivare – Erlagda räntor	1.683	1.846
Till Volvokoncernen – Investeringar i materiella anläggningstillgångar	6.561	7.093
Till aktieägare – Utdelning	6.093 ²	6.090

¹ För ytterligare information se not 27 till koncernens räkenskaper.

² Enligt styrelsens förslag.

Vi samverkar genom vårt dagliga arbete och processer, samt dedikerade intressentplattformar.

Vi arrangerar strategiska evenemang och initiativ, såsom Volvo Group Sustainability Forum, som sammanför aktörer från olika grupper. Vi bjuder också in intressenter till att delta i vår väsentlighetsprocess process, se vår kompletterande GRI G4 rapport för fullständig information om vårt intressentengagemang, tillgänglig från mitten av mars på www.volvokoncernen.se/hallbarhet

Kunder

Under 2015 levererade vi 207.475 lastbilar från vår helägda lastbilsverksamhet och 8.825 bussar, 44.718 anläggningsmaskiner, 17.413 marinmotorer och 15.295 industrimotorer från vår kon-

SAMVERKAN MED INTRES- SENER

Volvokoncernen förstår betydelsen av att ha en öppen dialog med intressenter för att skapa delat värde och för att leverera på våra mål.

cernverksamhet. Dessa produkter och tjänster stödjer våra kunders lönsamhet genom att kunderna kan möta behoven från sina kunder. Vi samverkar med våra kunder på många olika sätt för att kunna förstå hur vi ska lyckas i vår ambition att bli våra kunders närmaste affärspartner och leverera kundnöjdhet, se nedan.

Leverantörer

Under 2015 uppgick våra inköp av varor och tjänster från omkring 43.000 leverantörer till 210,6 miljarder kronor. Vi bygger långsiktiga samarbeten med våra leverantörer för att säkerställa kostnadseffektivitet, kvalitet och efterlevnad av våra CSR- och miljökra- v. Uppkopplade plattformar, möten på plats samt etiska utvärderingar och utbildningar är några av de samarbetsätt vi har gentemot leverantörer, se sidan 30.

Kapitalmarknaden

Under 2015 delade vi ut 6.090 Mkr till våra aktieägare och 1.683 Mkr i räntebetalningar till våra långgivare. För att sköta vår dagliga verksamhet och för att säkerställa en långsiktigt sund ekonomi är Volvokoncernen beroende av att erhålla finansiering från både

aktieägare och långgivare. För att stödja ömsesidigt förtroende och förståelse så har vi regelbundna möten och dialog med aktie- ägare, investerare och analytiker.

Anställda

Under 2015 betalade vi 40,5 miljarder kronor i löner och övrig ersättning till våra medarbetare. Vår fortsatta framgång är bero- ende av vår förmåga att attrahera och behålla kompetenta med- arbetare. Vi erbjuder ett brett utbud av möjligheter för anställda och fackliga företrädare att utvecklas, ge feedback och utbyta idéer, se sidorna 68 och 73.

Samhället

Det finns många olika aktörer i samhället: lokala, nationella och globala myndigheter och icke-statliga organisationer (NGOs), andra företag, potentiella medarbetare, den akademiska världen och allmänheten för att nämna några. Under 2015 betalade Volvokoncernen 8.995 Mkr i sociala kostnader, 4.340 Mkr i pen- sionskostnader och 3.110 Mkr i inkomstskatter.

KUNDNÖJDHET

Vi arbetar utifrån utgångspunkten att organisationer som bäst fångar kundernas behov och kan översätta dem till skräddarsydda produkter eller tjänster kommer att ha en ledande position på varje marknad och i varje segment. Studier visar att det är fem gånger mer kostsamt att hitta en ny kund än det är att behålla en befintlig. Det är anled- ningen till att nöjda kunder är avgörande för ett företags fram- gång. För tredje året i rad fick kundnöjdhet den högsta rankingen i vår väsentlighetsutvärdering. Vår definition av kundnöjdhet är förståelse av kundens behov, leverans av rätt produkter och tjäns- ter och ett fullständigt livscykelperspektiv för att stödja kundens lönsamhet genom kvalitet, bränsleeffektivitet, drifttid och efter- marknadstjänster. Genom förbättrade kundrelationer, långsiktigt lojalitetsbyggande för våra varumärken och affärssamarbeten strävar vi efter att nå dit. Volvokoncernen tillhandahåller produkter och tjänster för många olika segment och kundbehov. Styrkan och bredden i vår portfölj gör att vi kan möta individuella köpbete- enden, behov och förväntningar från kunder i olika segment, miljöer och varierande förhållanden.

Förståelse för kunders behov

Vi tar del av hur nöjda kunderna är och hur de uppfattar våra varu- märken genom undersökningar från hela världen. Resultatet inkluderas i vår KPI-rapportering och används för att öka förstå- elsen för våra kunders behov. Ledande internationella organisa- tioner tar fram forskningsresultat och studier och intervjuer genomförs med beslutsfattare både bland Volvokoncernens kunders och potentiella kunder. Slutsatserna från årets väsentlig-

undersökning, intervjuer med kunder och utdrag från utvalda kun- dundersökningar visar att våra kunder värderar bränsleeffektivitet, långsiktigt samarbete och drifttid som viktigast. Se våra fallstu- dier på sidorna 12 till 16.

Vi har ett strukturerat angreppssätt för att mäta och hantera kundnöjdhet, se bilden nedan. Alla våra affärsområden och varu- märken har strategiska mål per marknad. Data från olika varu- märkes- och benchmarkundersökningar används för att göra en KPI-plattform som informerar och stöttar kontinuerligt förbättringsarbete.

STRUKTURERAT ANGREPPSSÄTT

	Volvokoncernens varumärken Affärsdimensioner	Undersökningar
Strategisk	GLOBAL	Varumärke och benchmarking
Taktisk	SÄLJREGIONER Marknad/land	Kund- nöjdhet och benchmarking
Operativ	ÅTERFÖRSÄLJARE Verkstad	Återförsäljare och verkstad

Resultatet och lärdomarna från varumärkesundersökningar är viktiga på alla nivåer men framförallt på strategisk och taktisk nivå gällande konkurrentinformation. Varumärkesundersökningarna mäter bland annat uppfattningar om koncernens varumärken gentemot huvudkonkurrenternas från olika aspekter inklusive kvalitet, säkerhet och omsorg om miljön. Vi frågar även kunder om olika varumärkesattribut som driver köpbeteende och helhetsintryck såsom kundomsorg, drifttid, bränsleeffektivitet, förarproduktivitet och innovation.

På den operativa nivån får återförsäljarna mer specifik information från våra undersökningar om kundnöjdhet. Denna information används som KPI för att följa upp och förbättra dagliga rutiner.

Återkoppling från marknad och kunder

Enligt de senaste image- och referensundersökningarna som genomförts i olika regioner i världen på uppdrag av våra varumärken så har varumärket Volvo en ledande ställning, eller är bland de bästa när det gäller kvalitet, säkerhet och miljöomsorg, på alla globala marknader och för alla våra affärsområden.

Utmärkelser - indikatorer på tillfredsställelse

Externa utmärkelser är också en användbar indikator på kundtillfredsställelse och därigenom ett viktigt säljverktyg. Nedan är några av de utmärkelser som tilldelades Volvokoncernen under året.

- TU-Automotive, en organisation med fokus på teknik för uppkopplade fordon, tilldelade 2015 Commercial Vehicle Maker of the Year Award till Mack Trucks för sina telematiklösningar, se motstående sida.
- Volvo Lastvagnar fick fem utmärkelser för Volvo FH/FH16 och Volvo FM som en del av "The Best Commercial Vehicles 2015", i Stuttgart i Tyskland.
- Volvo FH vann titeln Truck of the Year i Polen samt i Tjeckien och Slovakien.
- Volvo Lastvagnar fick också Europe's Quality Innovation of the Year för sin nya växellåda, I-Shift Dual Clutch.
- Renault Trucks Range T vann Irish Truck of the Year 2016.
- Renault Trucks röstades också fram som Best Supplier of the Year 2015 av Fraikin Group, ett företag med kommersiell och industriell fordonsuthyrning.
- UD Trucks vann "WOW Product – GIIAS 2015" för UD Quester vid GAIKINDO, Indonesiens internationella fordonsmessa.
- Volvo Pentas revolutionerande Forward Drive (FWD) hedrades i november vid Berlins båtmässa med Best of Boats Special Award. Tidigare under året hade Boating Industry, en amerikansk affärstidning för båtar, valt FWD till en av årets bästa produkter. FWD vann även Innovation Award på Miamis internationella båtmässa.
- I Kina fick Volvo Penta Excellent Supplier Award från Kohler Power Systems.
- Volvo Bussar tilldelades första pris i kategorierna säkerhet och innovation för Volvo Dynamic Steering under European Coach and Bus Week i Kortrijk, Nederländerna.
- ElectricCity-samarbetet där Volvo är en av huvudaktörerna, utsågs av European Association for Renewable Energi, Euro-solar, till det bästa exemplet 2015 på hållbar kollektivtrafik körd på förnybar energi.
- SDLG:s grävmaskin LG6460E utsågs till en av Kinas bästa anläggningsprodukter av China National Construction Machinery Association.
- Volvo CE i Kina fick utmärkelsen "The National Customer Satisfaction, Products" av China Quality Association för sina stora grävmaskiner.
- VFS i Polen fick utmärkelsen "Financial Product of the Year 2015" för sina leasingprodukter "Try & Buy" och "Try & Go" av Central Chapter of the National Certification Bureau.
- VFS i Kina fick "Institutional Excellence Award" av People's Bank of China för att man överträffat kundernas och myndigheternas förväntningar genom ett fokus på ständiga förbättringar.

2015 ÅRS KOMMERSIELLA FORDONS- TILLVERKARE

TU-Automotive, en framträdande organisation som fokuserar på segmentet för uppkopplad fordonsteknologi, uppmärksammade Mack Trucks fortlöpande engagemang för att erbjuda bästa möjliga drifttid och telematiklösningar med 2015 Commercial Vehicle Maker of the Year Award.

Mack tilldelades priset för sin integrerade telematiklösning Mack GuardDog Connect, och Mack Fleet Management Services.

KUNNIGA MEDARBETARE

slutet av 2015 hade Volvokoncernen 88.464 tillsvidareanställda och 11.037 visstidsanställda och konsulter jämfört med 92.828 tillsvidareanställda och 11.750 visstidsanställda och konsulter vid utgången av 2014. Reduktionen på 5.077 personer är en konsekvens av det koncernövergripande, strukturella kostnadsbesparingsprogram som meddelades hösten 2013 och som slutfördes under 2015.

Attrahera rätt kompetens

För att marknadsföra sig själv som en attraktiv arbetsgivare deltar Volvokoncernen på studentmässor vid de främsta tekniska universiteterna och handelshögskolorna. Vi samarbetar med specifika studentgrupper genom studiebesök på Volvo och genom företagsaktiviteter på universiteterna. Koncernen driver också ett tolv månader långt Volvo Group International Graduate Program med syfte att rekrytera rätt kompetens och för att utveckla framtida nyckeltalanger. Vårt Academic Partner Program (APP) är ett mycket exklusivt program för utvalda universitet som arbetar inom områden som stödjer Volvokoncernens långsiktiga plan. Vi har APP-partners i Sverige, Frankrike, USA, Kina, Indien och Japan. APP omfattar två typer av partnerskap: Preferred Research Partners och Preferred Talent Partners.

Personlig affärsplan för att säkerställa framsteg

Alla anställda förväntas ha en personlig affärsplan som relaterar företagets strategiska mål till individuella mål och insatser. Den innehåller personliga affärs- och utvecklingsmål och ger viktig återkoppling av den individuella utvecklingen på både kort och lång sikt. Anställda uppdaterar årligen sin plan tillsammans med sin chef för att säkerställa ömsesidig förståelse för roller och förväntningar.

Undersökning för att mäta engagemang och prestation

Volvokoncernens årliga attitydundersökning (VGAS) är ett verktyg för en mer engagerad och väl fungerande organisation, genom att öka de anställdas engagemang.

I denna undersökning utvärderas Volvokoncernen mot en internationell databas som används av fler än 400 företag med cirka 15 miljoner anställda från över 80 länder. Vårt mål för 2015 var att bli ett av världens 25% främsta företag gällande engagemang.

Våra resultat är över den globala normen, men vårt mål uppnåddes inte. VGAS för 2015 visar att engagemanget hos medarbetarna är något lägre jämfört med föregående år (71% mot 72%) och jämfört med högpresterande organisationer som följer en uppåtgående trend. Performance Excellence Index (PEI), som visar om Volvokoncernen har rätt strukturer och processer för att stödja våra kunder, sjönk med en procentenhet till 73%. Indexet som mäter hur effektiva cheferna är stannade på 70%. Riktade handlingsplaner implementeras nu för att öka engagemang och prestationsnivåer.

Harmoniserad jobbtvärdering

Under 2015 fortsatte uttullningen av en global, gemensam metod för jobbtvärdering. 85% av positionerna för tjänstemän i alla verksamheter utvärderas nu med en gemensam metod. Baserat på denna har lokalt konkurrenskraftiga lönestrukturer byggts upp för våra 15 största länder, genom användandet av ett harmoniserat tillvägagångssätt men kopplat till lokala marknadsdata.

RÄTT KOMPETENS FÖR ATT NÅ RESULTAT

Kunniga medarbetare är nödvändigt för att nå långsiktig framgång. För att överträffa våra konkurrenter behöver vi människor med rätt kompetens i samtliga våra verksamheter.

Volvo Group University

Varje år avsätts en halv miljon utbildningsdagar till anställda och återförsäljarorganisationer världen över. Volvo Group University är nu centrum för fortbildnings- och kompetensinsatser för att effektivt säkerställa vår strategi inom koncernens viktigaste kompetensområden. Universitetet förbättrar innehåll och kvalitet i de erbjudna utbildningarna och säkerställer att resultatet av dem stödjer affärsverksamheten.

Utveckling av chefer

"Talent review" i Volvokoncernen är ett nyckelverktyg för att utveckla och leda våra talanger. Det är den formella utvärderingen av prestation och potential av våra ledare, inklusive en successionsplan för ledningsgrupperna. "Leadership Pipeline" är ett kompetensramverk utvecklat i Volvokoncernen som hjälper oss att förbereda nuvarande ledare men också potentiella ledare för framtida roller. Detta stöds på ett bra sätt av våra ledarskapsprogram och andra utvecklingsinitiativ som exempelvis mentorskap. Under 2015 deltog 67 adepter och 63 mentorer i Volvokoncernens kvinnliga mentorprogram som syftar till att utveckla chefer genom kunskapsdelning och erfarenheter.

SAMHÄLLENGAGEMANG

Det är naturligt för Volvokoncernen att samverka med de samhällen där vi bor och arbetar för att vara en bra samhällsmedborgare. Vår ansats innebär att driva och delta i CSR-initiativ, att etablera strategiska partnerskap och att stödja arbetet vid naturkatastrofer. Vi uppmantrar även våra anställda till att delta i volontärprogram. Utöver våra globala ansträngningar har vi, i våra viktigaste länder, dedikerade medarbetare för att koordinera våra CSR-aktiviteter.

Moving Society Forward

Moving Society Forward-programmet baseras på principerna om gemensamt värdeskapande som beskrivs närmare i diagrammet nedan. För att maximera det delade värdeskapandet är vårt program direkt kopplat till Volvokoncernens vision, affärs- och kärnkompetens. Vårt program syftar därför specifikt till att:

- Ta bort hinder för framtida affärsmöjligheter och vända hot till möjligheter som förebygger risk
- Delta i aktiviteter med fördelar för både företaget och samhället
- Utnyttja Volvokoncernens unika tillgångar och kunskaper
- Uppmuntra involvering från anställda.

Den största potentialen för att skapa ömsesidig nytta är där Volvokoncernens affär påverkar samhället mest. Fokusområdena för vårt Moving Society Forward-program är:

- Utbildning och kompetensutveckling
- Trafik- och arbetsplatssäkerhet
- Miljömässig hållbarhet.

År 2015 utgjorde antalet aktiviteter länkade till fokusområden i vårt Moving Society Forward program 45% av alla CSR-aktiviteter jämfört med 39% 2014.

Stanna, Titta, Vinka

Volvokoncernen har ett brett utbud av trafiksäkerhetskampanjer riktade till yrkesförare, skolbarn och lokalsamhällen. Våra utbildningar finns i en majoritet av de länder där vi är verksamma. Under 2015 initierade vi ett globalt program som kallas "Stanna, Titta, Vinka". Vi uppmanade våra 100.000 medarbetare att engagera sig för att med hjälp av specialutvecklade utbildningspaket uppmantra ett ökat säkerhetsmedvetande bland barn i deras närmiljö. Vi lanserade samtidigt en kampanj tillsammans med International Road Transport Union (IRU). Kampanjen är riktad till förare för att uppmantra dem att alltid vara medvetna om oskyddade trafikanter och för att göra sitt yttersta för att köra säkert. Och, naturligtvis, att vinka tillbaka till barn som vinkar till dem. Under 2015 nådde vi ut till 50.000 barn med denna kampanj och den kommer att fortsätta 2016.

Läringsutbildningar

Under 2015 fortsatte vi vårt arbete med att skapa lärlingsutbildningar för mekaniker, förare och operatörer för lastbilar, bussar och anläggningsmaskiner, framförallt i Afrika och Sydostasien. Totalt kommer utbildningar ges till cirka 4.500 ungdomar för att underlätta anställning inom transportindustrin och göra det möjligt för Volvokoncernens kunder att hitta kompetenta förare, operatörer och kunnig eftermarknadspersonal. I slutet av 2015 fanns etablerade yrkesskolor i Etiopien och initierade i Marocko och Zambia.

GLOBAL TRAFIKSÄKERHET

- Interaktiv träning för barn i trafiksäkerhet
 - Tillgängligt utbildningsmaterial för alla att använda
 - En utmaning till alla 100,000 anställda
- www.volvogroup.com/stoplookwave

Volontärarbete för anställda

Anställda välkomnas att delta och arbeta som volontärer i olika lokala och globala samhällsinitiativ. Under 2015 genomfördes ett pilotprojekt med volontärer på plats på våra skolor för lärlingsutbildningar i Afrika som en del av vårt Moving Society Forward-program. Tre medarbetare från koncernens lastbilstillverkning valdes ut för att tillbringa två månader var i Etiopien, Zambia och Marocko.

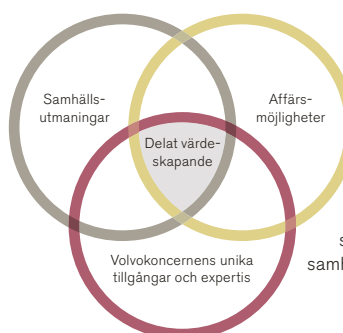
Volvosteget - industriell yrkesutbildning

Under hösten 2015 startade ännu en omgång av Volvosteget, en yrkesutbildning för arbetslösa ungdomar i åldern 18 till 22 år. Utbildningen ges till 100 ungdomar vid 11 Volvoenheter i Sverige. Det syftar till att säkerställa långsiktig tillgång till kompetenta medarbetare och förbättra unga människors möjligheter på arbetsmarknaden. Totalt har 1.055 personer slutfört Volvosteget och av dessa hade 70% arbete och 10% valt att fortsätta studera sex månader efter avslutad utbildning.

Katastrofhjälp

Volvokoncernen har en katastroffond som är godkänd av AB Volvos styrelse. Denna fond används för att stödja arbetet kring globala naturkatastrofer eller andra katastrofer genom att erbjuda våra produkter eller pengar till den organisation som kan tillföra mest i samband med katastrofen. Under 2015 donerade Volvokoncernen exempelvis 5 Mkr till UNHCR, FN:s flyktingkommissariat, för att stödja deras arbete med att tillhandahålla akuta förnödenheter såsom skydd, mat, vatten och sjukvård till flyktingar.

DELAT VÄRDESKAPANDE

För Volvokoncernen innebär delat värdeskapande att driva både vår affär och samhället i en positiv riktning. Vi förbättrar vår konkurrenskraft samtidigt som vi påverkar ekonomiska, miljömässiga och sociala villkor positivt i de samhällen där vi verkar.

ANSVARSFULLT FÖRETAGANDE

ARBETAR AKTIVT FÖR FÖRTROENDE

Volvokoncernen strävar efter att öka förtroendet och nå långsiktig framgång genom att hantera och förebygga risker samt genom att arbeta på ett ansvarsfullt sätt i verksamheten och i hela värdekedjan.

För att bli världsledande inom hållbara transportlösningar måste vi inte bara agera i enlighet med lagar och förordningar utan se dem som minimikrav. Som ett ansvarsfullt företag måste Volvokoncernen agera etiskt och med integritet i hela sin organisation och genom hela sin värdekedja. Detta arbete beskrivs i avsnittet om värdekedjan på sidan 24 och framåt. För Volvokoncernen och dess intressenter är de mest väsentliga aspekterna för ansvarsfullt företagande att arbeta med:

- att lagstiftning efterlevs
- affärsetik och integritet
- mänskliga rättigheter.

Hälsa, säkerhet, välbefinnande samt mångfald och inkludering är också viktiga.

ANSVAR GENOM:

Implementing av vår uppförandekod och genom att levandegöra våra kärnvärden och vår företagskultur.

Global Compact

År 2001 undertecknade Volvokoncernen Global Compact, FN:s initiativ för socialt ansvarsfullt företagande.

AGERA ETISKT OCH MED INTEGRITET

För oss innebär affärsetik och integritet att vi hanterar risker och är transparenta kring vårt arbete med anti-korruption och konkurrensbestämmelser, skattestrategier, politisk neutralitet och risk för kränkning av de mänskliga rättigheterna.

Vi blir ett ansvarsfullt företag genom att tillämpa principerna i vår uppförandekod och genom att levandegöra våra kärnvärden och vår företagskultur.

Obligatorisk uppförandekod

Volvokoncernens uppförandekod är en obligatorisk, koncerngemensam policy för att agera etiskt ansvarsfullt i vår affär och i förhållande till våra intressenter. Innehållet bygger på internationella normer, bland annat Förenta Nationernas (FN) Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Koden har antagits av AB Volvos styrelse och den är publikt tillgänglig på www.volvogroup.com/responsibility. Volvokoncernens uppförandekod kompletteras med ett tjugotal andra policier som beskriver mer i detalj hur kodens minimikrav skall tillämpas.

Spel för att öka medvetenheten

Under 2015 var Volvokoncernens utbildning i uppförandekoden tillgänglig som en internetbaserad utbildning och som en workshop med möjlighet till diskussioner. Den var anpassad för specifika målgrupper, till exempel inköpare och nya chefer. Sedan november 2012 har 48% av tjänstemännen slutfört den webbaserade utbild-

ningen. År 2016 lanseras "The Game of Conduct" som vårt nya e-learningsspel. Målet är att 90% av alla tjänstemän ska ha slutfört spelet under 2016. Spelet kommer att finnas tillgängligt på 14 språk och följas av gruppdiskussioner gällande etiska dilemman. Det kommer att vara möjligt för industriarbetare att spela Game of Conduct på mobiltelefon.

För att öka medvetenheten och kunskapen om ansvarsfullt beteende i koncernen för våra externa intressenter, kommer det även att finnas tillgängligt utanför Volvokoncernen på www.volvogroup.com/gameofconduct.

Efterlevnad av uppförandekoden

Managementsystem, interna kontroller, revisioner och vår årliga medarbetarundersökning följer upp efterlevnaden av vår uppförandekod.

Alla anställda förväntas och uppmanas till att rapportera misstänkta överträdelser till sina chefer. Om det av olika orsaker inte är möjligt så finns det en whistleblowerprocess som möjliggör anonymitet samt ger anställda tillgång till chefen för Corporate Audit. Volvokoncernen tolererar inte represalier mot personer

som anmält ett misstänkt, otillåtet beteende, om anmälan gjorts i god tro. Under 2015 registrerades sammanlagt 55 rapporter inklusive 22 incidentrapporter skickade från ledningsgrupper. Samtliga fall behandlades, undersöktes och rapporterades till styrelsens revisionskommitté. Totalt var två whistleblower-ärenden och åtta rapporter från ledningsgrupper bekräftade per den 3 februari 2016. De vanligaste rapportkategorierna var personal-ärenden och intressekonflikter. Volvokoncernen planerar att förbättra whistleblowerprocessen genom att erbjuda rapporterande personer en säker, webbaserad rapporteringsmekanism under 2016.

Kvalitet, säkerhet och miljöomsorg

Våra kärnvärden som definieras på sidan 21 är viktiga för att stödja utvecklingen av hållbara transportlösningar. Våra policys säger att Volvovarumärket ska vara ledande när det gäller kvalitet, säkerhet och miljöomsorg.

Grundligt kulturarbete

Under 2015 gjordes ett grundligt arbete gällande Volvokoncernens kultur. Intervjuer och analyser genomfördes för att ge en bra bas åt vår nya VD för att kunna fokusera kulturen kring några utvalda värden. Dessa värden stödjer den långsiktiga inriktningen och Volvokoncernens vision. Under 2016 kommer resultatet av detta arbete att implementeras i koncernen.

SKATTER

Volvokoncernen ska följa skattelagar och förordningar i alla länder där den är verksam. I de fall dessa inte ger tydlig vägledning är ansvarstagande och öppenhet de vägledande principerna. Med hänsyn till skatternas roll som ett sätt att finansiera den offentliga välfärden, är skatt inte bara en fråga om regelefterlevnad utan också om samhälleligt ansvarstagande. En grundläggande målsättning med vår skattepolicy är att säkerställa att dessa principer efterlevs i hela koncernen samtidigt som den driver skattemässig effektivitet genom att skatteaspekter medvetet beaktas i den löpande verksamheten.

Skatteredovisning i överensstämmelse med nya normer

Volvokoncernen redovisar skatter i enlighet med gällande lagstiftning i varje land där den är verksam. Inom ramen för OECD:s projekt om Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) har nya internationella principer för land-för-land rapportering av bolagsskatt

utvecklats. Volvokoncernen kommer att rapportera i full överensstämmelse med dessa nya regler så som de implementeras i lokal lagstiftning och ligger långt framme i utvecklingen av rapporteringsverktyg i detta avseende. Under den senaste femårsperioden uppgår den genomsnittliga bolagsskattesatsen för Volvokoncernen till cirka 28%, varav 11 miljarder kronor eller 58% av aktuell skatt avsåg tillväxtmarknader som de definieras av IMF. Volvokoncernen deltar inte i aggressiv skatteplanering och bedriver inte skatteplanering genom strukturer i skatteparadis.

LEGAL EFTERLEVAD

Efterlevnad av konkurrensbestämmelser och antikorrupcion

Enligt vår uppförandekod ska Volvokoncernen följa konkurrensregler och antikorrupcionslag i alla länder där vi bedriver verksamhet. Det står vidare att vi ska konkurrera på ett rättvist sätt och med integritet gentemot våra konkurrenter och att vi inte kommer delta i eller medverka till korrupcion. Dessa principer är implementerade genom Volvo Group Compliance Policy samt genom specifika program för efterlevnad.

Uppdaterad due diligence process för affärspartners

Våra program för efterlevnad består av ett antal delar, bland annat policys och riktlinjer, ett omfattande utbud av internetbaserade utbildningar, lärarledda skraddarsydda utbildningar, rådgivning och stöd, samt revision och översyn. Volvokoncernens whistleblower process ingår också i våra efterlevnadsprogram.

Under 2015 uppdaterade Volvokoncernen due diligence processen för anti-korrupsionsbedömningar av affärspartners. Syftet är att förbättra befintliga processer för att förebygga att mutor används av tredje part när de bedriver verksamhet på uppdrag av Volvokoncernen. Bedömningen inkluderar användning av externa verktyg och gäller befintliga och nya affärspartners.

Utbildning i efterlevnad

Utbildning är en central del av koncernens efterlevnadsprogram. År 2015 fick fler än 10.200 anställda lärarledd utbildning. Våra utbildningar körs enligt ett rullande schema och 2015 slutförde fler än 42.800 anställda utbildningen i konkurrensrätt. Det representerar mer än 90% av alla tjänstemän.

Dessutom implementerade Volvokoncernen under 2015 ett projekt som syftade till att öka efterlevnad i hela vår verksamhet och i alla beslut, så att lagefterlevnad blir en ännu starkare del av Volvokoncernens kultur. Projektet omfattade fokuserad träning för ledningsgrupper på alla nivåer, stöd till chefer för att integrera efterlevnad i arbetslag samt aktiviteter och uppföljning för att säkerställa fullt engagemang.

STYRNING AV CSR

Detaljer om bolagsstyrning i Volvokoncernen beskrivs i vår bolagsstyrningsrapport på sidan 168. De strukturer som vi har på plats för CSR- och hållbarhetsstyrning möjliggör snabba och effektiva beslut och möjlighet för justeringar vid behov. Vi strävar efter att involvera alla medarbetare och för att klargöra hur varje individ bidrar till våra mål.

Ny koncernfunktion

Som ett resultat av Volvokoncernens strukturella omorganisationen, vilken trädde i kraft den 1 januari 2015 sammanfördes ansvaret för de två funktionerna Corporate Communication och Corporate Sustainability & Public Affairs i en ny koncernfunktion – Corporate Communication & Sustainability Affairs. Henry Sténson utsågs till Executive Vice President för Corporate Communication & Sustainability Affairs samt till medlem av Volvos koncernledning. Corporate Communication & Sustainability Affairs ansvarar för att:

- Etablera strategier, ta ut riktning och följa upp resultat.
- Stödja och utveckla Volvokoncernens verksamheter inom områden med anknytning till CSR och hållbarhet samt public affairs och uppkommande relevanta frågor.

Implementering av principerna från uppförandekoden

Volvokoncernens CSR-kommitté stödjer och utvecklar koncernens CSR-arbete. CSR-kommittén leds av Volvokoncernens Senior Vice President, Corporate Social Responsibility Management. Deltagarna i kommittén är CSR-ansvariga från hela koncernen som representerar olika relevanta processer för implementeringen av principerna i vår uppförandekod i den dagliga verksamheten med hjälp av egna CSR-nätverk.

Nätverk för effektivt samhällsengagemang

Under 2015 startade CSR-nätverket för landschefer implementeringen av ett effektivt samhällsengagemangsprogram, Moving Society Forward. Medlemmarna i denna grupp samordnar CSR-aktiviteter i sina respektive länder och delar erfarenheter av sitt arbete med Volvokoncernens Moving Society Forward-program.

HANTERING AV MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Volvokoncernen är ett företag med global räckvidd och som sådant har vi verksamhet, leverantörer, kunder och andra affärspartners i länder där risker för brott mot mänskliga rättigheter förekommer. Vi har startat implementeringen av FN:s riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter. Vårt arbete vägleds av specifika policys såsom; vår uppförandekod, vår hälso- och säkerhetspolicy samt direktivet för en ansvarsfull leverantörskedja. Volvokoncernen har definierat våra viktigaste människorättsfrågor som arbetstagarrättigheter för våra affärspartners anställda, rättigheter för människor som bor i närheten av verksamhet i vår värdekedja samt rätten till liv, frihet, säkerhet och hälsa. Vi utvecklar fler och alltmer integrerade verktyg för att bedöma och hantera de mänskliga rättigheterna i alla våra huvudprocesser. Under 2016 kommer vi att initiera en riskanalysprocess för mänskliga rättigheter för vår egen organisation.

Arbetstagarrättigheter för våra affärspartners anställda

Volvokoncernens uppförandekod anger minimikraven för att respektera mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden. Vi uppmantrar alla våra affärspartners att dela och tillämpa dessa krav, oberoende av land eller affär. Vårt program för ansvarsfulla inköp på sidan 30 och vår process för utvärderingen av kunder från ett CSR-perspektiv på sidan 38 är två verktyg för att hantera att de mänskliga rättigheterna respekteras i vår värdekedja. Där vi identifierar frågor gällande mänskliga rättigheter anser Volvokoncernen att samarbete med partners och påverkan från insidan har större inverkan än att avstå från att göra affärer och förbli på utsidan.

VIKTIGASTE MÄNNISKO-RÄTTSFRÅGORNA

- 1** Arbetstagarrättigheter för våra affärspartners anställda
- 2** Rättigheter för människor som bor i närheten av verksamhet i vår värdekedja
- 3** Rätten till liv, frihet, säkerhet och hälsa

Rättigheter för människor som bor i närheten av verksamhet i vår värdekedja

Alla människor har rätt till en adekvat levnadsstandard och till ägande av mark och egendom. För människor som bor i vissa samhällen i närheten av verksamhet i vår värdekedja ser vi risker för att dessa rättigheter inte respekteras. Vi har policys för att minska den negativa miljöpåverkan och ambitioner för att öka de positiva sociala effekterna från vår verksamhet. Vi uppmantrar våra affärspartners att göra samma sak.

Rätten till liv, frihet, säkerhet och hälsa

Att förebygga risker för olyckor eller skador på anställda inom våra anläggningar är en viktig del av vår ansats till hälsa, säkerhet och välbefinnande, se sidan 74. Vi uppmuntrar våra affärspartners till att arbeta för en säker och hälsosam arbetsmiljö.

För att minimera risken för trafikolyckor har Volvokoncernen fokuserat på säkerhet och kvalitet sedan 1927, läs mer på sidan 27 och 61. Vi arbetar hårt med att minska utsläppen från våra produktionsanläggningar för att minimera skador på människor, läs mer på sidan 34. Överallt där vi gör affärer följer vi lokala och internationella lagar och förordningar, inklusive bojkotter och sanktioner beslutade av mellanstatliga organ. Vi tillverkar kommersiella produkter som används för att bygga och bevara sam-

hällen runt om i världen och sådana produkter säljs öppet och utan restriktioner. Våra produkter säljs vidare på andrahandsmarknader och kan därför komma att användas för ändamål de inte är avsedda för, inklusive att orsaka skador på människor. Eventuellt missbruk av våra produkter för destruktiva syften är beklagligt men sådant förfaringsätt är högst ovanligt och utanför vår direkta kontroll. För vår försäljning av militära produkter följer vi utöver alla legala regler och bestämmelser för exportkontroll även ett direktiv för militär försäljning till vissa destinationer, inklusive överväganden om mänskliga rättigheter.

RELATIONER MED ARBETSTAGARE

Frågor gällande arbetstagarrelationer ingår som en del i Volvokoncernens uppförandekod och omfattar alla anställda och konsulter. Det finns flera plattformar för medarbetardialog:

- AB Volvos styrelse: det finns tre ordinarie arbetstagarrepresentanter i AB Volvos styrelse och två suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationer.
- Volvo European Works Council (EWC) sammanträder en gång per år med fokus på EU-frågor och för att dela med sig av bästa praxis. Under 2015 ägde 13 formella informations- och konsulteringssmöten rum.
- Volvo Global Works Council (GWC) omfattar fackliga representanter från existerande EWC och från Volvokoncernens helägda bolag i länder utanför Europa med fler än 500 ordinarie anställda. Under 2015 representerade 50 deltagare 25 olika länder i detta råd.
- Volvo Global Dialogue (VGD) ger arbetstagarrepresentanter från GWC en årlig möjlighet att träffa koncernledningen. Under 2015 samlades 45 representanter från 20 olika länder på temat "förändringsåret 2015".

Stödjer föreningsfrihet

Volvokoncernen respekterar alla anställdas rättighet att gå med i en fackförening som kan representera den anställdes intressen, organisera och förhandla kollektivt eller individuellt å arbetstagarrens vägnar. En anställds rättighet att avstå från att gå med i en fackförening ska likaledes respekteras.

För 2015 redovisar koncernen kollektivavtal i 24 länder, en ökning från 16 länder 2014. Den senaste rapporten omfattade nästan 95% av alla ordinarie anställda. Sammantaget omfattades 71% av de ordinarie anställda i dessa länder av kollektivavtal och vi räknar med att mer än 43% av ordinarie anställda var medlemmar i en oberoende fackförening.

Under 2015 förlorades mindre än 0,25% av möjliga arbetsdagar genom lockout eller strejker inom Volvokoncernen. Dessa strejker var till största del relaterade till våra löneförhandlingar i Brasilien på grund av de svåra ekonomiska förhållandena där och till viss del till förhandlingar i Frankrike om sociala planer. Alla frågor löstes genom kommunikation och samarbete med våra arbetstagarrepresentanter.

Samarbete för att finna lösningar

Som svar på ekonomiska förhållanden och försäljningsvolymerna, sade vi globalt inom Volvokoncernen upp 3.400 ordinarie anställda under 2015. Ofrivilliga uppsägningar stod för mindre än 4% av totalt antal anställda.

Vi meddelar alltid arbetstagarrepresentanter och berörda statliga myndigheter när vi gör stora förändringar i vår organisation i enlighet med vår uppförandekod och lagkrav. Fackliga organisationer informeras via formella forum och är också representerade i styrelsemöten.

Volvokoncernen konsulterar och förhandlar med fackföreningarna och/eller företagsråden gällande förändringar som påverkar deras medlemmar. Under 2015 hölls 105 konsultationer med fackföreningar och 126 konsultationer med företagsråden gällande organisatoriska förändringar (t.ex. omstruktureringar, outsourcing, uppsägningar).

I enlighet med Volvokoncernens kultur och uppförandekod arbetar vi med att hitta rimliga lösningar för de anställda som blir permitterade. Detta inkluderar interna mobilitetsforum som stöder etableringen av nya företag samt utlokaliseringstöd.

UTVECKLING AV HÄLSA, SÄKERHET OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerhet är ett av Volvos kärnvärden och vår ambition är att ha noll olyckor för våra anställda och för våra kunder med våra produkter. Volvokoncernen har ett starkt fokus på hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och tror att prestanda och engagemang är starkt kopplade till välbefinnande. Under 2015 lanserade vi en uppdaterad hälso- och säkerhetspolicy baserat på tron att olyckor, tillbud och arbetsrelaterade sjukdomar kan förebyggas. Den nya policyn anger var miniminormer, utbildning, medvetenhet och integration i våra produkt- och arbetsprocesser ska tillämpas. Över 350 experter och chefer har utbildats för att stödja implementeringen av den nya policyn.

Hälsa, säkerhet och välbefinnande för att förbättra effektiviteten

Hälso- och säkerhetsaspekten är också viktig när det gäller att arbeta mer effektivt. Exempelvis var sättandet av ergonomiska mål en del av aktiviteterna för att öka effektiviteten i hytt- och fordonsmonteringen i Europa. På monteringslinorna för motorer och axlar i Gent, Belgien, ökade antalet arbetsstationer med mycket bra ergonomiska förutsättningar från 10% till 90%.

Då psykisk hälsa är en del av vår policy har en övergripande plan tagits fram för att öka medvetenheten och för att arbeta mer förebyggande på detta område.

Volvokoncernens hälso- och säkerhetspris 2015 tilldelades Logistics Services Distribution Center i Gent för implementeringen av ett förebyggande och förenklat sätt att arbeta med

lastbilsföraren för att öka medvetenheten och minska olyckorna under lastning och lossning. Detta exempel på bästa praxis är nu en del av det globala säkerhetsdirektiv som lanseras under 2016.

Uppföljning för förbättring

År 2015 var andelen förlorad tid på grund av olyckor (Lost Time Accident Rate – LTAR) 1,38 och omfattande 91% av de anställda. Resultatet var i linje med målet på 1,3 för 2015 och en förbättring med 13% jämfört med LTAR-resultatet för 2014 på 1,6.

I år skedde inga arbetsplatsrelaterade dödsolyckor jämfört med tre stycken under 2014.

Under 2015 var 29 av våra produktionsanläggningar OHSAS 18001-certifierade. För att säkerställa att vår hälso- och säkerhetskultur är synlig i våra verkstäder och i de anställdas beteenden, följs detta upp genom OHSAS 18001, Volvo Production System och hälso- och säkerhetsgranskningar.

Under 2015 uppnådde vi noll olyckor på 13 anläggningar, vilket var på samma nivå som för 2014. Det finns såväl ekonomiska som sociala fördelar med att vara fri från olyckor och ett exempel är vår produktionsanläggning i Linyi, i Kina som varit olycksfri i sju år.

DRA NYTTA AV MÅNGFALD OCH INKLUDERING

Mångfald är en viktig faktor för en god lönsamhet och arbetet samordnas på global nivå. Vårt långsiktiga mål är att koncernens pool av anställda och chefer ska spegla mångfalden i omgivningen där vi gör affärer, för alla nivåer och funktioner.

Skapa bättre affärer med mångfald och inkludering

Vår andra mångfalds- och inkluderingsvecka firades i hela Volvokoncernen i september 2015 med fokus på att skapa bättre affärer. Medarbetare och chefer på alla nivåer uttryckte hur mångfald och inkludering ökar lönsamheten. Koncernledningen är ansvarig för att göra mångfald och inkluderande ledarskap, till en del av vardagen. Målet att utbilda alla chefer till och med nivå 3 i mångfald och inkludering vid utgången av 2015 uppfylldes inte helt (72% utbildade). Programmet fortsätter med det reviderade målet att utbilda alla chefer till och med slutet av 2017.

Utrymme för förbättringar

Vi använder två nyckeltal för att mäta mångfald: teambalans delaktighetsindex.

- Teambalans (Balanced Team Indicator) är ett kvantitativt mått som täcker nationalitet, kön, ålder och erfarenhet för alla Volvokoncernens enheter. Resultatet 2015 visar ett behov av förbättring när det gäller mångfald i koncernledningen, särskilt när det gäller nationalitet. I nivån under koncernledningen ökade det genomsnittliga resultatet något.

KÖNSFÖRDELNING AV ANSTÄLLDA I VOLVOKONCERNEN

%	2015	2014
Andel kvinnor	18	18
Andel kvinnor i ledande befattning	21	21

- Delaktighetsindexet baseras på hur anställda bedömer sin arbetsplats när det gäller inkludering. Delaktighetsindexet var stabilt 2015 men inte på en önskad nivå.

Vi mäter också könsfördelning totalt och på ledningsnivå.

- Könsbalansindikatorn visar att kvinnor utgjorde 18% av Volvokoncernens globala arbetsstyrka, vid slutet av 2015. Det var samma nivå som för 2014. Andelen kvinnor i ledande befattningar var också på samma nivå som föregående år på 21%.

För mer information om hur mångfalden ser ut i Volvokoncernen på regional nivå och uppdelat på kön etc. se den kompletterande GRI G4 som finns tillgänglig från mitten av mars 2016 på volvokoncernen.se/hällbarhet

FIRAR MÅNGFALD OCH INKLUDERING

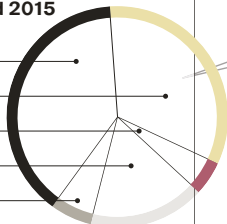
Volvokoncernens mångfalds- och inkluderingsvecka firades över hela världen i september. Detta är ett team som deltog i firandet från vår reservdelsfabrik i Gent i Belgien.

I EN FÖRÄNDERLIG VÄRLD

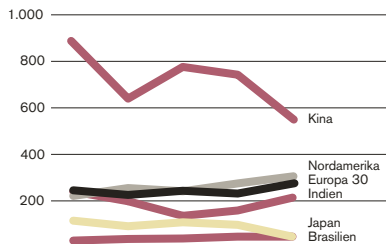
Sedan renodlingen mot kommersiella fordon inleddes för mer än tio år sedan har Volvokoncernen vuxit till världens näst största tillverkare av tunga lastbilar och en av de största tillverkarna av bussar och anläggningsmaskiner och är idag också en ledande tillverkare av tunga dieselmotorer samt marin- och industrimotorer. År 2015 karaktäriserades av en blandad utveckling på marknaderna runt om i världen.

Fördelning av koncernens nettoomsättning per marknad 2015

Europa, 39%
Nordamerika, 33%
Sydamerika, 5%
Asien, 17%
Övriga marknader, 6%

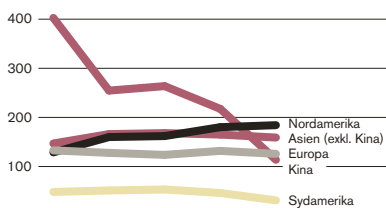

Marknadens utveckling, tunga lastbilar, Tusental

	11	12	13	14	15	
242	222	240	228	270	270	Europa 30
216	250	236	270	302	302	Nordamerika
111	87	104	93	42	42	Brasilien
25	32	34	42	44	44	Japan
237	195	132	155	210	210	Indien
882	636	774	744	551	551	Kina

Marknadens utveckling, anläggningsmaskiner, Tusental

	11	12	13	14	15	
131	126	122	130	124	124	Europa
127	158	160	178	182	182	Nordamerika
47	50	52	45	30	30	Sydamerika
399	252	261	215	112	112	Kina
145	164	166	163	157	157	Asien (exkl. Kina)

NORDAMERIKA

- Nettoomsättning: 101.952 Mkr (76.258)
- Andel av koncernens nettoomsättning: 33% (27)
- Antal anställda: 15.534 (15.217)
- Andel av koncernens anställda: 18% (16)
- Största marknader: USA, Kanada och Mexiko.

- Marknaden för tunga lastbilar steg med 12%, men försvagades mot slutet av året.
- Rekordleveranser av Volvolastbilar.
- Fortsatta framgångar för koncernens egna motorer och växellådor, som levereras i ett växande antal lastbilar.
- Förbättrad lönsamhet i lastbilsverksamheten.
- Marknaden för anläggningsmaskiner var stabil, med tillväxt för kompaktmaskiner.

SYDAMERIKA

- Nettoomsättning: 16.725 Mkr (26.958)
- Andel av koncernens nettoomsättning: 5% (10)
- Antal anställda: 5.380 (6.353)
- Andel av koncernens anställda: 6% (7)
- Största marknader: Brasilien, Peru, Chile och Argentina.

- Efterfrågan på den viktiga brasilianska lastbilsmarknaden minskade ytterligare, framförallt på grund av den svaga konjunkturen. Marknaden för tunga lastbilar gick ned med 55%.
- Övriga marknader i Sydamerika höll uppe bättnen.
- Nya Volvo FH och Volvo FM utrullade.
- Marknaden för anläggningsmaskiner i Sydamerika fortsatte att påverkas negativt av nedgången i den globala gruvindustrin och minskade med 36% till och med november.

Koncernens fem största marknader
 USA • Frankrike
 Storbritannien • Japan
 Kanada

EUROPA

- Nettoomsättning: 120.413 Mkr (106.176)
- Andel av koncernens nettoomsättning 39% (38)
- Antal anställda: 48.074 (50.833)
- Andel av koncernens anställda: 54% (55)
- Största marknader: Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Sverige och Norge.

- Registreringarna av tunga lastbilar i Europa steg med 19% med en återhämtning i många marknader.
- Bra utveckling på eftermarknaden.
- Något lägre marknadsandelar för Volvo och något ökade för Renault Trucks.
- Anläggningsmaskinmarknaden minskade med 6% till och med november.

ASIEN

- Nettoomsättning: 53.470 Mkr (52.076)
- Andel av koncernens nettoomsättning: 17% (18)
- Antal anställda: 17.046 (17.793)
- Andel av koncernens anställda: 19% (19)
- Största marknader: Japan, Kina, Sydkorea, Turkiet och Indien.

- Fortsatt nedgång på den viktiga kinesiska marknaden för anläggningsmaskiner, som gick ned med ytterligare 48%.
- Blandad utveckling på lastbilsmarknaderna.
- Efterfrågan i Japan stabil med stöd av infrastrukturinvesteringar.
- Positiv utveckling på den indiska lastbilsmarknaden.
- Förvärvet av 45% av det kinesiska företaget Dongfeng Commercial Vehicles slutfördes i januari 2015.

ÖVRIGA MARKNADER

(Afrika och Oceanien)

- Nettoomsättning: 19.955 Mkr (21.481)
- Andel av koncernens nettoomsättning: 6% (7)
- Antal anställda: 2.430 (2.626)
- Andel av koncernens anställda: 3% (3)
- Största marknader: Australien, Sydafrika, Algeriet, Marocko och Egypten.

- Efterfrågan i Australien fortsatte att påverkas negativt av nedgången i gruvindustrin.
- Oro i Nordafrika och låg efterfrågan på råvaror påverkade efterfrågan i regionen.
- Den sydafrikanska marknaden minskade som en konsekvens av svag ekonomisk utveckling.

VIKTIGA HÄNDELSE
PUBLICERADE I KVARTALSRAPPORTER

UNDER 2015

År 2015 karaktäriserades av en blandad utveckling på marknaderna, fortsatta interna åtgärder för att öka effektiviteten och sänka kostnaderna samt av förvärv och avyttringar.

Slutförande av förvärvet av 45% av Dongfeng Commercial Vehicles

Den 5 januari 2015 meddelade AB Volvo att man slutfört förvärvet av 45% av den kinesiska lastbilstillverkaren Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd (DFCV). Köpeskillingen uppgick till 5,5 miljarder RMB. DFCV inkluderar huvuddelen av Dongfengs verksamhet inom tunga och medeltunga kommersiella fordon. Genom affären stärkte Volvokoncernen sin position i Kina avsevärt samtidigt som koncernen blev en av världens största inom både medeltunga och tunga lastbilar.

Volvo sålde aktier i det börsnoterade indiska företaget Eicher Motors Limited

Den 4 mars 2015 meddelade Volvokoncernen att man sålt 1.270.000 aktier i den börsnoterade indiska fordonstillverkaren Eicher Motors Limited till ett värde av cirka 2,5 miljarder kronor. Försäljningen gav upphov till en reavinst på 2.471 Mkr vilken påverkade rörelseresultatet i segmentet Lastbilar det första kvartalet 2015. Aktieförsäljningen har ingen inverkan på varken ägandet eller utvecklingen av det mångåriga samriskbolaget VE Commercial Vehicles.

Årsstämma i AB Volvo

Vid årsstämman i AB Volvo den 1 april 2015 beslutades, i enlighet med styrelsens förslag, att till aktieägarna dela ut 3,00 kronor per aktie.

Till styrelseledamöter omvaldes Matti Alahuhta, James W. Griffith, Kathryn V. Marinello, Hanne de Mora, Anders Nyrén, Olof Persson, Carl-Henric Svanberg och Lars Westerberg. Till nya ledamöter valdes Martina Merz och Eckhard Cordes. Till styrelsens ordförande omvaldes Carl-Henric Svanberg.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare antogs i enlighet med styrelsens förslag.

Volvo sålde resterande aktier i Eicher Motors Limited

Den 4 juni 2015 sålde Volvokoncernen resterande aktier i den börsnoterade indiska fordonstillverkaren Eicher Motors Limited. Försäljningen motsvarade 1.005.610 aktier, till ett värde av cirka

VOLVOKONCERNENS PRESSMEDDELANDEN 2015

DET FÖRSTA KVARTALET

2015-01-05 Volvo slutför förvärvet av 45 procent av Dongfeng Commercial Vehicles **2015-01-22** Inbjudan till press- och analytikerkonferens i Stockholm **2015-01-30** Nytt antal röster i AB Volvo **2015-02-05** Volvokoncernen – det fjärde kvartalet 2014 **2015-02-16** Volvostipendium för forskning om varför vi reser som vi gör **2015-02-19** Lastbilsleveranser januari 2015 **2015-02-25** Martina Merz och Eckhard Cordes föreslås som nya styrelseledamöter i AB Volvo **2015-02-26** Årsstämma i AB Volvo **2015-03-04** Volvo säljer aktier i det börsnoterade indiska företaget Eicher Motors Limited **2015-03-11** AB Volvo publicerar årsredovisning för 2014 **2015-03-19** Lastbilsleveranser februari 2015 **2015-03-21** Volvo utbildar servicetekniker i Zambia **2015-03-25** AB Volvo publicerar hållbarhetsrapport 2014 **2015-03-31** Nytt antal röster i AB Volvo

DET ANDRA KVARTALET

2015-04-01 Teknikpris till dubbelkoppling för lastbilar **2015-04-01** Årsstämma i AB Volvo **2015-04-22** Volvokoncernen – det första kvartalet 2015 **2015-04-22** Nytt datum för press- och analytikerkonferens om rapporten för det första kvartalet 2015 **2015-04-22** Martin Lundstedt ny vd och koncernchef för Volvo **2015-04-29** Ung cancerforskare tilldelas Assar Gabrielssons pris för forskning om antioxidanter **2015-04-29** Årsredovisning för Volvo Treasury AB (publ) **2015-05-11** Presskonferens och utsläppsfri busstur **2015-05-21** Lastbilsleveranser april 2015 **2015-06-01** Volvo fortsätter sin satsning på unga till industrin **2015-06-04** Volvo säljer resterande aktier i det börsnoterade indiska företaget Eicher Motors Limited **2015-06-15** Premiär för elbusslinje 55 i Göteborg **2015-06-18** Lastbilsleveranser maj 2015 **2015-06-30** Nytt antal röster i AB Volvo **2015-06-30** Volvokoncernen inviger nytt centrallager i Mississippi, USA

2,2 miljarder kronor. Försäljningen gav upphov till en reavinst på 2.137 Mkr, vilken påverkade rörelseresultatet i segmentet Lastbilar i det andra kvartalet 2015.

Ny koncernchef för Volvokoncernen

Den 22 oktober 2015 tillträdde Martin Lundstedt, 47, som VD och koncernchef för Volvokoncernen. Han kom närmast från rollen som VD och koncernchef för Scania. Beslutet att utse Martin Lundstedt till ny VD fattades av AB Volvos styrelse i april.

Volvo vinner skiljemål om defekta komponenter

Volvokoncernen vann ett mål i skiljedomstol relaterat till defekta komponenter. Leveranserna skedde flera år tillbaka i tiden och problemet är sedan många år avhjälpt i produktion. Utgången påverkade Volvokoncernens rörelseresultat positivt med 809 Mkr i det fjärde kvartalet 2015.

Försäljning av den externa IT-affären och överlåtelse av driften av IT-infrastruktur

Volvokoncernen annonserade den 20 oktober att man avsåg sälja den externa IT-affären och överlåta driften av IT-infrastruktur till HCL Technologies. Ett slutgiltigt avtal undertecknades den 16 februari 2016. Affären förväntas genomföras den 31 mars 2016, och kommer innebära både kostnadsbesparingar och en reavinst på ca 900 Mkr.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Den 27 januari 2016 offentliggjordes ändringar i Volvos koncernledning och lastbilsorganisation med tydligare affärsansvar. Från den 1 mars 2016 inför Volvokoncernen en varumärkesbaserad organisation med tydligare affärsansvar för koncernens olika lastbilsvarumärken. Fyra separata enheter skapas; Volvo Trucks, UD Trucks, Renault Trucks och Mack Trucks, med eget resultatansvar för respektive affär. Volvokoncernen kommer då att bestå av tio affärsområden: Volvo Trucks, UD Trucks, Mack Trucks, Renault Trucks, Value Truck & JV:s, Volvo Construction Equipment, Volvo Buses, Volvo Penta, Governmental Sales och Volvo Financial Services. Volvos koncernledning förändras med deltagare från några av koncernens affärsområden.

Mer information finns på www.volvokoncernen.se

DET TREDJE KVARTALET

2015-07-03 Inbjudan till Volvokoncernens rapport för de första sex månaderna 2015 **2015-07-09** Första eleverna tar examen från Volvos yrkesutbildning i Etiopien **2015-07-17** Volvokoncernen – det andra kvartalet 2015 **2015-07-31** Nytt antal röster i AB Volvo **2015-08-20** Lastbilsleveranser juli 2015 **2015-08-27** Halvårsredovisning för Volvo Treasury AB (publ) **2015-09-10** Volvokoncernen kvalificerar sig till Dow Jones Sustainability Index **2015-09-11** Kommande förändringar i Volvokoncernens ledning **2015-09-16** Renhållningsarbetare får hjälp av robot **2015-09-17** Lastbilsleveranser augusti 2015 **2015-09-22** Seinabo Sey uppträdde på busslinje 55 i Göteborg – nu släpps musikvideor **2015-09-24** Nytt material från Zara Larsson – i musikvideo inspelad på Göteborgs elbusslinje **2015-09-26** Miljontals kronor att spara för samhället och miljön med elbussar **2015-09-30** Nytt antal röster i AB Volvo

DET FJÄRDE KVARTALET

2015-10-01 ElectriCitys kampanj med Zara Larsson och Seinabo Sey når över 2,5 miljoner visningar **2015-10-09** Inbjudan till press- och analytikerkonferens i Stockholm **2015-10-20** Volvo avser sälja den externa IT-affären och överlåta driften av IT-infrastruktur till HCL Technologies **2015-10-21** Atmosfärens detektiv får Volvos miljöpris 2015 **2015-10-23** Volvokoncernen – det tredje kvartalet 2015 **2015-11-03** 1 200 unga rustade för en framtid inom industrin **2015-11-10** Volvo vinner skiljemål om defekta komponenter **2015-11-19** Lastbilsleveranser oktober 2015 **2015-12-17** Lastbilsleveranser november 2015 **2015-12-18** Kommande förändringar i Volvokoncernens ledning **2015-12-30** Nytt antal röster i AB Volvo

RESULTATUTVECKLING

FÖRBÄTTRAD UNDERLIGGANDE LÖNSAMHET

För Volvokoncernen var 2015 ett år med en förbättrad underliggande lönsamhet trots oförändrade volymer.

KONCERNENS RESULTATRÄKNING										
Mkr		Industriverksamheten		Kundfinansiering		Elimineringar		Volvokoncernen		
		2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	
	Nettoomsättning	Not 6, 7	303.582	275.999	11.199	10.111	-2.265	-3.162	312.515	282.948
	Kostnad för sålda produkter		-236.311	-217.251	-6.607	-5.923	2.265	3.162	-240.653	-220.012
	Bruttoresultat		67.271	58.748	4.591	4.188	-	-	71.862	62.937
	Forsknings- och utvecklingskostnader		-15.368	-16.656	-	-	-	-	-15.368	-16.656
	Försäljningskostnader		-25.857	-25.778	-1.837	-1.670	-	-	-27.694	-27.448
	Administrationskostnader		-5.728	-5.367	-41	-41	-	-	-5.769	-5.408
	Övriga rörelseintäkter och kostnader	Not 8	-3.473	-6.931	-706	-766	-	-	-4.179	-7.697
	Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	Not 5, 6	-143	46	-	-	-	-	-143	46
	Resultat från övriga aktieinnehav	Not 5	4.610	49	-2	1	-	-	4.609	50
	Rörelseresultat		21.312	4.111	2.006	1.712	-	-	23.318	5.824
	Ränteintäkter och liknande resultatposter		257	328	-	-	-	-	257	328
	Räntekostnader och liknande resultatposter		-2.366	-1.994	0	-	-	-	-2.366	-1.994
	Övriga finansiella intäkter och kostnader	Not 9	-792	931	0	-	-	-	-792	931
	Resultat efter finansiella poster		18.411	3.377	2.006	1.712	-	-	20.418	5.089
	Inkomstskatter	Not 10	-4.687	-2.287	-633	-568	-	-	-5.320	-2.854
	Periodens resultat		13.725	1.091	1.373	1.145	-	-	15.099	2.235
	Hänförligt till:									
	Moderbolagets aktieägare								15.058	2.099
	Minoritetsandelar i resultat	Not 11							41	136
									15.099	2.235
	Resultat per aktie före utspädning, kronor	Not 19							7,42	1,03
	Resultat per aktie efter utspädning, kronor	Not 19							7,41	1,03

ÖVRIGT TOTALRESULTAT		
Mkr		
	Periodens resultat	15.099 2.235
	<i>Poster som inte kommer att omklassificeras till resultaträkningen:</i>	
	Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	2.783 -2.833
	<i>Poster som senare kan komma att omklassificeras till resultaträkningen:</i>	
	Omräkningsdifferenser avseende utlandsverksamhet	-2.481 5.998
	Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	24 198
	Ackumulerade kursdifferenser återförda till resultatet	45 33
	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	-3.837 3.067
	Förändring av säkringsreserv	Not 19 -32 24
	Övrigt totalresultat, netto efter inkomstskatter	-3.498 6.487
	Periodens totalresultat	11.601 8.722
	Hänförligt till:	
	Moderbolagets aktieägare	11.527 8.334
	Minoritetsandelens resultat	74 388
		11.601 8.722

VOLVOKONCERNEN

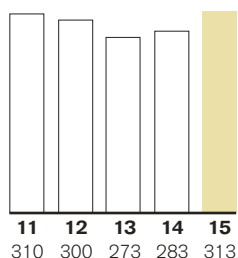
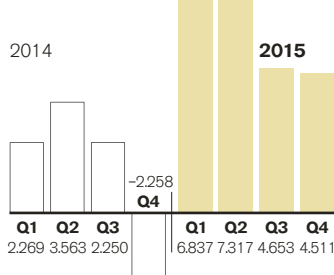
Nettoomsättning

Nettoomsättningen steg med 10,4% vilket förklaras främst av positiv valutaeffekt hänförligt i huvudsak till apprecieringen av USD mot SEK. Nettoomsättningen, exklusive valutaeffekt, ökade något för Lastbilar där volymökningen i främst Nordamerika och Västeuropa till stor del motverkades av den kraftiga minskningen i Sydamerika till följd av fortsatt svag marknad i främst Brasilien och i Afrika beroende på den låga efterfrågan från råvarudrivna ekonomier och politisk turbulens. Nettoomsättningen för Anläggningsmaskiner minskade kraftigt till följd av den generellt svaga efterfrågan för anläggningsmaskiner men med en bättre produktmix med en större andel försäljning av större maskiner. Volymminskningen beror på en markant nedgång i Kina till följd av den ekonomiska avmattningen, i Brasilien beroende på den fortsatt svaga marknaden och i Ryssland till följd av såväl den geopolitiska situationen som den kraftiga nedgången i råvarupriserna. Vidare minskade volymerna även i Nordamerika till följd av avvecklingen av vägghylar och grävlastare av varumärket Volvo. Den valutarensade nettoomsättningen för Bussar och Volvo Penta ökade stabilt till följd av en bättre marknads- och produktmix för Bussar och ökade volymer för Volvo Penta.

Nettoomsättning per affärsområde, Mkr	2015	2014	%
Lastbilar	213.978	190.904	12
Anläggningsmaskiner	51.008	52.855	-3
Bussar	23.580	18.645	26
Volvo Penta	9.406	7.790	21
Gemensamma koncernfunktioner och övrigt	8.346	8.162	2
Elimineringar	-2.736	-2.356	-
Industriverksamheten¹	303.582	275.999	10
Kundfinansiering	11.199	10.111	11
Omklassificeringar och elimineringar	-2.265	-3.162	-
Volvokoncernen	312.515	282.948	10

1 Justerat för ändrade valutakurser samt förvärvade och avyttrade enheter var nettoomsättningen oförändrad.

Rörelseresultat per affärsområde, Mkr	2015	2014
Lastbilar	19.517	4.157
Anläggningsmaskiner	2.044	652
Bussar	860	92
Volvo Penta	1.086	724
Gemensamma koncernfunktioner och övrigt	-2.189	-1.689
Elimineringar	-6	176
Industriverksamheten	21.312	4.111
Kundfinansiering	2.006	1.712
Volvokoncernen	23.318	5.824

Nettoomsättning, Mdr kr

Rörelseresultat, Mkr

Av Volvokoncernens totala nettoomsättning utgjorde försäljning av Fordon 75% vilket är en liten ökning jämfört med 2014.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet ökade med 17,5 miljarder kronor (300%) jämfört med föregående år varav cirka 8,9 miljarder hänförs till ett förbättrat bruttoresultat vilket huvudsakligen förklaras av positiva valutaeffekter där Volvokoncernen kunde dra nytta av den svenska kronans försvagning mot de flesta större valutor eftersom koncernen har en betydande del av tillverkningen i Sverige. Vidare bidrog en bättre produktmix för såväl Anläggningsmaskiner som Bussar positivt till bruttoresultatet medan Volvo Penta bidrog främst genom en volymökning. Den lägre utnyttjandegraden av det industriella systemet för Anläggningsmaskiner generellt och i Sydamerika för hela Volvokoncernen hade en negativ påverkan på bruttoresultatet.

Förutom det positiva bidraget från det förbättrade bruttoresultatet bidrog lägre kostnader för forskning och utveckling positivt till rörelseresultatet med 1,3 miljarder kronor till följd av generellt lägre kostnadsnivå men även beroende på högre kapitalisering

Rörelsemarginal, %	2015	2014
Lastbilar	9,1	2,2
Anläggningsmaskiner	4,0	1,2
Bussar	3,6	0,5
Volvo Penta	11,5	9,3
Industriverksamheten	7,0	1,5
Volvokoncernen	7,5	2,1

Förändring av rörelseresultatet Mdr kr	Förändring (exklusive valuta)	Valutaeffekt	Totalt
Rörelseresultat 2014			5,8
Förändring av bruttoresultat			
Industriverksamheten	1,1	7,4	8,5
Förändring av bruttoresultat			
Kundfinansieringsverksamheten	0,4	0,0	0,4
Högre kreditförluster ¹	-0,1	-0,1	-0,2
Förändring i koncernens sammansättning	0,0	0,0	0,0
Högre kapitalisering av utvecklingskostnader	0,9	0,0	0,9
Lägre forsknings- och utvecklingskostnader	1,0	-0,6	0,4
Högre försäljnings- och administrationskostnader	0,8	-1,5	-0,7
Försäljning av aktier i Eicher Motors Limited	4,6	0,0	4,6
Avsättning relaterad till EU:s konkurrensutredning 2014	3,8	0,0	3,8
Avsättning relaterad till utsläppstvist i USA 2014	0,4	0,0	0,4
Gynnsamt utfall i skiljedomstol	0,8	0,0	0,8
Avyttring fastigheter	-0,4	0,0	-0,4
Omstruktureringskostnader och effektiviseringsprogram	0,2	0,0	0,2
Volvos vinstdelningsprogram	-0,5	0,0	-0,5
Övrigt	-0,6	-0,1	-0,7
Rörelseresultat 2015			23,3

1 De högre kreditförlusterna är hänförliga till Industriverksamheten.

under 2015. Vidare var den underliggande minskningen av försäljnings- och administrationskostnader inte tillräckligt för att motverka den negativa valutaeffekten vilket bidrog till en nettokostnadsökning på 0,7 miljarder kronor. Rörelseresultatet påverkades även positivt med 4,6 miljarder kronor av försäljningen av aktierna i Eicher Motor Limited och jämförelsesiffrorna inkluderar avsättningen för EU:s konkurrensutredning om 3,8 miljarder kronor. En avsättning för förväntade förluster hänförligt till utfärdade kreditgarantier i Kina om 0,7 miljarder kronor (0,7) har belastat årets resultat. Vidare påverkades rörelseresultatet i innevarande år positivt om cirka 1 miljard hänförligt till ett positivt utslag i ett skiljedomsförfarande samt vinst vid försäljning av fastigheter, i linje med vinsten ifrån fastighetsförsäljningar föregående år. Dessutom inkluderar rörelseresultatet omstruktureringkostnader om 2,3 miljarder kronor (2,6).

Finansnetto

Jämfört med föregående år steg räntekostnaderna på grund av högre räntor på utestående skulder. Räntenettet uppgick till -2,1 miljarder kronor (-1,7).

Övriga finansiella intäkter och kostnader påverkades negativt med 0,5 miljarder kronor som en effekt av realiserat resultat samt realiserad omvärdering av derivat, jämfört med en positiv påverkan på 1,1 miljarder kronor föregående år.

» Läs mer i Not 9 Övriga finansiella intäkter och kostnader.

Operativa nyckeltal, %	2015	2014
Industriverksamheten		
Bruttomarginal	22,2	21,3
Forsknings- och utvecklingskostnader i % av nettoomsättning	5,1	6,0
Försäljningskostnader i % av nettoomsättning	8,5	9,3
Administrationskostnader i % av nettoomsättning	1,9	1,9
Rörelsemarginal	7,0	1,5

Nettoomsättning per marknadsområde, Mkr	2015	2014	%
Västra Europa	99.944	86.011	16
Östra Europa	17.402	17.826	-2
Nordamerika	97.971	73.358	34
Sydamerika	15.611	25.837	-40
Asien	52.923	51.717	2
Övriga marknader	19.731	21.249	-7
Industriverksamheten	303.582	275.999	10

Valutakursernas inverkan på rörelseresultatet

Jämfört med föregående år, Mkr	Industriverksamheten
Nettoomsättning ¹	27.045
Kostnad för sålda produkter	-19.658
Forsknings- och utvecklingskostnader	-634
Försäljnings- och administrationskostnader	-1.520
Other	-115
Sammanlagd effekt av valutakursförändringar på rörelseresultatet	5.119

¹ Koncernens försäljningsvärde redovisas till månatliga genomsnittskurser.

Inkomstskatter

Årets skattekostnad uppgick till 5,3 miljarder kronor (2,9) vilket motsvarar en skattesats om 26% (56). Skattesatsen påverkades av den icke skattepliktiga vinsten från försäljningen av aktierna i Eicher Motors Limited om 4,6 miljarder, vilket uppvägdes av omvärderingen av uppskjutna skattefordringar i Japan om -1,1 miljarder kronor. Skattesatsen för 2014 påverkades av den icke avdragsgilla avsättningen för EU:s konkurrensutredning.

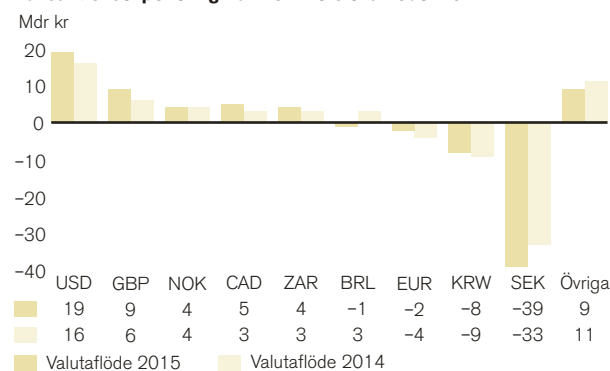
Periodens resultat och resultat per aktie

För helåret 2015 uppgick periodens resultat till 15.099 Mkr (2.235). Resultatet per aktie efter utspädning uppgick till 7,41 kronor (1,03). Avkastning på det egna kapitalet uppgick till 18,4% (2,8%).

Valutapåverkan på rörelseresultatet

Rörelseresultatet för 2015 i Industriverksamheten påverkades positivt med 5,1 miljarder kronor till följd av en försvagning av kronan jämfört med de flesta av Volvokoncernens viktigaste valutor. Valutapåverkan var främst relaterat till nettoflöden i utländsk valuta.

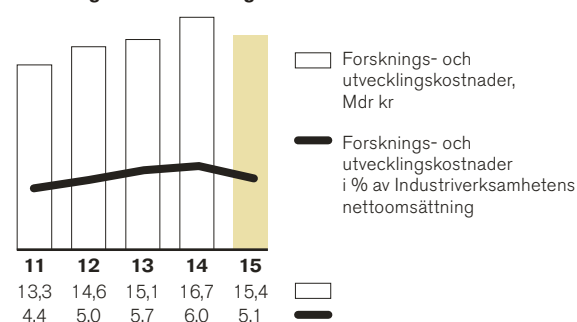
Transaktionsexponering från kommersiella flöden för¹

¹ Stapeldiagrammet avser transaktionsexponeringen från kommersiella kassaflöden i utländsk valuta i Industriverksamheten, uttryckt som netto överskott/underskott i viktiga valutor. Underskott i SEK och KRW beror främst på stora tillverkningskostnader i Sverige och Korea samtidigt som externa intäkter i dessa valutor är begränsade. Underskottet i EUR består främst av nettot av stora försäljnings- och inköpsflöden i EUR mellan många bolag runt om i världen. Överskottet i USD är främst relaterat till externförsäljningen i USA och tillväxtmarknader runt om i världen.

» Läs mer i Not 4 Mål och policy med avseende på finansiell risk om Industriverksamhetens transaktionsexponering från kommersiella flöden samt valutakursernas påverkan på försäljningen och rörelseresultatet.

Forsknings- och utvecklingskostnader

FINANSIELL STÄLLNING

STÄRKT FINANSIELL STÄLLNING

Den finansiella nettoskulden i Volvokoncernens Industriverksamhet minskade med 13,1 miljarder kronor under 2015 och motsvarande 17,6% av eget kapital den 31 december 2015.

Under 2015 minskade den **finansiella nettoskulden**, exklusive pensioner och liknande förpliktelser med 10,3 miljarder kronor, vilket medför att Industriverksamhetens finansiella ställning uppgick till 0,3 miljarder kronor i finansiella nettotillgångar den 31 december, 2015. Detta motsvarade 0,5% av eget kapital. Inklusive pensioner och liknande förpliktelser uppgick Industriverksamhetens nettoskuld till 13,2 miljarder kronor, vilket motsvarade 17,6% av eget kapital. Minskningen förklarades huvudsakligen av ett positivt operativt kassaflöde om 18,3 miljarder kronor, försäljningen av aktier i det börsnoterade indiska företaget Eicher Motors Limited och omvärderingen av förmånsbestämda pensionsplaner om 3,5 miljarder kronor, vilket motverkades av förvärvet av 45% av Dongfeng Commercial Vehicles om totalt 7,0 miljarder kronor och av utbetalningen av utdelningen till Volvokoncernens aktieägare om 6,1 miljarder kronor. Minskningen i omvärderingen av de förmånsbestämda pensionsplanerna berodde på högre diskonteringsräntor i främst Sverige.

» **Läs mer i Not 5** om andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar.

» **Läs mer i Not 20** Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Volvokoncernens **likvida medel** och kortfristiga placeringar uppgick sammantaget till 24,4 miljarder kronor den 31 december 2015. Därutöver finns beviljade men inte utnyttjade kreditfaciliteter på 39,7 miljarder kronor. Per den 31 december 2015 innehåller likvida medel och kortfristiga placeringar 0,8 miljarder kronor (0,2) som inte är tillgängliga för användning av Volvokoncernen och 5,4 miljarder kronor (6,1) där andra begränsningar råder.

» **Läs mer i Not 18** om Kortfristiga placeringar och likvida medel.

» **Läs mer i Not 22** Skulder om löptid på kreditfaciliteterna.

Volvokoncernens **totala tillgångar** uppgick till 374,2 miljarder kronor den 31 december 2015, en minskning med 8,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Negativa valutaeffekter relaterade till omvärdering av tillgångar i utländska dotterföretag har minskat de totala tillgångarna med 5,2 miljarder kronor, vilket motverkades av ökade kundfinansieringsfordringar till följd av portföljtillväxt inom Kundfinansieringsverksamheten. Under året har Volvokoncernens finansiella anläggningstillgångar även påverkats av försäljningen av aktier i det börsnoterade indiska företaget Eicher Motors Limited samt förvärvet av 45% av Dongfeng Commercial Vehicles.

» **Läs mer i Not 5** om andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar.

Volvokoncernens **immateriella tillgångar** uppgick till 36,4 miljarder kronor den 31 december 2015. Investeringar i forskning och utveckling uppgick under 2015 till 2,3 (1,4) miljarder kronor och kapitaliserade utvecklingskostnaders nettovärde uppgick vid slutet av året till 11,7 miljarder kronor. Jämfört med föregående år ökade kapitaliseringen men avskrivningarna motsvarade 2014 års nivå. Volvokoncernens totala goodwillvärde uppgick till 22,1 miljarder kronor den 31 december 2015, en ökning med 0,6 miljarder kronor jämfört med slutet av 2014. Goodwill genomgår årlig prövning av nedskrivning.

» **Läs mer i Not 12** Immateriella anläggningstillgångar om goodwill och årlig prövning av nedskrivning.

Materiella anläggningstillgångar minskade med 0,3 miljarder kronor under 2015.

Värdet på varulagret minskade med 1,1 miljarder kronor under 2015. Nedgången var relaterad till färdiga produkter inom Lastbilar och Anläggningsmaskiner.

Vid utgången av 2015 var tillgångar om 3.314 Mkr och skulder om 573 Mkr klassificerade som "innehas för försäljning". Detta avsåg i huvudsak den planerade avyttringen av den nordamerikanska verksamheten för begagnade lastbilar, Arrow Truck Sales. Tillgångar och skulder som innehas för försäljning avser också den planerade avyttringen av den externa IT-verksamheten och överlåtelsen av driften av Volvokoncernens egen IT-infrastruktur vilken beräknas att slutföras den 31 mars, 2016.

» **Läs mer i Not 3** Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag i avsnittet om tillgångar och skulder som innehas för försäljning.

Nettovärdet av tillgångar och skulder relaterade till **pensioner och liknande förpliktelser** den 31 december 2015 uppgick till 13,6 miljarder kronor, en minskning med 3,0 miljarder kronor jämfört med årsskiftet 2014. Under 2015 redovisade Volvokoncernen en positiv omvärderingseffekt på 3,5 miljarder kronor avseende avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser, främst på grund av en ökad diskonteringsränta i Sverige och en mindre del på granskningen av alla antagandena för de svenska planerna. En motsvarande negativ omvärderingseffekt på 0,2 miljarder kronor redovisades på tillgångarna. Totalt sett så uppgick omvärderingseffekterna till 3,3 miljarder kronor, varav en positiv effekt om 3,5 miljarder kronor redovisades i övrigt totalresultat och en negativ effekt om 0,2 miljarder kronor redovisades i resultaträkningen, då den avsåg förmånsbestämda planer utöver pensionsplaner.

» **Läs mer i Not 20** Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

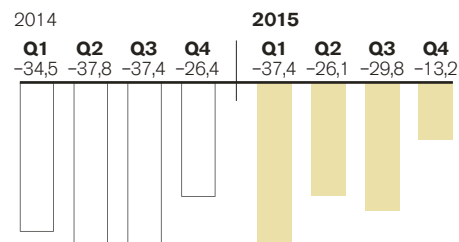
Vid utgången av året uppgick Volvokoncernens **eget kapital** till 85,6 miljarder kronor jämfört med 80,0 miljarder kronor vid utgången av 2014. Soliditeten uppgick till 22,9% jämfört med 20,9%. Soliditeten i Industriverksamheten var vid samma tidpunkt 28,6% (25,7).

KONCERNENS BALANSRÄKNING - TILLGÅNGAR									
Mkr	Industriverksamheten			Kundfinansiering		Elimineringar		Volvokoncernen	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	
Tillgångar									
Anläggningstillgångar									
Immateriella anläggningstillgångar	Not 12	36.314	37.010	102	105	-	-	36.416	37.115
Materiella anläggningstillgångar Not 13									
Fastigheter, maskiner och inventarier		53.271	54.821	64	94	-	-	53.335	54.915
Förvaltningsfastigheter		283	266			-	-	283	266
Tillgångar i operationell leasing		20.616	19.484	18.253	17.872	-6.338	-6.138	32.531	31.218
Finansiella anläggningstillgångar									
Andelar i joint ventures och intresseföretag	Not 5	11.148	4.821	-	-	-	-	11.148	4.821
Övriga aktier och andelar	Not 5	893	5.004	8	13	-	-	902	5.017
Långfristiga kundfinansieringsfordringar	Not 15	3	1.205	52.163	51.380	-1.204	-1.254	50.962	51.331
Förutbetalda pensioner	Not 20	34	126	-	-	-	-	34	126
Långfristiga räntebärande fordringar	Not 16	1.138	1.041	500	22	-487	378	1.150	1.441
Övriga långfristiga fordringar	Not 16	3.271	3.528	140	150	-143	-165	3.268	3.513
Uppskjutna skattefordringar	Not 10	12.582	15.022	868	809	-	-	13.450	15.831
Summa anläggningstillgångar		139.552	142.328	72.098	70.445	-8.172	-7.179	203.478	205.594
Omsättningstillgångar									
Varulager	Not 17	44.194	45.364	196	169	-	-	44.390	45.533
Kortfristiga fordringar									
Kortfristiga kundfinansieringsfordringar	Not 15	9	623	52.404	48.063	-792	-850	51.621	47.836
Aktuella skattefordringar		1.537	2.918	624	496	-	-	2.161	3.414
Räntebärande fordringar	Not 16	2.600	1.736	14	345	-827	-968	1.788	1.113
Intern finansiering ¹		7.963	4.374	-	-	-7.963	-4.374	-	-
Kundfordringar	Not 16	28.577	30.495	525	400	-	-	29.101	30.895
Övriga fordringar	Not 16	14.259	13.950	1.327	1.984	-1.667	-1.265	13.920	14.669
Icke räntebärande tillgångar för försäljning	Not 3	3.314	288	-	-	-	-	3.314	288
Räntebärande tillgångar för försäljning	Not 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kortfristiga placeringar	Not 18	3.344	6.927	-	385	-	-	3.344	7.312
Likvida medel	Not 18	17.866	24.178	3.651	2.470	-469	-406	21.048	26.242
Summa omsättningstillgångar		123.664	130.853	58.741	54.312	-11.717	-7.863	170.687	177.302
Summa tillgångar		263.216	273.181	130.839	124.757	-19.890	-15.042	374.165	382.896

1 Intern finansiering avser intern utlåning från Industriverksamheten till Kundfinansieringsverksamheten.

Förändring av finansiell nettoställning		
Industriverksamheten, Mdr kr	2015	2014
Finansiell nettoställning vid periodens början	-26,4	-32,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	26,7	14,3
Investeringar i anläggningar och leasingtillgångar	-9,1	-9,1
Avyttringar	0,7	1,1
Operativt kassaflöde	18,3	6,4
Investeringar i aktier och andelar, netto	-2,0	0,1
Förvärv och avyttringar av aktier, netto	0,4	7,7
Kapitalöverföring till/från Kundfinansieringsverksamheten	0,1	0,7
Valutaeffekt	0,4	-0,5
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-6,1	-6,1
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	3,5	-3,6
Pensioner, netto utbetalningar och kostnader	-0,6	0,7
Övriga förändringar	-0,9	0,2
Total förändring	13,1	5,7
Finansiell nettoställning vid periodens slut	-13,2	-26,4

Finansiell nettoställning, Industriverksamheten, Mdr kr

KONCERNENS BALANSRÄKNING - EGET KAPITAL OCH SKULDER

Mkr	Industriverksamheten		Kundfinansiering		Elimineringar		Volvokoncernen		
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	
Eget kapital och skulder									
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	Not 19	73.350	68.382	10.460	9.943	-	-	83.810	78.325
Minoritetsintresse	Not 11	1.801	1.723	-	-	-	-	1.801	1.723
Summa eget kapital		75.151	70.105	10.460	9.943	-	-	85.610	80.048
<i>Långfristiga avsättningar</i>									
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 20	13.621	16.580	53	103	-	-	13.673	16.683
Avsättningar för uppskjutna skatter	Not 10	546	201	2.949	2.595	-	-	3.495	2.796
Övriga avsättningar	Not 21	9.286	12.463	214	231	35	46	9.536	12.740
Summa långfristiga avsättningar		23.453	29.244	3.216	2.929	35	46	26.704	32.219
<i>Långfristiga skulder</i>									
Obligationslån	Not 22	47.776	68.877	-	-	-	-	47.776	68.877
Övriga lån		17.123	27.395	11.581	13.013	-1.204	-1.254	27.500	39.154
Intern finansiering ¹		-42.442	-59.955	42.712	42.997	-270	16.958	-	-
Övriga skulder		20.359	17.549	733	607	-4.554	-4.424	16.538	13.732
Summa långfristiga skulder		42.816	53.866	55.026	56.617	-6.028	11.280	91.814	121.763
Kortfristiga avsättningar	Not 21	14.104	12.390	67	76	6	7	14.176	12.473
<i>Kortfristiga skulder</i>									
Lån	Not 22	50.339	32.130	8.480	9.266	-1.488	-1.443	57.331	39.953
Intern finansiering ¹		-40.234	-20.267	49.013	42.002	-8.780	-21.735	-	-
Icke räntebärande skulder för försäljning	Not 3	573	130	-	-	-	-	573	130
Leverantörsskulder		55.250	56.351	398	296	-	-	55.648	56.647
Aktuella skatteskulder		1.113	2.558	209	135	-	-	1.322	2.693
Övriga skulder	Not 22	40.652	36.674	3.970	3.493	-3.635	-3.197	40.986	36.970
Summa kortfristiga skulder		107.693	107.576	62.071	55.192	-13.902	-26.375	155.860	136.393
Summa eget kapital och skulder		263.216	273.181	130.839	124.757	-19.890	-15.042	374.165	382.896

1 Intern finansiering avser intern utlåning från Industriverksamheten till Kundfinansieringsverksamheten.

Finansiell nettoställning, Mkr	Industriverksamheten		Volvokoncernen	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
<i>Långfristiga räntebärande tillgångar</i>				
Långfristiga kundfinansieringsfordringar	-	-	50.962	51.331
Långfristiga räntebärande fordringar	1.138	1.041	1.150	1.441
<i>Kortfristiga räntebärande tillgångar</i>				
Kortfristiga kundfinansieringsfordringar	-	-	51.621	47.836
Räntebärande fordringar	2.600	1.736	1.788	1.113
Intern finansiering	7.963	4.374	-	-
Kortfristiga placeringar	3.344	6.927	3.344	7.312
Likvida medel	17.866	24.178	21.048	26.242
Summa räntebärande finansiella tillgångar	32.911	38.256	129.913	135.275
<i>Långfristiga räntebärande skulder</i>				
Obligationslån	-47.776	-68.877	-47.776	-68.877
Övriga lån	-17.123	-27.395	-27.500	-39.154
Intern finansiering	42.442	59.955	-	-
<i>Kortfristiga räntebärande skulder</i>				
Lån	-50.339	-32.130	-57.331	-39.953
Intern finansiering	40.234	20.267	-	-
Summa räntebärande finansiella skulder	-32.562	-48.180	-132.607	-147.984
Finansiell nettoställning exkl. pensioner och liknande förpliktelser	349	-9.924	-2.693	-12.709
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser, netto	-13.586	-16.454	-13.639	-16.557
Finansiell nettoställning inkl. pensioner och liknande förpliktelser	-13.237	-26.378	-16.332	-29.266

KASSAFLÖDESANALYS

STARKT OPERATIVT KASSAFLÖDE

Under 2015 var det operativa kassaflödet i Industriverksamheten positivt 18,3 miljarder kronor (6,4).

Kassaflödet i Industriverksamheten påverkades positivt av ett rörelseresultat på 21,3 miljarder kronor. Utöver detta har kassaflödet påverkats positivt av högre avskrivningar än investeringar till ett belopp om totalt 3,5 miljarder kronor. Detta motverkades av en ökning i rörelsekapitalet om 2,0 miljarder kronor huvudsakligen till följd av ökade lager och lägre leverantörsskulder.

Finansiella poster och betalda inkomstskatter påverkade kassaflödet i Industriverksamheten negativt med 4,1 miljarder kronor huvudsakligen som en följd av betalda räntor och skattebetalningar.

Det operativa kassaflödet i Kundfinansieringsverksamheten var negativt med 5,9 miljarder kronor (5,3) framförallt beroende på ökade kundfinansieringsfordringar och investeringar i leasingtillgångar.

Investeringar

Industriverksamhetens investeringar i anläggningar och kapitaliserade utvecklingskostnader uppgick under 2015 till 8,8 miljarder kronor (8,6).

Lastbilars investeringar uppgick till 6,3 miljarder kronor (5,7). De stora investeringarna är fortsatt kopplade till de industriella effektiviseringsåtgärder som fortsatt genomförts i våra fabriker inom ramen för det s.k. 'European Optimization program' men även effektiviseringar i våra fabriker i USA, framförallt införandet av en effektivare monteringsprocess i motorfabriken i Hagerstown.

Det har också genomförts större investeringar i optimering av den logistiska strukturen samt investeringar i transmissionsfabriken i Köping, Sverige, för att öka kapaciteten för AMT-transmissioner. Investeringarna avser även anpassning, för att uppfylla nya emissionskrav i USA och Japan, med både utvecklingskostnader och anpassningar i fabriker.

Investeringar i återförsäljarnät och verkstäder har främst skett i Europa och Japan, och avser huvudsakligen uppgraderingar och ersättningsinvesteringar.

Investeringarna inom Anläggningsmaskiner uppgick till 1,1 miljarder kronor (1,3). Produktrelaterade investeringar fortlöpte under året och var framförallt relaterade till anpassning till Tier 4f/Stage IV, de senaste emissionskraven i Nordamerika och Europa. Investeringar har också genomförts i våra fabriker relaterat till produktuppgraderingar och nödvändiga anpassningar, huvudsakligen i Asien och Europa.

Investeringarna i Volvo Bussar var under året 0,3 miljarder kronor (0,3), och i Volvo Penta 0,3 miljarder kronor (0,3).

Investeringar i leasingtillgångar uppgick totalt till 0,3 miljarder kronor under 2015 (0,5).

Investeringsnivån i maskiner och inventarier under 2015 var lägre än tidigare år. Under 2016 bedöms investeringar i maskiner och inventarier att vara ungefär på samma nivå som 2015. Investeringarna kommer fortsatt framförallt att inkludera optimering av den industriella och logistiska strukturen, återförsäljarinvesteringar och produktrelaterade verktyg.

Förvärv och avyttringar av aktier och andelar

Förvärvet av 45% av aktierna i Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd (DFCV) i Kina slutfördes i början på januari 2015.

Delar av innehavet av Volvokoncernens aktier i det börsnoterade indiska bolaget Eicher Motors Limited såldes den 4 mars 2015. Resterande innehav såldes den 4 juni 2015.

Förvärv och avyttringar av aktier och andelar påverkade kassaflödet negativt med totalt 2,0 miljarder kronor (0,1) 2015.

» **Läs mer i Not 5** om andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar.

Förvärv och avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter

Volvokoncernen har inte gjort några förvärv eller avyttringar under 2015 som enskilt eller totalt har haft en signifikant påverkan på Volvokoncernen.

Förvärvade och avyttrade verksamheter 2015 påverkade kassaflödet positivt med 0,4 miljarder kronor (7,4).

» **Läs mer i Not 3** Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag.

Finansiering och utdelning

Nettoförändring av lån under 2015 minskade likvida medel med 13,2 miljarder kronor. Under 2014 ökade motsvarande post med 6,7 miljarder kronor.

» **Läs mer i Not 29** Kassaflöde om förändring av lånen under 2015.

Under året betalades utdelning till AB Volvos aktieägare med 6,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 3:00 kronor per aktie.

Förändring av likvida medel

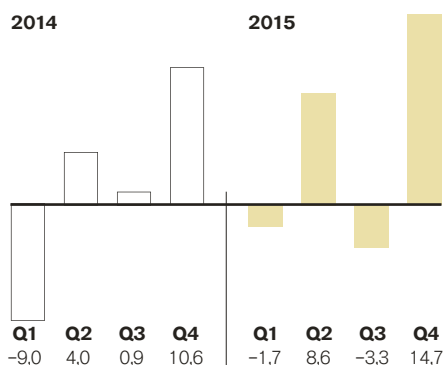
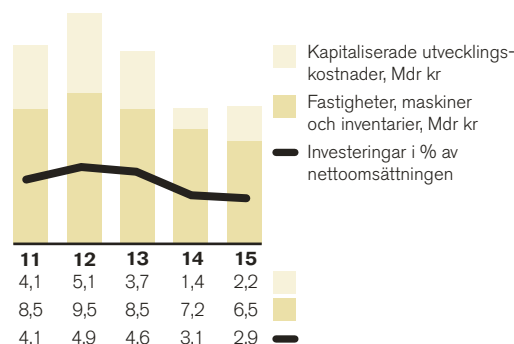
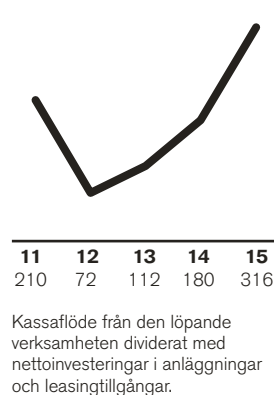
Volvokoncernens likvida medel minskade under året med 5,2 miljarder kronor och uppgick till 21,0 miljarder kronor per den 31 december 2015.

» **Läs mer i Not 29** Kassaflöde om principerna för upprättande av kassaflödesanalysen och för mer information avseende likvida medel.

» **Läs mer i Not 18 om** redovisningsprinciperna för Kortfristiga placeringar och likvida medel.

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYSER

Mkr	Industriverksamheten		Kundfinansiering		Elimineringar		Volvokoncernen	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Den löpande verksamheten								
Rörelseresultat	21.313	4.103	2.006	1.712	2	8	23.321	5.823
Avskrivningar materiella anläggningstillgångar	Not 13 6.431	6.701	13	15	-	-	6.443	6.716
Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar	Not 12 3.314	3.503	31	31	-	-	3.344	3.534
Avskrivningar leasingtillgångar	Not 13 2.830	2.470	4.190	3.211	0	-1	7.020	5.680
Övriga ej kassapåverkande poster	Not 29 -1.083	5.288	796	888	-165	-35	-452	6.141
Total förändring i rörelsekapital varav	-1.979	-3.272	-7.485	-4.772	315	-6.059	-9.149	-14.103
Förändring i kundfordringar	642	1.346	-126	-133	-2	-	514	1.213
Förändring i kundfinansieringsfordringar	140	-144	-8.346	-4.740	-108	-5.756	-8.313	-10.640
Förändring i lager	-2.234	-1.594	-90	-28	0	-	-2.324	-1.622
Förändring i leverantörsskulder	-1.210	-995	114	65	-2	131	-1.098	-799
Övriga förändringar i rörelsekapital	683	-1.884	963	64	427	-435	2.073	-2.255
Erhållna räntor och liknande poster	374	317	-	-	1	-	375	317
Erlagda räntor och liknande poster	-1.665	-1.879	-	-	-18	33	-1.683	-1.846
Övriga finansiella poster	-252	-221	-	-	-	-	-252	-221
Betalda inkomstskatter	-2.573	-2.680	-531	-624	-5	-	-3.110	-3.304
Kassaflöde från den löpande verksamheten	26.709	14.331	-981	461	129	-6.055	25.858	8.737
Investeringsverksamheten								
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-6.539	-7.079	-22	-14	-	-	-6.561	-7.093
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-2.241	-1.523	-16	-18	-	-	-2.257	-1.541
Investeringar i leasingtillgångar	-328	-470	-10.201	-9.645	-	-	-10.529	-10.115
Försäljning av anläggningar och leasingtillgångar	668	1.090	5.356	3.949	-4	-1	6.020	5.038
Operativt kassaflöde	18.270	6.349	-5.865	-5.267	126	-6.056	12.531	-4.973
Förvärv och avyttringar av aktier och andelar, netto	Not 5, 29						-1.984	69
Förvärv och avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter, netto	Not 3, 29						408	7.398
Räntebärande fordringar inklusive kortfristiga placeringar, netto							3.552	-4.808
Kassaflöde efter nettoinvesteringar							14.507	-2.314
Finansieringsverksamheten								
Nettoförändring av lån	Not 29						-13.247	6.686
Utdelning till AB Volvos aktieägare							-6.090	-6.084
Övrigt							14	-57
Förändring av likvida medel exkl. omräkningsdifferenser							-4.815	-1.769
Omräkningsdifferenser på likvida medel							-378	1.044
Förändring av likvida medel							-5.194	-725
Likvida medel vid årets början	Not 18						26.242	26.968
Likvida medel vid årets slut	Not 18						21.048	26.242

Operativt kassaflöde, Industriverksamheten, Mdr kr

Investeringar i anläggningstillgångar, Industriverksamheten

Självfinansieringsgrad, Industriverksamheten, %

LASTBILAR

FÖRBÄTTRAD LÖNSAMHET PÅ OFÖRÄNDRAD VOLYM

Under 2015 varierade marknadsförhållandena avsevärt mellan olika delar av världen.

Volvokoncernens leveranser av lastbilar steg med 2% jämfört med 2014.

Andel av koncernens nettoomsättning, **68%** (67)

Efterfrågan fortsatte att vara bra i Nordamerika under större delen av året som ett resultat av att ekonomin utvecklades väl. Den europeiska marknaden visade också bra tillväxt medan den största marknaden i Sydamerika, Brasilien, minskade kraftigt som en konsekvens av att ekonomin gick in i recession. Den japanska marknaden var stabil. Den indiska marknaden för tunga lastbilar fortsatte den positiva utveckling som inleddes under 2014. Den kinesiska marknaden, å andra sidan, minskade för andra året i rad.

Växlande marknadsförhållanden

Registreringarna i Europa ökade under 2015 med 19% till 270.000 (227.612) tunga lastbilar till följd av ökade transporter, som ledde till ett bra kapacitetsutnyttjande samt god lönsamhet hos kunderna, och behovet att förnya lastbilsflottorna. Den totala europeiska marknaden för tunga lastbilar bedöms uppgå till en nivå om cirka 280.000 lastbilar under 2016 baserat på förväntningar om en fortsatt ekonomisk återhämtning i Europa.

Den nordamerikanska totalmarknaden för tunga lastbilar steg med 12% till 301.740 fordon under 2015 till följd av förnyelse och expansion av lastbilsflottorna i kombination med kunders goda lönsamhet tack vare hög efterfrågan på transporter, låga bränsle- och låga räntor. Efterfrågan försvagades i det fjärde kvartalet med en nedgång i framförallt segmentet för fjärrtransportlastbilar. Marknadsprognosen för tunga lastbilar för 2016 uppgår till 260.000 fordon, då transportefterfrågan minskade mot slutet av året och behovet av att förnya och expandera lastbilsflottorna förväntas vara lägre under 2016.

Under 2015 minskade den brasilianska marknaden med 55% till 41.603 fordon som en konsekvens av en negativ ekonomisk

Lastbilsverksamheten erbjuder allt från tunga lastbilar för fjärrtransporter och anläggningsarbete till lätta lastbilar för distribution. Erbjudandet omfattar även service och reparationer samt finansiering och leasing.

Position på världsmarknaden Volvokoncernen är världens näst största tillverkare av tunga lastbilar.

Varumärken Volvo, UD, Renault Trucks, Mack, Eicher och Dongfeng Trucks.

Antal tillsvidareanställda 54.668 (58.067)

utveckling och en allmänt låg framtidstro i näringslivet. Bedömningen av marknaden är 35.000 tunga lastbilar för 2016.

Den totala marknaden för medeltunga och tunga lastbilar i Indien ökade med 28% till 278.139 fordon under 2015 och bedöms öka ytterligare till 315.000 fordon 2016, baserat på framtidstro i näringslivet och en ökad ekonomisk aktivitet.

Den kinesiska totala marknaden för medeltunga och tunga lastbilar sjönk med 24% till 751.130 fordon under 2015, framförallt till följd av en sjunkande efterfrågan inom bygg- och anläggningsindustrin. Marknaden för 2016 bedöms bli cirka 750.000 lastbilar.

I Japan var efterfrågan fortsatt god. Registreringarna av medeltunga och tunga lastbilar ökade med 1% till 89.644 lastbilar under 2015 och prognosen för 2016 är om en marknad på cirka 90.000 lastbilar.

Överlag bibehöll Volvokoncernen sina starka positioner på de stora marknaderna även om marknadsandelarna minskade något. I Europa uppgick den sammanlagda marknadsandelen inom tunga lastbilar till 23,8% (24,4) och i Nordamerika till 19,6%

FORTSATT TILLVÄXT FÖR EGNA KOMPONENTER I NORDAMERIKA

Utöver att bistå Volvo och Mack med att leverera den optimerade prestanda och den bränsleeffektivitet som kunder och lagstiftare kräver, utgör koncernens egna drivlinor en viktig intäktskälla för koncernen och våra återförsäljare. Medan Mack alltid har haft sina egna motorer, har kraft lagts på att öka andelen Volvomotorer – och den har varit mycket framgångsrik. Från att ha svarat för bara en tredjedel av Volvos försäljning för tio år sedan, satt det Volvomotorer i mer än 92% av lastbilarna under 2015. Utvecklingen för koncernens automatiserade manuella växellådor har varit än mer imponerande och man kan hävda att denna Volvoinnovation har förändrat hela marknaden på det här området. Automatiserade manuella växellådor fanns i stort sett inte på den nordamerikanska marknaden när Volvo I-Shift år 2007 blev den första integrerade lösningen som gjorde intåg på marknaden.

Många i branschen trodde att marknaden skulle hålla fast vid manuella växellådor, men penetrationsen av I-Shift har skjutit i höjden – till den grad att den förra året satt i mer än 85% av alla sålda Volvolastbilar. Mackvarumärket har haft en lika snabb tillväxt med sin mDRIVE-växellåda, som under 2015 satt i 73% av lastbilarna inriktade på fjärrtransporter och regionala transporter bara fem år efter dess introduktion.

LASTKAPACITET OCH SÄKERHET RENAULT TRUCKS T TANKER

Renault Trucks nya serie bidrar till att stärka varumärket och är en förutsättning för att återta marknadsposition. Renault Trucks T Tanker är ett exempel – den har utvecklats för att möta höga krav i fråga om lastkapacitet och säkerhet.

(20,1). I Brasilien uppgick marknadsandelen inom tunga lastbilar till 20,1% (21,3) medan den var 18,9% (19,4) i Japan. I Indien uppgick Eichers marknadsandel inom medeltunga lastbilar till 33,5% (32,6) och till 3,7% (3,6) inom tunga lastbilar. I Kina hade Dongfeng Trucks en marknadsandel på 13,8% (14,4) inom tunga lastbilar och 18,9% (17,2) i det medeltunga segmentet.

Order och leveranser

Under 2015 levererades totalt 207.475 lastbilar från koncernens helägda verksamheter, en ökning med 2% jämfört med 203.124 lastbilar 2014. Leveranserna steg i Europa och Nordamerika, var oförändrade i Asien medan de minskade i Sydamerika och i Övriga marknader.

Orderingången till koncernens helägda verksamheter minskade med 10% till 198.057 lastbilar (219.791) med en ökning i Europa, oförändrad orderingång i Asien och minskningar i Nordamerika, Sydamerika och Övriga marknader.

Förbättrad lönsamhet

Under 2015 steg nettoomsättningen i lastbilsverksamheten med 12% till 213.978 Mkr (190.904). Justerat för förändrade valutakurser steg nettoomsättningen med 2%.

Rörelseresultatet exklusive omstrukturingskostnader steg till 21.549 Mkr (5.622) medan rörelsemarginalen exklusive omstrukturingskostnader uppgick till 10,1% (2,9). Omstrukturingskostnaderna uppgick till 2.032 Mkr (1.464). Resultatet innehåller reavinst från försäljning av aktier i Eicher Motors Limited uppgående till 4.608 Mkr och 772 Mkr från ett fördelaktigt utfall i ett skiljedomsförfarande. Under 2014 påverkades rörelseresultatet negativt av en avsättning om 3.790 Mkr relaterad till EU:s konkurrensutredning.

NETTOOMSÄTTNING PER MARKNAD		
Mkr	2015	2014
Europa	83.767	72.757
Nordamerika	73.017	53.696
Sydamerika	11.624	19.669
Asien	31.589	29.264
Övriga marknader	13.982	15.518
Totalt	213.978	190.904

Exklusive omstrukturingskostnader, reavinsten, skiljeförfarandet och avsättningen var förbättringen i den underliggande lönsamheten huvudsakligen ett resultat av en fördelaktig valutakursutveckling, ökad försäljning av nya fordon, reservdelar och service samt av sänkta rörelsekostnader. En god lönsamhetsutveckling i Nordamerika och Europa motverkades till viss del av en avsevärt lägre lönsamhet i Brasilien.

Förändrade valutakurser hade en positiv påverkan på rörelseresultatet om 3.401 Mkr jämfört med 2014.

Förbättrade lastbilar

Bland produktnyheterna fanns Volvo Lastvagnars automatiska framhjulsdraft – för bättre körbarhet och ekonomi. Den nya funktionen Automatic Traction Control aktiverar automatiskt drivningen på framaxeln om lastbilen riskerar att köra fast. Föraren får bättre manövrerbarhet och ägaren sparar bränsle och minskar slitaget på lastbilen.

Volvo Lastvagnar lanserade även funktionen tandemaxellyft som gör det möjligt att koppla ur och lyfta upp den andra drivaxeln. Det innebär bättre väggrepp och upp till 4% lägre bränsleförbrukning när lastbilen körs olastad. Den nya funktionen är utformad för tunga transporter som kör lastade i en färdriktning och olastade tillbaka, som till exempel inom timmer-, anläggnings- eller bulktransporter.

Volvo Lastvagnar fortsatte även att förbättra produktiviteten inom anläggningssegmentet genom att släppa ytterligare fem nya funktioner, däribland Volvo Dynamic Steering för dubbla framaxlar och ökat framaxeltryck. Detta markerar än en gång Volvo Lastvagnars särskilda fokus på anläggningssegmentet.

LEVERANSER PER MARKNAD		
Antal lastbilar	2015	2014
Europa	86.448	72.458
Nordamerika	64.507	57.714
Sydamerika	11.069	23.741
Asien	31.979	32.399
Övriga marknader	13.472	16.812
Totalt	207.475	203.124
Ej konsoliderad verksamhet		
VE Commercial Vehicles (Eicher)	35.751	30.375
Dongvo (Hangzhou) Truck Company (UD)	105	107
Dongfeng Commercial Vehicle Company	113.931	-

I mars lanserade Volvo Lastvagnar i Nordamerika en robustare version av den automatiserade manuella växellådan I-Shift för riktigt tunga applikationer. Den nya versionen av I-Shift är konstruerad för krävande anläggningsarbete och andra tillämpningar som kräver många växlingar.

Volvo Lastvagnar i Nordamerika utökade sitt engagemang när det gäller att maximera kundernas drifttid när man utökade sin tjänst Volvo Remote Diagnostics till att också omfatta kritiska felkoder från den automatiserade manuella växellådan I-Shift.

Expansionen av den helt nya serien lastbilar från Renault Trucks fortsatte med en 11-liters motor till distributionslastbilen D WIDE.

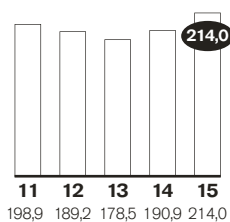
Andra nya produkter var Renault Trucks T Tanker, en lastbil för kunder som kör farliga produkter, färskvaror och kemiska produkter.

Genomförda omstruktureringar

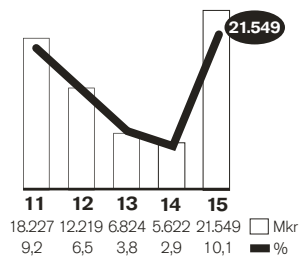
I lastbilsverksamheten har ett antal åtgärder genomförts för att öka effektiviteten och sänka de strukturella kostnaderna inom såväl försäljnings- och serviceorganisationen som inom produktutvecklingen och tillverkningen.

Under 2015 slutfördes den strukturella optimeringen av lastbilstillverkningen i Europa i och med flytten av hyttmonteringen från Umeå till Göteborg. Andra åtgärder i det industriella systemet omfattade bland annat införandet av en effektivare monteringsprocess i motorfabriken i Hagerstown i USA.

Nettoomsättning, Mdr kr

Rörelseresultat* och rörelsemarginal*

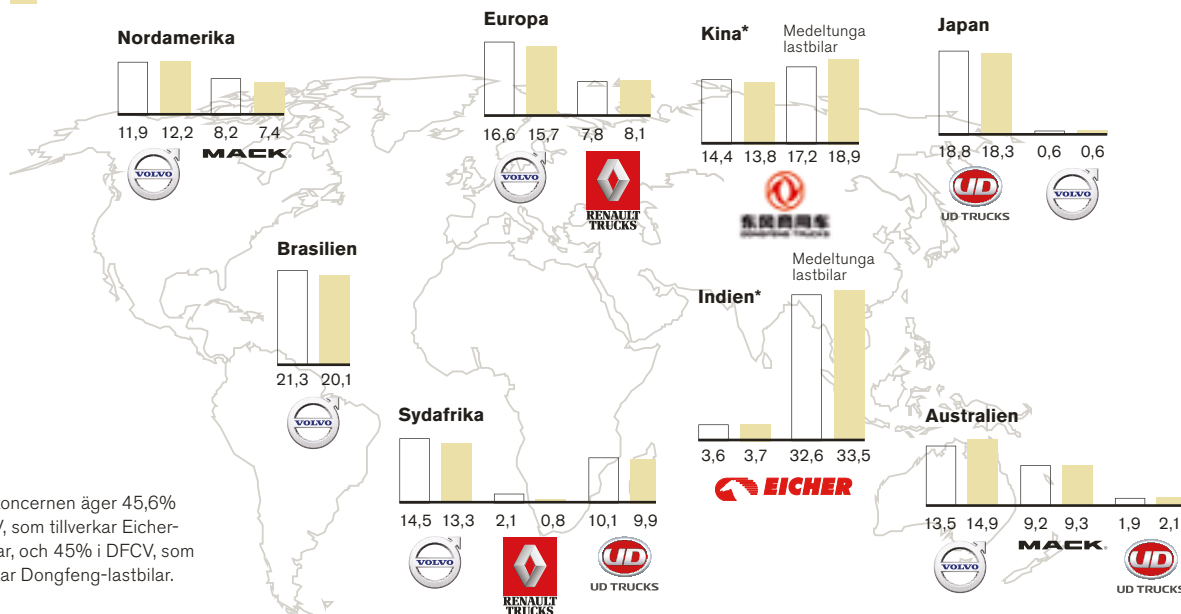
*Exkl. omstrukturingskostnader

UD Quon-lastbilarna har en enda ambition: att leverera maximal transporteffektivitet.

MARKNADSANDELAR, TUNGA LASTBILAR, %

14 15

*Volvokoncernen äger 45,6% i VECV, som tillverkar Eicher-lastbilar, och 45% i DFCV, som tillverkar Dongfeng-lastbilar.

VOLVO FMX AUTO- MATIC TRACTION CONTROL

All dragkraft en förare behöver. Men bara när det behövs. Om man kör i krävande terräng kan man behöva en lastbil med drivning på samtliga hjul för att undvika att köra fast i leran. Det är därför som Volvo FMX finns i ett flertal konfigurationer. Alla levereras med den nya automatiska framhjulsdriften (ATC) som standard. Det är en revolutionerande funktion som tidigare endast fanns för fordon från Volvo Construction Equipment. Den underlättar manövreringen av lastbilen samtidigt som man sparar bränsle och undviker onödigt slitage.

ANLÄGGNINGSMASKINER

ÖKAD MARKNADSANDEL OCH HÖGRE MARGINAL TROTS ORO PÅ MARKNADERNA

En fortsatt försämring av efterfrågan i Kina vägdes till viss del upp av tillväxt på marknaderna i Europa och Nordamerika. Fortsatta effektiviseringsåtgärder och fokus på de mera lönsamma, stora maskinerna bidrog till att försvara lönsamheten och till att ta marknadsandelar i viktiga segment.

Andel av koncernens nettoomsättning, **16%** (19)

Med en historia som sträcker sig mer än 180 år tillbaka i tiden är Volvo Construction Equipment (Volvo CE) en av de äldsta globala tillverkarna av produkter och tjänster för bygg och anläggning, utvinning, avfallshantering, skogsbruk och materialhantering. De huvudsakliga produkterna omfattar grävmaskiner, hjullastare och dumprar samt vägmaskiner såsom asfaltläggare och kompaktorer. Ett brett utbud av tjänster erbjuds också, med inriktning mot tre områden: maskinens drifttid, bränsleeffektivitet och ökad produktivitet.

Produkterna och tjänsterna marknadsförs under varumärkena Volvo, SDLG och Terex Trucks, vilka säljs och servas av ett globalt nätverk av över 125 Volvoägda och fristående distributörer.

Stabil utveckling trots fallet i Kina och besvärliga förhållanden på marknaderna globalt

2015 karaktäriserades av den extrema nedgången på marknaden i Kina, som fortsatte sin kraftiga tillbakagång och föll med ytterligare 48% under året jämfört med 2014. Trots tillväxt på flera marknader i Europa var marknaden i regionen som helhet också ned, huvudsakligen beroende på fallande marknader i Ryssland och Frankrike. På samma sätt påverkade den svaga ekonomiska utvecklingen i Brasilien försäljningen i hela Sydamerika. Samtidigt visade Nordamerika en fortsatt tillväxt, dock med avtagande tillväxttakt.

Volvo CE tillverkar en rad olika maskiner för anläggningsarbete och relaterade verksamhetsområden. Erbjudandet omfattar även service och underhåll samt finansiering och leasing.

Position på världsmarknaden Volvo CE är världens ledande tillverkare av tippruckar och ramstyrda dumprar samt en av världens ledande tillverkare av hjullastare, grävmaskiner, väganläggningsmaskiner och kompakta anläggningsmaskiner.

Varumärken Volvo, SDLG (Lingong) och Terex Trucks.
Antal tillsvidareanställda 13.889 (14.901)

Den fortsatta svaga efterfrågan påverkade Volvo CE under 2015, med leveranser som uppgick till totalt 44.718 enheter, en nedgång med 27% jämfört med 2014. De minskade leveranserna motverkades delvis av fördelaktiga valutor och en fördelaktig produktmix och nettoomsättningen för helåret minskade med 3% till 51.008 Mkr jämfört med 52.855 Mkr under 2014. Justerat för förändrade valutakurser minskade nettoomsättningen med 15%.

Trots de lägre volymerna uppvisade Volvo CE en förbättrad rörelsemarginal och ökade marknadsandelar i segmentet för större maskiner. Rörelseresultatet exklusive omstrukturingskostnader uppgick till 2.090 Mkr (1.231). Omstrukturingskostnaderna uppgick till 46 Mkr (579). Rörelsemarginalen exklusive omstrukturingskostnader uppgick till 4,1% vilket var högre än de 2,3% som redovisades under 2014. Förändrade valutakurser påverkade rörelseresultatet positivt med 1.188 Mkr jämfört med året före.

VOLVO EC250E ERBJUDER KLASSENS BÄSTA EFFEKTIVITET

Bandgrävaren EC250E bygger vidare på föregångaren D-seriens goda rykte med minskad bränsleförbrukning och lägre utsläpp samt mer kraft och ökad produktivitet. Volvo CE:s senaste 25-tons bandgrävare, EC250E, är utrustad med en avancerad, 6-liters Steg IV/Tier 4 Volvomotor som uppfyller de hårda emissionskraven i Nordamerika och reglerade marknader i Europa utan att kompromissa med prestandan. Det helt optimerade hydrauliksystemet och ECO-läget ger precis rätt kraft för att klara aktuell arbetsuppgift medan den automatiska avstängningen hjälper till att minska bränsleförbrukningen ytterligare genom att automatiskt stänga av motorn när grävmaskinen varit inaktiv under en förutbestämd tid.

UTVECKLAD FÖR MAXIMAL DRIFTTID

Innovation behöver inte betyda ökad komplexitet. De kan också innebära att göra maskinunderhållet enklare för kunderna. Volvo CE fokuserar extra mycket på maskinernas pålitlighet – produkterna är utvecklade och byggda för minskat slitage och långa serviceintervall. Men maskiner kommer alltid att behöva service och idag kan Volvo CE:s kunder ha koll på planerad service och slittdelar via telematiksyste­met CareTrack. Volvo CE:s vision är noll oplanerade stopp – en värld där maskinerna inte går sönder, där maskinerna förutspår och planerar sitt eget underhåll – vilket skulle göra oväntade reparationer något som hör historien till.

Orderingången under 2015 uppgick till 45.142 enheter, en nedgång med 25% jämfört med 2014.

Produkter och distribution

Volvo CE fortsatte att stärka sitt produktutbud under 2015 med lanseringen av flera nya, viktiga produkter och tjänster. Bland de nya maskinerna som lanserades fanns kompaktorerna DD25 och DD105, kompaktgrävaren EC18D, den hjulgående grävaren EW160E och hjullastaren L90H. I juli påbörjades också leveranser av G-Serien hjullastare med Z-bar redskapsfästen – medeltunga hjullastare som är speciellt anpassade till behoven på marknader som Mellanöstern, Afrika och Ryssland. Aktiviteten var hög också hos Terex Trucks och SDLG där båda varumärkena stärkte sina globala distributionsnätverk under 2015.

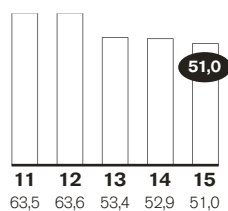
Anpassning av kostnadsbasen

För att anpassa verksamheten till lägre volymer som en följd av nedgången på den globala marknaden lanserades en serie kostnadsänkande åtgärder under 2015. Förbättrad effektivitet var fortsatt i fokus när bolaget genomförde den planerade stängningen av väghyvlar, grävlastare och asfaltsfräsar under varumärket Volvo som offentliggjordes mot slutet av 2014. Volvo CE införde även förändringar i försäljningen och produktionsplaneringen, som minskar återförsäljarnas behov av att ha stora lager samtidigt som leveranstiderna kortas tack vare ett program med förproduktion av populära maskiner. Ett program som syftar till att ytterligare öka den interna effektiviteten initierades också under 2015 med fokus på fabriksystemet och att identifiera förbättringsområden som kan ge störst besparingar på kort sikt.

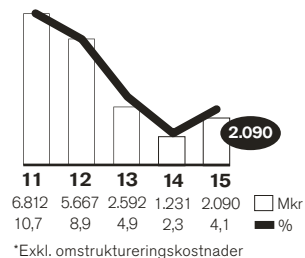
Lönsamhet hos produkter och marknader i fokus

Kostnadsbesparande åtgärder var bara en del av ett övergripande mål att göra Volvo CE till ett högpresterande företag i världsklass. En ny styrmodell infördes som möjliggör färdplaner som ska bidra till att varje produkt och varje marknad kan bli framgångsrik samtidigt som resurserna prioriteras. Den övergripande lönsamheten var också i fokus med ett nytt sätt att sälja som ger Volvo CE möjlighet att framgångsrikt ta del av affärer som i vissa fall tidigare ansågs oattraktiva. Denna förändring ledde till en ökad försäljning om cirka 2.000 maskiner och en marknadsandel som steg med 1,8 procentenheter i det viktiga segmentet för stora maskiner.

Nettoomsättning, Mdr kr

Rörelseresultat* och rörelsemarginal*

NÅR LÄNGRE

Lyft högre och nå längre med Volvo CE:s specialbyggda, höglyftande hjullastare L180H HL som är anpassad för timmerhantering.

NETTOOMSÄTTNING PER MARKNAD		
Mkr	2015	2014
Europa	17.732	17.215
Nordamerika	11.843	10.784
Sydamerika	2.207	3.234
Asien	16.424	18.458
Övriga marknader	2.802	3.164
Totalt	51.008	52.855

LEVERANSER PER MARKNAD		
Antal maskiner	2015	2014
Europa	12.539	14.174
Nordamerika	5.710	7.127
Sydamerika	2.036	3.669
Asien	22.339	33.648
Övriga marknader	2.094	2.699
Totalt	44.718	61.317
Varav:		
Volvo	30.296	36.755
SDLG	14.267	24.445
Varav i Kina	11.311	19.964

BUSSAR

FÖRBÄTTRAD LÖNSAMHET

Volvo Bussar är ledande inom innovativa fordonssystem som bidrar till utvecklingen mot hållbara transportlösningar för kollektivtrafiken. Bolaget har ett produktprogram som omfattar stadsbussar, intercitybussar och långfärdsbussar samt kompletta transportsystem, finansiering och tjänster för fordons- och trafikinformation.

Andel av koncernens nettoomsättning, **7%** (6)

Den första Volvobussen rullade ut från fabriken i Sverige 1928. Idag finns det produktionsanläggningar i Europa, Nordamerika, Sydamerika och Asien. Volvo Bussars säkra och effektiva transportlösningar säljs och servas i 85 länder av över 1.500 återförsäljare och verkstäder världen över.

Laddar för eldrift

Med lanseringen av Volvo 7900 Electric 2015 har Volvo Bussar ett komplett utbud av hybrider och helelektriska bussar. Med hjälp av hybridbussar, laddhybridbussar och elbussar kan kunder täcka in alla aspekter av hållbarhet mobilitet i stadsmiljö. Produktportföljen är en av tre hörnstenar i Volvo Bussars elektromobilitetsstrategi. I strategin ingår även att kunna erbjuda hela system med batterier och laddningsinfrastruktur som kan betalas per kilometer – i samarbete med ABB och Siemens – samt laddningsstationer med öppna gränssnitt som gör att kunderna även kan använda bussar från andra tillverkare i sina transportsystem.

Volvo 7900 Electric är mycket tyst, helt avgasfri och cirka 80% mer energieffektiv än en likvärdig dieselbuss. De passagerarvänliga konceptbussarna liksom Volvo 7900 Electric Hybrid (diesel-el), körs i linjetrafik i Göteborg, i samarbetsprojektet ElectriCity. Göteborg är den tredje staden att sätta Volvos laddhybrider i kommersiell trafik. Hamburg var först ut 2014, följt av Stockholm 2015. Under första halvåret 2016 ska sex laddhybridbussar börja användas i linjetrafik i Luxemburg. Även Nova Bus ska med hjälp av koncerngemensam teknik introducera en elbuss i Montreals kollektivtrafik i början av 2017.

Under 2015 nåddes en ny milstolpe för försäljningen av Volvos hybridbussar. Volvo Bussar har sålt över 2.300 hybridbussar i över 20 länder sedan starten 2010. Danmark, Frankrike och Polen är några av de marknader som tillkommit. 28 hybridbussar trafikerar gatorna i Budapest, vilket är den hittills största ordern av Volvos hybridbussar. Under 2015 tog Volvo Bussar dessutom de första stegen i förberedelserna för den kommande introduktionen av Volvos hybridbuss i Indien. Bussarna tillverkas i Indien och kommer att köras i stadstrafik i Mumbai.

Mot en hållbar framtid

Under 2015 introducerades Volvo Dynamic Steering i flera av Volvo Bussars långfärdsbussar. Systemet innebär ett stort genombrott för förarens arbetsmiljö. Systemet kompenserar automatiskt för ojämnheter i vägen, tar bort vibrationer och ryck i raten vilket gör körningen enklare. Färre manuella rattörelser och minskade vibrationer gör att belastningen på muskler och leder

Produktutbudet omfattar kompletta bussar och busschassier för stads-, intercity- och turisttrafik. Företaget har ett totalerbjudande som förutom bussarna även omfattar ett globalt servicenätverk, effektiv reservdelshantering, service- och renoveringskontrakt, finansiella tjänster samt trafikinformationssystem. Erbjudandet omfattar även kompletta transportsystem för elektromobilitet inklusive laddningsinfrastruktur.

Position på världsmarknaden En av världens största tillverkare av bussar.

Varumärken Volvo, Prevost, Nova Bus, Sunwin Bus och UD Bus.

Antal tillsvidareanställda 7.270 (6.900)

minskar. Detta gör i sin tur att förarna känner sig mer avslappnade och kan behålla fokus och köra på ett säkrare sätt.

Under året certifierades också Volvo Bussars fem- och åttaliters Euro 6-motorer för stadsbussar och intercitybussar för drift på hydrerade vegetabiliska oljor (HVO), ett förnybart bränsle som ersätter vanlig diesel och minskar koldioxidutsläppen med upp till 90%. HVO är även godkänt för användning i alla Volvobussar med Euro 5-motor, med oförändrade serviceintervaller.

I kundernas tjänst

2015 innebar en rad försäljningsframgångar för Volvo Bussar. Leveransen av den tusende dubbeläckaren till SBS Transit i Singapore och en mycket betydelsefull ingångsorder på 150 stadsbussar med höggolv till Alexandria Public Transport Authority (APTA) i Egypten är två exempel.

Volvo Bussar slog också sitt gamla rekord för en enskild order i Sverige under 2015, då man tog en order på 276 Volvo 8900-bussar. Dessutom beställdes 191 bussar till Mexico City och den nya turistbussen Volvo 9800 för den mexikanska marknaden lanserades. I Nordamerika togs de första spadtagen till ett nytt kundleveranscenter i Plattsburgh, New York. Centret kommer att hantera varumärkena Nova Bus och Prevost.

Ett lönsamt år

På den globala bussmarknaden har Europa och Asien visat tecken på att återhämta sig gradvis. I Nordamerika visade stadsbuss-, långfärdsbuss- och intercitysegmenten tillväxt. Utvecklingen såg dock inte entydigt positiv ut, försäljningen i Brasilien och Kina påverkades negativt av marknadsnedgångarna i dessa länder.

Trots osäkerheten på viktiga marknader gjorde Volvo Bussar ett positivt resultat för 2015. Rörelseresultatet exklusive omstrukturingskostnader uppgick till 882 Mkr, jämfört med 98 Mkr föregående år. Omstrukturingskostnaderna uppgick till 23 Mkr (6).

NY BUSSLINJE VINNER HÅLL- BARHETSPRIS

Göteborgs elbusslinje 55 (ElectriCity) har tilldelats The European Solar Prize 2015 för bästa exempel på hållbar kollektivtrafik som drivs med förnybar energi. Priset delas ut av The European Association for Renewable Energy, EUROSOLAR, till projekt som på ett föredömligt sätt syftar till att höja allmänhetens kunskap kring en av vår tids viktigaste utmaningar: energiomställningen till ett hållbart samhälle.

Rörelsemarginalen exklusive omstrukturingskostnader var 3,7% (0,5). Bussleveranserna uppgick till 8.825, jämfört med 8.759 under 2014. Nettoomsättningen uppgick till 23.580 Mkr, en ökning i förhållande till föregående år med 26%. Justerat för förändrade valutakurser steg omsättningen med 15%.

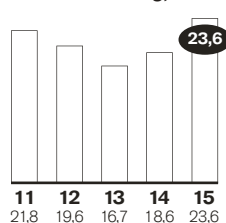
Resultatet för hela året påverkades av en fördelaktig valuta-utveckling, gynnsam produkt och marknadsmix samt förbättrad industriell effektivitet. Förändrade valutakurser påverkade rörelseresultatet positivt med 547 Mkr jämfört med 2014.

Orderingången för 2015 uppgick till 8.640 order – en förbättring med 10% från 2014.

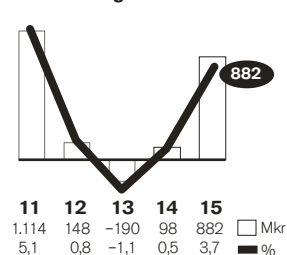
Strategiskt fokus som gav utdelning under 2015

Volvo Bussar levererar enligt sin strategi. Trots att förutsättningarna till viss del har varit svåra på bussmarknaden globalt sett har Volvo Bussar säkrat sin position på nyckelmarknaderna och även ökat sin närvaro i Asien. Genom lanseringen av Volvo 9700 Electric har Volvo Bussar dessutom stärkt sin position som branschledande inom elektromobilitet.

Nettoomsättning, Mdr kr

Rörelseresultat* och rörelsemarginal*

* Exkl. omstrukturingskostnader

Volvo Bussar uppvisar en högre effektivitet i sin verksamhet, med sänkta produktkostnader och dessutom en betydligt större penetration när det gäller reservdelar och service. Året kännetecknades också av ett ökat medarbetarengagemang.

NETTOOMSÄTTNING PER MARKNAD		
Mkr	2015	2014
Europa	7.284	6.139
Nordamerika	10.635	6.721
Sydamerika	1.425	2.559
Asien	2.557	1.892
Övriga marknader	1.678	1.334
Totalt	23.580	18.645

LEVERANSER PER MARKNAD		
Antal bussar	2015	2014
Europa	2.431	2.221
Nordamerika	2.398	1.590
Sydamerika	1.415	2.985
Asien	1.656	1.242
Övriga marknader	925	721
Totalt	8.825	8.759

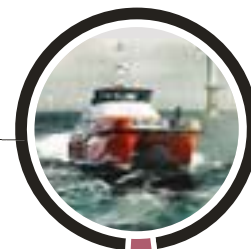
Ej konsoliderad verksamhet

	2015	2014
VE Commercial Vehicles	11.717	9.480
Shanghai Sunwin Bus Corporation	2.103	3.731
Dongfeng Commercial Vehicle Company	4.618	-

VOLVO PENTA

GOD LÖNSAMHET OCH ÖKAD FÖRSÄLJNING

Volvo Penta bidrar med betydande synergier till Volvokoncernens totala volymer av dieselmotorer.

Andel av koncernens nettoomsättning, **3%** (3)

Ungefär 10% av den totala tillverkningen i koncernens dieselmotorfabriker och mer än hälften av koncernens globala volymer av 16-litersmotorer levereras till Volvo Pentas kunder.

Industri

Affärssegment Industri, som utgör cirka hälften av omsättningen, är den del av Volvo Pentas verksamhet som genererar de största strategiska motorvolymerna för Volvokoncernen. Med unik prestanda, installationsfördelar och minimerad miljöpåverkan skapar Volvo Pentas motorer starkt konkurrenskraft för ett växande antal globala kunder. Genom att utnyttja styrkan i Volvokoncernens samlade servicenätverk kan Volvo Penta erbjuda effektivt stöd i form av globala service- och eftermarknadstjänster.

En stor fördel med Volvo Pentas industrimotorer för offroadbruk är att samtliga baseras på samma tekniska lösning, vilket gör utvecklingen av globala produktserier mycket enklare för kunderna. Under 2015 fortsatte Volvo Penta att locka nya kunder med hjälp av de 5-, 8-, 11-, 13- och 16-litersmotorer som lanserades under 2014. Den senaste motorserien har bidragit till att bibehålla en stark position i materialhanteringssegmentet och att öka marknadsandelarna i nya segment såsom jordbruk och skogsbruk.

Partnerskap med andra tillverkare under 2015 resulterade i leveranser av motorlösningar för marknadsledande applikationer såsom en ny 12-tons timmerstaplare med hybridhydraulik, som drar fördel av Volvo Pentas kraft och bränsleeffektivitet. På materialhanteringsområdet lanserade Volvo Penta tillsammans med två andra företag en branschledande drivlina som använder en kombination av hydrostatisk och mekanisk framdrivning. Drivlinan

Volvo Penta erbjuder motorer och drivsystem för fritids- och yrkesbåtar samt för industriella applikationer såsom generator-aggregat och containertruckar.

Position på världsmarknaden Volvo Penta är störst i världen på dieselmotorer för fritidsbåtar och en ledande, oberoende tillverkare av industrimotorer.

Varumärken Volvo Penta

Antal tillsvidareanställda 1.470 (1.422)

kan minska bränsleförbrukningen med 40% och, tack vare lägre varvtal, sänka ljudnivån med upp till 6 decibel.

Den senaste motorserien uppfyller flera emissionskrav, inklusive den striktaste, Tier4 Final.

Marin Fritid

För den breda allmänheten är Volvo Penta mest känt för sina världsledande marina drivsystem – såväl för fritidsbåtar som för yrkesbåtar. Produkter som exempelvis Aquamaticdrevet, Duoprop och IPS har genom decennierna gett Volvo Penta världsrykte som en innovativ motorleverantör till de flesta av fritidsbåtbranschens starkaste varumärken.

Under 2015 firade Volvo Penta IPS (Inboard Performance System) sitt tioårsjubileum på marknaden. Sedan lanseringen 2005 har IPS popularitet tilltagit avsevärt och det har också storleken på de båtar som systemet kan driva – från 30 till 100 fot. Under året installerades IPS i den största båten hittills – en italienskbyggd jakt på 94 fot. IPS har bidragit till att successivt stärka Volvo Pentas ledande ställning inom Marin Fritid.

NETTOOMSÄTTNING PER MARKNAD

Mkr	2015	2014
Europa	4.462	3.779
Nordamerika	2.161	1.584
Sydamerika	365	386
Asien	1.855	1.615
Övriga marknader	562	425
Totalt	9.406	7.790

LEVERANSER PER SEGMENT

Antal	2015	2014
Marinmotorer ¹	19.503	17.413
Industrimotorer	18.635	15.295
Totalt	38.138	32.677

¹ Exklusive utombordsmotorer.

MÅNGSIDIGHET FÖR VÄRLDSLEDANDE APPLIKATIONER

Volvo Pentas dieselmotorer är byggda för att vara mångsidiga. De karakteriseras av hög prestanda, driftsäkerhet, bränsleeffektivitet och låga utsläpp. Motorerna är utvecklade för att tillfredsställa maskinbyggarnas krav. Låg vikt, kompakt design och enkel installation gör dem perfekta för ett stort antal maskin- och utrustningsapplikationer i flera olika branscher.

Forward Drive lanserades under 2015 med stort intresse i Nordamerika och global uppmärksamhet som en revolutionerande innovation i båtbranschen. Forward Drive har en patenterad design som kombinerar ett vanligt drev med framåtriktade dubbla, motroterande propellrar och justerbart trim och som drar båten framåt genom vattnet i stället för att trycka den framåt.

Nya bensenmotorer lanserade också – en serie 5,3-liters V8:or och en ny 4,3-liters V6:a – alla med avsevärt förbättrad bränsleförbrukning och minskade utsläpp. Den vinnande kombinationen av Forward Drive och de nya bensenmotorerna har fått Volvo Penta att differentiera sig från konkurrenterna under 2015.

I takt med att elektronik gjort sitt intåg i marinbranschen utvecklar Volvo Penta integrerade lösningar utöver motorer och andra framdrivningskomponenter. Under sitt "Easy Boating"-koncept arbetar Volvo Penta med att utveckla lösningar från "förräpplats till propeller" med ett starkt fokus på bekvämlighet och användarvänlighet.

Marin Kommersiellt

Inom affärssegmentet Marin Kommersiellt levererar Volvo Penta dieselmotorer för drift under tuffast tänkbara förhållanden. Motorerna kan användas för ett stort antal olika applikationer, men fokus är på snabba transporter av människor och gods. Exempel på applikationer är lotsning, sjöräddning, färjor, kustbevakning samt underhållsfartyg för vindkraftverk till havs. Inom segmentet Marin Kommersiellt drar Volvo Penta fördel av sitt IPS-koncept som erbjuder unika fördelar när det gäller miljöegenskaper, manövrerbarhet och avsevärt minskad bränsleförbrukning.

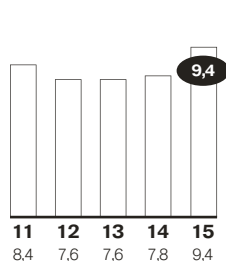
Under 2015 genomfördes framgångsrikt den första fyrdubbla installationen av IPS i ett fartyg för kommersiell sjöfart – två 26 meter långa katamaraner som används för att transportera personal till havsbaserade vindkraftsparker.

En uppdaterad version av marindieseln D16 lanserades med egenskaper som erbjuder kunderna ökade fördelar och större mångsidighet. En av topegenskaperna hos den uppdaterade D16-motorn är möjligheten för operatörer att använda antingen Volvo Pentas egna förarinformations- och kontrollsystem (EVC eller MVC) eller det system de själva föredrar.

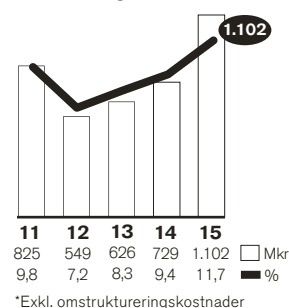
Därutöver tecknade Volvo Penta ett avtal med Callenberg Technology Group om samarbete kring framtida hybridelektriska projekt. Genom avtalet kommer de båda företagen att samarbeta för att förse kunder med Callenbergs kompletta dieselelektriska lösningar – drivna av Volvo Pentas marina generatoraggregat.

Den kommersiella fartygsbranschen är projektstyrd och Volvo Penta arbetar nära skeppsvarv, designers och operatörer för att säkerställa att samtliga drivsystem uppfyller operatörernas krav. Volvo Pentas marinkunder har tillgång till en av världens starkaste serviceorganisationer med cirka 3.000 återförsäljare världen över.

Nettoomsättning, Mdr kr

Rörelseresultat* och rörelsemarginal*

Marknadsutveckling

Marknaden för fritidsbåtar var på en oförändrad nivå jämfört med föregående år men Volvo Pentas marknadsandelar ökade något. Marknaden för kommersiella fartyg låg kvar på låga nivåer, men visade positiva tecken i vissa delsegment, som inom frakt till offshoreinstallationer och marina vindkraftsparker.

Den fragmenterade marknaden för industrimotorer för offroad-användning hade en blandad utveckling, med tillväxt i vissa delsegment som gruv- och byggindustrin i Europa och Nordamerika. Marknaderna i Brasilien, Ryssland och Kina fortsatte att minska. Utvecklingarna för särskilt Kina är negativa på grund av den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Marknaden för industriell kraftgenerering visade en positiv tillväxt med en stabil utveckling i Nordamerika och på den exportorienterade europeiska marknaden.

Positiv försäljnings- och lönsamhetsutveckling

Volvo Pentas nettoomsättning ökade med 21% till 9.406 Mkr jämfört med 7.790 Mkr under 2014. Justerat för förändrade valutakurser steg nettoomsättningen med 13%. Rörelseresultatet exklusive omstrukturingskostnader uppgick till 1.102 Mkr (729). Omstrukturingskostnaderna uppgick till 16 Mkr (5). Rörelsemarginalen exklusive omstrukturingskostnader var 11,7% (9,4). Lönsamheten påverkades positivt framförallt av en bra volymutveckling och en positiv produktmix. Förändrade valutakurser hade också en positiv påverkan på rörelseresultatet om 319 Mkr.

VOLVO FINANCIAL SERVICES

FORTSATT GOD LÖNSAMHET, TILLVÄXT OCH PORTFÖLJUTVECKLING

Volvo Financial Services (VFS) erbjuder konkurrenskraftiga finansiella lösningar som stärker de långsiktiga relationerna med Volvokoncernens kunder och återförsäljare. Som den ledande leverantören av finansieringslösningar för försäljningen av Volvokoncernens produkter skapar VFS kontinuerligt värde för sina kunder och bygger lojalitet med Volvokoncernens varumärken genom att det är lätt att göra affärer tack vare branschkunskap och expertis.

Andel av koncernens nettoomsättning, **3%** (3)

VFS finansiella tjänster erbjuds tillsammans med Volvokoncernens fordon och maskiner och finns integrerade tillsammans med andra tjänster och eftermarknadsprodukter såsom servicekontrakt, underhållskontrakt, försäkringar, etc. hos Volvokoncernens återförsäljare. Detta gör att kunderna enkelt kan köpa allt på ett och samma ställe.

För att säkerställa en framgångsrik utveckling fortsatte VFS fokusera på att 1) Stärka samarbetet med kunder och återförsäljare genom hela produktlivscykeln, 2) Ta tillvara på möjligheter till lönsam tillväxt, 3) Driva intern effektivitet till stöd för integrerade kundlösningar, 4) Attrahera, utveckla och behålla högpresterande medarbetare och 5) Optimera avkastningen på eget kapital.

VFS mål är att vara det bästa interna finansbolaget i branschen. För att nå detta mål siktar VFS på att vara den mest eftertraktade leverantören och att leverera en god avkastning på eget kapital. Under 2016 kommer fokus fortsätta vara på att leverera värde för återförsäljare och kunder genom att arbeta tillsammans med produktbolagen och leverera förstklassiga produkter. Enkelhet i att göra affärer, utmärkta servicenivåer, relationsbyggande och oöverträffad kunskap om våra branscher är i förgrunden när det gäller att skapa detta värde.

Hög lönsamhet

Trots ökad konkurrens och mer likviditet på marknaderna resulterade genomförandet av VFS kommersiella strategi i rekord när det gäller ny affärsvolym och i termer av portföljtillväxt. Denna tillväxt tillsammans med kontroll på priser och kostnader samt god riskhantering bidrog till nya rekordnivåer när det gäller vinst i kund-

Volvo Financial Services bedriver verksamhet inom kundfinansiering i 44 länder.

Position på världsmarknaden Volvo Financial Services arbetar uteslutande med stödjande försäljningen av fordon och maskiner som tillverkas av Volvokoncernen. Därigenom förstärker VFS konkurrenskraften i Volvokoncernens produkter och bidrar till att säkerställa lojaliteten till Volvokoncernens varumärken.

Antal tillsvidareanställda 1.340 (1.339)

finansieringen. Under 2015 uppnådde VFS den högsta operativa effektiviteten i sin historia. Skalbara affärsplattformar och högre servicenivåer bidrog till en betydande hävstång i lönsamheten genom att möjliggöra tillväxt utan motsvarande kostnadsökningar.

Stark portföljutveckling

Under 2015 växte tillgångarna i VFS till nya rekordnivåer. Överlag var de försenade betalningarna, återtagandena, lagren och nedskrivningarna på låga nivåer och understödde den goda lönsamheten.

Nordamerika fortsatte att utvecklas extremt bra medan huvuddelen av de europeiska marknaderna också återgick till bra nivåer under 2015. Nedgångar i Brasilien, Kina och Ryssland påverkade portföljen negativt under året, men åtgärder för att driva försäljning och leverera lönsamhet genomfördes på ett mycket bra sätt.

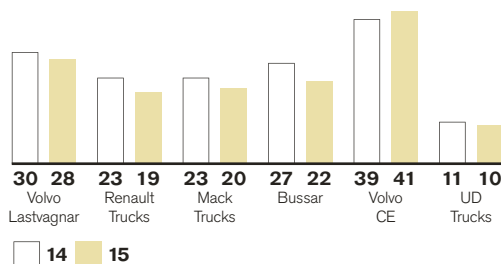
Kundfinansieringsverksamheten

Kundfinansieringsverksamheten hade höga nivåer av ny affärsvolym under året trots svag efterfrågan i Brasilien och de andra så kallade BRIC-länderna. Den totala nyfinansieringsvolymen under 2015 uppgick till 54,8 miljarder kronor (54,7). Exklusive BRIC-länderna steg nyfinansieringsvolymen med 3,9% jämfört med 2014, justerat för förändrade valutakurser, framförallt drivet av en stark utveckling i Nordamerika.

Finansieringspenetrationen var stabil på de marknader där VFS verkar, men den var totalt sett lägre än föregående år på grund av förändrad marknadsmix. Totalt finansierades 49.038 nya fordon och maskiner från Volvokoncernen (54.819). På de marknader där finansiering erbjuds var den genomsnittliga penetrationsgraden 25% (28).

Justerat för förändrade valutor växte kreditportföljen med 6,5% och uppgick netto den 31 december 2015 till sin högsta nivå hittills på 122.606 Mkr (117.101). Kreditportföljens upplåning är matchad när det gäller löptider, räntenivåer och valutor i enlighet med Volvokoncernens policy. För mer information se not 4 till koncernens räkenskaper.

PENETRATIONSGRAD*, %

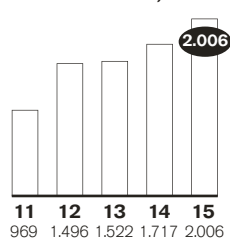

* Andelen enheter som finansieras av Volvo Financial Services i förhållande till det totala antalet enheter sålda av Volvokoncernen på de marknader där finansiering erbjuds.

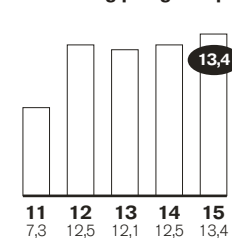
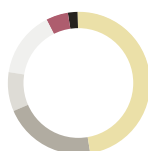

Rörelseresultatet exklusive omstruktureringskostnader uppgick till 2.006 Mkr jämfört med 1.717 Mkr föregående år och avkastningen på eget kapital var 13,4% (12,5). Vid årets slut uppgick soliditeten till 8,0% (8,0). Förbättrat bruttoresultat och lägre avsättningar för osäkra fordringar tillsammans med god kostnadskontroll ligger bakom den förbättrade lönsamheten.

Under året uppgick avsättningarna för osäkra fordringar till 817 Mkr (858) medan bortskrivningarna uppgick till 491 Mkr (715). Under 2015 motsvarade bortskrivningarna 0,39% av kreditportföljen (0,66). Den sammanlagda andelen kreditreserver i förhållande till kreditportföljen var 1,41% den 31 december 2015 (1,33).

Rörelseresultat*, Mkr

*Exkl. omstruktureringskostnader.

Avkastning på eget kapital, %

Kundkreditportföljens fördelning

- Volvo Lastvagnar, 48%
- Volvo CE, 21%
- Renault Trucks, 9%
- Mack Trucks, 15%
- Bussar, 5%
- UD Trucks, 2%

NYCKELTAL, FINANCIAL SERVICES

	2015	2014
Antal finansierade enheter	49.038	54.819
Nyfinansieringsvolym, Mdr kr	54,8	54,7
Kreditportfölj, netto, Mdr kr	123	117
Kostnader för osäkra fordringar, Mkr	817	858
Rörelseresultat exkl. omstruktureringskostnader, Mkr	2.006	1.717
Kreditreserver som andel av kreditportföljen, %	1,41	1,33
Avkastning på eget kapital, %	13,4	12,5
Penetrationsgrad, %	25	28

RESULTATRÄKNING, KUNDFINANSIERING, MKR

	2015	2014
Leasing och finansiella intäkter	11.199	10.111
Leasing och finansiella kostnader	-6.607	-5.923
Bruttoresultat	4.591	4.188
Försäljnings- och administrationskostnader	-1.878	-1.711
Kostnader för osäkra fordringar	-817	-858
Övriga rörelseintäkter och kostnader	109	98
Rörelseresultat	2.006	1.717*
Inkomstskatter	-633	-568
Periodens resultat	1.373	1.149
Avkastning på eget kapital, %	13,4	12,5

* Exkl. omstruktureringskostnader.

FINANSIELLA MÅL

FÖRBÄTTRINGAR FRÅN FÖREGÅENDE ÅR

Vid ingången av 2012 infördes nya finansiella mål för Volvokoncernen, där måluppfyllelsen för tillväxt och lönsamhet i koncernens affärsområden mäts och jämförs med konkurrenternas på årlig basis. Därigenom skapas en tydlig bild av hur verksamheterna utvecklas gentemot branschen. Information om hur jämförelsen med konkurrenterna har gjorts finns under rubriken Aktieägare på www.volvokoncernen.se.

INDUSTRIVERKSAMHETEN

LASTBILS- OCH BUSSVERKSAMHETEN

Mål

Den årliga organiska **försäljningsökningen** inom lastbilsverksamheten och bussverksamheten skall vara lika med eller högre än ett viktat genomsnitt för jämförbara konkurrenter.

Rörelsemarginalen för lastbilsverksamheten och bussverksamheten skall varje år vara bland de två högsta vid en jämförelse med respektive konkurrenter.

Jämförelsegrupp

Daimler, Iveco, MAN, Navistar, Paccar, Scania och Sinotruk.*

* Daimler, Iveco, MAN och Navistar baserat på rullande fyra kvartal till och med det tredje kvartalet 2015 och Sinotruk baserat på rullande fyra kvartal till och med det andra kvartalet 2015.

Preliminärt utfall*

Den organiska **försäljningen** ökade med 3,4% inom Volvokoncernens lastbils- och bussverksamhet och översteg det viktade genomsnittet om 1,7% för konkurrenterna.

Rörelsemarginalen om 7,7% inom Volvokoncernens lastbils- och bussverksamhet var rankad som nummer tre i jämförelse med konkurrenterna.

ANLÄGGNINGSVERSAMHETEN OCH VOLVO PENTA

Mål

Den årliga organiska **försäljningsökningen** inom anläggningsmaskinsverksamheten och Volvo Penta skall vara lika med eller högre än ett viktat genomsnitt för jämförbara konkurrenter.

Rörelsemarginalen för anläggningsmaskinsverksamheten och Volvo Penta skall varje år vara bland de två högsta vid en jämförelse med respektive konkurrenter.

Jämförelsegrupp

Brunswick, Caterpillar, CNH, Cummins, Deere, Hitachi, Komatsu och Terex.*

* Deere och Terex baserat på rullande fyra kvartal till och med det tredje kvartalet 2015.

Preliminärt utfall*

Den organiska **försäljningen** minskade med 11,8% inom Volvokoncernens anläggningsmaskinsverksamhet och Volvo Penta vilket var en större nedgång än det viktade genomsnittet om en minskning med 3,8% för konkurrenterna.

Rörelsemarginalen om 4,4% inom Volvokoncernens anläggningsmaskinsverksamhet och Volvo Penta var rankad som nummer fem i jämförelse med konkurrenterna.

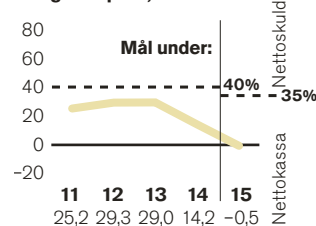
INDUSTRIVERKSAMHETEN

Mål och utfall

Den **finansiella nettoskuldssättningen** för industriverksamheten exklusive pensionskulder skall under normala förhållanden ligga under 35% av eget kapital. Vid slutet av 2015 hade Volvokoncernen en nettokassa om 0,5% av eget kapital jämfört med en finansiell nettoskuld om 14,2% vid slutet av 2014.

Den 1 januari 2013 infördes förändringar i redovisningsreglerna för pensioner. Därför beslutade AB Volvos styrelse att exkludera pensionskulder från målet. Det nya målet på 35% motsvarar det tidigare målet på 40% med pensionskulder inkluderade.

Finansiell nettoskuld som andel av eget kapital, %

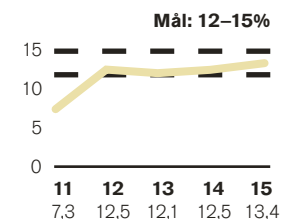

KUNDFINANSIERINGSVERKSAMHETEN

Mål och utfall

Målen för kundfinansieringsverksamheten är en avkastning på eget kapital om 12–15% och en soliditet på 8% eller mer. Under 2015 uppgick avkastningen till 13,4% (12,5). Soliditeten var vid slutet av året 8,0% (8,0).

Avkastning på eget kapital, %

FINANSIELL STYRNING

BALANSERAR OLIKA INTRESSENTERS KRAV

Målet med Volvokoncernens finansiella styrning är att säkerställa en långsiktigt attraktiv och stabil totalavkastning för aktieägarna och en finansiell styrka och flexibilitet som tryggar avkastning och återbetalning till långivarna.

En långsiktigt konkurrenskraftig verksamhet kräver tillgång till kapital för att kunna investera. Den finansiella styrningen säkerställer att kapitalet används på bästa möjliga sätt genom tydligt definierade nyckeltal och mål för industriverksamheten likaväl som för kundfinansieringsverksamheten. Målen för omsättningstillväxt och rörelsemarginal i industriverksamheten och avkastning på eget kapital för kundfinansieringsverksamheten är avsedda att säkerställa avkastningskravet från aktieägarna. Restriktionerna för nettoskuldssättning i industriverksamheten och soliditet i kundfinansieringsverksamheten är för att trygga finansiell stabilitet och flexibilitet för långivarna.

Styrningsprinciper för att säkerställa finansiell flexibilitet över konjunkturcykeln

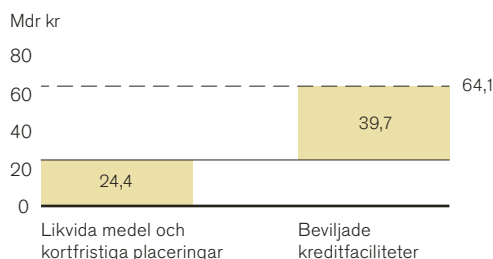
För att säkerställa finansiell stabilitet och flexibilitet genom hela konjunkturcykeln har Volvokoncernen en stark likviditetsposition. Utöver likvida medel och kortfristiga placeringar är likviditetspositionen också uppbyggd av beviljade kreditfaciliteter. Både upplåning och utlåning sker i lokal valuta och kundfinansieringsportföljen är matchad både från ett ränte- och ett likviditetsriskperspektiv i enlighet med Volvokoncernens policy. För mer information se not 4 till koncernens räkenskaper.

Diversifierade finansieringskällor ger flexibilitet och stödjer den globala närvaron

Volvokoncernen har en centraliserad portföljhantering av alla finansiella tillgångar och skulder, lånetransaktioner samt likviditetshandling genom internbanken Volvo Treasury. Koncernens finansiella skulder är uppdelade i två portföljer, en för industridelen och en för kundfinansieringsdelen, för att motsvara behoven i de skilda verksamheterna.

Genom att ha diversifierade finansieringskällor ökar Volvo Treasury möjligheten att ha en kontinuerlig tillgång till kapitalmarknaderna. Obligationsprogram på världens samtliga större kapitalmarknader stödjer dessutom Volvokoncernens globala

Volvokoncernens likviditetsposition den 31 december 2015

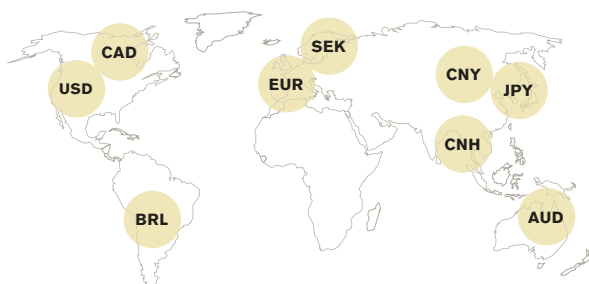
närvaro. Utöver att ha tillgång till flera kapitalmarknader runt om i världen, använder sig Volvokoncernen av en rad olika instrument för att låna pengar, såsom bilateral bankupplåning, företagsobligationer och certifikat, hybridobligationer, lån från olika statliga institutioner samt värdepapperisering av tillgångar i kundfinansieringsportföljen, så kallade ABS:er. En allt viktigare del av internbankverksamheten är att hantera ökade finansieringsbehov på nya tillväxtmarknader för koncernen.

En stark och stabil kreditvärdering är betydelsefull

Att vara en stor låntagare med en växande kundfinansieringsverksamhet innebär att det är viktigt att ha ett starkt och stabilt kreditbetyg. Nivån på kreditbetyget är inte enbart av betydelse för långivarna utan också för ett antal andra intressenter när det handlar om att skapa långsiktiga relationer. Ett starkt kreditbetyg påverkar förmågan att attrahera och finansiera kundernas inköp av koncernens produkter samt tilliten från leverantörer på ett positivt sätt. Det ger också tillgång till utökade finansieringskällor och lägre lånekostnader.

Volvokoncernen har avtalsförbindelser med två globala kreditvärderingsinstitut: Standard & Poor's Rating Services (S&P) och Moody's Investor Services (Moody's). Både S&P och Moody's ändrade sina negativa utsikter till stabila under 2015. S&P:s långsiktiga rating är BBB, stabil och Moody's är Baa2, stabil.

GEOGRAFISKT DIVERSIFIERADE UPPLÅNINGSPROGRAM

KREDITBETYG DEN 22 FEBRUARI 2016

	Kortsiktigt	Långsiktigt
Moody's (Corporate Rating)	P-2	Baa2, stabil
S&P (Corporate Rating)	A2	BBB, stabil
DBRS (Kanada)	-	BBB (hög)
R&I (Japan)	a-1	A, stabil

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Mkr	Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare					Minoritets- intresse	Totalt eget kapital
	Aktie- kapital	Övriga reserver ¹	Omräknings- differenser	Balanserade vinstmedel	Totalt		
Enligt balansräkning 31 december 2013	2.554	1.037	-4.440	76.881	76.032	1.333	77.365
Periodens resultat	-	-	-	2.099	2.099	136	2.235
<i>Övrigt totalresultat</i>							
Omräkningsdifferenser avseende utlandsverksamhet	-	-	5.746	-	5.746	252	5.998
Andel övrigt totalresultat för Joint Ventures och intresseföretag	-	-	198	-	198	-	198
Ackumulerade kursdifferenser återförda till resultatet	-	-	33	-	33	-	33
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning: Not 5, 19							
Omvärdering av innehav i noterade företag	-	3.067	-	-	3.067	-	3.067
Kassaflödessäkringar Not 19	-	24	-	-	24	-	24
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner Not 20	-	-	-	-2.833	-2.833	-	-2.833
Övrigt totalresultat	-	3.091	5.977	-2.833	6.235	252	6.487
Periodens totalresultat	-	3.091	5.977	-734	8.334	388	8.722
<i>Transaktioner med aktieägare</i>							
Utdelning till aktieägare	-	-	-	-6.084	-6.084	-	-6.084
Transaktioner med minoritetsintresse	-	-	-	-	-	-	-
Aktierelaterade ersättningar Not 27	-	-	-	60	60	-	60
Förändringar avseende minoritetsintressen	-	-	-	-	-	-	-
Övriga förändringar	-	-	-	-17	-17	2	-15
Transaktioner med aktieägare	-	-	-	-6.041	-6.041	2	-6.039
Enligt balansräkning 31 december 2014	2.554	4.128	1.537	70.106	78.325	1.723	80.048
Periodens resultat	-	-	-	15.058	15.058	41	15.099
<i>Övrigt totalresultat</i>							
Omräkningsdifferenser avseende utlandsverksamhet	-	-	-2.515	-	-2.515	33	-2.481
Andel övrigt totalresultat för Joint Ventures och intresseföretag	-	-	-	24	24	-	24
Ackumulerade kursdifferenser återförda till resultatet	-	-	45	-	45	-	45
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning: Not 5, 19							
Omvärdering av innehav i noterade företag	-	-3.837	-	-	-3.837	-	-3.837
Kassaflödessäkringar Not 19	-	-32	-	-	-32	-	-32
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner Not 20	-	-	-	2.783	2.783	-	2.783
Övrigt totalresultat	-	-3.869	-2.470	2.807	-3.533	33	-3.498
Periodens totalresultat	-	-3.869	-2.470	17.865	11.527	74	11.601
<i>Transaktioner med aktieägare</i>							
Utdelning till aktieägare	-	-	-	-6.090	-6.090	-	-6.090
Transaktioner med minoritetsintresse	-	-	-	-	-	-	-
Aktierelaterade ersättningar Not 27	-	-	-	65	65	-	65
Förändringar avseende minoritetsintressen	-	-	-	-	-	-	-
Övriga förändringar	-	-	-	-17	-17	4	-14
Transaktioner med aktieägare	-	-	-	-6.041	-6.041	4	-6.037
Enligt balansräkning 31 december 2015	2.554	259	-933	81.930	83.810	1.801	85.610

¹ Specifikation av övriga reserver återfinns i not 19.

AKTIEN

EN AV DE MEST OMSATTA I STOCKHOLM

Många av världens ledande aktiebörser hade en volatil utveckling under 2015 och slutade året lägre än de började. Priset på Volvos B-aktie sjönk med 7% under året.

Volvoaktien är noterad på Nasdaq Stockholm. En A-aktie ger en röst på årsstämman och en B-aktie ger en tiondels röst. Utdelningen är densamma för båda aktieslagen. A-aktien handlas under kortnamnet Volvo A och B-aktien under Volvo B.

Volvoaktien ingår i ett stort antal index som sammanställts av bland andra Dow Jones, FTSE, S&P och Nasdaq Nordic.

Volvoaktien sjönk på börsen

Överlag föll de ledande aktiebörserna tillbaka under 2015. På Nasdaq Stockholm steg däremot det breda indexet OMXSPI med 7% under året (12).

På Nasdaq Stockholm sjönk kursen för Volvo A-aktien med 5% och uppgick vid årets slut till 80,95 (85,40) kronor. Lägsta betalkurs var 76,35 kronor den 29 september och högsta betalkurs var 120,50 kronor den 27 april.

Kursen för Volvo B-aktien sjönk med 7% och uppgick vid årets slut till 79,10 (84,70) kronor. Lägsta betalkurs var 75,90 kronor den 14 december och högsta betalkurs var 120,50 kronor den 27 april.

Totalt omsattes 2,1 (2,1) miljarder Volvoaktier till ett värde av 203 (192) miljarder kronor på Nasdaq Stockholm med ett genomsnitt per dag på 8,4 (8,7) miljoner aktier. Volvoaktien var den fjärde mest handlade på Nasdaq Stockholm under 2015. Vid slutet av året uppgick Volvos börsvärde till 169 (181) miljarder kronor.

Enligt Fidessa svarade handeln på Nasdaq Stockholm för 49% (48) av omsättningen i Volvo B-aktien. Bats Chi-X Europe svarade för 36%, Boat för 6% och LSE Group för 5%.

Möjlighet till aktiekonvertering

Enligt beslut på årsstämman i AB Volvo den 6 april 2011 ändrades bolagsordningen genom att ett konverteringsförbehåll infördes med innebörden att aktieägare ges möjlighet att konvertera A-aktier till B-aktier efter begäran till styrelsen.

Under 2015 konverterades totalt 7.633.140 A-aktier till B-aktier, vilket motsvarar 1,5% av utestående A-aktier vid slutet av 2014.

Ytterligare information om förfarandet finns på Volvokoncernens hemsida: www.volvokoncernen.se

Ägarförändringar

Under året minskade Industrivärden sitt innehav av B-aktier och ökade sitt innehav av A-aktier. Cevian Capital ökade sitt innehav av både A- och B-aktier. Vid årets slut var Industrivärden största ägare, följt av Cevian Capital, Norges Bank Investment Management, SHB och Alecta baserat på andel av röstvärdet.

Utdelning

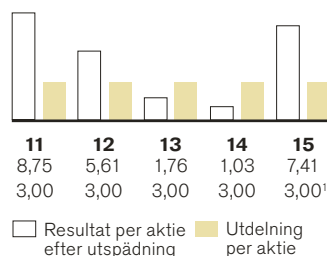
Styrelsen föreslår att 3,00 kronor per aktie betalas ut för räkenskapsåret 2015, vilket skulle innebära att totalt 6.093 Mkr överförs till AB Volvos aktieägare. Föregående år lämnades 3,00 kronor per aktie i utdelning.

Kommunikation med aktieägarna

Dialogen med aktieägare är viktig för Volvokoncernen. Utöver årsstämman och ett antal större aktiviteter riktade till professionella investerare, privata aktieägare och aktiemarknadsanalytiker upprätthålls relationen mellan Volvokoncernen och aktiemarknaden bland annat genom press- och telefonkonferenser i samband med offentliggörandet av delårsrapporter, aktiesparträffar, investerarböcker samt så kallade road shows där representanter för Volvokoncernen reser för att träffa investerare i Europa, Nordamerika och Asien.

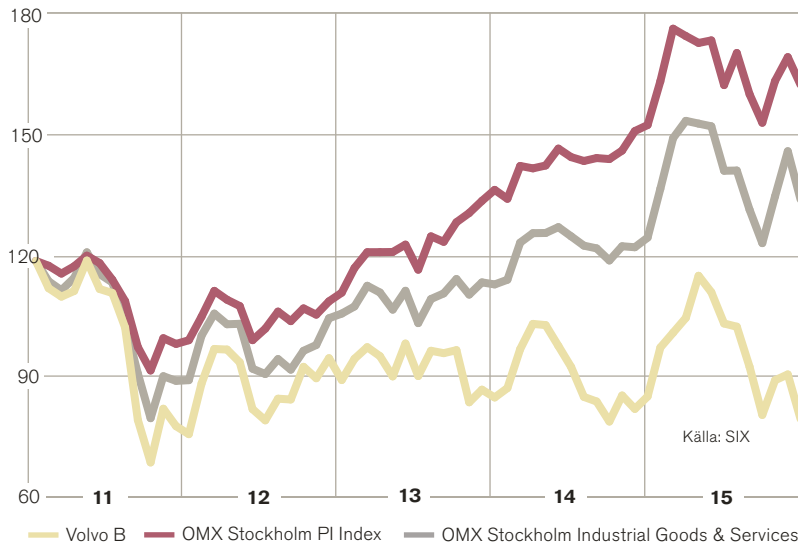
Via webbplatserna www.volvogroup.com eller www.volvokoncernen.se är det möjligt att bland annat läsa och ladda ner finansiella rapporter, söka information om aktien, insynsregistrerades handel i Volvoaktier och statistik på lastbilsleveranser samt få information om koncernens styrning, exempelvis information som rör årsstämma, styrelse och koncernledning och andra områden som bestäms i Svensk kod för bolagsstyrning. På webbplatsen finns det också en aktuell lista över de analytiker som bevakar Volvokoncernen samt möjlighet att prenumerera på information från bolaget.

RESULTAT OCH UTDELNING, KRONOR

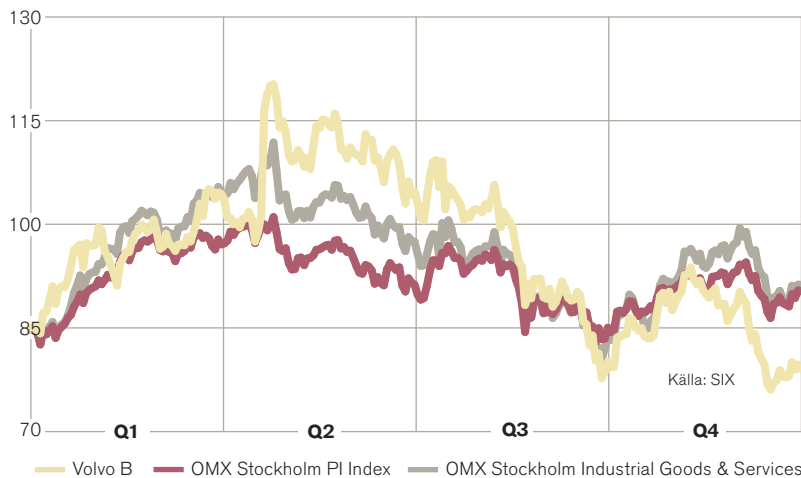

¹ Enligt styrelsens förslag.

KURSVÄRDE, VOLVO B-AKTIE, 2010-2015, KRONOR

KURSVÄRDE, VOLVO B-AKTIE 2015, KRONOR

De största aktieägarna i Volvo, 31 december 2015¹

	Röstandel, %	Kapitalandel, %
Industrivärden	22,3	7,1
Cevian Capital	14,8	8,4
Norges Bank Investment Management	6,1	5,6
SHB ²	5,8	1,9
Alecta	4,5	3,9

¹ Justerat för aktier ägda av AB Volvo, vilka inte äger någon rösträtt på årsstämman. AB Volvo ägde 20.728.135 A-aktier samt 76.975.610 B-aktier motsvarande 4,6% av antalet registrerade aktier per den 31 december 2015.

² Utgörs av aktier som innehas av SHB, SHB Pensionsstiftelse, SHB Personalstiftelse, SHB Pensionskassa och Oktogonen.

Aktiekapital 31 december 2015

Antal registrerade aktier ¹	2.128.420.220
varav A-aktier ²	505.481.960
varav B-aktier ³	1.622.938.260
Kvotvärde, kr	1,20
Aktiekapital, Mkr	2.554
Antal aktieägare	234.989
Privatpersoner	221.050
Juridiska personer	13.939

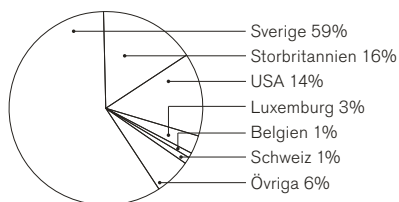
För ytterligare information om Volvoaktien se not 19.

¹ Den 31 december 2015 uppgick antalet utestående aktier till 2.030.716.475.

² A-aktier ger 1 röst.

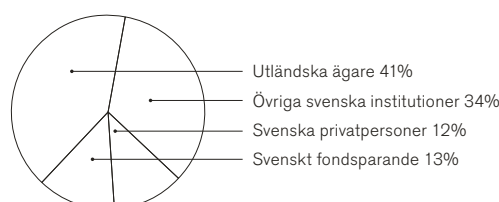
³ B-aktier ger 1/10 röst.

ÄGANDE PER LAND¹

¹ Andel av kapital, registrerade aktier.

ÄGARKATEGORIER¹

¹ Andel av kapital, registrerade aktier.

Anställdas innehav av Volvoaktier genom pensionsstiftelser är obetydligt.

► Mer detaljerad information om Volvoaktien och Volvos innehav av egna aktier finns i 11-årsöversiktens aktiestatistik samt i not 19.

DOW JONES SUSTAINABILITY INDEX

Volvokoncernen tillhör världens 300 främsta företag inom hållbarhet, enligt Dow Jones Sustainability World Index (DJSI). Framförallt uppmärksammas koncernens arbete med konkurrenslagstiftning,

klimatstrategi och program för samhällsengagemang. Indexet innehåller världens främsta företag, oavsett bransch, inom hållbarhet. Företagens gemensamma nämnare är att de ligger i framkant när det gäller hållbar-

hetsarbete. Volvokoncernen uppmärksammades också för förbättringar inom skattestrategi, förmåga att kommunicera CSR-arbete samt utveckling av humankapital. Andra viktiga områden är den positiva trenden inom Customer Relationship Management (CRM) och produktomsorg. Uppskattningsvis 3.400 av världens största företag bjuds in till att delta i bedömningen. Den årliga översynen baseras på analyser av företagets affärsetik, miljömässiga insatser och sociala prestationer som påverkar företagets långsiktiga finansiella resultat.

Aktieägarvärde - långsiktigt värdeskapande

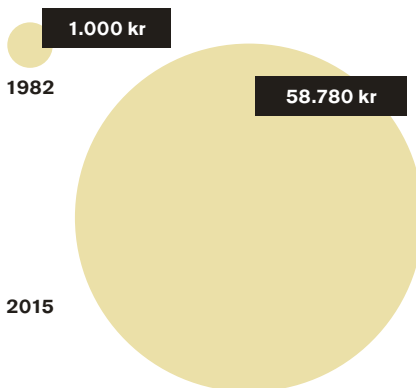
Volvokoncernen strävar efter att skapa långsiktigt värde för sina aktieägare.

Volvokoncernens grundande brukar anges till 1927, vilket var året då den första serietillverkade Volvobilen rullade ut ur fabriken i Göteborg. De första serietillverkade lastbilarna kom 1928 och blev en omedelbar framgång. År 1935 noterades AB Volvo på Stockholmsbörsen.

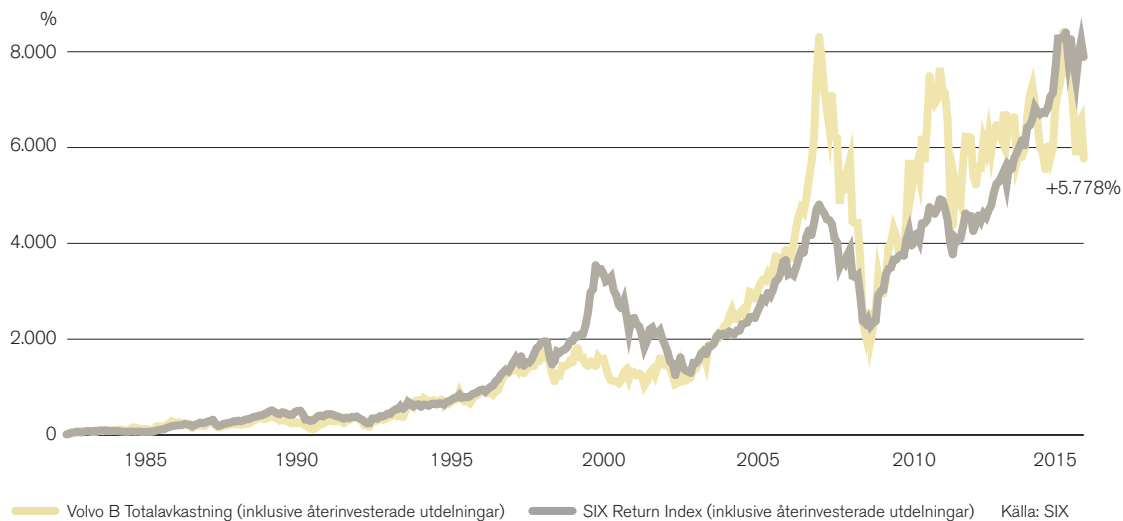
I diagrammet visas Volvo B-aktiens totalavkastning, räknat som aktiekursens utveckling med samtliga utdelningar återinvesterade, sedan den 30 december 1982, som är så långt tillbaka som jämförelseindexet SIX Return Index sträcker sig. SIX Return Index mäter totalavkastningen för börsen i Stockholm som helhet.

Diagrammet visar att 1.000 kronor investerade den 30 december 1982 hade vuxit till 58.780 kronor vid slutet av 2015 under förutsättning att samtliga utdelningar under åren återinvesterats i Volvo B-aktier.

1.000 kronor som investerades i Volvos B-aktie den 30 december 1982 var vid slutet av 2015 värda 58.780 kronor.

ACKUMULERAD TOTALAVKASTNING

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

KONTROLLERAT RISKTAGANDE

Affärsverksamhet inbegriper risker – ett kontrollerat risktagande är en förutsättning för att upprätthålla en uthålligt god lönsamhet.

Risker kan vara beroende av händelser i omvärlden och påverka en viss bransch eller marknad och kan påverka Volvokoncernens målsättningar. Inom Volvokoncernen arbetas dagligen med att identifiera, värdera och hantera risker – i vissa fall kan koncernen påverka sannolikheten att en riskrelaterad händelse inträffar. I de fall händelsen ligger utom koncernens kontroll inriktas arbetet på att mildra konsekvenserna.

AB Volvo arbetar sedan ett antal år med enterprise risk management (ERM), som är en systematisk och strukturerad process för att identifiera, förstå, aggregera, rapportera och mildra de risker som kan komma att hota koncernens mål. Syftet med ERM är att förbättra affärsverksamheten och optimera kostnaderna för att hantera risk, d.v.s. att försvara och öka Volvokoncernens värde. ERM bidrar till att leva upp till de höga krav på bolagsstyrning som koncernens intressenter förväntar sig och ses som en integrerad del av bra bolagsstyrning som den uttrycks i Svensk kod för bolagsstyrning.

Volvokoncernen är exponerad mot fyra huvudkategorier av risker:

- **Strategisk risk** – såsom fordonsbranschens cykliska natur, hård konkurrens, politiska risker, interna händelser som påverkar det längre perspektivet som strategier och långsiktiga planer.
- **Verksamhetsrisk** – såsom produktrelaterade händelser, marknadens mottagande av nya produkter, beroende av leverantörer, hantering av leverantörskedjan, drift av produktionsanläggningar samt humankapitalrisker.
- **Efterlevnadsrisk** – såsom myndigheters regleringar, tvister och rättsliga åtgärder av kunder och andra tredjepartsintressenter.
- **Finansiell risk** – såsom finansiell rapportering, valutakursförändringar, ränteförändringar, marknadsvärde på aktier och andra finansiella instrument samt kredit- och likviditetsrisker.

STRATEGISKA RISKER

För ett stort globalt bolag som Volvokoncernen är det mycket viktigt att navigera genom de politiska, ekonomiska och samhälleliga trenderna för hitta rätt position i den globala kontexten av marknader och konkurrenter.

Ur Volvokoncernens perspektiv finns det ett flertal trender och utmaningar som driver arbetet med att utveckla och leverera hållbara transport- och infrastrukturlösningar såväl idag som imorgon.

Fordonsbranschen är cyklisk

Det sker kraftiga svängningar i efterfrågan på Volvokoncernens marknader i samband med förändringar av den allmänna konjunkturen. Investeringar i infrastruktur, anläggningsarbeten, gruvdrift

och bostadsbyggande påverkar koncernens verksamhet då koncernens produkter utgör en viktig del av dessa sektorer. En negativ utveckling i ekonomin för Volvokoncernens kunder kan också påverka rådande orderböcker i form av avbokningar av tidigare beställda produkter. Den cykliska efterfrågan på koncernens produkter gör att det finansiella resultatet för verksamheten är beroende av koncernens förmåga att snabbt reagera på förändringar av efterfrågan och i synnerhet att anpassa produktionsnivåer och rörelsekostnader.

Intensiv konkurrens

En fortsatt konsolidering i branschen väntas skapa färre men starkare konkurrenter. De främsta konkurrenterna är Daimler, Iveco, MAN, Navistar, Paccar, Scania, Sinotruk, Brunswick, Caterpillar, CNH, Cummins, Deere, Hitachi, Komatsu och Terex. Under senare år har även nya konkurrenter vuxit fram i Asien, framförallt i Kina. Dessa är idag i huvudsak aktiva på sina hemmarknader men förväntas öka sin närvaro också i andra delar av världen.

Omfattande lagstiftningskrav

Bestämmelserna för utsläppsnivåer, buller, säkerhet och nivåer av föroreningar från produktionsanläggningar är omfattande inom branschen.

De största utmaningarna vad gäller produktlagstiftning rör minskade utsläpp från motorerna. Volvokoncernen är ett ledande företag i fordonsbranschen och en av världens största tillverkare av tunga dieselmotorer. Koncernens resurser för produktutveckling är väl samordnade för att klara av den forskning och utveckling som behövs för att möta skärpta emissionskrav. Framtida produktbestämmelser är väl kända och koncernens strategi för produktutveckling är väl anpassad för införandet av dessa bestämmelser.

Lokal protektionism som leder till krav på lokalt innehåll kan försätta Volvokoncernen i en ofördelaktig situation jämfört med lokala konkurrenter, leda till högre inköpskostnader eller fordra av Volvo att genomföra betydande investeringar som inte är nödvändiga från operationell synpunkt.

Geopolitisk osäkerhet

Volvokoncernen är aktiv i fler än 190 länder och politisk instabilitet, väpnade konflikter och social oro kan påverka Volvos förmåga att bedriva försäljning i berörda områden. Snabba förändringar i inflation, devalveringar eller lagstiftning kan orsaka Volvo betydande förluster, nedskrivning av tillgångar eller kostnader på grund av underutnyttjade tillgångar.

VERKSAMHETSRISKER

Verksamhetsrisker är risker som finns i Volvokoncernens dagliga, normala affärsverksamhet.

Produktutveckling

Volvokoncernens långsiktiga lönsamhet är beroende av företagets förmåga att framgångsrikt utveckla och marknadsföra sina nya produkter. Produktlivscyklerna fortsätter att bli kortare och kortare, vilket gör det än viktigare att koncernen lyckas väl inom produktutveckling.

Priserna kan förändras

Priserna på kommersiella fordon har ibland ändrats avsevärt på kort tid på vissa marknader. Denna instabilitet orsakas av flera faktorer, bland annat kortvariga variationer i efterfrågan, brist på vissa insatsvaror, osäkerhet om de bakomliggande ekonomiska förutsättningarna, förändringar av importregleringar, alltför stora lager och ökad konkurrens. Överkapacitet i branschen kan uppkomma vid minskad efterfrågan. Denna överkapacitet kan leda till ytterligare prispress.

Återköpsavtal med garanterade restvärden

Vid försäljning av produkter kan Volvokoncernen vid vissa tillfällen ingå återköpsavtal med garanterade restvärden. Vid tidpunkten för försäljningen kan utvecklingen på begagnatmarknaden för kommersiella fordon och maskiner vara osäker, vilket kan leda till höga garanterade restvärden och därmed en påverkan på framtida lönsamhet.

Beroende av leverantörer

Volvokoncernen köper råmaterial, delar och komponenter från många utomstående leverantörer. En väsentlig del av koncernens behov av råmaterial och insatsvaror tillgodoses av leverantörer som ensamma täcker hela behovet. Effekterna av avbrott i leveranserna varierar beroende på artikel och komponent. Vissa artiklar och komponenter är standard för branschen, medan andra är egenutvecklade och kräver unika verktyg som tar tid att ersätta. Volvokoncernens kostnad för råmaterial och komponenter kan variera kraftigt över konjunkturcykeln. Kostnadsvariationer kan orsakas av förändringar av världsmarknadspriser på råmaterial eller av våra leverantörers förmåga att leverera.

En ökning av efterfrågan kan potentiellt resultera i en leveransstörning på grund av leverantörernas finansiella instabilitet eller brist på resurser. Osäkerhet kring kundernas tillgänglighet/möjlighet till produktfinansiering i tillväxtmarknader kan ha en negativ påverkan på efterfrågan.

Drift av produktionsanläggningar

För Volvokoncernen är industrisystemet avgörande för att kunderna ska få rätt produkt vid rätt tidpunkt. Det är en stor verksamhet med verktyg och anställda som behöver interagera snabbt och effektivt och dessutom hantera flexibilitet. Störningar eller ineffektivitet i systemet kan påverka koncernens lönsamhet negativt. Här är riskhantering avgörande för att förutse och förhindra eventuella produktionsstopp, arbetsskador, felaktig användning av material och kemikalier, etc. Det finns ett stort antal instruktioner som beskriver hur olika arbetsuppgifter ska hanteras för att undvika implikationer och det genomförs även granskningar och utvärderingar för att säkerställa att instruktionerna efterlevs.

Humankapitalrisk

En avgörande faktor för att förverkliga Volvokoncernens vision är våra medarbetare och deras kunskap och kompetens. Den framtida utvecklingen är beroende av att bolaget bibehåller sin position som en attraktiv arbetsgivare. Varje år genomförs en koncernövergripande undersökning, och enligt denna undersökning har andelen nöjda medarbetare legat på en hög nivå de senaste åren, även om den minskade under 2014 och 2015.

EFTERLEVNADSRISK

Volvokoncernen är skyldig att följa lagar och förordningar i sina affärsverksamheter samt att fatta medvetna beslut för att leva upp till globala standarder. Även företagets rykte om att vara ett bolag som har lag- och regelefterlevnad, affäretik, integritet samt ansvarsfullt företagande står högt upp på dagordningen i kombination med att Volvokoncernens kärnvärden kvalitet, miljö och säkerhet eftersträvas internt i koncernens verksamheter. Dessa krav är implementerade inom Volvokoncernen genom koncerngemensamma policies.

Immateriella tillgångar

AB Volvo äger eller har på annat sätt rätt att använda patent och varumärken som avser de produkter företaget tillverkar och försäljer. Dessa har erhållits under lång tid och är värdefulla för Volvokoncernens verksamhet. AB Volvo anser inte att någon av koncernens verksamheter är starkt beroende av något enskilt patent eller någon enskild grupp av patent.

Genom Volvo Trademark Holding AB äger AB Volvo och Volvo Personvagnar gemensamt varumärket Volvo. AB Volvo har ensamrätt att använda namnet och varumärket Volvo för sina produkter och tjänster. På liknande sätt har Volvo Personvagnar ensamrätt att använda namnet och varumärket Volvo för sina produkter och tjänster.

Volvokoncernens rättigheter att använda varumärket Renault är begränsade till enbart lastbilsverksamheten och regleras av ett licensavtal med Renault s.a.s., som är ägare till varumärket Renault. Under 2015 uppgick betalningen för licensavgifter till Renault s.a.s till 6,4 (6,0) Mkr.

Klagomål och stämningar

Volvokoncernen kan bli föremål för klagomål och stämningar från kunder, anställda eller annan tredje part. De kan gälla hälso-, miljö-, säkerhets- eller verksamhetsfrågor eller underlåtenhet att följa gällande lagar och bestämmelser. Information om rättsliga processer där bolag inom Volvokoncernen är part finns i not 21 Övriga avsättningar och i not 24 Eventualförpliktelser. Även om dessa tvister skulle lösas framgångsrikt, utan direkta negativa ekonomiska följder, kan de få negativa följder för koncernens rykte och ta resurser i anspråk.

Avtalsvillkor vid offentliga uppköpserbjudanden

En del av AB Volvos långfristiga finansieringsavtal innehåller bestämmelser som innebär att långgivaren i vissa fall har rätt att kräva förtida betalning om kontrollen över bolaget förändras. Det är AB Volvos bedömning att det har varit nödvändigt att acceptera dessa bestämmelser för att erhålla finansiering på i övrigt godtagbara villkor. Bestämmelser som kan innebära att avtal kan komma att förändras eller upphöra att gälla om kontrollen över bolaget förändras förekommer också i vissa av de avtal varigenom Renault Trucks givits rätt att sälja Renault s.a.s respektive Nissan Motor Co. Ltd:s lätta lastbilar samt i vissa av koncernens inköpsavtal.

Miljö

Volvokoncernen är stolt över att vara ledande inom miljöområdet. Volvokoncernen kan vara i riskzonen för klagomål och stämningar från kunder, anställda eller annan tredje part gällande miljöfrågor. Miljölagstiftningen förändras i snabb takt och kraven ökar på många områden, som till exempel hantering av kemikalier samt utsläppskrav för fordon. Koncernen investerar stora resurser för att följa olika lagstiftningar genom hela värdekedjan. Den senaste utvecklingen av internationella standarder i miljö- och kvalitetsstyrning betonar ytterligare värdet av riskhantering inom dessa områden. Även om potentiella ärenden inom dessa områden löses och hanteras utan direkta negativa ekonomiska följder, kan de få negativa följder för koncernens rykte och ta resurser i anspråk från annat utvecklingsarbete i koncernen.

FINANSIELLA RISKER

Volvokoncernen är i sin verksamhet exponerad mot olika typer av finansiella risker. Koncerngemensamma riktlinjer, vilka uppdateras och fastställs årligen, ligger till grund för respektive koncernföretags hantering av dessa risker. Målen i koncernens riktlinjer avseende finansiell riskhantering är att optimera koncernens kapitalkostnader genom att tillvarata stordriftsfördelar, minimera negativa resultateffekter till följd av ändrade valutakurser eller marknadsräntor, optimera risktagande samt klargöra ansvarsfördelningen. Uppföljning och kontroll av att fastställda riktlinjer efterlevs sker kontinuerligt. Upplysning om de viktigaste inslagen i koncernens system för intern kontroll i samband med upprättandet av koncernredovisningen lämnas i Bolagsstyrningsrapporten på sidan 168. Huvuddelen av Volvokoncernens finansiella transaktioner utförs genom internbanken, Volvo Treasury, som bedriver sin verksamhet inom fastställda riskmandat och limiter. Kundkreditriskerna hanteras huvudsakligen på affärsområdesnivå. Innebörden av olika finansiella risker samt mål och riktlinjer för hantering av dessa risker beskrivs utförligt i noterna 4 och 30. Nedan beskrivs kortfattat olika aspekter på finansiell risk var för sig.

Ränterisker

Med ränterisker avses risker att ändrade räntenivåer påverkar koncernens resultat och kassaflöde (kassaflödesrisker) eller det verkliga värdet av finansiella tillgångar och skulder (prisrisker).

Valutarisker

Mer än 90% av Volvokoncernens försäljning sker utanför Sverige. Även huvuddelen av koncernens kostnader härrör sig från andra länder än Sverige. För att minska valutaexponeringen strävar Volvokoncernen efter att ha tillverkning lokaliserad i huvudmarknaderna. Förändringar i valutakurser har dock en direkt påverkan på Volvokoncernens rörelseresultat, balansräkning och kassaflöde samt en indirekt påverkan på koncernens konkurrenskraft, vilket över tid påverkar koncernens resultat.

Kreditrelaterade risker

Det finns tre huvudsakliga områden med kreditrisk för Volvokoncernen. Den första är att koncernen inom sin industriverksamhet säljer produkter med öppna krediter till kunder och utfärdar kreditgarantier för kundernas kommersiella fordon och maskiner. Vid utgången av året hänfördes huvuddelen av de utestående kreditgarantierna till slutkunder inom anläggningsmaskiner i Kina. För det andra förvaltar kundfinansieringsverksamheten inom Volvo Financial Services en betydande kreditportfölj, motsvarande 123 miljarder kronor vid utgången av 2015. Portföljen är till stora delar säkrad genom äganderätten till de finansierade fordonen och maskinerna. I de fall kunder inte kan betala, är det dock inte säkert att värdet på återtagna fordon och maskiner motsvarar det utestående finansierade beloppet. Slutligen är en del av koncernens kreditrisk relaterad till placeringen av koncernens finansiella tillgångar. Huvuddelen är placerad i räntebärande värdepapper utgivna av bolåneinstitut i Sverige eller hos koncernens kärnbanker.

Likviditetsrisker

Volvokoncernen strävar efter att hålla en god finansiell beredskap genom att ständigt ha likvida tillgångar och kreditfaciliteter som täcker koncernens förväntade likviditetsbehov för en period om 12-18 månader i ett scenario där det saknas tillgång till kapitalmarknaden.

Marknadsrisk avseende investeringar i aktier eller aktieliknande instrument

Volvokoncernen har investerat i noterade aktier med en direkt exponering mot kapitalmarknaden. Huvuddelen av denna exponering avser investeringarna i Deutz AG och Inner Mongolia North Hauler Joint Stock Co., Ltd. Mer information finns i not 5. Därutöver är Volvokoncernen indirekt exponerad för marknadsrisk avseende aktier och liknande instrument genom kapital i fristående pensionsplaner med förvaltning som är exponerad mot dessa typer av instrument. Mer information finns i not 20.

Nedskrivningsbehov

Volvokoncernen prövar årligen, eller oftare om behov föreligger, värdet på goodwill och andra immateriella tillgångar vid indikation på eventuellt nedskrivningsbehov. Övervärden varierar mellan de olika verksamheterna och är således i olika grad känsliga för förändringar i antaganden och omvärldsfaktorer. Instabilitet i marknadens återhämtning och volatilitet i räntor och valutor kan leda till indikation på nedskrivningsbehov. Mer information om immateriella tillgångar finns i not 12.

» Ytterligare information

Not 27 Personal innehåller information om avgångsvederlag som gäller för koncernledningen och vissa andra högre chefer inom Volvokoncernen.

Not 4 och 30 beskriver finansiella risker samt mål och riktlinjer för hantering av dessa risker.

Ytterligare information om risk återfinns dessutom i not 24.

Information om tillståndpliktiga anläggningar i Sverige finns på sidan 33.

RÄKNINGAR

Resultaträkning
 >> Sidan 80

Balansräkning
 >> Sidan 83

Kassaflödesanalys
 >> Sidan 86

Förändringar i eget kapital
 >> Sidan 103

NOTER

	sid
Noter och kommentarer	111
Moderbolaget AB Volvo	158
Förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare	188
Förslag till vinstfördelning	189
Revisionsberättelse för AB Volvo	190
11-årsöversikt	191

Not	Volvokoncernen	sid
1	Redovisningsprinciper	111
2	De viktigaste källorna till osäkerhet i uppskattningarna	113
3	Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag	114
4	Mål och policy med avseende på finansiell risk	116
5	Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar	122
6	Segmentsrapportering	125
7	Intäkter	126
8	Övriga rörelseintäkter och kostnader	127
9	Övriga finansiella intäkter och kostnader	127
10	Inkomstskatter	128
11	Minoritetsandelar	129
12	Immateriella anläggningstillgångar	130
13	Materiella anläggningstillgångar	132
14	Leasing	134
15	Kundfinansieringsfordringar	135
16	Fordringar	136
17	Varulager	137
18	Kortfristiga placeringar och likvida medel	138
19	Eget kapital och antal aktier	138
20	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	139
21	Övriga avsättningar	144
22	Skulder	146
23	Ställda pantar	147
24	Eventualförpliktelser	148
25	Transaktioner med närstående	149
26	Statliga stöd	149
27	Personal	150
28	Ersättning till revisorer	153
29	Kassaflöde	153
30	Finansiella instrument	154

Not	Moderbolaget	sid
1	Redovisningsprinciper	162
2	Inköp och försäljning mellan koncernföretag	162
3	Administrationskostnader	162
4	Övriga rörelseintäkter och kostnader	162
5	Resultat från aktier och andelar i koncernföretag	163
6	Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	163
7	Resultat från övriga aktier och andelar	163
8	Räntekostnader	163
9	Övriga finansiella intäkter och kostnader	163
10	Bokslutsdispositioner	163
11	Inkomstskatter	163
12	Immateriella och materiella anläggningstillgångar	164
13	Aktier och andelar	164
14	Övriga fordringar	166
15	Obeskattade reserver	166
16	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	166
17	Övriga avsättningar	167
18	Långfristiga skulder	167
19	Övriga skulder	167
20	Eventualförpliktelser	167
21	Kassaflöde	167

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges. Beloppen inom parentes anger 2014 års värden.

Noter och kommentarer

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges. Beloppen inom parentes anger 2014 års värden.

NOT 1 | REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncernredovisningen för AB Volvo och dess dotterföretag är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards, IFRS, utgivna av International Accounting Standards Board, IASB, sådana de antagits av Europeiska Unionen, EU. Denna årsredovisning är upprättad i enlighet med IAS 1 Utformning av finansiella rapporter samt i enlighet med den svenska Årsredovisningslagen. Vidare har RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats, utgiven av Rådet för finansiell rapportering.

Hur läsa Volvokoncernens redovisningsprinciper?

Volvokoncernen beskriver redovisningsprinciperna i anslutning till varje not i syfte att ge en ökad förståelse av respektive redovisningsområde. Volvokoncernen fokuserar på att beskriva de redovisningsval som koncernen har gjort inom ramen för gällande IFRS-princip och undviker att upprepa paragraftext i sig, om Volvokoncernen inte anser det vara särskilt viktigt för förståelse av notens innehåll. Följande symboler, **RR** och **BR**, visar vilka belopp i noterna som återfinns i resultat- alternativt balansräkning. Totalsumman i tabeller och räkningar summerar inte alltid på grund av avrundningsdifferenser. Syftet är att varje delrad ska överensstämma med sin ursprungskälla och därför kan avrundningsdifferenser uppstå. Se nedanstående tabell för hänvisning till i vilken not respektive redovisningsprincip återfinns samt tillämplig IFRS-standard som anses ha en materiell påverkan.

Redovisningsprincip	Not	IFRS-standard
Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter	3, Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag	IFRS 5, IFRS 13
Företagsförvärv	3, Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag	IFRS 3
Joint ventures	5, Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar	IFRS 11, IAS 28, IFRS 12
Intresseföretag	5, Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar	IAS 28, IFRS 12
Segment	6, Segmentsrapportering	IFRS 8
Intäkter	7, Intäkter	IAS 17, IAS 18
Aktier och andelar	5, Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar	IAS 28, IAS 32, IAS 36, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13
Finansiella intäkter och kostnader	9, Övriga finansiella intäkter och kostnader	IAS 39
Inkomstskatter	10, Inkomstskatter	IAS 12
Minoritetsandelar	11, Minoritetsandelar	IFRS 10, IFRS 12
Forsknings- och utvecklingskostnader	12, Immateriella anläggningstillgångar	IAS 36, IAS 38, IAS 23
Goodwill	12, Immateriella anläggningstillgångar	IAS 36, IAS 38
Materiella anläggningstillgångar	13, Materiella anläggningstillgångar	IAS 16, IAS 36, IAS 40, IFRS 13, IAS 23
Leasing	14, Leasing	IAS 17
Kundfinansieringsfordringar	15, Kundfinansieringsfordringar	IAS 17, IAS 18, IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13
Varulager	17, Varulager	IAS 2
Resultat per aktie	19, Eget kapital och antal aktier	IAS 33
Pensioner och liknande förpliktelser	20, Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	IAS 19
Avsättningar för restvärdesrisker	21, Övriga avsättningar	IAS 17, IAS 18, IAS 37
Garantikostnader	21, Övriga avsättningar	IAS 37
Omstruktureringskostnader	21, Övriga avsättningar	IAS 37, IAS 19
Skulder	22, Skulder	IAS 32, IAS 37, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13
Eventualförpliktelser	24, Eventualförpliktelser	IAS 37
Transaktioner med närstående	25, Transaktioner med närstående	IAS 24
Statliga stöd	26, Statliga stöd	IAS 20
Aktierelaterade ersättningar	27, Personal	IFRS 2
Kassaflödesanalys	29, Kassaflöde	IAS 7
Finansiella instrument	4, Mål och policy med avseende på finansiell risk 16, Fordringar 18, Kortfristiga placeringar och likvida medel 30, Finansiella instrument	IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13

» Koncernredovisning

Konsolideringsprinciper

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget, dotterföretag, joint ventures och intresseföretag. Koncerninterna transaktioner likväl vinster på transaktioner med joint ventures och intresseföretag elimineras i de konsoliderade räkningarna.

» **Läs mer i not 5** om definitioner av dotterföretag, joint ventures och intresseföretag.

Omräkning till kronor vid konsolidering av företag i annan funktionell valuta
Varje koncernföretags funktionella valuta bestäms utifrån den primära ekonomiska miljö i vilken det bedriver verksamhet. Den primära ekonomiska miljön är vanligen den i vilken företaget primärt genererar och förbrukar likvida medel. Den funktionella valutan är i de flesta fall valutan i det land där företaget är beläget. AB Volvos och Volvokoncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor. Vid upprättandet av koncernens bokslut omräknas poster i resultaträkningarna för utländska dotterföretag (med undantag för företag i höginflationsländer) till svenska kronor enligt månatliga genomsnittliga valutakurser. Poster i balansräkningarna omräknas till SEK genom att använda valutakurser vid årets utgång (balansdagens kurs). De valutakursdifferenser som uppstår redovisas som en separat komponent i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital.

De ackumulerade omräkningsdifferenserna som är hänförliga till ett visst dotterföretag, joint venture eller intressebolag återförs till resultaträkningen som en del av det resultat som uppkommer vid avyttring av ett sådant företag eller vid återbetalning av kapitaltillskott från ett sådant företag.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i andra valutor än den funktionella valutan för det rapporterade företaget (utländska valutor), omräknas till den funktionella valutan genom att använda balansdagens kurs. Omräkningsdifferenser avseende operationella tillgångar och skulder hänförs till rörelseresultatet, medan omräkningsdifferenser avseende finansiella tillgångar och skulder hänförs till övriga finansiella intäkter och kostnader. Räntebärande finansiella tillgångar och skulder är de poster som ingår i beräkning av Volvokoncernens finansiella nettoställning (se Definitioner sist i denna rapport). Valutakursdifferenser på lån och andra finansiella instrument i utländsk valuta, vilka valutasäkrar nettotillgångar i utländska dotterföretag och intresseföretag, redovisas mot omräkningsdifferenser på dessa företags egna kapital. Valutakursvinster och förluster avseende övriga tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl på årets betalningar som på värderingen vid årets slut, påverkar resultatet det år de uppkommer.

» **Läs mer i not 4** om valutarisker och valutariskhantering.

Viktigare valutakurser använda i koncernbokslutet anges i vidstående tabell.

Valutakurser		Genomsnittskurs		Kurs 31 december	
Land	Valuta	2015	2014	2015	2014
Australien	AUD	6,3377	6,1801	6,081	6,3746
Brasilien	BRL	2,5643	2,9202	2,1596	2,8903
Eurozonen	EUR	9,3638	9,1059	9,1443	9,5248
Japan	JPY	0,0697	0,0649	0,0694	0,0654
Kanada	CAD	6,6054	6,2122	6,0293	6,7231
Kina	CNY	1,3424	1,1134	1,2868	1,2595
Norge	NOK	1,0469	1,0904	0,9567	1,0526
Storbritannien	GBP	12,9042	11,2976	12,3848	12,1451
Sydafrika	ZAR	0,6641	0,6320	0,5433	0,6722
Sydkorea	KRW	0,0075	0,0065	0,0071	0,0071
USA	USD	8,4370	6,8582	8,3537	7,8130

Nya redovisningsprinciper 2015

Inga nya redovisningsprinciper gällande från 1 januari 2015 har väsentligen påverkat Volvokoncernens finansiella resultat eller ställning.

Nya redovisningsprinciper 2016 och senare

Ett antal redovisningsstandarder och tolkningar har publicerats vilka ännu inte trätt i kraft.

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 publiceras i tre delar: Klassificering och Värdering, Nedskrivning samt Säkringsredovisning, och kommer att ersätta nuvarande IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Volvokoncernen håller för närvarande på att uppskatta effekterna av IFRS 9 och förväntar sig störst påverkan från övergången till modellen för förväntade kreditförluster, hur stora effekterna kommer att bli kan ännu inte kvantifieras. Tidpunkten för obligatorisk tillämpning är 1 januari 2018 med tidigare tillämpning tillåten.

IFRS 15 Revenue from contracts with customers

IFRS 15 är ett nytt ramverk för att redovisa intäkter med tillhörande utökade upplysningskrav. Ramverket presenterar principer för sort, belopp, tidpunkt och osäkerhet avseende intäkter och kassaflöden från ett företags kontrakt med dess kunder. IFRS 15 kommer att ersätta nuvarande IAS 11 Entreprenadavtal och IAS 18 Intäkter. Volvokoncernen håller för närvarande på att uppskatta effekterna av IFRS 15 och studerar uttalanden från IASBs och FASBs gemensamma resursgrupp för övergången till den nya standarden för intäktsredovisning likväl ändringar av redovisningsstandarderna. Fokusområden för Volvokoncernen är redovisning av återköpsåtaganden och serviceavtal, där vägledningen i IFRS 15 är mer explicit än i IAS 18. Tidpunkten för obligatorisk tillämpning är 1 januari 2018 med tidigare tillämpning tillåten.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter den tidigare IAS 17 Leasingavtal och de relaterade tolkningarna IFRIC 4, SIC-15 och SIC-27. Redovisningen för leasegivare kommer i all väsentlighet vara oförändrad, men redovisningen för leasetagare kommer att förändras. Det kommer inte längre vara en skillnad mellan operationell och finansiell lease, alla leaseavtal kommer att redovisas på balansräkningen förutom korttidsavtal och de av mindre värde. Redovisningen baseras på synsättet att leasetagaren har en rättighet att använda en tillgång under en specifik tidsperiod och samtidigt en skyldighet att betala för denna rättighet. Standarden är tillämplig för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2019 eller senare. Förtida tillämpning är tillåten. Volvokoncernen kommer att utvärdera effekterna av IFRS 16, redan nu kan man dra slutsatsen att Volvokoncernens balansräkning kommer att öka.

IFRS 9, IFRS 15 och IFRS 16 har inte antagits av EU när denna årsredovisning presenterades.

Övriga nya eller ändrade redovisningsstandarder bedöms inte ha en materiell påverkan på Volvokoncernens finansiella rapporter.

NOT 2 | DE VIKTIGASTE KÄLLORNA TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Volvokoncernens viktigaste redovisningsprinciper finns beskrivna i anslutning till respektive not, läs mer i Not 1 Redovisningsprinciper, för en sammanställning. Upprättandet av AB Volvos koncernredovisning kräver att ett antal uppskattningar och antaganden görs, vilka kan påverka de redovisade värdena på tillgångar och skulder vid tidpunkten för bokslutet. Därutöver påverkas även de redovisade beloppen för nettoomsättning och kostnader för de presenterade perioderna. Vid upprättandet av detta bokslut, har ledningen gjort sina bästa bedömningar av vissa belopp som inkluderas i bokslutet, med hänsyn tagen till dess väsentlighet. Verkligt utfall kan avvika från tidigare gjorda uppskattningar. I enlighet med IAS 1 ska företaget upplysa om de antaganden och andra viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar som, om verkligt utfall inte stämmer, kan ha en betydande inverkan på bokslutet.

De källor till osäkerhet som har identifierats av Volvokoncernen och som anses uppfylla dessa kriterier presenteras i anslutning till de poster de bedöms kunna påverka. Tabellen visar var dessa beskrivningar återfinns.

Källa till osäkerhet	Not
Återköpsöverenskommelser och restvärdesgarantier	7, Intäkter
Uppskjuten skatt	10, Inkomstskatter
Nedskrivning av goodwill och övriga immateriella anläggningstillgångar	12, Immateriella anläggningstillgångar
Nedskrivning av materiella tillgångar	13, Materiella anläggningstillgångar
Avsättning för kreditförluster	15, Kundfinansieringsfordringar 16, Fordringar
Inkuransreserv	17, Varulager
Antaganden vid beräkning av pensioner och liknande förpliktelser	20, Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser
Kostnader för produktgarantier	21, Övriga avsättningar
Rättsliga processer	21, Övriga avsättningar
Restvärdesrisker	21, Övriga avsättningar

3 | FÖRVÄRV OCH AVYTTRINGAR AV AKTIER OCH ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisning av förvärv

Samtliga förvärv redovisas enligt förvärvsmetoden. Volvokoncernen redovisar förvärvade identifierbara tillgångar, såväl materiella som immateriella, och skulder till verkligt värde. Det belopp varmed köpeskilling, eventuellt minoritetsinnehav samt verkligt värde på förvärvsdagen på tidigare aktieinnehav, överstiger verkligt värde på koncernens andel av identifierbara förvärvade nettotillgångar, redovisas som goodwill. Eventuellt understigande belopp, så kallad negativ goodwill, redovisas över resultaträkningen.

I samband med stegvisa transaktioner anses en företagssammanslagning ha skett i samband med att bestämmande inflytande har erhållits, samma tidpunkt då goodwill fastställs. Effekterna av alla transaktioner med minoriteten redovisas i eget kapital så länge som det bestämmande inflytandet kvarstår. Volvokoncernen beslutar i samband med varje förvärv om minoriteten ska redovisas till verkligt värde eller till den proportionella andelen av den förvärvade rörelsens nettotillgångar. Alla förvärvsrelaterade utgifter kostnadsförs. Företag som förvärvats under räkenskapsåret ingår i koncernens redovisning från och med förvärvstidpunkten. Avyttrade företag ingår i koncernens redovisning till och med tidpunkten för avyttringen.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

I en global koncern som Volvokoncernen pågår ständigt processer avseende försäljningar av tillgångar eller grupper av tillgångar till mindre värden. I de fall kriterierna för klassificering som en anläggningstillgång som innehas för försäljning är uppfyllda och tillgången eller gruppen av tillgångar är av annat än mindre värde redovisas tillgången, gruppen av tillgångar, både omsättnings- och anläggningstillgångar, och till dem hörande skulder på en separat rad i balansräkningen. Tillgången eller gruppen av tillgångar värderas till det lägsta av bokfört värde och verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader. Balansposterna och den eventuella resultateffekt som uppstår vid omvärdering till verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader redovisas vanligen under segmentet Gemensamma koncernfunktioner och övrigt, till dess att affären är slutförd och fördelning sker till respektive segment.

AB Volvos innehav av aktier och andelar i koncernföretag per den 31 december 2015 framgår av upplysningar i Moderbolagets not 13. Nedan specificeras viktigare förvärv, etableringar och avyttringar inom Volvokoncernen.

Periodens rörelseförvärv

Volvokoncernen har inte gjort några förvärv av dotterföretag under 2015.

Jämförelsesiffror för 2014 inkluderar förvärvet av dumper- och tipp-trucksverksamheten från Terex Inc. Den 30 maj 2014 förvärvade Volvokoncernen 100% av Terex Equipment LTD. Justering av förvärvspriset har inte haft någon väsentlig påverkan på koncernens räkenskaper under 2015.

I tabellen nedan specificeras effekterna på Volvokoncernens balansräkning och kassaflödesanalys som uppstått i samband med förvärv av dotterföretag och andra affärsenheter.

Förvärv	2015	2014
Immateriella anläggningstillgångar	-	280
Fastigheter, maskiner och inventarier	-	124
Tillgångar i operationell leasing	-	-
Aktier och andelar	-	233
Varulager	-	385
Kortfristiga fordringar	-	436
Likvida medel	-	67
Övriga tillgångar	-	7
Avsättningar	-	-84
Lån	-	-55
Kortfristiga skulder	-	-368
Förvärvade nettotillgångar	-	1.025
Goodwill	-	75
Summa	-	1.100
Erlagda likvida medel	-	-1.170
Likvida medel enligt förvärvsanalyser	-	67
Påverkan på koncernens likvida medel	-	-1.103
Ännu ej erlagda likvida medel	-	68
Påverkan på koncernens finansiella nettoställning	-	-1.158

Avyttringar

Volvokoncernen har inte gjort några avyttringar som enskilt eller sammantaget haft någon väsentlig påverkan på koncernens räkenskaper under 2015. Avyttringarna under 2015 avser främst planerade avyttringar inom effektiviseringsprogrammet. Detta omfattar även avyttring av verksamheter med det huvudsakliga syftet att avyttra anläggningstillgångar. Från och med januari 2016 kommer dessa att behandlas som avyttring av anläggningstillgångar. För förtydligande av effekten i kassaflödet läs mer i not 29 Kassaflöde.

Jämförelsesiffrorna för 2014 inkluderar avyttringen av Volvo Rents och avyttring av kommersiella fastigheter. Justering av försäljningspriset relaterad till avyttringen av Volvo Rents har inte haft någon väsentlig påverkan på koncernens räkenskaper under 2015. Volvokoncernen gjorde inte några övriga avyttringar under 2014, som isolerat eller tillsammans, innebär någon väsentlig påverkan på koncernens räkenskaper.

I tabellen nedan specificeras effekterna på Volvokoncernens balansräkning och kassaflödesanalys i samband med avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter.

Avyttringar	2015	2014
Fastigheter, maskiner och inventarier	-219	-1.584
Tillgångar i operationell leasing	-	-5.475
Varulager	-209	-221
Övriga fordringar	-156	-340
Likvida medel	-187	-
Övriga avsättningar	13	-65
Övriga skulder	479	206
Avytttrade nettotillgångar	-279	-7.479
Goodwill	-23	-
Summa	-302	-7.479
Tilläggsköpeskillning	-	-
Erhållna likvida medel	595	8.501
Likvida medel i avyttrade företag	-187	-
Påverkan på koncernens likvida medel	408	8.501
Påverkan på koncernens finansiella nettoställning	498	8.868

Tillgångar och skulder som innehas för försäljning

Vid utgången av 2015 redovisade Volvokoncernen tillgångar för 3.314 Mkr och skulder för 573 Mkr som tillgångar och skulder som innehas för försäljning. Dessa avser i huvudsak den planerade avyttringen av den nordamerikanska verksamheten för begagnade lastbilar, Arrow Truck Sales. Tillgångar och skulder som innehas för försäljning avser också den planerade avyttringen av den externa IT-verksamheten och överlåtelsen av driften av Volvokoncernens egen IT-infrastruktur. Omräkningsdifferenser i övrigt totalresultat avseende utlandsverksamhet uppgick till 11 Mkr.

Vid utgången av 2014 redovisade Volvokoncernen tillgångar om 288 Mkr och skulder om 130 Mkr som tillgångar och skulder som innehas för försäljning. Dessa var hänförliga till avyttring av en återförsäljare samt avyttringsaktiviteter inom effektiviseringsprogrammet som gjordes under 2015. Omräkningsdifferenser i övrigt totalresultat avseende utlandsverksamhet uppgick till 10 Mkr.

Tillgångar och skulder som innehas för försäljning	31 dec 2015	31 dec 2014
Materiella anläggningstillgångar	815	173
Varulager	519	21
Övriga kortfristiga fordringar	778	94
Övriga tillgångar	1.202	-
BR Totala tillgångar	3.314	288
Leverantörsskulder	86	87
Avsättningar	14	5
Övriga kortfristiga skulder	391	23
Övriga skulder	82	15
BR Totala skulder	573	130

Rörelseförvärv och avyttringar efter periodens slut

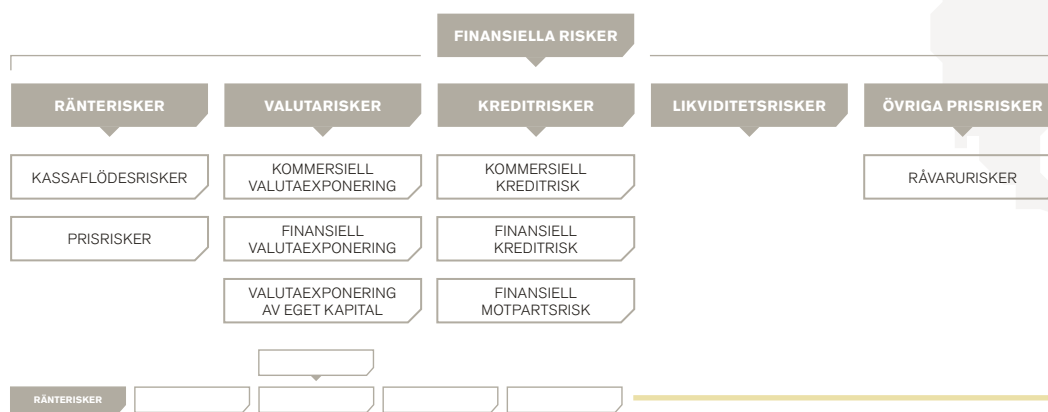
Volvokoncernen har inte genomfört några förvärv eller avyttringar med väsentlig påverkan på koncernen efter periodens slut.

NOT 4 | MÅL OCH POLICY MED AVSEENDE PÅ FINANSIELL RISK

Volvokoncernen är genom sin verksamhet över hela världen utsatt för finansiella risker i form av ränterisker, valutarisker, kreditrisker, likviditetsrisker och övriga prISRISKER. Arbetet med finansiella risker är en integrerad del av Volvokoncernens verksamhet. Genom att optimera stordriftsfördelar i koncernens kapitalkostnader, minimera negativa resultat effekter till följd av ändrade valutakurser eller marknadsräntor och optimera risktagande arbetar Volvokoncernen med att minimera dessa risker. Samtliga risker hanteras i enlighet med Volvokoncernens fastställda policys på dessa områden.

» **Läs mer** om redovisningsprinciper för Finansiella Instrument i **Not 30** Finansiella Instrument.

» **Läs mer** om hantering av kapital på **sidorna 101 och 102**.

RÄNTERISKER **A**

Med ränterisker avses risker för att ändrade räntenivåer påverkar Volvokoncernens resultat och kassaflöde (kassaflödesrisker) eller det verkliga värdet av finansiella tillgångar och skulder (prisrisker).

POLICY

Genom att matcha räntebindningstiden för finansiella tillgångar och skulder minskas exponeringen. Ränteswappar används för att förändra/påverka räntebindningstiden för Volvokoncernens finansiella tillgångar och skulder. Valutaränteswappar möjliggör upplåning i utländska valutor från olika marknader utan att tillföra valutarisk. Volvokoncernen innehar även standardiserade ränteterminskontrakt (futures) och FRA:s (forward rate agreements). Merparten av dessa kontrakt används för att säkra räntenivåer för kort upplåning eller placering.

Kassaflödesrisker

Påverkan av ändrade räntenivåer på framtida valuta- och ränteflöden avser främst Volvokoncernens kundfinansieringsverksamhet och finansnetto. Inom Kundfinansieringsverksamheten mäts matchningsgraden för räntebindning på in- och utlåning. Beräkningen av matchningsgraden exkluderar eget kapital som i Kundfinansieringsverksamheten uppgår till

mellan 8% och 9%. Vid utgången av 2015 var denna matchningsgrad 99% (101), i kundfinansieringssegmentet, vilket är i enlighet med koncernens policy. Av praktiska och affärsmässiga skäl har den centraliserade Treasury funktionen mandat att gå ner till en matchningsgrad på 80%. Vid utgången av 2015 var denna matchningsgrad 91% (110). Vinster och förluster hänförliga till den lägre matchningsgraden påverkar segmentet Gemensamma koncernfunktioner och övrigt inom Industriverksamheten. Volvokoncernens räntebärande tillgångar, vid sidan av tillgångar i Kundfinansieringsverksamheten, bestod vid utgången av 2015 främst av likvida medel samt likvida tillgångar placerade i räntebärande värdepapper med korta löptider. Målsättningen för Volvokoncernens likvida tillgångar placerade i räntebärande värdepapper är att ge en avkastning motsvarande avkastningen på tre månaders räntepapper. Den 31 december 2015 var den genomsnittliga räntan på finansiella tillgångar i industrirörelsen 0,6% (0,9). Utestående lån hade, efter hänsyn taget till derivatinstrument, räntevillkor motsvarande en räntebindningstid på mellan en och tre månader och den genomsnittliga räntan på finansiella skulder i industrirörelsen, inklusive Volvokoncernens kreditkostnader, uppgick vid årsskiftet till 4,3% (3,8).

Prisrisker **C**

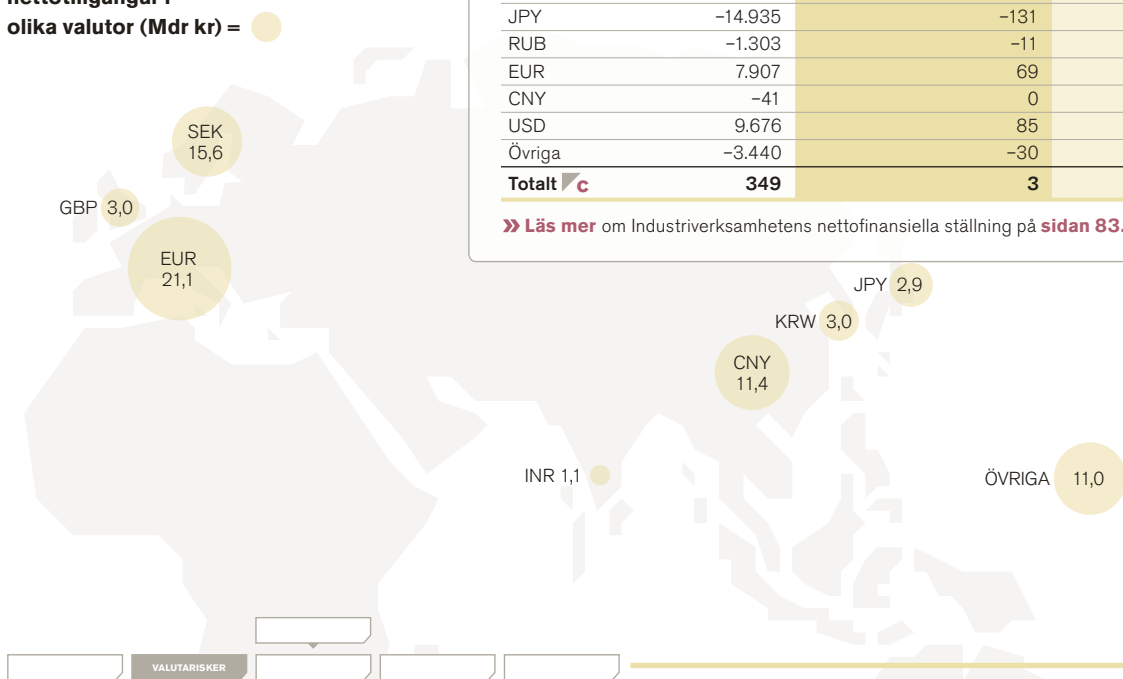
Exponering för prisrisker till följd av ändrade räntenivåer avser finansiella tillgångar och skulder med längre räntebindningstid ("fast ränta").

Av tabellen **4:1** framgår resultat effekt före skatt av Industriverksamhetens finansiella nettoställning exklusive pensioner och liknande förpliktelser, beaktat en genomsnittlig räntebindningstid på tre månader, om räntenivån stiger med en procentenhet (100 räntepunkter).* Påverkan på eget kapital är resultat effekt efter skatt.

* Känslighetsanalysen avseende ränterisker baseras på förenklade antaganden. Det är inte orimligt att marknadsräntorna förändras med en procentenhet (100 räntepunkter) på årsbasis. Däremot stiger eller sjunker de i verkligheten oftast inte vid en tidpunkt. I känslighetsanalysen antas vidare en parallellförskjutning av avkastningskurvan samt att räntor på både tillgångar och skulder påverkas på samma sätt av ändrade marknadsräntor. Effekten av verkliga ränteförändringar kan därför avvika från analysen i tabell **4:1**.

» **Läs mer i Not 20** Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser avseende känslighetsanalys för de förmånsbestämda förpliktelserna vid förändringar av de tillämpade antagandena för diskonteringsränta och inflation.

Volvokoncernens nettotillgångar i olika valutor (Mdr kr) =

Risk finansiell nettoställning 31 dec, 2015	Finansiell nettoställning exkl. pensioner	Resultateffekt före skatt om räntenivån stiger 1%	Påverkan på finansiell nettoställning om SEK stärks 10% i förhållande till andra valutor
		A (Ränterisk)	B (Valutarisk)
Mkr			
SEK	2.485	22	-
JPY	-14.935	-131	1.494
RUB	-1.303	-11	130
EUR	7.907	69	-791
CNY	-41	0	4
USD	9.676	85	-968
Övriga	-3.440	-30	344
Totalt C	349	3	214

>> Läs mer om Industriverksamhetens nettofinansiella ställning på sidan 83.

4:1

VALUTARISKER B

Balansräkningen kan påverkas av förändringar i olika valutakurser. Valutarisker i Volvokoncernens verksamhet är relaterade till förändringar i värdet av kontrakterade och förväntade framtida betalningsflöden (kommersiell valutaexponering), förändringar i värdet av lån och placeringar (finansiell valutaexponering) samt förändringar i värdet av tillgångar och skulder i utländska dotterföretag (valutaexponering av eget kapital).

POLICY

Målet för Volvokoncernens valutariskhantering är att säkerställa kassaflödet från avtalade flöden genom valutasäkring enligt fastställd valutapolitik samt minimera exponeringen av finansiella poster i Volvokoncernens balansräkning. Nedan redogörs för hur detta arbete sker för kommersiell och finansiell valutaexponering samt för valutaexponering av eget kapital.

Volvokoncernens utestående termins- och optionskontrakt för säkring av kommersiella valutarisker per den 31 december 2015

Miljoner	USD/SEK	USD/KRW	USD/CNY	AUD/SEK	GBP/SEK	Marknadsvärde
Förfalloår 2016	477	124	9	17	126	
Förfalloår 2017	-	-	-	9	10	
Totalt, lokal valuta	477	124	9	25	136	
Genomsnittlig kontraktskurs	8,48	1,17	6,41	5,84	12,57	
Marknadsvärde av utestående terminskontrakt, Mkr	74	-6	-1	-3	31	95

4:2

>> forts. Mål och policy med avseende på finansiell risk

Känslighetsanalys*		
Känslighetsanalys Risk valuta- exponering 2015	Transaktions- exponering från kommersiella nettoflöden	Påverkan på rörelse- resultatet om valutan stärks med 10% i förhållande till alla andra valutor
Mdr, kr		▮ (Valutarisk)
SEK	-39,1	-3,9
KRW	-8,0	-0,8
EUR	-2,4	-0,2
GBP	9,3	0,9
USD	18,9	1,9

4:3

Kommersiell valutaexponering*Transaktionsexponering från kommersiella flöden*

Volvoconcernen bedriver tillverkning i 18 länder runt om i världen och mer än 90% av försäljningen sker utanför Sverige. Transaktionsexponeringen från kommersiella flöden uppkommer genom interna inköp och försäljningar i utländsk valuta mellan produktionsenheter och marknadsbolag runt om i världen, samt externa inköp och försäljningar i utländsk valuta. Då den övervägande delen av verksamheten i Volvoconcernen bedrivs utanför Sverige påverkar rörelser i valutakurser i många fall transaktionsflöden i utländsk valuta mot andra valutor än mot SEK. Industriverksamhetens transaktionsexponering från kommersiella flöden för Volvoconcernens viktiga valutor framgår i grafen 4:5. Stapeldiagrammet avser transaktionsexponeringen från kommersiella kassaflöden i utländsk valuta, uttryckt som netto överskott/underskott i viktiga valutor. Underskott i SEK och KRW beror främst på stora tillverkningskostnader från fabriker i Sverige och Korea samtidigt som externa intäkter i dessa valutor är begränsade. Underskottet i EUR består främst av nettot av stora försäljnings- och inköpsflöden i EUR mellan många bolag runt om i världen. Överskottet i USD är främst relaterat till externförsäljningen i USA och tillväxtmarknader runt om i världen.

Säkring av Volvoconcernens kommersiella valutaexponering beslutas centralt inom koncernen. Volvoconcernens konsoliderade transaktionsexponering i utländsk valuta är värdet av prognostiserade framtida kassaflöden i utländsk valuta. Volvoconcernen säkrar endast den del av det prognostiserade framtida kassaflödet i utländsk valuta som med stor sannolikhet kommer att inträffa s.k. avtalade flöden, varav den största delen inom sex månader. I syfte att säkra värdet av avtalade framtida kassaflöden i utländska valutor använder Volvoconcernen terminskontrakt och valutaoptioner. Säkrad andel av avtalade framtida kassaflöden ligger för samtliga perioder inom ramen för Volvoconcernens valutapolicy. I tabellen 4:2 framgår utestående termins- och optionskontrakt för säkring av kommersiella valutarisker.

Omräkningsexponering av rörelseresultatet vid konsolidering av utländska dotterföretag

I samband med omräkning av rörelseresultatet i utländska dotterföretag påverkas Volvoconcernens resultat vid förändring av valutakurserna. Volvoconcernen säkrar inte denna risk. I tabell 4:7 framgår omräkningseffekten vid konsolidering av rörelseresultatet i utländska dotterföretag i Industriverksamheten.

>> Läs mer i avsnittet om valutaexponering av eget kapital.

*Känslighetsanalyser-transaktionsexponering**

I tabellen 4:3 framgår påverkan på rörelseresultatet om viktiga valutor för Volvoconcernen förstärks med 10% i förhållande till alla andra valutor. Säkringsredovisning appliceras inte på säkring av kommersiella flöden, vilket innebär att påverkan på eget kapital är påverkan på rörelseresultatet före skatt.

Underskottet i SEK är främst relaterat till utländska kommersiella flöden i USD, GBP, CAD och EUR gentemot SEK.

Volvoconcernens valutauppföljning

I tabellerna 4:4 4:5 4:6 4:7 och 4:8 på nästa sida framgår valuta-påverkan på försäljningen och rörelseresultatet i Industriverksamheten från kommersiella flöden i utländsk valuta och omräkningseffekten vid konsolidering av utländska dotterföretag i viktiga valutor.

>> Läs mer om Industriverksamhetens transaktionsexponering från kommersiella flöden ovan.

Finansiell valutaexponering

Lån och placeringar i koncernens dotterföretag sker huvudsakligen i lokala valutor via Volvo Treasury och därigenom minimeras finansiell valutaexponering i respektive företag. Volvo Treasury använder olika derivatinstrument för att tillhandahålla ut- och inlåning i olika valutor utan att öka Volvoconcernens risk. Volvoconcernens finansiella nettoställning påverkas av förändrade valutakurser eftersom finansiella tillgångar och skulder är fördelade mellan koncernföretag vilka bedriver sin verksamhet i olika valutor.

Av tabellen 4:1 framgår påverkan på Industriverksamhetens resultat före skatt samt finansiella nettoställning exklusive pensioner och liknande förpliktelser netto om SEK förstärks med 10%.

Valutaexponering av eget kapital

Volvoconcernens redovisade värde av tillgångar och skulder i utländska dotterföretag påverkas av gällande valutakurser då tillgångar och skulder omräknas till svenska kronor. För att minimera valutaexponering av eget kapital optimeras fortlöpande storleken på eget kapital i utländska dotterföretag med hänsyn till kommersiella och legala förutsättningar. Kurs-säkring av eget kapital kan förekomma i fall då ett utländskt dotterföretag bedöms vara överkapitaliserat. Nettotillgångar i utländska dotter- och intresseföretag och joint ventures uppgick vid utgången av 2015 till 68 miljarder kronor (70). Kurs-säkringsbehov avseende investeringar i intresseföretag, joint ventures och övriga företag avgörs från fall till fall.

Av kartan på sidorna 116–117 framgår Volvoconcernens nettotillgångar (Mdr kr) fördelat per valuta.

>> Läs mer i Not 30 Finansiella instrument om Volvoconcernens principval gällande säkringsredovisning.

* Känslighetsanalyser för valutarisker baseras på förenklade antaganden. Det är inte orimligt att den svenska kronan förstärks med 10% i förhållande till andra valutor. I verkligheten förändras dock normalt inte valutakurser vid en tidpunkt

och i samma riktning och den verkliga effekten kan avvika från känslighetsanalyserna. (tabeller 4:1 och 4:3)

Volvokoncernens valutauppföljning

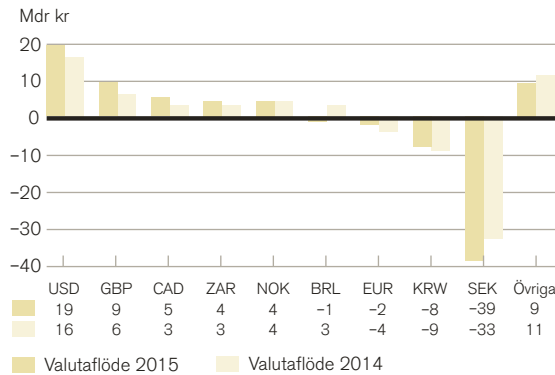
När Volvokoncernen kommunicerar valutapåverkan på rörelseresultatet i Industriverksamheten är följande faktorer inräknade.

Valutapåverkan på rörelseresultatet Industriverksamheten, Mdr kr	2015	2014	Förändring
Nettoflöden i utländsk valuta			4,3
Vinster och förluster på valutariskkontrakt	-0,0	-0,0	0,0
Orealiserat resultat på kund- och leverantörsskulder i utländsk valuta	-0,4	-0,2	-0,3
Valutaeffekt devalvering i Argentina och Venezuela	-0,3	0,0	-0,3
Omräkningseffekt på rörelseresultatet i utländska dotterföretag			1,3
Total valutapåverkan på rörelseresultatet			5,1

Valutapåverkan av Nettoflöden i utländsk valuta åskådliggörs i tabell 4:6 och omräkningseffekten vid konsolidering av rörelseresultatet i utländska dotterföretag åskådliggörs i tabell 4:7 för de viktigaste valutorna.

4:4

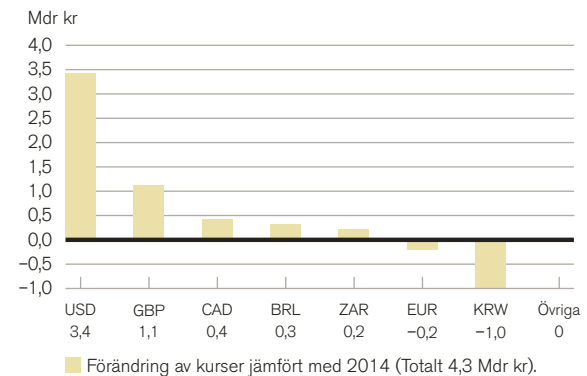
Transaktionsexponering från kommersiella flöden för 2015 och 2014

Stapeldiagrammet avser transaktionsexponeringen från kommersiella kassaflöden i utländsk valuta i Industriverksamheten, uttryckt som netto överskott/underskott i viktiga valutor. För ytterligare information läs mer under avsnittet kommersiell valutaexponering.

4:5

Valutapåverkan på rörelseresultatet från nettoflöden i utländsk valuta 2015 jämfört med 2014

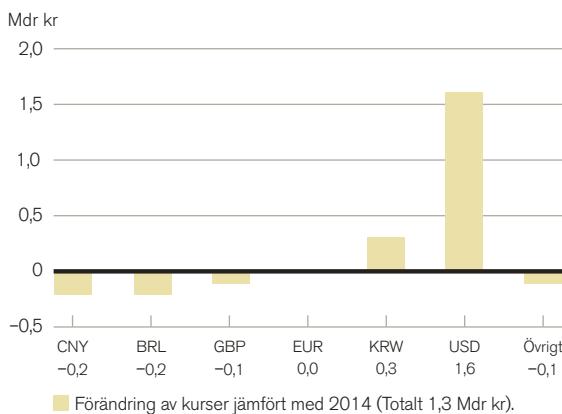

Förändring av kurser jämfört med 2014 (Totalt 4,3 Mdr kr).

Valutapåverkan av Nettoflöden i utländsk valuta i Industriverksamheten framgår i ovanstående stapeldiagram.

4:6

Valutapåverkan på rörelseresultatet 2015 jämfört med 2014

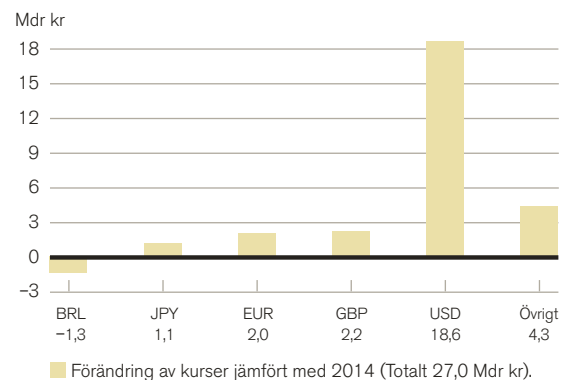

Förändring av kurser jämfört med 2014 (Totalt 1,3 Mdr kr).

Omräkningseffekt vid konsolidering av rörelseresultatet i utländska dotterföretag framgår i ovanstående stapeldiagram.

4:7

Valutapåverkan på omsättningen 2015 jämfört med 2014

Förändring av kurser jämfört med 2014 (Totalt 27,0 Mdr kr).

Valutapåverkan på omsättningen från inflöden i utländsk valuta samt omräkningseffekt vid konsolidering av försäljningen i utländska dotterföretag framgår i ovanstående stapeldiagram.

4:8

>> forts. Mål och policy med avseende på finansiell risk

KREDITRISKER

Med kreditrisker avses risker att Volvokoncernen inte erhåller betalning för redovisade kundfordringar och kundfinansieringsfordringar (kommersiell kreditrisk), att Volvokoncernens placeringar inte kan realiserats (finansiell kreditrisk) samt att en potentiell vinst inte blir realiserad om motparten inte fullföljer sin del av kontraktet vid användning av derivatinstrument (finansiell motpartsrisk).

POLICY

Målet för Volvokoncernens hantering av kreditrisker är att definiera, mäta och följa upp kreditexponeringen för att minimera risken för förluster som härrör sig från krediter till kunder och leverantörer, krediter inom kundfinansieringsverksamheten samt finansiella transaktioner med motparter.

Kommersiell kreditrisk

Volvokoncernens kreditgivning styrs av koncernövergripande policys och regler för kundklassificering. Kreditportföljen skall vara fördelad mellan olika kundkategorier och branscher. Kreditriskerna hanteras genom aktiv kreditbevakning, rutiner för uppföljning och i förekommande fall återtagande av produkter. Vidare bevakas fortlöpande att erforderliga reserveringar sker för osäkra fordringar. I not 15 och 16 presenteras åldersanalyser av förfallna kundfinansieringsfordringar och kundfordringar i relation till gjorda reserveringar.

Kundfinansieringsfordringarna i Volvokoncernens kundfinansieringsverksamhet uppgick den 31 december 2015 netto till cirka 103 miljarder kronor (99). Kreditrisken inom denna portfölj fördelas mellan ett stort antal enskilda kunder och återförsäljare. Säkerhet utgörs av de finansierade produkterna. I kreditgivningen eftersträvar Volvokoncernen en balans mellan riskexponering och förväntad avkastning.

>> **Läs mer** om Volvokoncernens kreditrisk i kundfinansieringsverksamheten i **Not 15**.

Per den 31 december 2015 uppgick Volvokoncernens kundfordringar till cirka netto 29 miljarder kronor (31).

Finansiell kreditrisk

Volvokoncernens finansiella tillgångar förvaltas till största delen av Volvo Treasury och placeras på penning- och kapitalmarknaderna. Alla placeringar måste uppfylla kraven på låg kreditrisk och hög likviditet. Motparter för både placeringar och derivattransaktioner bör enligt Volvokoncernens kreditpolicy erhållit en rating om A eller bättre, hos något av de väletablerade kreditratinginstituten, eller liknande.

Likvida medel och kortfristiga placeringar uppgick den 31 december 2015 netto till cirka 24 miljarder kronor (34).

>> **Läs mer** om Volvokoncernens kortfristiga placeringar och likvida medel i **Not 18**.

Finansiell motpartsrisk

Vid användning av derivatinstrument uppkommer en motpartsrisk vilket innebär att en potentiell vinst inte blir realiserad om motparten inte fullföljer sin del av kontraktet. I enlighet med Volvokoncernens policy ingår Volvokoncernen nettningsavtal (primärt s.k. ISDA-avtal) med alla motparter som kan komma ifråga för derivattransaktioner. Nettningsavtalen innebär att fordringar och skulder kan kvittas i vissa situationer, bl.a. i händelse av motpartens insolvens. Dessa nettningsavtal har dock ingen påverkan på Volvokoncernens redovisade resultat och finansiella ställning, eftersom ingångna derivattransaktioner redovisas brutto, med undantag av derivat på 0,6 miljarder kronor, hänförligt till säkringsredovisning, vilka har nettats mot marknadsvärdering av lån om -0,6 miljarder kronor. För mer information se fotnot 2 under tabellen på sidan 155 i not 30, Finansiella instrument. Motpartsriske exponeringen för derivatinstrument reduceras även genom veckovisa kontantöverföringar motsvarande värdeförändringen på öppna kontrakt. Koncernens bruttoexponering om 3.238 Mkr (3.909) i derivat på tillgångssidan, reduceras med 53% (60%) till 1.531 Mkr (1.582) genom nettningsavtal och likvidöverföringar, s.k. CSA-avtal. Volvokoncernen arbetar aktivt med limiter per motpart för att reducera risk för höga nettobelopp mot enskilda motparter.

>> **Läs mer** om Volvokoncernens bruttoexponering på tillgångssidan per typ av derivatinstrument i **Not 30** Finansiella Instrument.

LIKVIDITETSRIKISER

Med likviditetsrisk avses risken att Volvokoncernen inte skulle kunna finansiera eller återfinansiera sina tillgångar eller fullgöra sina betalningsåtaganden.

POLICY

Volvokoncernen strävar efter att hålla en god finansiell beredskap genom att ständigt hålla likvida tillgångar och kreditfaciliteter avsedda att tillgodose Volvokoncernens förväntade likviditetsbehov för mellan tolv och arton månader framåt, i händelse av att Volvokoncernen inte har tillgång till den externa kapitalmarknaden.

Volvokoncernens likvida medel och kortfristiga placeringar uppgick sammanlagt till 24,4 miljarder kronor den 31 december 2015. Därutöver finns beviljade men ej utnyttjade kreditfaciliteter på 39,7 miljarder kronor. Den finansiella beredskapen är därmed tillräcklig för att tillgodose Volvokoncernens framtida likviditetsbehov för mer än arton månader framåt, i händelse av att Volvokoncernen inte har tillgång till den externa kapitalmarknaden.

Vidstående diagram 4:9 visar förväntade framtida kassaflöden inklusive derivat relaterade till finansiella skulder. Kapitalflödet avser förväntade in- och utbetalningar på lån och derivat, se not 22. Förväntat ränteflöde baseras på marknadens förväntade framtida räntor och avser in- och utbetalningar av räntor på lån och derivat. Ränteflödet redovisas inom kassaflödet från den löpande verksamheten.

Utöver derivat inkluderade i kapitalflöde lån i vidstående stapeldiagram 4:9 innehar Volvokoncernen derivat relaterade till finansiella skulder som

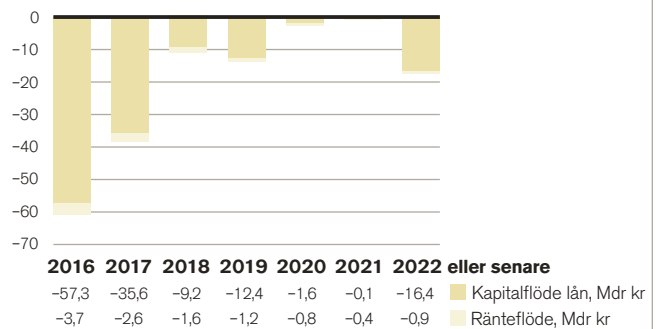
redovisas som tillgångar och vilka förväntas ge upphov till 1,4 miljarder kronor i framtida kapitalflöde och 1,6 miljarder kronor i framtida ränteflöde.

Den stora andelen av låneförfall under 2016 och 2017 är en del i den normala affärsverksamheten i Volvokoncernen, där kundfinansieringsportföljen har en kortare förfallostruktur i jämförelse med Industriverksamheten.

En hybridobligation emitterades under 2014 på totalt 1,5 miljarder euro i syfte att ytterligare stärka Volvokoncernens balansräkning och förlänga förfallostrukturen på skuldportföljen. Hybridobligationen redovisas som ett lån med en genomsnittlig förfallostruktur på 61,6 år och är efterställd övriga idag utestående finansiella skulder.

» **Läs mer** om kontraktsslenlig löptidsanalys av Volvokoncernens framtida hyresutbetalningar av ej annullerbara finansiella och operationella leasekontrakt i **Not 14**.

Framtida kassaflöden inklusive derivat relaterade till långfristiga och kortfristiga finansiella skulder

4:9

ÖVRIGA PRISRISIKER

Råvarurisker

Med råvarurisker avses risker i att ändrade råvarupriser påverkar Volvokoncernens resultat. Upphandling av råvaror såsom stål, ädla metaller och el sker regelbundet inom Volvokoncernen varvid pris erhålls på globala marknader.

POLICY

Förändringar i råvarupriserna ingår i Volvokoncernens produktkostnads-kalkyler. Ökade råvarukostnader påverkar därmed försäljningspriset för slutprodukterna. Volvokoncernen ingår även långsiktiga inköpsavtal för att minska volatiliteten i Volvokoncernens råvarukostnader. Finansiella säkringar tecknas även för att minska volatiliteten för elkostnaden i Sverige.

5 | ANDELAR I JOINT VENTURES, INTRESSEFÖRETAG OCH ÖVRIGA AKTIER OCH ANDELAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Volvokoncernen har produktionsanläggningar i 18 länder och försäljning av produkter på mer än 190 marknader vilket innebär att Volvokoncernen har dotterföretag i många delar av världen. Ett dotterföretag definieras som ett företag som kontrolleras av Volvokoncernen. Ett dotterföretag kontrolleras av ett företag när det har inflytande över investeringsobjektet, exponeras för, eller har rätt till, rörlig avkastning från sitt engagemang i investeringsobjektet och kan använda sitt inflytande över investeringsobjektet till att påverka sin avkastning. De flesta av Volvokoncernens dotterföretag ägs till 100% av Volvokoncernen och anses därmed vara kontrollerade av Volvokoncernen. För vissa dotterföretag finns restriktioner avseende Volvokoncernens möjlighet att ha tillgång till eller nyttja likvida medel från dessa företag.

» **Läs mer i not 18** Kortfristiga placeringar och likvida medel om likvida medel som inte är tillgängliga för användning eller där andra begränsningar finns, i **Not 11** Minoritetsandelar, i **Not 13** Aktier och andelar i moderbolaget för information om Volvokoncernens sammansättning.

Joint ventures

Joint ventures är företag över vilka Volvokoncernen har gemensamt bestämmande inflytande tillsammans med en eller flera externa parter. Joint ventures redovisas i enlighet med kapitalandelsmetoden. Volvokoncernens innehav i VE Commercial Vehicles, Ltd. (VECV) är av rörelsekaraktär och syftar till att stärka Volvokoncernens position i Indien. De övriga två innehaven i joint ventures, ägda av Volvokoncernen, är också av rörelsekaraktär.

Intresseföretag

Intresseföretag avser de företag över vilka Volvokoncernen har ett betydande inflytande, i normalfallet när koncernens innehav motsvarar mer än 20% fast mindre än 50% av röstvärdet. Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Deutz AG är en tysk strategiskt viktig leverantör av medeltunga motorer till Volvokoncernen. Innehavet är av rörelsekaraktär och syftar till att förstärka Volvokoncernens och Deutz AGs gemensamma utveckling av medeltunga motorer.

I början av 2015 slutförde Volvo förvärvet av 45% i den kinesiska fordonstillverkaren Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd (DFCV). Anskaffningsvärdet uppgick till 7.0 miljarder kronor. Innehavet klassificeras som ett intresseföretag och redovisas i enlighet med kapitalandelsmetoden. Förvärvet inkluderas i rörelsesegmentet Lastbilar. Förvärvet kommer väsentligen att stärka Volvokoncernens position avseende medeltunga och tunga lastbilar.

Kapitalandelsmetoden

I koncernens resultaträkning utgörs Resultat från andelar i joint ventures och intresseföretag av koncernens andel av företagets redovisade vinst/förlust, i förekommande fall reducerat med nedskrivning av övervärden samt effekten av tillämpning av olika redovisningsprinciper. Resultat från andelar i företag redovisade enligt kapitalandelsmetoden redovisas i rörelseresultatet då Volvokoncernens investeringar av detta slag är av rörelsekaraktär. Vissa

av intresseföretagen intas av praktiska skäl i Volvokoncernens bokslut med en viss tidsförskjutning, normalt ett kvartal. Utdelning från joint ventures och intresseföretagen ingår inte i koncernens resultat. Det redovisade värdet på andelar i joint ventures och intresseföretag förändras med koncernens andel av respektive företags resultat efter skatt minskat med nedskrivning av övervärden och erhållna utdelningar. Värdet av investeringar i joint ventures och intresseföretag påverkas vidare av Volvokoncernens andel i dessa företags redovisade övriga totalresultat samt av uppkomna omräkningsdifferenser, vid omräkning av företagets eget kapital i konsolideringen.

Vid tillämpning av kapitalandelsmetoden, då intresseföretag eller joint venture redovisar förluster, kan ytterligare nedskrivningar redovisas om nedskrivningsbehov föreligger. En väsentlig eller långvarig nedgång i verkligt värde av aktierna är en indikation på nedskrivningsbehov. Investeringar som redovisas i enlighet med kapitalandelsmetoden kan inte uppgå till ett negativt bokfört värde och därför justeras inte koncernens andel av en förlust om innehavet då uppgår till ett negativt värde. Avsättningar görs för ytterligare förluster i den mån Volvokoncernen har en legal eller formell förpliktelse att göra betalningar för ett joint venture eller intresseföretag.

Övriga aktier och andelar

Som aktier och andelar i övriga företag redovisas innehav över vilka Volvokoncernen inte har ett betydande inflytande, i normalfallet när innehavet motsvarar mindre än 20% av röstvärdet. För noterade aktier är redovisat värde detsamma som marknadsvärdet. För onoterade aktier och andelar, där inte verkligt värde kan fastställas på ett tillförlitligt sätt, värderas dessa till anskaffningsvärde reducerat för eventuell nedskrivning.

Förändringar i värde redovisas direkt i övrigt totalresultat såvida inte nedgången är väsentlig eller långvarig. Nedskrivningen redovisas då i resultaträkningen. Den ackumulerade vinsten eller förlusten som redovisats i övrigt totalresultat återförs till resultaträkningen vid en försäljning av tillgången.

Intjänad eller betald ränta hänförlig till dessa tillgångar redovisas i resultaträkningen bland finansiella poster i enlighet med effektivräntemetoden. Utdelning hänförlig till dessa tillgångar redovisas i resultaträkningen som resultat från övriga aktieinnehav.

Joint ventures

Volvokoncernens innehav av aktier i joint ventures framgår enligt nedan.

Andelar i joint ventures	31 dec 2015	31 dec 2014
	Procentuellt innehav	Procentuellt innehav
Shanghai Sunwin Bus Corp., Kina	50,0	50,0
DONGVO truck Co., Ltd. (DVT) China	50,0	50,0
VE Commercial Vehicles, Ltd., Indien ¹	45,6	45,6

¹ VE Commercial Vehicles Ltd., anses vara ett joint venture eftersom Volvokoncernen och Eicher Motors Ltd har undertecknat ett avtal vilket anger att gemensam överenskommelse krävs i avgörande frågor avseende styrningen av VECV.

Nedan följer summerad finansiell information för Volvokoncernens joint ventures:

Summerade resultaträkningar	2015			2014		
	VE Commercial Vehicles, Ltd.	Övriga joint ventures	Totalt	VE Commercial Vehicles, Ltd.	Övriga joint ventures	Totalt
Nettoomsättning	9.212	1.586	10.798	6.208	2.622	8.830
Rörelseresultat ¹	311	-577	-266	82	-134	-52
Ränteintäkter och liknande resultatposter	22	3	25	26	2	28
Räntekostnader och liknande resultatposter	-13	-88	-101	-13	-71	-84
Övriga finansiella intäkter och kostnader	6	-2	4	-1	-3	-4
Inkomstskatter	-81	-34	-116	4	23	27
Periodens resultat²	243	-698	-454	98	-183	-85
Övrigt totalresultat ³	-	-	-	-	-	-
Periodens totalresultat	243	-698	-454	98	-183	-85

1 Avskrivningar uppgående till 372 Mkr (303) inkluderas i rörelseresultatet, varav 338 Mkr (273) är hänförliga till VECV.

2 I periodens resultat från joint ventures ingår avskrivningar av övervärden.

3 Inkluderar den del av övrigt totalresultat som är hänförlig till joint ventures. Valutakursdifferenser relaterade till omräkning av joint ventures eget kapital är exkluderade från och med 2015. Jämförelsesiffror har justerats.

Summerade balansräkningar	31 dec 2015			31 dec 2014		
	VE Commercial Vehicles, Ltd.	Övriga joint ventures	Totalt	VE Commercial Vehicles, Ltd.	Övriga joint ventures	Totalt
Anläggningstillgångar	4.556	483	5.039	5.083	553	5.636
Kortfristiga placeringar och likvida medel	727	382	1.108	519	189	708
Övriga omsättningstillgångar	2.842	1.898	4.740	2.245	2.264	4.509
Summa tillgångar	8.124	2.762	10.887	7.847	3.006	10.853
Eget kapital ¹	4.848	-402 ²	4.446	4.754	266	5.020
Långfristiga finansiella skulder	8	2	10	7	0	7
Övriga långfristiga skulder	272	128	400	721	30	751
Kortfristiga finansiella skulder	1.695	2.845	4.540	1.115	1.445	2.560
Övriga kortfristiga skulder	1.302	189	1.491	1.250	1.265	2.515
Summa eget kapital och skulder	8.124	2.762	10.887	7.847	3.006	10.853

1 Inkluderar valutakursdifferenser hänförliga till omräkning av joint ventures eget kapital i Volvokoncernen.

2 I enlighet med redovisningspolicy har under räkenskapsåret ytterligare avsättningar gjorts i den mån Volvo har en legal eller formell förpliktelse.

Andelar i joint ventures	Procentuellt innehav	31 dec 2015	31 dec 2014
		Redovisat värde	Redovisat värde
VE Commercial Vehicles., Ltd., Indien	45,6	2.211	2.377
Övriga innehav i joint ventures		0	100
BR Andelar i joint ventures		2.211	2.477

Finansiell nettoställning för joint venture (exkluderat förmånsbestämda pensioner) uppgick till -514 Mkr (-744) per den 31 december 2015.

Per den 31 december 2015 uppgick Volvokoncernens andel av eventalförpliktelser i joint ventures till 157 Mkr (106). Utdelning från VECV uppgick till 46 Mkr (36).

>> **Intresseföretag**

Nedan följer summerad finansiell information för Volvokoncernens intresseföretag:

Summerade resultaträkningar	2015				2014			
	DFCV	Deutz AG	Övriga intresseföretag	Totalt	DFCV	Deutz AG	Övriga intresseföretag	Totalt
Nettoomsättning	33.606	12.089	5.630	51.324	-	10.411	4.038	14.450
Rörelseresultat	-930	84	181	-664	-	220	207	427
Periodens resultat¹	-613	179	97	-338	-	110	156	266
Övrigt totalresultat ²	-	24	-	24	-	-34	-	-34
Periodens totalresultat	-613	203	97	-313	-	76	156	232

1 I periodens resultat från intresseföretag ingår avskrivningar på övervärden.

2 Innehåller Volvokoncernens andel av intresseföretags redovisade övriga totalresultat. Omräkningsdifferenser relaterade till omräkning av intressebolagens eget kapital är exkluderade.

Summerade balansräkningar	31 dec 2015				31 dec 2014			
	DFCV ¹	Deutz AG ²	Övriga intresseföretag	Totalt	DFCV ¹	Deutz AG ²	Övriga intresseföretag	Totalt
Anläggningstillgångar	18.107	7.002	2.264	27.373	-	6.847	1.707	8.554
Omsättningstillgångar	20.131	4.435	4.960	29.527	-	5.305	2.027	7.332
Summa tillgångar	38.238	11.437	7.225	56.900	-	12.152	3.734	15.886
Eget kapital	15.265	5.902	2.767 ³	23.934	-	5.446	1.035	6.481
Långfristiga skulder	2.264	2.865	738	5.867	-	3.325	1.146	4.471
Kortfristiga skulder	20.709	2.670	3.720	27.099	-	3.381	1.553	4.934
Summa eget kapital och skulder	38.238	11.437	7.225	56.900	-	12.152	3.734	15.886

1 DFCV har förvärvats under 2015. Någon utdelning har inte erhållits under året.

2 Kapitalandelen i Deutz AG redovisas i Volvokoncernen med ett kvartals fördröjning. Utdelning om 20 Mkr (0) har erhållits från Deutz AG.

3 Räkenskaper för Inner Mongolia North Hauler Joint Stock Co., Ltd., Kina har inkluderats från 2015.

Andelar i intresseföretag	Procentuellt innehav	31 dec 2015 Redovisat värde	31 dec 2014 Redovisat värde
Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd (DFCV), China	45,0	6.581	-
Deutz AG, Tyskland ¹	25,0	1.475	1.393
Övriga innehav i intresseföretag ²		883	951
BR Andelar i intresseföretag		8.939	2.344

1 Marknadsvärde på innehavet i Deutz AG uppgick den 31 december 2015 till 1.021 Mkr (1.236). Marknadsvärdet har fluktuerat under året och även överstigit redovisat värde, varmed indikation på nedskrivningsbehov inte har uppkommit då nedgången i marknadsvärdet varken kan sägas vara väsentlig eller långvarig i enlighet med tillämpade redovisningsprinciper.

2 Övriga innehav inkluderar värdet på Inner Mongolia North Hauler Joint Stock Co., Ltd., Kina.

Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	2015	2014
Resultat från innehav i joint ventures		
VECV	115	45
Övriga joint ventures	-87	-64
	28	-19
Resultat från innehav i intresseföretag		
DFCV	-276	-
Deutz AG	45	32
Övriga företag	48	50
Delsumma	-183	82
Omvärdering, nedskrivning och resultat vid avyttring av aktier i intresseföretag		
Övriga företag	12	-17
Delsumma	12	-17
RR Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag¹	-143	46

1 I resultat från innehav i joint ventures ingår Volvokoncernens del av avskrivningar på övervärden om 35 Mkr (29). I resultat från innehav i intresseföretag ingår avskrivningar på övervärden om 71 Mkr (9).

Övriga aktier och andelar

Under 2015 sålde Volvokoncernen det totala innehavet i den börsnoterade indiska fordonstillverkaren Eicher Motors Limited. Försäljningen genererade ett kapitaltillskott på 4,6 miljarder kronor. Redovisat värde av Volvokoncernens innehav av aktier och andelar i övriga företag per den 31 december 2015 framgår i tabellen nedan.

>> **Läs mer i Not 30** Finansiella Instrument om finansiella tillgångar klassificerade som tillgängliga för försäljning.

Innehav i börsnoterade företag	Procentuellt innehav	31 dec 2015 Redovisat värde	31 dec 2014 Redovisat värde
Eicher Motors Ltd., Indien	-	-	4.228
Innehav i japanska företag	-	348	290
Innehav i övriga noterade företag	-	160	25
Summa innehav i börsnoterade övriga företag		507	4.543
Innehav i onoterade företag		394	474
BR Övriga aktier och andelar		902	5.017

NOT 6 | SEGMENTSRAPPORTERING

Rapporteringen av rörelsesegment är konsekvent med den interna rapporteringen till den högsta verkställande beslutsfattaren. Högsta verkställande beslutsfattare har definierats som Group Executive Team, vilka är ansvariga för fördelning av resurser till rörelsesegmenten och utvärdering av deras prestation och är även det organ som fattar strategiska beslut. Den interna rapporteringen sker utifrån koncernens olika affärsområden, vilka är Lastbilar, Anläggningsmaskiner, Bussar, Volvo Penta, Governmental Sales och Kundfinansiering. Volvo Rents, som var ett separat affärsområde, avyttrades per 31 januari 2014. Volvokoncernen utgörs, per 31 december 2015, därmed av sex affärsområden.

Varje affärsområde, förutom Governmental Sales, utgör ett separat rörelsesegment. Governmental Sales ingår i rörelsesegmentet Gemensamma koncernfunktioner och Övrigt inkl. elimineringar.

Från den 1 januari 2015 är lastbilsverksamheten strukturerad enligt en funktionell indelning där hela lastbilsverksamheten hanteras som ett affärsområde bestående av tre olika funktionella organisationer: Group Trucks Sales, Group Trucks Operations och Group Trucks Technology.

Volvokoncernen har koncerngemensamma funktioner i både segmentet Lastbilar och Gemensamma koncernfunktioner och Övrigt inkl. elimineringar. Funktionerna för inköp, drivlinor, logistik och reservdelar ingår i Lastbilssegmentet. Volvo IT och Volvo Real Estate betraktas som affärsstödsfunktioner och ingår i segmentet Gemensamma koncernfunktioner och Övrigt inkl. elimineringar. Kostnaderna för dessa verksamheter delas mellan de olika affärsområdena baserat på utnyttjande i enlighet med principerna i det finansiella ramverket framtaget av Volvokoncernen.

Volvokoncernen inför från och med den 1 mars 2016 en ny organisation (se sidan 79 i denna rapport samt sidan 181 i Bolagsstyrningsrapporten). Verksamheten kommer under 2016, även under den nya organisationen, att indelas i samma sex segment som tidigare.

2015	Lastbilar	Anläggningsmaskiner	Bussar	Volvo Penta	Gemensamma koncernfunktioner och Övrigt inkl. elimineringar	Industriverksamheten	Kundfinansiering	Elimineringar	Volvokoncernen
Nettoomsättning, externa kunder	212.060	50.717	22.818	9.137	7.145	301.878	10.636	-	312.515
Nettoomsättning, internt	1.918	291	762	269	-1.535	1.704	562	-2.265	-
RR Nettoomsättning	213.978	51.008	23.580	9.406	5.610	303.582	11.199	-2.265	312.515
Kostnader	-194.320	-48.957	-22.643	-8.320	-7.886	-282.127	-9.193	2.265	-289.054
RR Resultat från andelar i joint ventures och intresseföretag	-141	-7	-77	0	82	-143	-	-	-143
RR Rörelseresultat	19.517	2.044	860	1.086	-2.194	21.312	2.006	-	23.318
RR Ränteintäkter och liknande resultatposter						257	-	-	257
RR Räntekostnader och liknande resultatposter						-2.366	0	-	-2.366
RR Övriga finansiella intäkter och kostnader						-792	0	-	-792
RR Resultat efter finansiella poster						18.411	2.006	-	20.418
Övrig segmentsinformation									
Avskrivningar och nedskrivningar	-10.441	-1.986	-360	-281	494	-12.574	-4.233	-	-16.807
Omstruktureringskostnader	-2.034	-52	-23	-21	-216	-2.346	-	-	-2.346
Intäkter/förluster från avyttringar	61	2	-	-	278	341	-	-	341
Investeringar i anläggningstillgångar	6.707	1.112	259	277	817	9.173	10.239	-	19.412
BR Andelar i joint ventures och intresseföretag (kapitalandelsmetoden)	9.024	277	122	30	1.695	11.148	-	-	11.148
B/S Tillgångar för försäljning						3.314	-	-	3.314
B/S Skulder för försäljning						-573	-	-	-573

2014					Gemensamma koncern- funktioner och Övrigt inkl. elimineringar	Industriverk- samheten	Kund- finansiering	Elimi- neringar	Volvo- koncernen
	Lastbilar	Anläggnings- maskiner	Bussar	Volvo Penta					
Nettoomsättning, externa kunder	188.079	52.641	18.159	7.541	6.906	273.327	9.623	-	282.948
Nettoomsättning, internt	2.825	215	486	249	-1.101	2.674	488	-3.162	-
RR Nettoomsättning	190.904	52.855	18.645	7.790	5.805	275.999	10.111	-3.162	282.948
Kostnader	-186.777	-52.211	-18.544	-7.067	-7.333	-271.934	-8.399	3.162	-277.170
RR Resultat från andelar i joint ventures och intresseföretag	31	7	-8	2	14	46	-	-	46
RR Rörelseresultat	4.157	652	92	724	-1.514	4.111	1.712	-	5.824
RR Ränteutgifter och liknande resultatposter						328	-	-	328
RR Räntekostnader och liknande resultatposter						-1.994	-	-	-1.994
RR Övriga finansiella intäkter och kostnader						931	-	-	931
RR Resultat efter finansiella poster						3.377	1.712	-	5.089
Övrig segments- information									
Avskrivningar och ned- skrivningar	-10.499	-2.017	-343	-267	453	-12.673	-3.257	-	-15.930
Omstruktureringskostnader	-1.465	-582	-9	-5	-504	-2.564	-7	-	-2.571
Intäkter/förluster från avyttringar	23	8	15	-	956	1.002	21	-	1.023
Investeringar i anläggningstillgångar	6.500	1.335	290	308	1.084	9.518	9.677	-	19.195
BR Andelar i joint ventures och intresseföretag (kapitalandelsmetoden)	2.583	250	220	30	1.739	4.821	-	-	4.821
B/S Tillgångar för försäljning						288	-	-	288
B/S Skulder för försäljning						-130	-	-	-130

Internförsäljning mellan segmenten sker vanligtvis till standardsjälvkostnad inklusive kalkylränta och utvecklingskostnader.

Redovisning per marknadsområde	Nettoomsättning		Anläggningstillgångar ¹	
	2015	2014	2015	2014
Europa	120.413	106.176	72.738	76.016
<i>varav Sverige</i>	<i>9.142</i>	<i>8.042</i>	<i>22.998</i>	<i>25.452</i>
<i>varav Frankrike</i>	<i>23.114</i>	<i>20.733</i>	<i>18.195</i>	<i>19.885</i>
Nordamerika	101.952	76.258	23.379	21.317
<i>varav USA</i>	<i>84.035</i>	<i>60.810</i>	<i>20.562</i>	<i>18.034</i>
Sydamerika	16.725	26.958	2.319	2.896
<i>varav Brasilien</i>	<i>8.608</i>	<i>19.260</i>	<i>1.909</i>	<i>2.434</i>
Asien	53.470	52.076	23.155	22.198
<i>varav Kina</i>	<i>8.574</i>	<i>12.374</i>	<i>2.460</i>	<i>2.678</i>
<i>varav Japan</i>	<i>15.119</i>	<i>14.382</i>	<i>15.041</i>	<i>13.876</i>
Övriga marknader	19.955	21.481	974	1.087
RR BR Summa	312.515	282.948	122.565	123.515

¹ Anläggningstillgångar inkluderar immateriella och materiella anläggningstillgångar.

Redovisning av nettoomsättning per marknadsområde grundas på var leverans har skett.

NOT 7 | INTÄKTER

REDOVISNINGSPRINCIPER

Volvokoncernens redovisade nettoomsättning avser i huvudsak intäkter från försäljning av varor och tjänster. Nettoomsättningen har i förekommande fall reducerats med värdet av lämnade rabatter samt varureturen.

Intäkter från försäljning av varor redovisas i samband med att väsentliga risker och förmåner som är förknippade med varornas ägande har överförts till utomstående parter, normalt i samband med leverans till kund.

Om försäljningen av varor är kombinerad med en återköpsöverenskomelse eller en restvärdesgaranti redovisas transaktionen som operationell leasing under förutsättning att väsentliga risker förknippade med varan kvarstår hos Volvokoncernen. Intäkter periodiseras då över perioden för riskåtagandet. I de fall riskåtagandet inte bedöms vara väsentligt eller försäljning sker till oberoende part före Volvokoncernen åtar sig riskåtagandet redovisas intäkten vid försäljningstidpunkten och en avsättning görs för restvärdesrisken.

>> Läs mer i Not 21 Övriga avsättningar för beskrivning av restvärdesrisker.

Om försäljningen sker i kombination med utfästelse från kunden att vid ett eventuellt återköp köpa en ny produkt redovisas intäkten vid försäljningstidpunkten.

Intäkter från försäljning av verkstadstjänster och dylikt redovisas i samband med att tjänsten utförs.

Ränteutgifter i samband med finansiell leasing eller avbetalningskontrakt redovisas utfördelat över underliggande kontraktperiod.

Intäkter för servicekontrakt fördelas över kontraktens löptid med hänsyn tagen till hur kostnaderna förknippade med kontraktet fördelas över tiden.

Ränteutgifter redovisas löpande och utdelningsintäkter när rätten till dessa erhålls.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Återköpsöverenskommelser och restvärdesgarantier

Volvokoncernen påtar sig ibland återköpsöverenskommelser eller restvärdesgarantier efter det att Volvokoncernen har sålt produkten till en oberoende part eller i kombination med en utfästelse från kunden att vid ett eventuellt återköp köpa en ny produkt. I sådana fall kan det föreligga bedömningsfrågor avseende om väsentliga risker och förmåner har överförts till kunden eller inte. Om sådan bedömning skulle visa sig felaktig kommer Volvokoncernens redovisade intäkter samt resultat för perioden att minska och istället fördelas över flera rapportperioder.

» **Läs mer i not 21** Övriga avsättningar för beskrivning av restvärdesrisker.

Fordon och Service & Eftermarknad

Volvokoncernens produktutbud delas in i Fordon respektive Service & Eftermarknad. Försäljningen av nya fordon, maskiner och motorer är Fordon liksom försäljningen av begagnade fordon och maskiner, släp, överbyggnader samt specialfordon. Försäljning av tjänster och eftermarknadsprodukter definieras som Service & Eftermarknad.

Under 2015 utgjorde Service & Eftermarknad 25% (26) av Volvokoncernens nettoomsättning.

» **Läs mer i not 6** om nettoomsättningens fördelning per marknadsområde.

NOT 8 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER OCH KOSTNADER

Bland övriga rörelseintäkter och kostnader redovisas förändringar i reserver för osäkra kundfordringar och kundfinansieringsfordringar.

Övriga rörelseintäkter och kostnader	2015	2014
Vinster/förluster vid försäljning av koncernbolag ¹	341	1.023
Förändring av reserv för, samt nedskrivningar av kundfinansieringsfordringar	-817	-858
Förändring av reserv för, samt nedskrivningar av, övriga osäkra fordringar	-549	-355
Skador och tvister ²	471	-4.420
Omstruktureringskostnader ³	-2.346	-2.571
Volvos vinstdelningsprogram	-455	-
Övriga intäkter och kostnader ⁴	-824	-516
RR Summa	-4.179	-7.697

1 För 2014 ingick resultatet från försäljningen av kommersiella fastigheter och avyttringen av Volvo Rents.

2 Inklusivt 809 Mkr från en fördelaktig utgång i en skiljedom. 2014 inklusivt avsättningen relaterad till EU:s konkurrensutredning om 3.790 Mkr och avsättningen relaterad till utsläppstaxan i USA om 422 Mkr.

3 Omstruktureringskostnader avsåg huvudsakligen koncernens övergripande effektiviseringsprogram som belastade resultatet med 2.333 Mkr (2.569).

4 Inklusivt 376 Mkr (523) av avsättningar för förväntade kreditförluster för Volvo

CE i Kina om 747 Mkr (660). 349 Mkr (83) rapporterades som förändring av reserv för, samt nedskrivningar av osäkra fordringar och 22 Mkr (54) rapporterades inom bruttoresultatet.

» **Läs mer** om vinster/förluster vid försäljning av koncernbolag i **Not 3** Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag.

» **Läs mer** om Volvokoncernens hantering av kreditrisk och kreditreservering i **Not 4** Mål och policy med avseende på finansiell risk.

» **Läs mer** om skador och tvister i **Not 21** Övriga avsättningar och **Not 24** Eventualförpliktelser.

» **Läs mer** om effektiviseringsprogrammet på **sidan 23**.

NOT 9 ÖVRIGA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER

REDOVISNINGSPRINCIPER

Orealiserade vinster och förluster från derivat som används för att eliminera ränteeponeringen samt realiserade och realiserade vinster och förluster från derivat som säkrar framtida kassaflöden redovisas inom övriga finansiella intäkter och kostnader. Säkringsredovisning tillämpas ej på dessa derivat.

» **Läs mer i Not 1** om redovisningsprinciper av fordringar och skulder i utländsk valuta.

» **Läs mer i Not 30** Finansiella instrument om redovisning av finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Övriga finansiella intäkter och kostnader	2015	2014
Vinster och förluster på derivat som säkrar ränteeponering	-28	447
Vinster och förluster på derivat som säkrar framtida kassaflöden i utländsk valuta	-426	640
Finansiella instrument som värderas till verkligt värde via resultaträkningen	-454	1.087
Valutakursvinster och förluster på finansiella tillgångar och skulder	-89	89
Finansiella intäkter och kostnader hänförliga till skatter	1	63
Kostnader för Treasuryfunktion, kreditfaciliteter, m.m.	-250	-308
RR Summa¹	-792	931

Den realiserade förlusten hänförlig till marknadsvärdering av derivat som använts för att eliminera ränteeponeringen är främst relaterat till skuldportföljen i Industriverksamheten samt låneportföljen i Kundfinansieringsverksamheten. Den realiserade och realiserade förlusten från derivat som använts för säkring av framtida kassaflöden i utländsk valuta uppgick till -545 Mkr (-438) vilket motverkades av en realiserad intäkt från derivat som säkrade kassaflödet i samband med förvärvet av Dongfeng Commercial Vehicles om totalt 119 Mkr (1.078).

1 Övriga finansiella intäkter och kostnader hänförliga till finansiella instrument uppgick till -543 Mkr (1.176) och ingår i en tabell över ränteutgifter, räntekostnader, vinster och förluster hänförliga till finansiella instrument i not 30 Finansiella Instrument.

NOT 10 | INKOMSTSKATTER

REDOVISNINGSPRINCIP

Periodens inkomstskatt omfattar aktuell och uppskjuten skatt. Aktuell skatt beräknas utifrån de skatteregler som är gällande i de länder där koncernbolag är verksamma.

Uppskjuten skatt redovisas på alla temporära skillnader som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och dess redovisade värden i koncernredovisningen samt även på skattemässiga underskottsavdrag. Vad beträffar värderingen av uppskjutna skattefordringar, det vill säga värdet av framtida skattereduktioner, gäller att uppskjutna skattefordringar redovisas om det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott.

Uppskjutna skatteskulder hänförliga till temporära skillnader gällande investeringar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i balansräkningen utom i de fall då Volvo kan styra tidpunkten för återföringen av de temporära skillnaderna, exempelvis vad avser ackumulerade utdelningsbara medel och det är sannolikt att en sådan återföring inte kommer att ske inom en överskådlig framtid.

Skattelagarna i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet att skjuta upp skattebetalning genom avsättning till obeskattade reserver. I Volvokoncernens balansräkning behandlas dessa såsom temporära skillnader, det vill säga uppdelning sker mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital. I Volvokoncernens resultaträkning fördelas skatteeffekten av en avsättning till eller upplösning av en obeskattad reserv mellan uppskjuten skatt och årets resultat.

Avsättning har gjorts för troliga skattekostnader som bedöms kunna uppkomma till följd av identifierade skatterisker. Volvokoncernen utvärderar skatteprocesser regelbundet och reserverar för bedömt utfall när det är möjligt att göra en rimlig bedömning. Anspråk för vilka reservering ej bedöms erforderlig redovisas generellt bland eventualförpliktelser.

» Läs mer om eventualförpliktelser i Not 24

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Volvokoncernen redovisar värderingsreserv för uppskjutna skattetilgångar som inte bedöms kunna realiseras baserat på gällande prognos. I händelse av att utfallsiffror inte stämmer med prognos eller att kommande tidsperioder justeras i prognoserna kan förändringar behövas göras i värderingsreserven som kan få betydlig påverkan på företagets finansiella position och resultat för perioden.

Volvokoncernen har betydande underskottsavdrag där det bedöms att det är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga vinster kommer att genereras kommande år för att underskottsavdragen ska kunna utnyttjas. Bedömningen grundar sig på kvittningsmöjligheter av skattetilgångar och skatteskulder samt att en signifikant del av underskottsavdragen är hänförliga till länder med lång eller obegränsad nyttjandetid. Säkerställandet av sannolikheten för att underskottsavdragen ska kunna utnyttjas baseras på affärsplan när relevant.

Inkomstskatter fördelades enligt följande:

Fördelning inkomstskatter	2015	2014
Aktuella skatter för perioden	-3.207	-3.383
Justering av aktuella skatter för tidigare perioder	197	198
Uppskjutna skatter som uppkommit eller återförts under perioden	-965	362
Omvärdering av uppskjutna skattefordringar	-1.345	-31
RR Summa inkomstskatter	-5.320	-2.854

Svensk inkomstskattesats uppgick 2015 till 22%. De främsta orsakerna till skillnaden i skattesats mellan svensk inkomstskattesats och Volvo-

koncernens skattesats med utgångspunkt från resultat efter finansiella poster framgår av nedanstående tabell.

Specifikation av inkomstskattesats	2015, %	2014, %
Svensk inkomstskattesats	22	22
Skilnad i olika verksamhetsländers skattesats	3	8
Övriga ej skattepliktiga intäkter	-6	-12
Övriga ej avdragsgilla kostnader	1	27
Skatter hänförliga till tidigare år	-1	-4
Omvärdering av uppskjutna skattefordringar	6	10
Övriga skillnader	1	5
Inkomstskattesats för Volvokoncernen¹	26	56

¹ Skattesatsen för Volvokoncernen, per den 31 december 2015, var framförallt ett resultat av en icke skattepliktig reavinst vid avyttring av aktier i Eicher Motors Ltd om 4.608 Mkr vilket resulterade i en permanent skatteeffekt om 1.014 Mkr. Den positiva effekten av reavinsten var delvis utjämnad av en värderingsreserv och omvärdering av uppskjuten skattefordran i Japan som uppgick till -1.107 Mkr som ett resultat av ändrad bolagsskattesats, hårdare krav vid utnyttjande av skattemässiga förlustavdrag och granskning av affärsprestation.

Specifikation av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	31 dec 2015	31 dec 2014
Uppskjutna skattefordringar:		
Outnyttjade underskottsavdrag	3.724	5.911
Andra outnyttjade skatteavdrag	192	152
Internvinster i lager	1.339	1.299
Inkuransreserv i lager	639	615
Reserv för osäkra fordringar	1.211	802
Avsättningar för garantiåtaganden	4.111	3.726
Avsättningar för restvärdesrisker	247	249
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4.408	4.974
Avsättningar för strukturåtgärder	262	223
Marknadsvärdering av derivat	25	27
Mark	1.160	1.226
Övriga avdragsgilla temporära skillnader	4.930	4.936
Uppskjutna skattefordringar före avdrag för värderingsreserv	22.248	24.140
Värderingsreserv	-1.181	-336
Uppskjutna skattefordringar efter avdrag för värderingsreserv	21.067	23.804
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-7.617	-7.973
BR Uppskjutna skattefordringar netto	13.450	15.831
Uppskjutna skatteskulder:		
Överavskrivningar fastigheter, maskiner och inventarier	2.163	2.156
Överavskrivningar leasingtillgångar	3.174	2.836
LIFO-värdering varulager	557	558
Aktiverad produkt- och programvaruutveckling	2.384	2.472
Justering till verkligt värde vid företagsförvärv/avyttringar	30	34
Obeskattade reserver	87	84
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	69	39
Övriga skattepliktiga temporära skillnader	2.648	2.590
Uppskjutna skatteskulder	11.112	10.769
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-7.617	-7.973
BR Uppskjutna skatteskulder netto	3.495	2.796
Uppskjutna skattefordringar/skatteskulder, netto¹	9.955	13.035

¹ Ovanstående uppskjutna skattefordringar och skatteskulder redovisas i Volvokoncernens balansräkning delvis netto efter beaktande av kvittningsmöjligheter. Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats efter de skattesatser som förväntas gälla för den period då tillgången realiseras eller skulden regleras enligt de skattesatser och skatteregler som har beslutats eller antagits per balansdagen.

Per den 31 december 2015, efter avdrag för värderingsreserv, har 21.067 Mkr (23.804) redovisats i Volvokoncernens balansräkning som uppskjutna skattetillgångar.

Volvokoncernens outnyttjade underskottsavdrag brutto uppgick till 11.979 Mkr (21.310) vilka hänförs till en uppskjuten skattefordran redovisat i balansräkningen om 3.724 Mkr (5.911). Den totala uppskjutna skattefordran hänförlig till outnyttjade underskottsavdrag uppgick, efter avdrag för värderingsreserv, till 2.673 Mkr (5.638). Av detta belopp hänförs sig 5 Mkr (2.081) till Sverige, 1.346 Mkr (1.568) till Frankrike och 405 Mkr (1.115) till Japan.

Vid utgången av december 2015 uppgick värderingsreserven till 1.181 Mkr (336). Till största delen, 1.051 Mkr (273), består denna värderingsreserv av outnyttjade underskottsavdrag främst hänförliga till Japan.

De outnyttjade underskottsavdragen brutto förfaller enligt nedanstående tabell.

Förfallotid, outnyttjade underskottsavdrag brutto	31 dec 2015	31 dec 2014
efter 1 år	68	45
efter 2 år	584	173
efter 3 år	857	479
efter 4 år	335	1.013
efter 5 år	2.206	305
efter 6 år eller mer ¹	7.929	19.295
Summa	11.979	21.310

¹ Underskottsavdrag med lång eller obegränsad nyttjandetid var i huvudsak hänförligt till Japan och Frankrike. Underskottsavdrag med obegränsad nyttjandetid uppgick till 4.994 Mkr (16.364) vilket motsvarar 42% (77) av de totala outnyttjade underskottsavdragen.

Förändring i uppskjutna skattefordringar/skatteskulder, netto	2015	2014
Ingående balans	13.035	10.760
Uppskjuten skatt redovisat i årets resultat	-2.310	331
Redovisat i övrigt totalresultat, förändringar hänförliga till:		
Omvärdering av förmånsbestämda planer	-725	853
Säkringsreserv	9	6
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	-17	4
Effekt av ändrade valutakurser samt övriga förändringar	-37	1.081
Uppskjutna skattefordringar/skatteskulder, netto per 31 december	9.955	13.035

Det ansamlade belopp avseende outdelade vinstmedel i utländska dotterföretag för vilket Volvokoncernen för närvarande har för avsikt att på obestämd tid återinvestera utanför Sverige och för vilka uppskjutna skatter ej har beaktats, är vid årets slut 23 miljarder kronor (24). Från och med 2015 exkluderas outdelade vinstmedel som finns i länder där utdelningen är skattefri.

» **Läs mer i Not 4** Mål och policy med avseende på finansiell risk avseende hur Volvokoncernen hanterar valutaexponering av eget kapital.

NOT 11 | MINORITETSANDELAR

REDOVISNINGSPRINCIP

Ägarandel hänförlig till ägare utan bestämmande inflytande, minoritetsandelar, redovisas direkt i eget kapital, separerat från andel hänförlig till moderbolagets ägare. Minoritetsandelen beräknas vid förvärv till verkliga värdet eller till den proportionella andelen av den förvärvade enhetens nettotillgångar. Minoriteten tilldelas sin andel av koncernens totalresultat. Förändringar i ägarandelar som inte resulterar i en förändring av bestämmande inflytande, redovisas i eget kapital.

Volvokoncernen har några få icke helägda dotterföretag varav ett bedöms ha ett väsentligt minoritetsintresse. Shandong Lingong Construction Machinery Co., (Lingong), i Kina har ett minoritetsinnehav som uppgår till 30% av aktierna och röstandelen i företaget. Under räkenskapsåret uppgick resultatet hänförligt till minoritetsintresset till 34 (139) och det ackumulerade minoritetsintresset i Lingong uppgick till 1.752 (1.683) per den 31 december 2015.

Nedan följer summerad finansiell information för Shandong Lingong Construction Machinery Co., (Lingong):

Summerad resultaträkning	2015	2014
Nettoomsättning	5.297	7.324
Rörelseresultat	116	559
Periodens resultat	113	464
Övrigt totalresultat ¹	115	829
Periodens totalresultat	229	1.293
Utdelning till minoritetsägare	-	-

Summerad balansräkning	31 dec 2015	31 dec 2014
Anläggningstillgångar	1.693	1.633
Kortfristiga placeringar och likvida medel	2.236	2.584
Omsättningstillgångar	5.636	7.117
Summa tillgångar	9.565	11.334
Långfristiga skulder	167	187
Kortfristiga skulder	3.558	5.536
Summa skulder	3.725	5.723
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	4.088	3.928
Minoritetsintresse	1.752	1.683

¹ Inkluderar valutakursdifferenser hänförliga till omräkning av bolagets eget kapital i Volvokoncernen.

NOT 12 | IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

REDOVISNINGSPRINCIP

Volvokoncernen tillämpar anskaffningsvärden vid redovisning av immateriella anläggningstillgångar. Lånekostnader inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar som bedöms ta mer än tolv månader i anspråk att färdigställa för avsedd användning eller försäljning.

Vid deltagande i industriella projekt i samarbete med andra företag erlagger Volvokoncernen i vissa fall en inträdesavgift för att deltaga i projektet. Dessa inträdesavgifter aktiveras som en immateriell tillgång.

Forsknings- och utvecklingskostnader

Utgifter för utveckling av nya produkter, produktionssystem och programvaror redovisas som immateriella tillgångar om sådana utgifter med hög säkerhet kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar för företaget. Anskaffningsvärdet för sådan immateriell tillgång skall skrivas av över dess bedömda nyttjandeperiod.

Reglerna innebär att höga krav ställs för att utgifter för utveckling skall redovisas som tillgång. Till exempel skall en ny produkts eller programvaras tekniska funktionalitet kunna påvisas innan utgifter för dess utveckling börjar redovisas som tillgång. Detta innebär i normalfallet att utgifter aktiveras endast under industrialiseringsfasen av ett produktutvecklingsprojekt. Övriga utgifter avseende forskning och utveckling belastar resultatet när de uppstår.

Volvokoncernen har utvecklat en process för att driva produktutvecklingsprojekt kallad DVP Project Handbook (DVP-PH). DVP-PH-processen är indelad i sex faser med fokus på olika delar av projektarbetet. Varje fas börjar och slutar med en avstämningsspunkt, så kallad gate, vars kriterier måste uppfyllas för att projektets beslutande kommitté skall öppna grinden och projektet gå vidare till nästa fas. Under industrialiseringsfasen förbereds industri-systemet för serieproduktion och produkten lanseras.

Goodwill

Goodwill redovisas som en immateriell anläggningstillgång med obestämbar nyttjandeperiod. För ej avskrivningsbara tillgångar såsom goodwill sker, utöver vid indikation, en årlig prövning av ett eventuellt nedskrivningsbehov genom en beräkning av tillgångens återvinningsvärde. Om det beräknade återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till tillgångens återvinningsvärde.

Volvokoncernens modell för värdering är baserad på en diskonterad kassaflödesmodell med en prognosperiod om fyra år. Värderingen görs på kassagenererande enheter, identifierade som Volvokoncernens affärsområden. Respektive affärsområde är integrerat för att säkerställa största möjliga synergieffekt varför det inte finns några oberoende kassaflöden på en lägre nivå.

Goodwill är allokerad till dessa kassagenererande enheter utifrån den förväntade framtida nyttan. Värderingen baseras på en finansiell plan vilken är en del av Volvokoncernens finansiella planprocess och tillika ledningens bästa bedömning om verksamhetens utveckling. Långsiktiga antaganden om marknads tillväxt bortom prognosperioden uppgående till 2% (2), och den egna verksamhetens utveckling i förhållande till denna ligger till grund för bedömningen. Volvokoncernen förväntas i modellen bibehålla en stabil kapitaleffektivitet över tid. Andra faktorer som beaktas i beräkningen är rörelseresultat, mix av varor och tjänster, omkostnader och investeringsbehov. Värderingen görs på nominella värden och en generell inflationstakt ligger i linje med inflationstakten på de väsentliga marknader där Volvokoncernen verkar. Volvokoncernen använder en diskonteringsränta som för 2015 är beräknad till 12% (12) före skatt.

Under 2015 har värdet på Volvokoncernens verksamheter överstigit det redovisade värdet för alla affärsområden varför inget nedskrivningsbehov har förelegat. Volvokoncernen har också prövat huruvida det fortfarande finns ett övervärde med rimliga möjliga förändringar i ovanstående antaganden, negativ justering med en procentenhet, varav ingen justering, var

och en för sig, skulle ha en så stor effekt att det skulle föreligga något nedskrivningsbehov för något affärsområde. De värden som tillämpats i värderingen för de operationella faktorerna baseras på ledningens strategi och kan indikera bättre värden än historiskt utfall för de olika affärsområdena. Koncernen verkar vidare i en cyklisk bransch varför utfallet kan variera över tid.

Eftersom övervärdena varierar mellan de olika verksamheterna är de i olika grad känsliga för förändringar i ovanstående antaganden. Volvokoncernen följer därför löpande utvecklingen för de affärsområden vars övervärde är beroende av att Volvokoncernens bedömningar infrias. Instabilitet i marknadens återhämtning och volatilitet i räntor och valutor kan leda till indikation på nedskrivningsbehov. Redogörelse över de viktigaste faktorerna som påverkar Volvokoncernens framtida resultatutveckling framgår av beskrivningen över Volvokoncernens affärsområden samt i avsnittet om Riskhantering.

Avskrivning och nedskrivning

Avskrivningar sker linjärt och bestäms med ledning av tillgångarnas anskaffningsvärden, i förekommande fall reducerade med nedskrivningar, och bedömda nyttjandeperioder. Avskrivningar redovisas i respektive funktion till vilken de tillhör, vilket innebär att avskrivningar avseende produktutveckling redovisas som kostnader för forskning och utveckling i resultaträkningen. Prövning av ett eventuellt nedskrivningsbehov för avskrivningsbara tillgångar sker om det vid bokslutstidpunkten föreligger en indikation på att en anläggningstillgång har minskat i värde.

Avskrivningstid

Varumärken	20 år
Distributionsnätverk	10 år
Produkt- och programvaruutveckling	3-8 år

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Nedskrivning av goodwill och övriga immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar undantaget goodwill ska skrivas av över uppskattad nyttjandeperiod. Uppskattad nyttjandeperiod är baserad på en uppskattning av tidsperioden som tillgången kommer att generera intäkter. Om det vid bokslutstidpunkten föreligger indikation på att en immateriell anläggningstillgång har minskat i värde beräknas tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre beloppet av tillgångens nettoförsäljningspris och dess värde vid brukande, vilket baseras på företagsledningens uppskattning av framtida kassaflöden. Om det beräknade värdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till tillgångens återvinningsvärde. För att bestämma värdet vid brukande används som tidigare nämnts uppskattade framtida kassaflöden, vilka baseras på interna affärsplaner och prognoser. Även om företagsledningen anser att uppskattade framtida kassaflöden är rimliga kan andra antaganden gällande kassaflöden i hög grad påverka gjorda värderingar. Nedskrivningsbehovet för goodwill utvärderas årligen, eller oftare om behov föreligger, genom beräkning av värdet. Dessa beräkningar kräver att företagsledningen fastställer det verkliga värdet av Volvokoncernens kassagenererande enheter baserat på prognostiserade kassaflöden och interna affärsplaner och prognoser. Övervärdena varierar mellan de olika verksamheterna och är således i olika grad känslig för förändringar i antaganden och omvärldsfaktorer. Volvokoncernen har sedan 2002 genomfört liknande beräkningar. Inget nedskrivningsbehov har identifierats för perioden 2002 till 2015.

Immateriella anläggningstillgångar anskaffningsvärden	Goodwill	Kapitaliserad produkt- och programvaruutveckling	Övriga immateriella tillgångar ¹	Summa immateriella anläggningstillgångar
Ingående balans 2014	21.412	34.535	5.628	61.575
Investeringar	-	1.390	151	1.541
Försäljningar/utrangeringar	-	-81	-28	-109
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁴	-1.382	79	200	-1.103
Omräkningsdifferenser	1.488	1.790	411	3.689
Omklassificeringar och övrigt	-24	-5	6	-23
Anskaffningsvärde per den 31 december 2014	21.494	37.708	6.368	65.570
Investeringar	-	2.247	10	2.257
Försäljningar/utrangeringar	-	-47	-89	-136
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁴	-24	-3	0	-27
Omräkningsdifferenser	170	266	105	541
Omklassificering vid försäljning	-	-	-47	-47
Omklassificeringar och övrigt	448	-38	1.184	1.594
Anskaffningsvärde per den 31 december 2015	22.088	40.133	7.531	69.752

Immateriella anläggningstillgångar, ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar	Goodwill	Kapitaliserad produkt- och programvaruutveckling	Övriga immateriella tillgångar ¹	Summa immateriella anläggningstillgångar
Ingående balans 2014	1.458	20.754	2.775	24.987
Avskrivningar	-	3.138	335	3.473
Nedskrivningar ³	-	60	0	60
Försäljningar/utrangeringar	-	-53	-20	-73
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁴	-1.458	-	-2	-1.460
Omräkningsdifferenser	-	1.299	186	1.485
Omklassificeringar och övrigt	-	-17	-	-17
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2014	-	25.181	3.274	28.455
Avskrivningar	-	2.954	366	3.320
Nedskrivningar ³	-	24	0	24
Försäljningar/utrangeringar	-	-48	-86	-134
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁴	-	-2	-	-2
Omräkningsdifferenser	-	362	31	393
Omklassificering vid försäljning	-	-	-46	-46
Omklassificeringar och övrigt	-	-40	1.366	1.326
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2015	-	28.431	4.905	33.336
BR Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2014²	21.494	12.527	3.094	37.115
BR Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2015²	22.088	11.702	2.626	36.416

1 Övriga immateriella tillgångar består huvudsakligen av inträdesavgifter i industriprojekt, varumärken och återförsäljarnätverk.

2 Anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

3 Dessa avsåg 2014 främst produktutveckling om 36 Mkr som var hänförliga till omstruktureringsprogrammet.

4 >>> **Läs mer i Not 3** Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterbolag, för en beskrivning av förvärvade och avyttrade verksamheter.

Goodwill per affärsområde	31 dec 2015	31 dec 2014
Lastbilar	12.101	11.515
Anläggningsmaskiner	8.475	8.392
Bussar	992	1.053
Övriga affärsområden	519	534
Totalt goodwillvärde	22.088	21.494

NOT 13 | MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

REDOVISNINGSPRINCIP

Volvokoncernen tillämpar anskaffningsvärdemetoden för värdering av materiella anläggningstillgångar. Lånekostnader inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar som tar mer än 12 månader i anspråk att färdigställas för avsedd användning eller försäljning.

Med förvaltningsfastighet avses fastighet som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas till anskaffningsvärde. Upplysningar om förvaltningsfastigheters verkliga värde beräknas internt enligt direktavkastningsmetoden. Avkastningskravet är baserat på faktiska förhållanden på fastighetsmarknaden för jämförbara fastigheter med jämförbart läge. Tillämpad värderingsmetod faller in under kategori 3 i värderingshierarkin i IFRS 13 och det har inte skett några förändringar i värderingsmetod under året.

Förvaltningsfastigheter klassificeras som byggnader. Med mark avses mark och markanläggningar. Med maskiner avses maskiner, typbundna verktyg och övriga inventarier. Med pågående projekt avses anläggningar under uppförande inklusive förskottsbetalningar. Med operationell leasing menas leasing som inte är anknuten till uthyrningsverksamhet eller försäljning med restvärdesåtagande. Med uthyrningsverksamhet menas verksamhet som avser att handha fordon för uthyrning i sin affärsmodell. Med restvärdesförsäljning avses försäljning i enlighet med operationella lease modellen.

Avskrivning och nedskrivning

Fastigheter, maskiner och inventarier ska skrivas av över uppskattad nyttjandeperiod. Uppskattad nyttjandeperiod är baserad på en uppskattning av tidsperioden som tillgången kommer att generera intäkter. Mark är inte avskrivningsbart.

Avskrivningarna sker linjärt och bestäms med ledning av tillgångarnas anskaffningsvärden, i förekommande fall reducerade med nedskrivningar,

och bedömda nyttjandeperioder. Avskrivningar redovisas i respektive funktion till vilken de tillhör. Prövning av ett eventuellt nedskrivningsbehov för avskrivningsbara tillgångar sker om det vid bokslutstidpunkten föreligger en indikation på att en anläggningstillgång har minskat i värde.

Avskrivningstid

Typbundna verktyg	3–8 år
Operationell leasing, Uthyrningsverksamhet	3–5 år
Restvärdesförsäljning	3–5 år
Maskiner	5–20 år
Byggnader och förvaltningsfastigheter	20–50 år
Markanläggningar	20 år

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar

Om det vid bokslutstidpunkten föreligger indikation på att en materiell anläggningstillgång har minskat i värde beräknas tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre beloppet av tillgångens nettoförsäljningspris och dess värde vid brukande, vilket baseras på företagsledningens uppskattning av framtida kassaflöden. Om det beräknade värdet understiger det redovisade värdet görs en nedskrivning till tillgångens återvinningsvärde. För att bestämma värdet vid nyttjande används uppskattade framtida kassaflöden, vilka baseras på interna affärsplaner och prognoser. Även om företagsledningen anser att uppskattade framtida kassaflöden är rimliga kan andra antaganden gällande kassaflöden i hög grad påverka gjorda värderingar.

Materiella anläggnings- tillgångar, anskaffningsvärde								Summa materiella anläggnings- tillgångar
	Byggnader	Mark	Maskiner ³	Pågående projekt	Operationell leasing	Uthyrnings- verksamhet	Restvärdes- försäljning	
Ingående balans 2014	30.875	11.164	71.099	4.776	21.366	1.064	13.293	153.637
Investeringar ¹	796	186	1.592	4.966	10.087	29	-1	17.655
Försäljningar/utrangeringar	-954	-232	-4.767	-61	-6.704	-109	-1	-12.828
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁵	-1.179	-380	-537	-41	-	-6.781	-	-8.918
Omräkningsdifferenser	1.723	786	3.735	108	2.406	137	1.327	10.222
Omklassificering vid försäljning	1.088	200	801	46	-	6.781	-18	8.898
Omklassificeringar och övrigt	1.604	-42	4.108	-5.604	-123	441	188	572
Anskaffningsvärde per den 31 december 2014	33.953	11.682	76.031	4.190	27.031	1.562	14.789	169.238
Investeringar ¹	764	57	2.057	3.746	10.435	-	-	17.060
Försäljningar/utrangeringar	-532	-182	-3.699	-20	-9.023	-	-	-13.456
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁵	-281	-66	-64	-10	-	-4	-	-424
Omräkningsdifferenser	-142	199	-343	31	30	-146	-238	-608
Omklassificering vid försäljning	-176	-202	-967	-37	-	-290	18	-1.653
Omklassificeringar och övrigt	1.248	34	1.779	-3.598	-1.897	2.424	347	337
Anskaffningsvärde per den 31 december 2015	34.835	11.522	74.795	4.303	26.578	3.545	14.917	170.494

Materiella anläggningstillgångar, ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar	Byggnader	Mark	Maskiner ³	Pågående projekt	Operationell leasing	Uthyrningsverksamhet	Restvärdesförsäljning	Summa materiella anläggningstillgångar
Ingående balans 2014	15.428	1.124	49.129	-	6.469	330	3.252	75.732
Avskrivningar	1.168	77	4.804	-	3.478	341	1.988	11.856
Nedskrivningar ⁴	140	318	197	11	3	-	-130	540
Försäljningar/utrangeringar	-689	-49	-4.430	-	-2.666	-43	-	-7.878
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁵	-622	-36	-20	-	-	-1.306	-	-1.984
Omräkningsdifferenser	928	66	2.795	-	657	28	457	4.932
Omklassificering vid försäljning	459	14	219	-	-	1.224	-10	1.906
Omklassificeringar och övrigt	10	-367	0	-	-137	-166	-1.605	-2.266
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar per den 31 december 2014	16.822	1.147	52.694	11	7.803	409	3.952	82.839
Avskrivningar	1.310	85	5.008	-	4.386	470	2.289	13.548
Nedskrivningar ⁴	25	26	-10	-	-	-	-124	-84
Försäljningar/utrangeringar	-391	-26	-3.523	-	-3.536	-	0	-7.476
Förvärvade och avyttrade verksamheter ⁵	-147	-	-56	-	-	-1	-	-203
Omräkningsdifferenser	103	6	99	-	-41	-37	-121	10
Omklassificering vid försäljning	-133	-21	-717	-	-	-132	10	-994
Omklassificeringar och övrigt	-243	-20	-214	-	-727	113	-2.203	-3.294
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar per den 31 december 2015	17.347	1.198	53.281	11	7.884	821	3.802	84.345
BR Nettovärde enligt balansräkning per 31 december 2014^{2,5}	17.131	10.535	23.337	4.179	19.228	1.153	10.837	86.399
BR Nettovärde enligt balansräkning per 31 december 2015^{2,5}	17.488	10.324	21.514	4.292	18.693	2.724	11.114	86.149

1 Inklusive kapitaliserade lånekostnader om 0 Mkr (160).

2 Anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

3 Maskiner och inventarier avser i allt väsentligt produktionsutrustning.

4 Dessa var 2014 främst hänförliga till omstruktureringsprogrammet om 459 Mkr, fördelat på byggnader om 140 Mkr samt mark om 319 Mkr.

5 Varav förvaltningsfastigheter 283 Mkr (266) och fastigheter, maskiner och inventarier samt pågående projekt 53.335 Mkr (54.915).

6 >> **Läs mer i Not 3**, Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag, för en beskrivning av förvärvade och avyttrade verksamheter.

Omklassificeringar och övrigt består till stora delar av tillgångar i restvärdesförsäljning, relaterade till försäljningstransaktioner med uppskjutna intäkter, vilka redovisas som operationella leasingintäkter. Tillgångar klassificerade som lager kommer, när den operationella leasingmodellen appliceras, att omklassificeras från lager till restvärdesförsäljning när försäljningstransaktionen äger rum. Om produkten returneras efter leasingperioden kommer tillgången åter att omklassificeras från restvärdesförsäljning till lager. När ett återköpsavtal löpt ut, utan att produkten returnerats, kommer anskaffningsvärdet och den ackumulerade avskrivningen att reverseras i omklassificeringar och övrigt, under rubriken restvärdesförsäljning. Merparten av övriga omklassificeringar och övrigt består av anläggningar under uppförande, som klassificerats till respektive kategori inom byggnader, maskiner och inventarier. Merparten av omklassificeringar gällande uthyrningsverksamheten är produkter som

flyttas från lager till uthyrningsverksamhet under tiden produkten ingår i uthyrningsflottan. När produkten utgår från flottan flyttas den tillbaka till lager på raden för omklassificeringar och övrigt.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheternas anskaffningsvärde uppgick på balansdagen till 692 Mkr (600) och årets investeringar till 6 Mkr (3). De ackumulerade avskrivningarna uppgick på balansdagen till 409 Mkr (335) varav årets avskrivningar 26 Mkr (23). Förvaltningsfastigheternas verkliga värde på balansdagen uppgick till ca 1,0 miljarder kronor (0,7). 97% (97) av förvaltningsfastigheternas uthyrningsbara yta har under året varit uthyrd. Rörelseresultatet har påverkats av hyresintäkter från förvaltningsfastigheterna om 97 Mkr (78) samt direkta kostnader om 19 Mkr (13).

NOT 14 | LEASING

REDOVISNINGSPRINCIP

Volvokoncernen som leasegivare

Leasingavtal definieras i två kategorier, operationella och finansiella, beroende på avtalens finansiella innebörd. De operationella leasingavtalen redovisas som anläggningstillgångar, under Tillgångar i operationell leasing som Operationell leasing, Uthyrningsverksamhet samt Restvärdesförsäljning. Intäkter från operationell leasing redovisas jämnt fördelat över leasingperioden. För dessa tillgångar tillämpas linjär avskrivning enligt villkoren i åtagandet och avskrivningsbeloppet anpassas för att överensstämja med beräknat försäljningsvärde då åtagandet löper ut. Bedömt nedskrivningsbehov belastar resultaträkningen omgående. Produkternas bedömda försäljningsvärde vid åtagandets upphörande följs kontinuerligt på individuell basis.

Finansiella leasingavtal redovisas som lång- respektive kortfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamheten. Inbetalningar från ett finansiellt leasingavtal fördelas mellan ränteintäkt och amortering av fordran i Kundfinansieringsverksamheten.

Volvokoncernen som leasetagare

Så som för leasegivare indelas leasingavtal i operationella och finansiella. Finansiella leasingavtal är de tillgångar där Volvokoncernen väsentligen har de risker och fördelar som är förknippade med ägandet. Volvokoncernen redovisar tillgången med tillhörande åtagande i balansräkningen till det lägsta av leasingobjektets verkliga värde eller nuvärdet av minimileaseavgifterna. Åtagande för framtida leasingavgifter redovisas som skuld. Leasingobjektet skrivs av enligt Volvokoncernens principer för respektive anläggningstillgång. Leasingavgifterna fördelas mellan amortering och räntekostnader. I det fall leasingavtalet bedöms vara operationell leasing belastar leaseavgifterna resultaträkningen löpande över kontraktstiden.

Volvokoncernen som leasegivare

Framtida inbetalningar från ej uppsägningsbara finansiella och operationella leasingavtal (minimileaseavgifter exklusive restvärdesförsäljning) uppgick den 31 december 2015 till 56.226 Mkr (58.392).

Framtida hyresinbetalningar	Finansiell leasing	Operationell leasing
2016	14.321	7.160
2017-2020	21.920	11.385
2021 och senare	1.137	303
Summa	37.378	18.848
Reserv för osäkra fordringar avseende framtida inbetalningar	-551	
Ej intjänade finansiella intäkter	-2.554	
Nuvärde av framtida inbetalningar från ej uppsägningsbara leasingavtal	34.273	

>> Läs mer om finansiell leasing, se Not 15 Kundfinansieringsfordringar.

Volvokoncernen som leasetagare

Framtida hyresutbetalningar (minimileaseavgifter) avseende ej uppsägningsbara hyreskontrakt uppgick den 31 december 2015 till 5.140 Mkr (5.524).

Framtida hyresutbetalningar	Finansiell leasing	Operationell leasing
2016	81	1.277
2017-2020	245	2.205
2021 och senare	298	1.035
Summa	624	4.516

Hyreskostnader	2015	2014
Finansiell leasing:		
Variabla avgifter	-5	-6
Operationell leasing:		
Variabla avgifter	-34	-31
Hyresutbetalning	-1.447	-1.563
Leasingavgifter avseende objekt som vidareuthyrs	5	8
Summa	-1.481	-1.592

Redovisat värde på tillgångar under finansiella leasingavtal	31 dec 2015	31 dec 2014
Anskaffningsvärde:		
Byggnader	413	419
Mark	78	80
Maskiner	689	667
Tillgångar i operationell leasing och uthyrningsverksamhet ¹	545	835
Summa	1.725	2.001

Accumulerade avskrivningar:		
Byggnader	-96	-77
Mark och markanläggningar	-3	-1
Maskiner och inventarier	-353	-292
Tillgångar i operationell leasing och uthyrningsverksamhet ¹	-213	-329
Summa	-666	-700

Redovisat värde enligt balansräkning:		
Byggnader	317	342
Mark och markanläggningar	75	79
Maskiner och inventarier	336	375
Tillgångar i operationell leasing och uthyrningsverksamhet ¹	332	506
Summa	1.059	1.301

¹ Avser tillgångar som leasas av Volvokoncernen under finansiella leasingavtal och sedan leasas vidare av Volvokoncernen under operationella leasingavtal.

NOT 15 | KUNDFINANSIERINGSFORDRINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Ränteintäkter från kundfinansieringsfordringar redovisas som nettoomsättning. Förändringar i reserven för kreditförluster redovisas som övriga rörelseintäkter och kostnader.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Reserv för kreditförluster

Upprättandet av reserver för kreditförluster på fordringar från Kundfinansieringsverksamheten är avhängigt de antaganden som görs för förfallna betalningar, antalet återtagna produkter och återvunna fordringar på underliggande säkerheter. Bedömningen av nedskrivningsbehovet görs primärt för respektive enskild tillgång. Om det på objektiva grunder inte kan fastställas att en eller flera tillgångar behöver skrivas ned, grupperas tillgångarna i enheter utifrån exempelvis likartad kreditrisk för en kollektiv bedömning av nedskrivningsbehovet. Detta för att täcka in inträffade kreditförluster som inte ännu har blivit individuellt identifierade i en stor population. Enskilt nedskrivna tillgångar eller tillgångar som under tidigare perioder skrivits ned inkluderas inte i den kollektiva bedömningen. Om förutsättningarna för en genomförd nedskrivning vid ett senare tillfälle inte längre visar sig föreligga, reverseras nedskrivningen i resultaträkningen så länge det redovisade värdet inte överstiger det upplupna anskaffningsvärdet vid reverseringstillfället.

Per den 31 december 2015 uppgick reserven för kreditförluster inom segmentet Kundfinansiering till 1,41% (1,33) av den totala kreditportföljen inom segmentet. Andelen kreditreserver i förhållande till kreditportföljen, vilken används som ett viktigt måttetal för kundfinansieringssegmentet, inkluderar operationella leasar och lager, medan denna not specificerar balansräkningsposten kundfinansieringsfordringar och därmed exkluderar operationella leasar och lager då de redovisas på andra poster i balansräkningen.

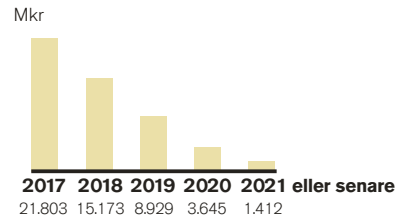
>> Läs mer i Not 4 om kredit-, ränte- och valutarisk samt i Not 30 för ytterligare information om kundfinansieringsfordringar.

Fördelning av långfristiga kundfinansieringsfordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Avbetalningsköp	29.580	28.055
Finansiell leasing	21.325	21.820
Övriga fordringar	57	1.455
BR Långfristiga kundfinansieringsfordringar per den 31 december	50.962	51.331

Effektiv ränta för långfristiga kundfinansieringsfordringar uppgick till 4,65% (4,96) per den 31 december 2015.

15:1

Volvokoncernens långfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet förfaller enligt följande:

15:2

Fördelning av kortfristiga kundfinansieringsfordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Avbetalningsköp	16.053	14.611
Finansiell leasing	12.948	14.617
Återförsäljarfinansiering	21.989	17.562
Övriga fordringar	631	1.046
BR Kortfristiga kundfinansieringsfordringar	51.621	47.836

Effektiv ränta för kortfristiga fordringar i kundfinansieringsverksamhet var 4,74% (5,31) per den 31 december 2015.

15:3

Volvokoncernens kreditrisk inom kundfinansieringsfordringar

Kundfinansieringsfordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Fordringar i kundfinansieringsverksamhet, brutto	104.096	100.616
Reserv för osäkra fordringar i kundfinansieringsverksamhet	-1.514	-1.450
Varav specifik reserv	-365	-364
Varav övrig reserv	-1.149	-1.086
Kundfinansieringsfordringar efter avdrag för reserv	102.583	99.166

15:4

Volvokoncernens förändring av reserv för osäkra kundfinansieringsfordringar	2015	2014
Ingående balans	1.450	1.179
Nya reserver redovisade över resultaträkningen	745	1.081
Återföring av reserver redovisade över resultaträkningen	-56	-161
Upplösning av reserv hänförlig till konstaterade kundförluster	-549	-752
Effekt av ändrade valutakurser	-76	103
Reserv för osäkra kundfinansieringsfordringar per den 31 december	1.514	1.450

15:5

Förfallet belopp i relation till specifika reserver för kundfinansieringsfordringar

	31 dec 2015					31 dec 2014				
	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt
Förfallet belopp	-	477	268	292	1.037	-	468	323	232	1.023
Reserv för osäkra kundfinansieringsfordringar, specifik reserv	-94	-57	-90	-124	-365	-116	-105	-57	-86	-364
Kundfinansieringsfordringar, efter nedskrivning	-94	420	178	168	672	-116	363	266	146	659

15:6

Ovanstående tabell visar förfallna betalningar inom kundfinansieringsverksamheten i relation till specifika reserver. Det är inte ovanligt att en fordran regleras ett par dagar efter förfalldatum, vilket påverkar omfattningen av åldersintervallet 1-30 dagar. Reserv som presenteras inom intervallet ej förfallna är främst en effekt av nedskrivning på delar av kontrakt som ännu inte har fakturerats.

Det totala kontraktbelopp till vilka de förfallna betalningarna är relaterade framgår av nedanstående tabell. I syfte att bemöta inträffade men

ännu ej identifierade osäkra kundfinansieringsfordringar, finns tillkommande reserver om 1.149 (1.086) som ingår i tabell 15:4. Resterande utestående risk bemöts av säkerheter i de finansierade produkterna och, i särskilda fall, genom andra kreditgarantier såsom borgensåtaganden, kreditförsäkringar, säkerheter på annan egendom som tillhör låntagaren etc.

Säkerheter tagna i anspråk och som uppfyller kriterierna för redovisning i balansräkningen uppgår till 162 Mkr (137) per den 31 december 2015.

Volvokoncernens kundfinansieringsfordringar, totala kontraktbelopp

	31 dec 2015					31 dec 2014				
	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt
Kundfinansieringsfordringar	94.126	7.764	1.962	245	104.096	89.931	8.012	2.410	263	100.616

15:7

Koncentration av risk**Kundkoncentration**

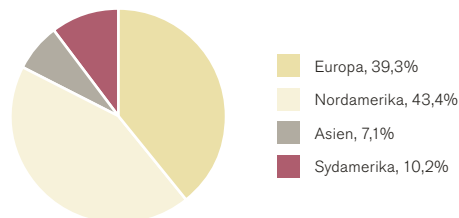
De tio största kunderna i verksamheten för kundfinansiering står för 8,5% (7,0) av den totala kundfinansieringsportföljen. Resterande del av portföljen är hänförlig till ett stort antal kunder. Därigenom bedöms kreditrisken vara utspridd både på ett flertal marknader och kunder.

Koncentration på geografiska marknader

Vidstående tabell visar kundkoncentrationen för kundfinansieringsportföljen uppdelad på geografiska marknader.

>> **Läs mer i Not 4** om mål och policy med avseende på finansiella risker och beskrivning av kreditrisker.

>> **Läs mer om** utvecklingen inom Volvo Financial Services under året i Förvaltningsberättelsen om Volvo Financial Services.

Geografisk marknad, andel av kundfinansieringsportföljen (%)

15:8

NOT 16 | FORDRINGAR**REDOVISNINGSPRINCIPER**

Fordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Förändringar i avsättning för kreditförluster liksom ränta och vinst eller förlust vid avyttring av fordringarna redovisas i Övriga rörelseintäkter och kostnader.

>> **Läs om** fordringar föremål för kassaförbättrande åtgärder i **Not 30** Finansiella Instrument under rubriken Fortsatt redovisning av överförda poster.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA**Avsättning för kreditförluster**

Reserver för kreditförluster på kundfordringar redovisas så snart det är sannolikt att en kundförlust har inträffat, det vill säga när en händelse har inträffat som indikerar att kunden inte kommer att kunna betala. Per den 31 december 2015 uppgick reserven för kreditförluster för kundfordringar till 4,02% (2,63) av totala kundfordringar.

>> **Läs mer om** kreditrisk i **Not 4**.

Långfristiga fordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Övriga räntebärande lån till utomstående ¹	739	602
Övriga fordringar	2.644	2.826
Utestående ränte- och valutaderivat ²	1.034	1.526
Långfristiga fordringar	4.418	4.954

1 Den långfristiga delen av övriga räntebärande fordringar i tabellen Redovisade belopp och verkliga värden i not 30.

2 Den långfristiga delen av utestående ränte- och valutaderivat i tabellen Redovisade belopp och verkliga värden i not 30.

Kortfristiga fordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Övriga räntebärande fordringar ¹	743	374
Övriga räntebärande finansiella fordringar	61	61
Kundfordringar	29.101	30.895
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2.906	2.854
Mervärdesskatt	3.789	3.676
Utestående ränte- och valutaderivat ²	1.588	1.351
Övriga fordringar	6.615	7.463
Utestående råvaruderivat	5	3
Kortfristiga fordringar efter avdrag för reserver för osäkra fordringar	44.809	46.677

1 Den kortfristiga delen av Övriga räntebärande fordringar i tabellen Redovisade belopp och verkliga värden i not 30.

2 Den kortfristiga delen av Utestående ränte- och valutaderivat i tabellen Redovisade belopp och verkliga värden i Not 30.

Förfallostruktur kundfordringar	31 dec 2015					31 dec 2014				
	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt	Ej förfallna	1-30	31-90	>90	Totalt
Kundfordringar brutto	26.798	1.102	656	1.765	30.320	28.572	1.311	578	1.268	31.728
Reserv för osäkra kundfordringar	-381	-16	-108	-714	-1.219	-123	-35	-25	-650	-834
Kundfordringar netto	26.417	1.086	548	1.051	29.101	28.449	1.275	553	617	30.895

NOT 17 | VARULAGER

REDOVISNINGSPRINCIP

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet fastställs enligt den så kallade först in- först ut-principen (FIFO) och bygger på en standardkostnadsmetod inkluderande kostnader för alla direkta tillverkningskostnader samt hänförlig andel av kapacitets- och andra tillverkningsrelaterade omkostnader. Omprövning sker regelbundet av standardkostnaden och anpassning sker efter aktuella förhållanden. Kostnader för forskning och utveckling, försäljning, administration och finansiella kostnader ingår ej. Nettoförsäljningsvärdet beräknas som försäljningspris reducerat med kostnader hänförliga till försäljningen.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Inkuransreserv

Om nettoförsäljningsvärdet är lägre än anskaffningsvärdet upprättas en värderingsreserv för lagerinkurans. Det totala lagervärdet, efter gjorda inkuransreserveringar, var per den 31 december 2015, 44.390 Mkr (45.533).

Kreditrisk i kundfordringar

Förändring av reserv för osäkra kundfordringar	2015	2014
Ingående balans	834	606
Nya reserver redovisade över resultaträkningen	695	415
Återföring av reserver redovisade över resultaträkningen	-250	-123
Upplösning av reserv hänförlig till konstaterade kundförluster	-34	-65
Förvärvade och avyttrade bolag	0	-23
Effekt av ändrade valutakurser	-34	60
Omklassificeringar etc.	8	-36
Reserv för osäkra kundfordringar per den 31 december	1.219	834

>> **Läs mer i Not 8** Övriga rörelseintäkter och kostnader om kreditrisken i Volvo CE i Kina.

>> **Läs mer i Not 15** Kundfinansieringsfordringar om kreditrisk.

>> **Läs mer om** mål och policy för finansiella instrument i **Not 30**.

Varulager	31 dec 2015	31 dec 2014
Färdiga produkter	27.496	28.368
Produktionsmaterial m.m.	16.894	17.165
BR Varulager per den 31 december	44.390	45.533

Varulager som redovisats som kostnad för sålda produkter under perioden uppgick till 216.778 Mkr (199.872).

Förändring av inkuransreserv	2015	2014
Ingående balans	3.394	2.641
Förändring av inkuransreserv redovisad över resultaträkningen	675	734
Utrangeringar	-435	-395
Effekt av ändrade valutakurser	-29	259
Omklassificeringar etc.	20	154
Inkuransreserv per den 31 december	3.624	3.394

NOT 18 | KORTFRISTIGA PLACERINGAR OCH LIKVIDA MEDEL

REDOVISNINGSPRINCIP

I likvida medel ingår räntebärande värdepapper med hög likviditet vilka lätt kan omvandlas till kassamedel samt kortfristiga placeringar med en löptid som understiger tre månader från anskaffningstidpunkten. Räntebärande värdepapper som inte möter denna definition redovisas som kortfristiga placeringar.

Kortfristiga placeringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Statliga värdepapper	1.586	789
Bank och finansinstitut	1.090	5.037
Fastighetsfinansierande institut	668	1.485
BR Kortfristiga placeringar	3.344	7.312

Likvida medel	31 dec 2015	31 dec 2014
Bankräkningar och kassa	18.474	25.627
Bankcertifikat	674	340
Placeringslån i bank	1.900	276
BR Likvida medel	21.048	26.242

Likvida medel per den 31 december 2015 inkluderar 0,8 miljarder kronor (0,2) som inte är tillgängliga för användning av Volvokoncernen samt 5,4 miljarder kronor (6,1) för vilka andra begränsningar finns, huvudsakligen likvida medel i länder där det råder valutarestriktioner eller andra legala restriktioner. Därmed är det inte möjligt att omedelbart använda dessa likvida medel i andra delar av Volvokoncernen, dock är det vanligtvis möjligt att använda dessa inom verksamheten i respektive land.

NOT 19 | EGET KAPITAL OCH ANTAL AKTIER

REDOVISNINGSPRINCIP

Resultat per aktie före utspädning beräknas som periodens resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med genomsnittligt utstående antal aktier per rapporteringsperiod. För beräkning av resultat efter utspädning per aktie justeras antal genomsnittligt utstående aktier i nämnaren med det genomsnittliga antal aktier som skulle emitteras som en effekt av pågående aktierelaterade ersättningsprogram. Om det under året funnits potentiella aktier som lösts in eller förfallit under perioden inräknas även dessa i det genomsnittliga antalet aktier som används för att beräkna resultat per aktie efter utspädning.

Moderbolagets aktier är uppdelade i två serier, A och B. Båda serierna ger samma rättigheter, förutom att innehav av aktier i serie A berättigar till en röst per aktie medan innehav av aktier i serie B berättigar till en tiondel röst per aktie. Aktiens kvotvärde är 1:20 kronor.

Kontantutdelning för 2015, beslutad av årsstämman 2014, uppgick till 3:00 kronor (3:00) per aktie eller totalt 6.089,8 Mkr (6.084,4).

Under 2015 har AB Volvo vederlagsfritt överlåtit 1.377.988 egna B-aktier, med ett totalt kvotvärde om 1.653.585,60 kronor, till deltagare i det långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram för ledande befattningshavare i Volvokoncernen, såsom förtida tilldelning. Överlåtna egna aktiers andel av AB Volvos aktiekapital är försumbar.

Under 2015 har AB Volvo konverterat totalt 7.633.140 aktier i serie A till aktier i serie B.

Fritt eget kapital i moderbolaget uppgick till 31.115 Mkr (28.395) per den 31 december 2015.

» Läs mer om Volvokoncernens aktiebaserade incitamentsprogram i Not 27.

Information avseende aktier (antal)	31 dec 2015	31 dec 2014
Egna A-aktier	20.728.135	20.728.135
Egna B-aktier	76.975.610	78.353.598
Totalt egna aktier	97.703.745	99.081.733
Egna aktier i % av totalt registrerade aktier	4,59	4,66
Utestående A-aktier	484.753.825	492.386.965
Utestående B-aktier	1.545.962.650	1.536.951.522
Totalt utestående aktier	2.030.716.475	2.029.338.487
Totalt registrerade A-aktier	505.481.960	513.115.100
Totalt registrerade B-aktier	1.622.938.260	1.615.305.120
Totalt registrerade aktier	2.128.420.220	2.128.420.220
Genomsnittligt utestående aktier	2.030.116.663	2.028.414.477

Information avseende aktier	2015	2014
Antalet utestående aktier 31 december, i miljoner	2.031	2.029
Genomsnittligt antal aktier före utspädning i miljoner	2.030	2.028
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning i miljoner	2.032	2.031
Genomsnittligt aktiepris, kr	96,57	89,54
Nettoreultat hänförligt till moderbolagets ägare	15.058	2.099
Resultat per aktie före utspädning, kr	7,42	1,03
Resultat per aktie efter utspädning, kr	7,41	1,03

Förändring av övriga reserver	Säkrings-reserv	Verkligt värdereserv	Totalt
Ingående balans 2015	-16	4.144	4.128
Övriga förändringar	-32	-	-32
Årets omvärdering avseende aktier i japanska bolag	-	25	25
Årets omvärdering avseende Eicher Motors Ltd.	-	-3.995	-3.995
Årets omvärdering avseende övriga bolag	-	133	133
Utgående balans 31 december 2015	-48	307	259

Akkumulerade kursdifferenser som redovisats i Volvokoncernens eget kapital och som är hänförliga till anläggningstillgångar som innehas för försäljning uppspik till 11 Mkr (10).

NOT 20 | AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Volvokoncernens ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner, sjukvårdsförmåner och andra ersättningar, erläggs till övervägande del genom fortlöpande betalningar till fristående myndigheter eller organ som därmed övertar förpliktelsen mot de anställda, det vill säga genom så kallade avgiftsbestämda planer.

Resterande del fullgörs genom så kallade förmånsbestämda planer där förpliktelsen kvarstår inom Volvokoncernen eller tryggas av egna stiftelser. Förmånsbestämda planer förekommer inom Volvokoncernen framför allt i dess amerikanska dotterföretag där de omfattar både pensioner och andra förmåner, till exempel sjukvårdsförmåner. Andra väsentliga förmånsbestämda planer omfattar tjänstemän i den svenska verksamheten (främst ITP-planen) samt anställda i Frankrike och Storbritannien.

REDOVISNINGSPRINCIP

Aktuariella beräkningar upprättas för samtliga förmånsbestämda planer i syfte att fastställa nuvärdet av Volvokoncernens förpliktelser avseende oantastbara förmåner för nuvarande och tidigare anställda. Aktuariella beräkningar upprättas årligen och baseras på aktuariella antaganden vilka fastställs vid bokslutstidpunkten. Förändringar av förpliktelsens nuvärde till följd av förändrade aktuariella antaganden samt erfarenhetsbaserade justeringar utgör omvärderingar.

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser i Volvokoncernens balansräkning motsvarar förpliktelsens nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångarna. Diskonteringsräntan används vid beräkningen av räntenettet på nettopensionskulden (tillgången). Alla förändringar i nettopensionskulden (tillgången) redovisas när de inträffar. Tjänstgöringskostnader och nettoräntekostnad (intäkt) redovisas i resultaträkningen medan omvärderingar så som aktuariella vinster och förluster redovisas i övrigt totalresultat. Särskild löneskatt inkluderas i pensionskulden, särskild löneskatt förekommer i de svenska och belgiska planerna.

För avgiftsbestämda planer redovisas kostnaderna för premierna löpande i resultaträkningen uppdelade per funktion.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Antaganden vid beräkning av pensioner och liknande förpliktelser

Avsättningar och kostnader för ersättningar efter avslutad anställning, huvudsakligen pensioner och sjukvårdsförmåner, är avhängiga de antaganden som görs när beloppen räknas fram. Särskilda antaganden och aktuariella beräkningar görs för varje land där Volvokoncernen har verksamhet som medför sådana förpliktelser. Antagandena avser diskonteringsräntor, kostnadstrender för sjukvård, inflation, löneökningstakt, avgångsintensitet, mortalitet och andra faktorer. Kostnadstrender för sjukvårdskostnader är baserade på historiska data samt kort- och långtidsprognoser. Inflationsantaganden är baserade på analyser av externa marknadsindikatorer. Antaganden om löneökningstakt avspeglar historisk lönekostnadsutveckling, kortsiktiga framtidsutsikter och förväntad inflation. Takten på pensionsavgångar och mortalitet baseras främst på officiell mortalitetsstatistik. Volvokoncernen ser årligen över aktuariella antaganden och gör justeringar av dessa när detta anses lämpligt.

I efterföljande tabeller lämnas upplysningar om förmånsbestämda planer. Volvokoncernen redovisar skillnaden mellan utestående förpliktelser och förvaltningstillgångarnas värde i balansräkningen. Upplysningarna avser tillämpade antaganden i aktuariella beräkningar, redovisade kostnader under räkenskapsperioden samt värdet av förpliktelser och förvaltningstillgångar vid periodens utgång. Dessutom specificeras förändringar av värden på förpliktelser och förvaltningstillgångar under perioden.

Sammandrag av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	31 dec 2015	31 dec 2014
Förpliktelser	-49.038	-50.948
Förvaltningstillgångar	35.400	34.391
Avsättning netto för pensioner och liknande förpliktelser	-13.638	-16.557

» Sverige

Den huvudsakliga förmånsbestämda pensionsplanen i Sverige är ITP2-planen, som grundar sig på slutlönen. Planen är delvis stängd, vilket innebär att enbart nyanställda som är födda före 1979 har möjlighet att välja ITP2-lösningen. Volvokoncernens pensionsstiftelse i Sverige bildades 1996 för tryggnad av förpliktelser rörande ålderspension till tjänstemän i Sverige enligt ITP-planen. I samband med bildandet tillfördes stiftelsen ett förvaltningskapital uppgående till 2.456 Mkr vilket motsvarade värdet på pensionsförpliktelserna vid denna tidpunkt. Sedan bildandet har ytterligare kapital om netto 3.167 Mkr tillförts stiftelsen, varav 216 Mkr under 2015. Förvaltningskapitalet i Volvokoncernens svenska pensionsstiftelse placeras i svenska och utländska aktier och fonder samt i räntebärande värdepapper enligt en fördelning som beslutas av stiftelsens styrelse. Den 31 december 2015 uppgick värdet av stiftelsens förvaltningskapital till 10.249 Mkr (9.490), varav 47% (49) var placerat i egetkapitalinstrument. Värdet av utfärdade pensionsförpliktelser hänförliga till ITP-planen uppgick vid samma tidpunkt till 12.915 Mkr (15.369).

Svenska företag kan trygga nya pensionsförpliktelser genom avsättningar i balansräkningen eller genom överföring av medel till pensionsstiftelsen. En kreditförsäkring måste dessutom tecknas avseende värdet av utfärdade förpliktelser. Utöver förmåner beträffande ålderspension omfattar ITP-planen även till exempel kollektiv familjepension vilken Volvokoncernen finansierar genom en försäkring hos försäkringsbolaget Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2015 har Volvokoncernen inte haft tillgång till information från Alecta som möjliggjort redovisning av denna plan såsom en förmånsbestämd plan. Planen har således redovisats såsom en avgiftsbestämd plan. Volvokoncernen beräknar att under 2016 betala premier till Alecta om cirka 297 Mkr. Den kollektiva konsolideringsnivån mäter fördelningsbara tillgångar i förhållande till försäkringsåtagandet. Enligt Alectas konsolideringspolicy för förmånsbestämda försäkringar ska den kollektiva konsolideringsnivån normalt tillåtas variera mellan 125% och 155%. Alectas konsolideringsgrad uppgår till 153% (143). Om konsolideringsnivån under- eller överstiger normalintervallet kan en åtgärd vara att höja det avtalade priset för nyteckning och utökning av befintliga förmåner eller att införa premie-reduktioner.

Volvokoncernens andel av totala sparpremier för ITP2 i Alecta uppgick per den 31 december 2015 till 0,29% (0,47) och andelen av totalt antal aktiva försäkrade uppgick till 1,82% (1,85).

Volvokoncernen har under 2015 granskat samtliga antaganden avseende den svenska pensionsplanen vilket resulterade i en minskad pensionsskuld, exklusive eventuella förändringar i tillämplad diskonteringsränta, och lägre framtida pensionskostnader i resultaträkningen.

I Sverige utgår en förmån till alla anställda, en Jubileumsplan där man tilldelas ett visst antal aktier baserat på tjänstgöringstid om 25, 35 och 45 år. Denna plan redovisas som aktierelaterade ersättningar.

Läs mer i Not 27 Personal om redovisningsprinciper för aktierelaterade ersättningar.

USA

I USA har Volvokoncernen avdragsgilla pensionsplaner, sjukvårdsplaner efter pensionen samt pensionsplaner som ger rätt till uppskov med skatten. De avdragsgilla pensionsplanerna fonderas medan övriga planer vanligtvis ej är fonderade. Pensionsförpliktelser för Volvokoncernens dotterföretag i USA tryggas i huvudsak genom överföringar av medel till fristående pensionsplaner. Vid utgången av 2015 uppgick det sammanlagda värdet av pensionsförpliktelser i sådana fristående planer till 17.386 Mkr (16.238). Det sammanlagda värdet av förvaltningskapital i dessa planer uppgick vid samma tidpunkt till 15.774 Mkr (15.215), varav 48% (54) var placerat i egetkapitalinstrument. Enligt regelverket för tryggnad av pensionsförpliktelser föreskrivs vissa miniminivåer avseende värdet på förvaltningstillgångar i förhållande till värdet på förpliktelser. Under 2015 överförde Volvokoncernen medel uppgående till 397 Mkr (736) till de amerikanska pensionsplanerna.

Frankrike

I Frankrike har Volvokoncernen två typer av förmånsbestämda pensionsplaner, Indemnité de Fin de Carrière (IFC) samt jubileumsplan. Dessa är ej fonderade. IFC är obligatorisk i Frankrike. Ersättningarna grundar sig på de kollektivavtal som är tillämpliga för bolaget, medarbetarens anställningstid per pensionsdagen och slutlönen. Pension utbetalas enbart om den anställde arbetar för bolaget när han/hon går i pension. Jubileumsplanen utgår från en intern överenskommelse och grundar sig på lång och trogen tjänst vid 20, 30, 35 och 40 års anställning. Den 31 december 2015 uppgick det totala värdet på förplikelsen till 2.574 Mkr (2.849).

Storbritannien

Volvokoncernen har fem förmånsbestämda pensionsplaner i Storbritannien. Planerna är fonderade. De förmånsbestämda pensionsplanerna ger rätt till ersättningar som är kopplade till de enskilda medlemmarnas slutlön vid det tidigaste av det datum då de lämnar bolaget eller går i pension. Samtliga planer är stängda för nya deltagare och två av planerna är stängda för framtida pensionsintjäning. De som ingår i planen har också alternativet att omvandla en del av sin pensionsförmån till likvida medel vid pensioneringen i enlighet med brittisk lagstiftning.

Pensionsfonderna utgörs av fristående legala enheter och leds av förvaltare som ansvarar för fondernas förvaltning. Pensionsfondens styrelse består av representanter för arbetsgivare, de anställda samt oberoende förvaltare. Fördelningen av tillgångarna måste vara i enlighet med den av förvaltarna överenskomna investeringsstrategin. Om en nettotillgång redovisas i balansräkningen, när pensionsplanen upphör, har Volvokoncernen en oinskränkt rättighet till det redovisade överskottet för den planen eller de planerna.

Vid slutet av 2015 uppgick det sammanlagda värdet på förpliktelser som säkrats av pensionstillgångar till 6.820 Mkr (6.671). Det totala värdet på dessa tillgångar uppgick till 6.847 Mkr (6.772).

Under 2015 har Volvokoncernen överfört extra medel till pensionsplanerna i Storbritannien med 107 Mkr (98).

Tillämpade antaganden i aktuariella beräkningar, %	31 dec 2015	31 dec 2014
Sverige		
Diskonteringsränta ¹	3,50	2,75
Förväntad löneökningstakt	2,90	3,00
Inflation	1,50	1,50
USA		
Diskonteringsränta ^{1,2}	3,00–4,40	2,50–4,30
Förväntad löneökningstakt	2,70–3,50	2,70–3,50
Inflation	2,20	2,50
Frankrike		
Diskonteringsränta ¹	1,50–2,20	1,50–2,00
Förväntad löneökningstakt	2,50–3,00	2,50–3,00
Inflation	1,50	1,50
Storbritannien		
Diskonteringsränta ¹	3,50–3,80	3,50–3,75
Förväntad löneökningstakt	3,50–3,60	3,60–3,70
Inflation	3,10	3,00

1 Diskonteringsräntan för respektive land fastställs på grundval av marknadsräntan på förstklassiga företagsobligationer. I länder där det inte finns någon fungerande marknad för sådana obligationer används marknadsräntan på statsobligationer. Diskonteringsräntan för den svenska pensionsförpliktelsen har fastställts genom att extrapolera bostadsobligationers marknadsränta enligt dess avkastningskurva.

2 För samtliga planer utom två har en diskonteringsränta inom spannet 3,70–4,40% (3,60–4,30) använts.

Pensionskostnader	2015	2014
Förmåner intjänade under året	1.681	1.298
Räntekostnader	1.532	1.479
Räntetäckter	-1.208	-1.180
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	122	58
Vinst/förlust avseende regleringar	-129	-54
Årets kostnader avseende förmånsbestämda pensionsplaner	1.999	1.601
Årets kostnader avseende avgiftsbestämda pensionsplaner	2.340	2.530
Årets pensionskostnader	4.339	4.131

Årets kostnader avseende förmånsbestämda planer utöver pensionsplaner	2015	2014
Förmåner intjänade under året	121	56
Räntekostnader	147	141
Räntetäckter	-3	-2
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	-	-37
Vinst/förlust avseende regleringar	-185	-
Omvärderingar	248	-55
Årets kostnader	328	103

	Sverige Pensioner	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Storbritannien Pensioner	USA Övriga förmåner
Genomsnittlig löptid på förpliktelsen, år	21,6	10,5	14,8	17,7	10,2

Nedan presenteras en analys av känsligheten i de förmånsbestämda förpliktelseerna avseende förändringar av de tillämpade antagandena för diskonteringsränta och inflation. Känslighetsanalysen baseras på förändring av ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta.

I praktiken är detta ej troligt och förändringar i vissa antaganden kan vara korrelerade. Beroende på lokala regler och olika omständigheter i respektive land kan känslighetseffekten på förpliktelseerna variera för de olika antagandena.

Känslighetsanalys 2015

	Påverkan på förpliktelsen, Mkr	
	Om diskonteringsräntan ökar med 0,5%	Om diskonteringsräntan minskar med 0,5%
Sverige Pensioner	-1.344	1.537
USA Pensioner	-918	1.013
Frankrike Pensioner	-176	190
Storbritannien Pensioner	-561	648
USA Övriga förmåner	-169	185
Övriga förmåner	-273	310
	Om inflationen minskar med 0,5%	Om inflationen ökar med 0,5%
Sverige Pensioner	-1.344	1.537
USA Pensioner	0	0
Frankrike Pensioner	-4	4
Storbritannien Pensioner	-385	393
USA Övriga förmåner	-16	18
Övriga förmåner	-165	188

>> **Förpliktelser i förmånsbestämda planer**

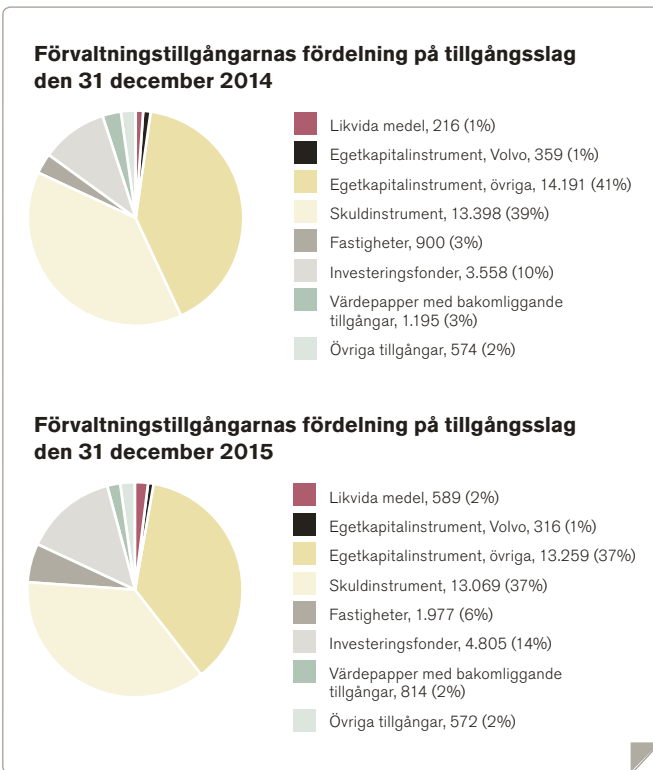
	Sverige Pensioner	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Stor- britannien Pensioner	USA Övriga förmåner	Övriga planer	Summa
Förpliktelser ingående balans 2014	11.333	13.686	2.356	5.315	3.181	4.082	39.953
Förvärv och avyttringar samt övriga förändringar	1	1	-	-	44	151	197
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	500	344	89	52	47	322	1.354
Räntekostnader	446	589	81	239	134	130	1.619
Kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder	85	3	-	-	-32	-35	21
Regleringar	-	-	-54	-	-	-37	-91
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	12	-	4	16
Omvärderingar:							
- Effekter av ändrade demografiska antaganden	-	-257	-	-23	-176	-59	-515
- Effekter av ändrade finansiella antaganden	3.781	597	372	586	35	462	5.833
- Erfarenhetsbaserade justeringar	62	114	19	-3	-125	111	178
Omräkning av utländska valutor	-	2.846	156	724	633	307	4.666
Utbetalda ersättningar	-377	-1.082	-170	-231	-225	-198	-2.283
Förpliktelser, 31 december 2014	15.831	16.841	2.849	6.671	3.516	5.241	50.948
varav							
Fonderade förmånsbestämda planer	15.396	16.238	10	6.671	26	3.683	42.024
Förvärv och avyttringar samt övriga förändringar	-	-	-	-	-	-59	-59
Kostnader för tjänstgöring under innevarande år	772	402	92	57	109	370	1.802
Räntekostnader	430	681	55	257	137	120	1.680
Kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder	84	19	-	-	-	20	124
Regleringar	160	-	-20	-	-184	-416	-461
Tillskjutna medel från arbetstagare	-2	-	-	14	-	4	16
Omvärderingar:							
- Effekter av ändrade demografiska antaganden	-166	335	-	11	39	-43	176
- Effekter av ändrade finansiella antaganden	-2.707	-265	-79	-36	-111	11	-3.186
- Erfarenhetsbaserade justeringar	-663	59	-87	-8	229	-27	-496
Omräkning av utländska valutor	-	1.174	-112	128	241	-112	1.319
Utbetalda ersättningar	-436	-1.199	-122	-273	-304	-488	-2.824
Förpliktelser, 31 december 2015	13.302	18.048	2.574	6.820	3.673	4.621	49.038
varav							
Fonderade förmånsbestämda planer	12.938	17.386	10	6.820	24	3.190	40.367

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde i fonderade planer

	Sverige Pensioner	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Stor- britannien Pensioner	USA Övriga förmåner	Övriga planer	Summa
Förvaltningstillgångar ingående balans 2014	8.229	11.916	7	5.274	23	2.204	27.653
Förvärv och avyttringar samt övriga förändringar	-	-	-	-	-2	164	162
Ränteintäkter	329	527	-	240	1	85	1.182
Omvärderingar	636	512	-	656	-3	67	1.868
Tillskjutna medel från arbetsgivare	318	736	2	98	-	258	1.412
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	12	-	3	15
Omräkning av utländska valutor	-	2.549	-	723	7	167	3.446
Utbetalda ersättningar	-1	-1.025	-1	-231	-	-89	-1.347
Förvaltningstillgångar, 31 december 2014	9.511	15.215	8	6.772	26	2.859	34.391
Förvärv och avyttringar samt övriga förändringar	-2	-	-	-	-	-105	-107
Ränteintäkter	261	621	-	263	1	65	1.211
Regleringar	-	-	-	-	-	-309	-309
Omvärderingar	285	-391	-	-167	-5	30	-247
Tillskjutna medel från arbetsgivare	216	397	1	107	-	230	950
Tillskjutna medel från arbetstagare	-	-	-	14	-	4	18
Omräkning av utländska valutor	-	1.071	-	132	2	-96	1.110
Utbetalda ersättningar	-1	-1.139	-	-273	-	-202	-1.615
Förvaltningstillgångar, 31 december 2015	10.270	15.774	9	6.847	23	2.477	35.400

Avsättningar netto för pensioner och liknande förpliktelser

	Sverige Pensioner	USA Pensioner	Frankrike Pensioner	Stor- britannien Pensioner	USA Övriga förmåner	Övriga planer	Summa
Avsättning netto för pensioner och liknande förpliktelser, 31 december 2014	-6.320	-1.626	-2.841	101	-3.490	-2.381	-16.557
varav redovisade under rubriken:							
BR Förutbetalda pensioner	-	-	-	101	17	8	126
BR Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-6.320	-1.626	-2.841	-	-3.507	-2.389	-16.683
Avsättningar netto för pensioner och liknande förpliktelser, 31 december 2015	-3.032	-2.274	-2.565	27	-3.650	-2.144	-13.638
varav redovisade under rubriken:							
BR Förutbetalda pensioner	-	-	-	27	-	8	34
BR Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-3.032	-2.274	-2.565	-	-3.650	-2.151	-13.673

Investeringsstrategi och riskhantering

Volvokoncernen hanterar allokeringen och investeringen av tillgångarna i pensionsplanerna för att möta långsiktiga mål. De viktigaste målen handlar om att klara aktuella och framtida pensionsförpliktelser, tillhandahålla tillräcklig likviditet för att klara utbetalningskrav samt att tillhandahålla en total avkastning som maximerar pensionstillgångarna i förhållande till pensionskulder. Detta sker genom att maximera avkastningen på tillgångarna utifrån en lämplig risknivå. Det slutliga investeringsbeslutet ligger ofta hos den lokala pensionsförvaltaren, men investeringspolicyn för samtliga planer säkerställer att riskerna i investeringsportföljerna är väl spridda. Risker hänförliga till pensionsförpliktelser, exempelvis livslängd och inflation, samt buy-out-premier och tillhörande matchningsstrategier övervakas på löpande basis för att minska Volvokoncernens exponering.

De senaste åren har några av de förmånsbestämda planerna stängts för nya deltagare och ersatts av avgiftsbestämda pensionsplaner för att minska riskerna för Volvokoncernen.

I Sverige bestäms miniminivån på värdet av förvaltningstillgångarna av PRI Pensionsgaranti. Detta är obligatoriskt för att få vara kvar i systemet och kunna få en försäkring för pensionskulden. Miniminivån på tillskotten beslutas av bolaget och bör motsvara minst de pensionsförmåner som man beräknar kommer att intjänas under det kommande året.

I USA fastställs miniminivån på tillskotten till pensionsplanerna av bolaget för att undvika straffavgifter, behålla flexibiliteten samt att undvika omfattande extra finansiering till de amerikanska pensionsmyndigheterna eller deltagarna i pensionsplanen. Miniminivån på tillskotten bör motsvara minst de förmåner som beräknas intjänas under det kommande året plus en sjundedel av den underliggande finansieringen.

I Storbritannien finns ingen fastställd miniminivå för värdet på förvaltningstillgångarna. För varje separat plan fastställs en finansieringsplan som skall säkra en fullständig finansiering av planen inom en rimlig tidsrymd. Finansieringsplanen skall godkännas av tillsynsmyndigheten.

Volvokoncernen beräknar att under 2016 överföra ett belopp om 1-2 miljarder kronor till pensionsplaner.

Verklig avkastning på förvaltningstillgångarna uppgick till 964 Mkr (3.050).

Verkligt värde på noterade förvaltningstillgångar	31 dec 2015	31 dec 2014
Likvida medel	579	194
Eget kapitalinstrument	13.574	14.550
Skuldinstrument	13.069	13.398
Fastigheter	1.653	590
Derivat	-4	-59
Investeringsfonder	3.440	2.880
Värdepapper med bakomliggande tillgångar	-	-
Övriga tillgångar	573	623
Totalt	32.883	32.176

NOT 21 | ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Avsättningar redovisas i balansräkningen när en legal eller informell förpliktelse föreligger till följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättningar för restvärdesrisker

Restvärdesrisker är hänförliga till operationella leasingavtal eller försäljningstransaktioner kombinerade med återköpsavtal eller restvärdesgarantier. Restvärdesrisker innebär att Volvokoncernen i framtiden kan tvingas avyttra begagnade produkter med förlust, om värdeutvecklingen för dessa produkter är sämre än vad som förutsågs vid avtalens ingång. Avsättningar för restvärdesrisker sker löpande utifrån bedömning av de begagnade produkternas framtida nettoförsäljningsvärden. Vid bedömning av framtida nettoförsäljningsvärden beaktas nuvarande priser, förväntad framtida prisutveckling, förväntad lagerhållningstid samt förväntade direkta och indirekta försäljningskostnader. I fall där restvärdesrisker avser produkter vilka redovisas som anläggningstillgångar i Volvokoncernens balansräkning beaktas riskerna genom avskrivningar eller nedskrivningar på värdet av dessa tillgångar. I fall där restvärdesrisker avser produkter vilka ej redovisas som tillgångar i Volvokoncernens balansräkning beaktas riskerna under avsättningar.

» Läs mer i not 7 Intäkter.

Avsättning för produktgarantier

Beräknad garantireserv för produktgarantier redovisas i samband med att produkterna säljs. Reserven omfattar såväl förväntade kontraktuella förpliktelser samt så kallade tekniska goodwillåtaganden och fastställs utifrån historisk statistik med hänsyn till kända förändringar avseende produktkvalitet, åtgärdandekostnad eller dylikt. Reserv för kampanjer i samband med specifika kvalitetsproblem redovisas i samband med att kampanjen beslutas.

Omstruktureringsreserv

Reserv för beslutade omstruktureringsåtgärder redovisas när en detaljerad plan för åtgärdernas genomförande föreligger samt när denna plan kommunicerats till dem som berörs. Ersättningar vid uppsägning till följd av ett frivilligt uppsägningsprogram redovisas som en avsättning och kostnad när den anställda accepterar erbjudandet. Omstruktureringskostnader kan redovisas som en separat post i resultaträkningen om dessa är hänförliga till en väsentlig förändring av koncernens struktur. Vanligtvis redovisas omstruktureringskostnader som en del av övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader.

KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGARNA

Osäkerheten gällande belopp eller tidpunkt för utflöde av resurser varierar för olika sorters avsättningar. Angående avsättningar för garantiåtaganden, utökad garanti, restvärdesrisker och servicekontrakt baseras avsättningarna på historisk statistik och uppskattade framtida kostnader, varför det avsatta beloppet i högre grad överensstämmer med det verkliga utflödet av resurser. Angående avsättningar för tvister, som skattefrågor och rättsliga processer, är osäkerheten högre.

Restvärdesrisker

Volvokoncernen är genom ingående av operationella leasingkontrakt och försäljning med återköpsavtal utsatt för restvärdesrisker i sin verksamhet. Totalt restvärdesåtagande uppgick till 22.585 Mkr (21.146) per den 31 december 2015. Restvärdesrisken avspeglas på olika sätt i redovisningen beroende på i vilken utsträckning risken bedöms kvarstå hos Volvokoncernen.

I de fall väsentliga risker förknippade med produkten kvarstår hos Volvokoncernen, är produkterna, främst lastbilar, upptagna i balansräkningen som tillgångar i operationell leasing. För dessa produkter tillämpas linjär avskrivning enligt villkoren i åtagandet och avskrivningsbeloppet anpassas för att

överensstämma med beräknat nettoförsäljningsvärde då åtagandet löper ut. Produkternas bedömda försäljningsvärde vid åtagandets upphörande följs kontinuerligt på individuell basis. Lägre priser för begagnade lastbilar och maskiner kan få en negativ påverkan på Volvokoncernens rörelseresultat. Höga lagernivåer i lastbils- respektive anläggningsmaskinsbranschen och låg efterfrågan kan få en negativ påverkan på priserna på nya och begagnade lastbilar och maskiner. Vid bedömning av framtida nettoförsäljningsvärde beaktas produkternas nuvarande begagnatpris, värdet av tilläggsutrustning, antal körda mil, nuvarande skick, förväntad framtida prisutveckling, alternativa distributionskanaler, ledtider för lager, reparations- och renoveringskostnader, hanteringskostnader och indirekta kostnader i samband med försäljning av begagnade produkter. Tillkommande avskrivningar och bedömt nedskrivningsbehov belastar resultaträkningen omgående.

Det med kunden överenskomna restvärdesriskåtagandet redovisas som kortfristiga och långfristiga restvärdeskulder. För kontrakt som har finansierats av Kundfinansieringsverksamheten elimineras restvärdeskulden på koncernnivå och redovisas istället som en finansiell skuld i balansräkningen för både Kundfinansieringsverksamheten och Volvokoncernen.

» Läs mer i not 22 Skulder om restvärdeskulder.

I de fall restvärdesriskåtaganden inte bedöms vara väsentligt och försäljning sker till oberoende part eller i kombination med utfästelse från kunden att vid ett eventuellt återköp köpa en ny produkt, redovisas inte tillgången i balansräkningen. Istället reflekteras Volvokoncernens riskåtagande genom en avsättning motsvarande den bedömda restvärdesrisken.

Till den del restvärdesexponeringen inte uppfyller definitionen för avsättning redovisas återstående riskexponering under eventualförpliktelser. För kontrakt som har finansierats av Kundfinansieringsverksamheten redovisas restvärdesåtagandet som en finansiell skuld, följaktligen redovisas inga eventualförpliktelser för dessa kontrakt.

» Läs mer i not 24 Eventualförpliktelser.

Avsättning för produktgarantier

Avsättningar för produktgarantier fastställs utifrån historisk statistik med hänsyn till kända förändringar avseende garantianspråk, garantiperioder, genomsnittlig tid från att fel uppstår till att garantikrav inkommer till företaget och förväntade förändringar i kvalitetsindex. Beräknade kostnader för produktgaranti belastar rörelsens kostnader i samband med att produkterna säljs. Beräknade kostnader omfattar såväl förväntade kontraktuella förpliktelser samt så kallade goodwillåtaganden (garantiåtaganden utöver kontraktuell garanti eller kampanjer som genomförs enligt bestämd policy eller för att upprätthålla en god affärsrelation med kunden). Skillnader mellan verklig och beräknad garantikostnad påverkar redovisade kostnader och avsättningar under kommande tidsperioder. Återbetalning från leverantörer, vilka minskar kostnaderna för garantiåtaganden, redovisas när de anses vara säkra.

Avsättning för utökad garanti

En utökad garanti är en produktförsäkring som säljs till kunden för att gälla för en produkt enligt vissa villkor under en bestämd period som en tilläggsförsäkring utöver de kontraktuella förpliktelserna för produktgaranti. Avsättningen reflekterar risken att den förväntade kostnaden för att uppfylla villkoren enligt tilläggsförsäkringen överstiger den förväntade intäkten.

Avsättning i försäkringsverksamhet

Volvokoncernen har ett internt försäkringsbolag och avsättningar i försäkringsverksamhet består av skadereserven relaterad till skadeanspråk från tredje man till bolag inom Volvokoncernen. Skadereserven inkluderar också en avsättning för orapporterade skador baserat på tidigare erfarenhet. Den oinlämnade premiereserven rapporteras som en upplupen kostnad inom övriga kortfristiga skulder.

Omstruktureringsåtgärder

Avsättningen för omstruktureringsåtgärder är huvudsakligen relaterad till effektivitetsprogrammet.

Avsättningar för servicekontrakt

Servicekontrakt erbjuder förebyggande underhåll till kunden enligt en överenskommen serviceplan. Avsättningen reflekterar risken att den förväntade kostnaden för att tillhandahålla servicetjänster i enlighet med kontraktet överstiger den förväntade intäkten.

Avsättningar för färdiga produkter

Avsättningar för färdiga produkter är avsättningar för åtaganden i samband med försäljningen, till exempel bonus till återförsäljare och rabatter. Posten omklassificeras till övriga skulder per den 31 december 2015, då den inte anses uppfylla definitionen för avsättningar, och namnändras till upplupna kostnader avseende återförsäljarbonus och rabatter.

Rättsliga processer

Avsättningar för rättsliga processer inkluderas i övriga avsättningar i nedanstående tabell, förutom avsättningen relaterad till EU:s konkurrensutredning och avsättningen relaterad till utsläppstvisten i USA, som specificeras separat.

Volvokoncernen redovisar förpliktelser i koncernens redovisning i form av avsättningar eller andra skulder endast i de fall företaget har en förpliktelse från tidigare inträffade händelser där ett ekonomiskt ansvar är troligt och Volvokoncernen kan göra en rimlig bedömning av beloppets storlek. I de fall då villkoren för redovisning av avsättning eller skuld inte uppfylls kan eventalförpliktelser komma att redovisas.

Volvokoncernen granskar löpande utvecklingen av väsentliga tvister som bolag i koncernen är part i, såväl civil- som skatterättsliga, för att uppskatta behovet av att redovisa avsättningar och eventalförpliktelser i koncernens redovisning. Volvokoncernen tar hänsyn till ett antal faktorer när bedömning görs om en avsättning eller en eventalförpliktelse skall redovisas, bland annat vilken typ av rättstvist som är aktuell, storleken på eventuella ersättningsanspråk, utvecklingen av tvisten, uppfattningar från juridiska ombud och andra rådgivare, erfarenheter från liknande fall och beslut fattade av Volvokoncernens ledning angående företagets planerade agerande avseende tvisten i fråga. Den faktiska utgången av en rättstvist kan avvika från den förväntade utgången av tvisten. Skillnader mellan faktiskt och förväntat utfall av en tvist kan väsentligt påverka företagets finansiella ställning och ha en ofördelaktig inverkan på rörelseresultat och likviditet.

I tvisten mellan Volvo Powertrain och den amerikanska miljöskyddsmyndigheten, US Environmental Protection Agency (EPA), avseende ett avtal beträf-

fande tillämpningen av utsläppskrav på dieselmotorer, har en federal appellationsdomstol i USA i ett beslut daterat den 18 juli 2014 fastställt en tidigare dom från 2012 om att Volvo Powertrain ska betala vite jämte ränta på sammanlagt cirka 72 Miljoner USD. Under andra kvartalet 2015 meddelade Supreme Court of the United States att prövningstillstånd inte kommer att ges i tvisten mot EPA. Volvo Powertrain har betalat vite jämte ränta på sammanlagt cirka 72 miljoner USD i det tredje kvartalet 2015. Kostnaden är fullt reserverad för sedan det tredje kvartalet 2014.

I januari 2011 blev Volvokoncernen och andra lastbilsföretag föremål för en utredning av EU-kommissionen gällande eventuell överträdelse av EU:s konkurrensbestämmelser. Den 20 november 2014 utfärdade EU-kommissionen ett så kallat Statement of Objections innehållande kommissionens preliminära ståndpunkt att Volvo och andra lastbilsföretag kan ha brutit mot EU:s konkurrensbestämmelser. Efter utvärdering av Statement of Objections beslutade Volvokoncernen att göra en avsättning på 400 Miljoner EUR (3,7 Mdr kronor per 31 december 2015) vilket påverkade Volvokoncernens rörelseresultat negativt med samma belopp i fjärde kvartalet 2014. Processen pågår fortfarande och det är mycket osäkert vad det slutgiltiga resultatet av kommissionens utredning eller omfattningen av eventuella böter blir. Volvokoncernen kommer att löpande se över avsättningens storlek i takt med att kommissionens utredning fortskrider.

» Läs mer i not 24 Eventalförpliktelser.

Avsättning för utfärdade kreditgarantier för Volvo CE i Kina

Avsättningen för utfärdade kreditgarantier minskade under 2015.

» Läs mer i not 8 Övriga rörelseintäkter och kostnader och not 24 Eventalförpliktelser.

Övriga avsättningar

Övriga avsättningar består huvudsakligen av avsättningar för tvister gällande skattefrågor, rättsliga processer, avsättningar för utfärdade kreditgarantier och övriga avsättningar, såvida de inte specificeras och kommenteras separat i tabellen och texten.

	Redovisat värde 31 dec 2014	Avsättningar	Återföringar	lanspråktaganden	Förvärvade och avytttrade bolag	Omräkningsdifferenser	Omklassificeringar	Redovisat värde 31 dec 2015	Varav förfaller inom 12 månader	Varav förfaller efter 12 månader
Garantiåtaganden	10.583	8.373	-933	-6.984	-	183	149	11.372	5.860	5.511
Avsättningar för utökad garanti	788	768	-139	-629	-	-18	277	1.047	441	606
Avsättningar i försäkringsverksamhet	713	110	-62	-79	-	40	-24	697	-	697
Omstruktureringsåtgärder ¹	1.145	1.343	-166	-985	-	-8	-32	1.297	1.206	91
Avsättningar för restvärderisker	810	558	-142	-269	-	29	19	1.004	287	718
Avsättningar för servicekontrakt	482	230	-83	-262	-	-19	-23	324	162	162
Avsättningar för färdiga produkter ²	2.352	6.177	-412	-5.050	-	46	-3.113	-	-	-
Avsättning relaterad till EU:s konkurrensutredning	3.810	-	-	-	-	-152	-	3.658	3.658	-
Avsättning relaterad till utsläppstvist i USA	560	1	-	-611	-	50	-	-	-	-
Avsättning för utfärdade kreditgarantier för Volvo CE	521	-	-128	-	-	15	-	408	408	-
Övriga avsättningar	3.449	4.256	-626	-2.995	-	-163	-16	3.905	2.154	1.751
BR Summa	25.213	21.816	-2.692	-17.865	-	3	-2.763	23.712	14.176	9.536

Långfristiga avsättningar enligt ovanstående förväntas till största delen regleras inom 2 till 3 år.

¹ Avsättningen för effektivitetsprogrammet är inkluderad i omstruktureringsreserver och uppgick till 1,2 (0,9) Mdr kronor.

» Läs mer om omstruktureringskostnader i not 8 Övriga rörelseintäkter och kostnader samt sidan 23.

» Läs mer om avsättningar för restvärdesrisker i not 24 Eventalförpliktelser.

² Posten omklassificerades från avsättningar för färdiga produkter till övriga skulder per den 31 december 2015.

» Läs mer om upplupna kostnader avseende återförsäljarbonus och rabatter i not 22 Skulder i tabellen Övriga kortfristiga skulder.

NOT 22 | SKULDER

REDOVISNINGSPRINCIPER

Den hybridobligation som emitterades under det fjärde kvartalet 2014 är klassificerad som skuld i Volvos räkenskaper eftersom den medför ett kontraktuellt åtagande att erlägga räntebetalningar till innehavaren.

Villkor och detaljer om hybridobligationen beskrivs längre fram i denna not.

Långfristiga skulder

Nedanstående uppställning visar koncernens långfristiga skulder där de största lånen är fördelade per valuta. Lån i dotterföretag sker huvudsakligen via Volvo Treasury och därigenom minimeras finansiell valutaexponering i respektive företag. Volvo Treasury använder olika derivatinstrument för att tillhandahålla ut- och inlåning i olika valutor utan att öka Volvokoncernens risk.

» **Läs mer i not 4** Mål och policy med avseende på finansiell risk och i **Not 30** Finansiella instrument.

Långfristiga skulder	Faktisk ränta per 31 dec 2015, %	Effektiv ränta per 31 dec 2015, %	31 dec 2015	31 dec 2014
Obligationslån				
EUR 2007-2014/2017-2078	0,33-5,04	0,33-5,04	34.525	44.062
SEK 2007-2015/2017-2019	0,26-3,39	0,26-3,39	12.557	23.562
JPY 2014/2017	0,60	0,60	693	784
USD 2013/2016			-	469
BR Summa obligationslån¹			47.776	68.877
Övriga lån				
USD 2008-2015/2017-2024	0,54-3,00	0,54-3,00	6.766	9.852
EUR 2007-2014/2017-2027	1,29-6,5	1,29-6,50	1.753	1.869
GBP 2002/2027	11,11	11,68	61	59
SEK 2007-2014/2017-2034	0,00	0,00	208	2.055
CAD 2015/2017	1,17-2,15	1,76-2,18	754	874
MXN 2014-2015/2017-2020	4,20-4,50	4,42-4,59	981	1.233
JPY 2009-2015/2017-2024	0,44-1,34	0,44-1,35	9.509	12.701
BRL 2010-2013/2019-2025	3,14-7,99	3,23-7,99	5.468	7.517
AUD 2015/2019	3,08	3,12	220	319
CNY 2012-2013/2017-2018	4,30-5,21	4,30-5,21	508	1.486
THB 2015/2017	2,46	2,49	348	-
Övriga lån			340	653
Omvärdering av utestående derivat till SEK ²			585	536
BR Summa övriga lån¹			27.500	39.154
Summa obligationslån och övriga lån³			75.275	108.031
Övriga skulder				
Förutbetalda leasingintäkter			2.615	2.364
Restvärdesskulder			4.939	4.586
Upplupna kostnader för servicekontrakt			7.256	5.498
Utestående ränte- och valutaderivat ²			181	275
Övriga långfristiga skulder			1.529	1.004
Utestående råvaruderivat			18	5
BR Summa övriga skulder			16.538	13.732
Summa långfristiga skulder			91.813	121.763

1 Varav lån avsedda för finansiering av kreditportföljen i Kundfinansieringsverksamheten uppgick till 25.238 Mkr (44.620) i obligationslån och 29.263 Mkr (28.348) i övriga lån.

2 » **Läs mer i Not 30** Finansiella instrument, tabell Redovisade belopp och verkliga värden

3 Säkerheter i form av panten har ställts för 5.926 Mkr (4.478) av ovanstående långfristiga lån.

» **Läs mer i Not 23** Ställda panten.

Förfallostruktur		
År	Obligationslån och övriga lån	Ej utnyttjade långfristiga kreditfaciliteter ¹
2017	35.608	6.140
2018	9.171	10.973
2019	12.392	-
2020	1.643	21.032
2021	96	-
2022 eller senare	16.365	-
Summa¹	75.275	38.145

1 Kortfristig ej utnyttjade kreditfaciliteter uppgick till 1.576 Mkr (500).

» **Läs mer i Not 15 Tabell 15:2** Förfallostruktur hänförligt till långfristiga fordringar i Kundfinansieringsverksamheten.

AB Volvo emitterade 2014 en hybridobligation på 1,5 miljarder euro med en löptid på 61,6 år för att ytterligare stärka Volvokoncernens balansräkning samt att förlänga förfallostrukturen på skuldportföljen. Den övervägande delen av låneförfall under 2017 är en del i den normala affärsverksamheten i Volvokoncernen, där Kundfinansieringsportföljen har en kortare förfallostruktur i jämförelse med Industriverksamheten.

Beviljade men ej utnyttjade kreditfaciliteter är så kallade stand-by faciliteter för upplåning. Det utgår en avgift för beviljade kreditfaciliteter vilket redovisas inom övriga finansiella intäkter och kostnader i resultaträkningen.

» **Läs mer i Not 9** Övriga finansiella intäkter och kostnader.

Kortfristiga skulder

Lån	31 dec 2015	31 dec 2014
Banklån	14.495	13.705
Övriga lån	42.836	26.249
BR Lån^{1,2}	57.331	39.953

1 Varav lån avsedda för finansiering av Kundfinansierings kreditportfölj 48.786 Mkr (29.672) samt utestående derivat, värderade till verkligt värde, 811 Mkr (455).
2 Kortfristig lån för vilka säkerheter har ställts uppgick till 3.299 Mkr (2.862).

NOT 23 | STÄLLDA PANTER

Ställda panter	31 dec 2015	31 dec 2014
Inteckningar i fast egendom	65	88
Tillgångar i operationell leasing	-	209
Fordringar	9.323	7.343
Bankräkningar, lån och placeringar	40	40
Ställda panter per 31 december	9.428	7.680

Banklån innefattar kortfristig del av långfristiga lån med 6.066 Mkr (6.695). Övriga lån innefattar kortfristig del av långfristiga lån med 32.753 Mkr (22.458) samt kommersiella värdepapper med 5.845 Mkr (0).

Av koncernens kortfristiga skulder utgjorde 98.529 Mkr (96.440) eller 63% (71) ej räntebärande skulder. I tabellen nedan presenteras Volvokoncernens övriga kortfristiga skulder.

I kortfristiga skulder ingår även leverantörsskulder som uppgick till 55.648 Mkr (56.647), aktuella skatteskulder som uppgick till 1.322 Mkr (2.693) samt icke räntebärande skulder för försäljning om 573 Mkr (130).

Övriga kortfristiga skulder	31 dec 2015	31 dec 2014
Förskott från kunder	4.026	4.784
Löner och källskatter	8.551	9.088
Mervärdesskatt	2.401	1.875
Upplupna kostnader avseende återförsäljarbonus och rabatter ¹	3.696	-
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12.728	11.029
Förutbetalda leasingintäkter	1.992	2.022
Restvärdesskulder	2.825	2.950
Övriga finansiella skulder	295	192
Övriga skulder	4.287	4.682
Utestående ränte- och valutaderivat ²	134	331
Utestående råvaruderivat	50	18
BR Övriga kortfristiga skulder	40.986	36.970

1 » **Läs mer i Not 21** Övriga avsättningar, avsnitt Avsättningar för färdiga produkter.

2 » **Läs mer i Not 30** Finansiella instrument om den kortfristiga delen av utestående ränte- och valutaderivat inkluderat i tabell Redovisade belopp och verkliga värden.

» **Läs mer i Not 3** Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag, tabell Tillgångar och skulder som innehas för försäljning

» **Läs mer i Not 23** Ställda panter.

Långfristiga och kortfristiga lån om 9.225 Mkr (7.340) har säkrats genom ställda panter.

Vid värdepapperisering av tillgångar inom Kundfinansieringsverksamheten har obligationer utgivits om 9.064 Mkr (7.088), knutna till lån i USA för vilka kundfinansieringsfordringar redovisade på balansräkningen utgör säkerhet uppgående till 9.323 Mkr (7.343), varav 6.819 Mkr (4.410) har utgivits 2015. Dessa fordringar har i sin tur tillgångar bestående av lastbilar och anläggningsmaskiner som säkerhet.

» **Läs mer i Not 22** Skulder

NOT 24 | EVENTUALFÖRPLIKTELSE

REDOVISNINGSPRINCIP

Eventualförpliktelser

En eventalförpliktelse redovisas vid en möjlig förpliktelse för vilken det återstår att få bekräftat om företaget har en befintlig förpliktelse som skulle kunna leda till ett utflöde av resurser. Alternativt finns en befintlig förpliktelse som inte uppfyller kriterierna att redovisas i balansräkningen som avsättning eller annan skuld då det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller då inte en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Eventualförpliktelser	31 dec, 2015	31 dec, 2014
Kreditgarantier utfärdade för kunder och övriga	3.432	6.580
Skatteanspråk	3.976	1.819
Restvärdesgaranti	3.195	2.850
Övriga eventalförpliktelser	4.977	4.691
Summa eventalförpliktelser	15.580	15.940

Totala eventalförpliktelser uppgick den 31 december 2015 till netto 15.580 Mkr (15.940) och inkluderade eventaltillgångar om 0 Mkr (285).

Utställda kreditgarantier uppgick till 3.432 Mkr (6.580). Även om kreditgarantierna minskar så avser fortfarande en betydande del av dem kreditgarantier till slutkunder inom Anläggningsmaskiner i Kina. Avsättningen hänförlig till kreditförluster i Kina uppgick till 408 Mkr (521) per den 31 december 2015.

» **Läs mer i not 21** Övriga avsättningar avseende avsättningar för framtida kreditförluster i Kina.

Det redovisade beloppet för kreditgarantier motsvarar bruttoexponeringen och har inte reducerats med hänsyn till värdet av erhållna motgarantier eller andra säkerheter såsom rätten att återta produkter i de fall då en legal kvittningsrätt saknas. Värdet av sådana erhållna motgarantier och andra säkerheter, som reducerar exponeringen, är beroende av prisutvecklingen på begagnade produkter samt möjligheten att återta produkter.

Skatteanspråk uppgick till 3.976 Mkr (1.819) och avsåg framställda eller förväntade yrkanden mot Volvokoncernen där kriterierna för att redovisa en avsättning ej uppfyllts. Globala företag som Volvokoncernen är emellanåt involverade i skatteprocesser av varierande omfattning och i olika stadier. Volvokoncernen utvärderar löpande dessa skatteprocesser. När det är sannolikt att ytterligare skatt skall erläggas och det är möjligt att göra en rimlig bedömning av utfallet sker erforderlig reservering. Under 2015 har en eventalförpliktelse uppgående till 1,5 miljarder kronor avseende en transferprisrevision i Brasilien rapporterats.

Restvärdesgaranti uppgick till 3.195 Mkr (2.850) och avsåg försäljningstransaktioner kombinerade med ett återköpsavtal eller en restvärdesgaranti för vilka tillgångarna inte redovisas på balansräkningen. Det redovisade beloppet motsvarar bruttoexponeringen och har inte reducerats med beräknade nettoförsäljningsvärden avseende begagnade produkter tagna som säkerheter. I den utsträckning begagnade produkter förväntas resultera i en förlust vid försäljning redovisas en avsättning för restvärdesrisken.

» **Läs mer** om avsättning för restvärdesrisk i **not 21** Övriga avsättningen.

Övriga eventalförpliktelser uppgick till 4.977 Mkr (4.691) och inkluderade bland annat prestationsklausuler och rättsliga processer.

Rättsliga processer

Volvokoncernen är föremål för nedanstående utredningar som initierats av konkurrensmyndigheter. Volvokoncernen samarbetar fullt ut med berörda myndigheter.

I april 2011 blev koncernens lastbilsverksamhet i Korea och andra lastbilsföretag föremål för en utredning av Korean Fair Trade Commission. Korean Fair Trade Commission har, genom ett beslut som Volvo erhöll den 19 december 2013, ålagt Volvo att betala böter vilka per den 31 december 2015 uppgick till 121 Mkr. Volvo har överklagat beslutet och en eventalförpliktelse om motsvarande belopp har redovisats.

I januari 2011 blev Volvokoncernen och andra lastbilsföretag föremål för en utredning av EU-kommissionen gällande eventuell överträdelse av EU:s konkurrensbestämmelser. Efter EU-kommissionens utfärdande av ett så kallat Statement of Objections den 20 november 2014 gjorde Volvokoncernen en avsättning.

» **Läs mer i not 21** Övriga avsättningar avseende uppskattningen av avsättningens storlek och relaterade osäkerhetsfaktorer.

I tvisten mellan Volvo Powertrain och den amerikanska miljöskyddsmyndigheten, US Environmental Protection Agency (EPA), meddelade Supreme Court of the United States under andra kvartalet 2015 att prövningstillstånd inte kommer att ges. Kostnaden är fullt reserverad sedan 2014.

» **Läs mer i not 21** Övriga avsättningar avseende uppskattningen av avsättningens storlek.

Volvokoncernen är även involverad i ett antal rättsliga processer förutom de som finns beskrivna ovan. Volvokoncernen bedömer det inte som sannolikt att dessa sammantaget medför någon risk för en väsentlig påverkan på Volvokoncernens finansiella ställning.

NOT 25 | TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Transaktioner mellan AB Volvo och dess dotterföretag, vilka är närstående till AB Volvo, har eliminerats i koncernen och redovisas inte i denna not.

Transaktioner med intresseföretag	2015	2014
Försäljning till intresseföretag	2.448	2.129
Inköp från intresseföretag	2.258	2.320
Fordringar hos intresseföretag den 31 december	638	598
Skulder till intresseföretag den 31 december	515	510

Volvokoncernen har mellanhavanden med vissa intresseföretag. Mellanhavandena består huvudsakligen av försäljning av fordon och reservdelar till återförsäljare och importörer samt inköp av motorer från Deutz AG.

Affärsmässiga villkor och marknadspris används vid köp och försäljning av varor och tjänster till/från intresseföretag.

Transaktioner med joint ventures	2015	2014
Försäljning till joint ventures	1.887	1.031
Inköp från joint ventures	769	394
Fordringar hos joint ventures den 31 december	319	178
Skulder till joint ventures den 31 december	194	78

Volvokoncernen har mellanhavanden med sina joint ventures. Mellanhavandena består huvudsakligen av försäljning av fordon och reservdelar samt inköp av motorblock och tjänster. Affärsmässiga villkor och marknadspris används vid köp och försäljning av varor och tjänster till/från joint ventures.

» Läs mer i Not 5 Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar.

NOT 26 | STATLIGA STÖD

REDOVISNINGSPRINCIP

Statliga stöd är ekonomiska bidrag från statliga- och överstatliga organ som erhålls i utbyte mot att Volvokoncernen uppfyller vissa uppställda villkor.

Bidrag som är hänförliga till tillgångar redovisas som en reduktion av de hänförliga tillgångarnas redovisade värden. Bidrag som är hänförliga till resultatet redovisas som förutbetalda intäkter i balansräkningen och intäktsförs så att de möter kostnaden som stödet avser. Om kostnader uppkommit före bidragen har erhållits, men avtal slutits om att erhålla bidragen, redovisas bidragen i resultaträkningen så att de möter kostnaderna som stödet avser.

Under 2015 har statliga stöd uppgående till 495 Mkr (445) erhållits och 682 Mkr (503) har redovisats i resultaträkningen. Skattelättnader relaterade till produktutveckling ingår med 280 Mkr (255) vilka främst erhållits i Frankrike och USA. Övriga stöd har huvudsakligen erhållits från svenska, kinesiska och amerikanska statliga organ och från EU-kommissionen.

REDOVISNINGSPRINCIP**Aktierelaterade ersättningar**

Volvokoncernen har aktiebaserade incitamentsprogram som omfattar både kontant- och aktieersättningar. För aktiebaserad ersättning skall marknadsvärdet av ersättningsbeloppet bestämmas vid tidpunkten för tilldelning av rättigheten till ersättning och bokföras som kostnad över intjänandeperioden med eget kapital som motbokning. Marknadsvärdet baseras på börskurs reducerat med utdelningar som är förknippade med aktien före det att aktien kommer att delas ut.

Tillkommande sociala avgifter redovisas som skuld, med löpande omvärdering, enligt UFR 7 (Uttalande från Rådet för finansiell rapportering). Kontantbaserad ersättning omvärderas löpande vid varje bokslutstillfälle och redovisas som kostnad över intjänandeperioden samt som en kortfristig skuld. Löpande görs en bedömning om de villkor för att utskiftning ska ske väntas uppfyllas. Vid en ändrad bedömning justeras kostnaden.

Ersättningspolicy beslutad på årsstämman 2015

Årsstämman 2015 beslutade om riktlinjer för ersättning och övriga anställningsvillkor för medlemmarna i Volvos koncernledning. De beslutade principerna kan sammanfattas enligt följande:

Den övergripande principen är att ersättningar och andra anställningsvillkor för koncernledningen skall vara konkurrenskraftiga för att säkerställa att Volvokoncernen kan attrahera och behålla kompetenta personer i koncernledningen. Den fasta lönen skall vara konkurrenskraftig och återspegla individens ansvarsområde och prestation. Utöver fast ersättning kan rörlig ersättning utgå. Den rörliga ersättningen får, såvitt avser den verkställande direktören, uppgå till högst 75% av den fasta ersättningen och såvitt avser övriga personer i koncernledningen, högst 60% av den fasta ersättningen och skall vara baserad på uppfyllandet av vissa förbättringsmål eller uppnåendet av vissa finansiella mål för Volvokoncernen och/eller den organisatoriska enhet inom vilken befattningshavaren arbetar. Dessa mål beslutas av styrelsen i AB Volvo och kan hänföra sig till exempelvis rörelseresultat, rörelsemarginal och/eller kassaflöde. Styrelsen kan under vissa omständigheter besluta att återkräva rörlig ersättning som redan har betalats eller att annullera eller begränsa rörlig ersättning som skall betalas till ledningen.

Årsstämman kan även besluta om aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram. På årsstämman 2011 togs beslut enligt styrelsens förslag om ett långsiktigt, aktiebaserat incitamentsprogram för koncernledningen och andra högre chefer i Volvokoncernen bestående av tre årliga program avseende vart och ett av räkenskapsåren 2011, 2012 och 2013. Under 2015 har delar av de aktier som tilldelades under 2011 och 2012 utskiftats till deltagarna. Årsstämman 2014 fattade i enlighet med styrelsens förslag beslut om att införa ett nytt långsiktigt aktiebaserat incitamentsprogram för personer i koncernledningen och högre chefer i Volvokoncernen omfattande åren 2014, 2015 och 2016.

Utöver fast och rörlig lön utgår normalt andra sedvanliga förmåner såsom tjänstebil och företagshälsövård. I enskilda fall kan även bostadsförmån och andra förmåner utgå.

Under 2015 var alla medlemmar av koncernledningen bosatta i Sverige. Utöver pensionsförmåner som följer av lag eller av kollektivavtal, kan medlemmar av koncernledningen erbjudas två olika premiebaserade pensionsplaner med årliga premier innebärande att storleken på individens pension utgörs av summan av inbetalade premier och eventuell avkastning, utan någon garanterad avkastning. Inom ramen för de premiebaserade pensionsplanerna finns ingen bestämd tidpunkt för pensionering, men premierna kommer att betalas för den anställde till den dag han eller hon fyller 65 år.

För medlemmar av koncernledningen är uppsägningstiden från företagets sida tolv månader och från den anställdes sida sex månader. Därutöver är den anställde berättigad till ett avgångsvederlag om tolv månaderslöner om uppsägningen gjorts av företaget.

Styrelsen får frågå riktlinjerna för ersättning som årsstämman beslutat om i enskilda fall om det finns särskilda skäl för det.

Styrelsens arvode

Enligt årsstämmans beslut 2015 skall arvode till styrelsens ledamöter valda vid årsstämman för tiden intill utgången av årsstämman 2016 utgå enligt följande: Styrelsens ordförande tillerkändes 3.250.000 kronor och envar av övriga ledamöter 950.000 kronor med undantag för VD i AB Volvo, tillika koncernchef för Volvokoncernen. Därutöver tillerkändes ordföranden i revisionskommittén 300.000 kronor och övriga medlemmar av revisionskommittén 150.000 kronor var, samt ordföranden i ersättningskommittén 125.000 kronor och övriga ledamöter i ersättningskommittén 100.000 kronor var.

VDs anställningsvillkor och ersättning

Under tiden 1 januari till och med 21 april 2015 var Olof Persson VD och koncernchef för Volvokoncernen. Därefter utsågs Martin Lundstedt till VD och koncernchef för Volvokoncernen och han tillträdde den 22 oktober 2015. Under mellantiden var Jan Gurander, finanschef för Volvokoncernen, tillförordnad VD och koncernchef.

Fast och rörlig lön

VD i AB Volvo och koncernchef för Volvokoncernen, har en ersättning som består av en fast årslön och en rörlig lönedel. Under 2015, baseras den rörliga lönedelen på koncernens rörelsemarginal och sex månaders rullande kassaflöde. Den rörliga lönedelen är maximerad till 75% av den fasta årliga lönen.

För verksamhetsåret 2015 fram till och med 21 april erhöll Olof Persson en fast lön om 3.924.107 kronor och en rörlig lön om 2.207.299 kronor. Den rörliga lönedelen utgjorde 56,2% av den fasta lönen. Övriga förmåner, bestående främst av bil- och bostadsförmån uppgick till 272.788 kronor under 2015. Olof Persson deltog även i de långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram som beslutades av årsstämman 2011 och 2014. Under 2015 fram till och med 21 april har 43.534 aktier avseende 2011 års program tilldelats Olof Persson till ett skattemässigt värde om 4.103.950 kronor. Olof Persson har beslutats att vara en så kallad "good leaver" och är därmed berättigad till utskiftning av tilldelade aktier bestående av programmet omfattande åren 2011–2013 och 2014. Under 2015 har 43.367 aktier avseende 2012 års program till ett skattemässigt värde om 4.251.727 kronor utskiftats och ytterligare 59.049 aktier kommer att utskiftas till Olof Persson under 2016.

För verksamhetsåret 2015 från 22 oktober till årets slut erhöll Martin Lundstedt en fast lön om 2.447.683 kronor och en rörlig lön om 945.958 kronor. Den rörliga lönedelen utgjorde 38,6% av den fasta lönen. Övriga förmåner, bestående främst av bil- och bostadsförmån uppgick till 37.312 kronor under 2015. Martin Lundstedt deltar även i det långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram som beslutades av årsstämman 2014. Avkastning på eget kapital för 2015 uppgick till 18,4%, vilket innebär att Martin Lundstedt under 2018/2019 kommer att erhålla cirka 16.766 aktier avseende 2015 om övriga samtliga programvillkor är uppfyllda (se även Långsiktigt incitamentsprogram). Det skattemässiga förmånsvärdet fastställs vid utskiftningstillfället. Martin Lundstedt fick också ett engångsbelopp på 5.000.000 kronor vid påskriften av anställningskontraktet som VD och koncernchef för Volvokoncernen. Beloppet är inte pensionsgrundande.

Jan Gurander, finanschef för Volvokoncernen, var tillförordnad VD och koncernchef under en interimperiod mellan 22 april och 21 oktober och är därför berättigad till en justering av lönen med ett engångsbelopp på 3.000.000 kronor varav 2.000.000 kronor har utbetalats under 2015.

Pension

VD i AB Volvo omfattas dels av de pensionsförmåner som följer av kollektivavtal och dels av Volvo Management Pension (VMP) och Volvo Executive Pension (VEP). Ålderspensionen under Volvos chefs pensionsplaner är premiebästa. Den pensionsmedförande lönen utgörs av årslönen och en beräknad rörlig lönedel. Premien för VMP är 30.000 kronor plus 20% av pensionsmedförande lön över 30 inkomstbasbelopp och för VEP 10% av pensionsmed-

förande lön. Några ytterligare utfästelser utöver att betala ovanstående premier finns ej. I tillägg till kollektivavtalad försäkring (ITP) är sjukpensionen 40% av pensionsmedförande lön mellan 30–50 inkomstbasbelopp. Rätten till sjukpension är villkorad av anställning och upphör vid avgång ur tjänst.

VD i AB Volvo omfattas dessutom av Volvo Företagspension, en premiebestämd extra ålderspension. Premien förhandlas varje år och uppgick 2015 till 571 kronor i månaden.

Totala pensionspremier för Olof Persson uppgick för 2015, fram till och med 21 april, till 1.587.189 kronor, och till 722.287 kronor för Martin Lundstedt för tiden från och med 22 oktober.

Avgångsvederlag

Olof Persson var VD och koncernchef för Volvokoncernen fram till och med 21 april 2015. Han var berättigad till 12 månaders uppsägningstid från AB Volvo och erhåller för denna perioden en total lön på 12.613.200 kronor. Olof Persson är slutligen berättigad till pensionspremier under uppsägningstiden, den totala premien beräknas uppgå till cirka 4.761.567 kronor. Olof Persson är också berättigad till ett avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner till ett värde av 12.613.200 kronor vilket skall utbetalas från uppsägningstidens slut. Om han påbörjar annat arbete under uppsägningstiden reduceras avgångsvederlaget med 100% av inkomsten från den nya anställningen.

Martin Lundstedt har sex månaders uppsägningstid från sin sida och tolv månaders uppsägningstid från AB Volvos sida. Vid uppsägning från företagets sida utgår ett avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner. Om han påbörjar annat arbete under uppsägningstiden reduceras avgångsvederlaget med 100% av inkomsten från den nya anställningen.

Ersättning till koncernledningen

Fast och rörlig lön

Medlemmarna av koncernledningen erhåller rörlig lön utöver den fasta lönen. Den rörliga lönen baseras på uppfyllandet av vissa förbättringsmål eller uppnåendet av vissa finansiella mål. Målen beslutas av styrelsen i AB Volvo och kan hänföra sig till exempelvis rörelseresultat, rörelsemarginal och/eller kassaflöde. Rörlig lön för koncernledning exklusive VD, kunde under 2015 uppgå till högst 60% av den fasta lönen.

För verksamhetsåret 2015 uppgick fast lön till 37.890.560 kronor och rörlig lön uppgick till 16.530.086 kronor för övriga koncernledningen exklusive VD. Koncernledningen bestod, utöver VD, av 9 medlemmar vid såväl årets början som vid årets slut. Övriga förmåner, bestående främst av bil- och bostadsförmån, uppgick till 783.478 kronor under 2015. Övriga koncernledningen deltar också i de långsiktiga aktiebaserade incitamentsprogram som beslutades av årsstämman 2011 och 2014 vilket baseras på avkastningen på eget kapital. Avkastning på eget kapital för 2015 uppgick till 18,4%, vilket innebär att de under 2018/2019 kommer att erhålla cirka 240.086 aktier avseende 2015 om övriga samtliga programvillkor är uppfyllda (se även Långsiktigt incitamentsprogram). Under 2015 har 110.224 aktier avseende 2011 och 2012 års program tilldelats koncernledningen till ett skattemässigt värde om 10.656.884 kronor.

Avgångsvederlag

Anställningsavtalen för medlemmar av koncernledningen innehåller regler om avgångsvederlag vid uppsägning från företagets sida. Under 2015 var alla medlemmar av koncernledningen bosatta i Sverige. Medlemmarna har sex månaders uppsägningstid från sin sida och tolv månaders uppsägningstid från AB Volvos sida. Reglerna innebär att den anställda vid uppsägning från företagets sida, är berättigad till avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner. Om den anställda påbörjar annat arbete reduceras avgångsvederlaget med 100% av inkomsten från den nya anställningen.

Pension

Koncernledningen omfattas av en premiebestämd pensionsplan, Volvo Executive Pension (VEP) plan, med premiebetalning som längst till 65 års ålder. Premien utgör 10% av den pensionsmedförande lönen. Anställda födda före 1979 omfattas av en premiebestämd pensionsplan, Volvo Management Pension (VMP), som ett komplement till kollektivavtalad tjänstepension. Premien utgör 30.000 kronor plus 20% av den pensionsmedförande lönen över 30 inkomstbasbelopp. Pensionsmedförande lön utgörs av tolv gånger den aktuella månadslönen samt en genomsnittligt intjänad rörlig lönedel, under de

senaste fem kalenderåren. Premier för pensioner till koncernledning exklusive VD uppgick till 14.103.790 kronor under 2015.

Volvokoncernens kostnader för ersättning till koncernledningen

Kostnaderna för den totala ersättningen till koncernledningen under 2015 uppgick till 159 Mkr (191) och avsåg fast lön, rörlig lön, övriga förmåner och ersättningar, pensioner och avgångsvederlag. De totala kostnaderna för koncernledningen inkluderar sociala avgifter på löner och förmåner, särskild löneskatt på pensioner samt tillkommande kostnader för övriga förmåner. Kostnaden relaterat till det långsiktiga aktierelaterade incitamentsprogrammet reflekteras över perioden från tilldelning av rättigheten fram till dagen för utskiftning av aktierna och uppgick till 14 Mkr (21) för 2015. Volvos ersättningsmodell är till stor del konstruerad att följa förändringar i koncernens lönsamhet.

Långsiktigt incitamentsprogram

Långsiktigt aktiebaserat incitamentsprogram 2011–2013

Årsstämman fattade 2011 beslut om ett långsiktigt aktiebaserat incitamentsprogram för maximalt 300 personer i koncernledningen och högre chefer i Volvokoncernen omfattande åren 2011–2013. Under 2015 har delar av de aktier som tilldelats under 2011 och 2012 års program utskiftats till deltagarna (för ytterligare information se tabellen Långsiktigt incitamentsprogram på nästa sida).

Långsiktigt aktiebaserat incitamentsprogram 2014–2016

Årsstämman fattade 2014 beslut om ett långsiktigt aktiebaserat incitamentsprogram för maximalt 300 personer i koncernledningen och högre chefer i Volvokoncernen omfattande åren 2014–2016. Det finns ett förslag att LTI-programmet skall ersättas av ett nytt program från och med 2016 vilket innebär att programmet godkänt av Årsstämman 2014 avslutas ett år tidigare (läs mer i "Förslag till ersättningspolicy").

Det år 2014 beslutade programmet består av tre årliga program där mätperioderna är respektive räkenskapsår. Programmet förutsätter som utgångspunkt att deltagarna investerar en del av sin lön, maximalt 15% av lönen för koncernledningen och 10% av lönen för övriga deltagare, i Volvoaktier och behåller dem samt kvarstår som anställda i Volvokoncernen under minst tre år efter att investeringen gjorts. Det finns möjlighet att göra avsteg från kravet på tre års anställning under speciella omständigheter (så kallade "good leaver"-situationer). Styrelsen för AB Volvo har rätt att under extraordinära omständigheter begränsa eller helt annullera tilldelning av prestationsaktier. Därutöver gäller att om årsstämman för AB Volvo beslutar att ingen utdelning skall utbetalas till aktieägarna för ett visst räkenskapsår, erhålls inga matchningsaktier för året i fråga.

Tilldelning av aktierättigheter sker under respektive kalenderår. Under försättning att programvillkoren ovan är uppfyllda, utskiftas efter utgången av treårsperioden till deltagarna som huvudregel en matchningsaktie per investerad aktie och, om avkastning på eget kapital för Volvokoncernen för det specifika räkenskapsåret uppgår till minst 10% under 2014, 11% under 2015 och 12% under 2016, ett antal prestationsaktier. Maximalt antal prestationsaktier uppgår till sju aktier för koncernchefen, sex aktier till övriga ledamöter av koncernledningen och fem aktier till övriga deltagare i programmet för varje investerad aktie och sker vid en avkastning på eget kapital om 25% under 2014, 26% under 2015 och 27% under 2016. Avkastning på eget kapital för 2015 uppgick till 18,4% vilket innebär att antalet prestationsaktier för 2015 uppgick till cirka 59% av maximalt antal. Avkastning på eget kapital för 2014 uppgick till 2,8%, dvs. inga prestationsaktier har tilldelats för 2014. Utskiftning kommer att ske med tidigare återköpta aktier i bolagets eget innehav. För deltagare i vissa länder är en modifierad kontantreglerad version av incitamentsprogrammet tillämplig. För deltagare i dessa länder krävs ingen investering av deltagaren och programmet innefattar inte något matchningselement. Utskiftning av prestationsaktier ersätts i denna version med en kontantutbetalning efter tre år. Övriga programvillkor är likvärdiga.

Långsiktigt incitamentsprogram (planversion som utskiftas med aktier)	Utestående aktierättigheter villkorade enligt programmet (i tusental aktier)						Kostnad 2015 (Mkr) ¹
	Utskiftas år	Vid årets början	Tilldelade 2015	Förverkade/ förfallna 2015	Utskiftade aktier 2015	Vid årets slut	
2011 års incitamentsprogram	2014/2015	582	0	-4	-575	3	2,0
2012 års incitamentsprogram	2015/2016	1.098	0	-23	-763	313	22,4
2013 års incitamentsprogram	2016/2017	425	0	-9	-22	395	10,8
2014 års incitamentsprogram	2017/2018	441	0	24	-19	446	13,2
2015 års incitamentsprogram	2018/2019	0	1.571	-29	0	1.543	35,3
Summa		2.546	1.571	-40	-1.378	2.699	83,6

1 Ersättningens marknadsvärde bestäms baserat på aktiepriset vid tidpunkten för tilldelning av rättigheten reducerat med nuvärdet av förväntad utdelning under perioden fram till utskiftning av aktierna. Kostnaden redovisas över perioden från tidpunkten för tilldelning av rättigheten fram till dagen för utskiftning av aktierna. Kostnaden inkluderar även kostnad för sociala avgifter.

Årets kostnad för den kontantreglerade versionen av incitamentsprogrammet uppgick till 6 Mkr (8) inklusive sociala avgifter för 2015, och den totala skulden uppgick till 6 Mkr (14) den 31 december 2015.

Utskiftningen under 2015 avsåg i huvudsak tilldelade aktier för 2011 och 2012 års incitamentsprogram. Ett antal programdeltagare som lämnade företaget beslutades vara så kallade "good leavers" och därmed berättigade till utskiftning av tilldelade aktier. Totalt 1.377.988 aktier (1.238.755) utskiftades under 2015 avseende det aktiereglerade incita-

mentsprogrammet, och beslut har tagits om ytterligare 175.399 aktier (53.086) som kommer att utskiftas i samband med att deltagarna lämnar företaget. För det kontantreglerade incitamentsprogrammet har 13 Mkr (15) utskiftats under 2015.

Den totala kostnaden för 2015 års program över intjäningsperioden 2015 till 2018/2019 beräknas uppgå till 179 Mkr inklusive sociala avgifter. Den faktiska kostnaden kommer att påverkas av förändringar i aktiekursen.

Medelantal anställda	2015		2014	
	Antal	Varav kvinnor, %	Antal	Varav kvinnor, %
AB Volvo				
Sverige	322	50	303	48
Dotterföretag				
Sverige	19.854	21	21.113	21
Västra Europa (exkl. Sverige)	22.146	15	23.390	16
Östra Europa	5.792	21	6.292	20
Nordamerika	15.427	19	14.767	19
Sydamerika	6.074	15	6.718	14
Asien	18.005	13	19.306	13
Övriga marknader	2.573	16	2.735	15
Koncernen totalt	90.193	18	94.625	17

Styrelseledamöter ¹ och andra befattningshavare	2015		2014	
	Antal på balansdagen	Varav kvinnor, %	Antal på balansdagen	Varav kvinnor, %
AB Volvo				
Styrelseledamöter ¹	9	33	9	22
Verkställande direktör och andra ledande befattningshavare	10	30	16	19
Koncernen				
Styrelseledamöter ¹	471	23	499	20
Verkställande direktörer och andra högre chefer	624	22	676	21

1 Exklusive styrelsesuppleanter.

Löner och ersättningar	2015			2014		
	Styrelse och VD ¹	varav rörlig lönedel	Övriga anställda	Styrelse och VD ¹	varav rörlig lönedel	Övriga anställda
Mkr						
AB Volvo	56,8	5,3	356	30,4	7,4	323,6
Dotterbolag	684,6	75,5	39.360,1	557,0	57,2	36.621,9
Koncernen totalt	741,4	80,8	39.716,1	587,4	64,6	36.945,5

Löner, ersättningar och sociala kostnader	2015			2014		
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Pensionskostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Pensionskostnader
Mkr						
AB Volvo ²	412,8	123,1	119,7	354,1	108,6	105,6
Dotterbolag	40.044,7	8.871,7	4.219,9	37.178,9	8.009,3	4.027,2
Koncernen totalt³	40.457,5	8.994,8	4.339,6	37.532,9	8.117,9	4.132,8

1 Inkluderar nuvarande och tidigare styrelseledamöter, VD och vice VD.

2 Moderbolagets pensionskostnader för styrelse och VD framgår av not 3 moderbolagets redovisning.

3 Av koncernens pensionskostnader avser 89 Mkr (78) styrelse och VD, inklusive nuvarande och tidigare styrelseledamöter, VD och vice VD. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 600 Mkr (448).

Kostnaden för icke-monetära förmåner uppgick i koncernen till 3.007 Mkr (2.405) varav till styrelser och verkställande direktörer i koncernbolag 80 Mkr (46).

Kostnaden för icke-monetära förmåner i moderbolaget uppgick till 14,4 Mkr (17,3) varav till bolagets styrelse och VD 1,5 Mkr (2).

NOT 28 | ERSÄTTNING TILL REVISORER

Ersättning till revisorer	2015	2014
PricewaterhouseCoopers AB		
- Revisionsuppdraget	105	100
- Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	5	4
- Skatterådgivning	13	14
- Övriga tjänster	14	22
Summa	137	140
Revisionsarvode till övriga	3	2
Koncernen totalt	140	142

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget innebär andra kvalitets-säkringstjänster som skall utföras enligt författning, bolagsordning, stadgar eller avtal. Beloppet inkluderar bland annat en översiktlig granskning av halvårsrapporten. Skatterådgivning innehåller både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster är andra uppdrag.

NOT 29 | KASSAFLÖDE

REDOVISNINGSPRINCIP

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden. Utländska koncernföretags kassaflöden omräknas till genomsnittskurser. Förändringar i koncernstruktur, förvärv och försäljningar, redovisas netto, exklusive likvida medel, under förvärv och avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter och ingår i kassaflödet från investeringsverksamheten.

» Läs mer i Not 18 om redovisningsprinciper för kortfristiga placeringar och likvida medel.

Från den 1 januari, 2016 redovisas avyttringar av dotterföretag och andra affärsenheter som försäljning av anläggningstillgång i kassaflödet när syftet med försäljningen är att avyttra anläggningstillgångar.

Övriga ej kassapåverkande poster	2015	2014
Riskreserveringar och förluster avseende osäkra kund- och kundfinansieringsfordringar ¹	1.376	1.223
Resultat vid försäljning av dotterföretag och andra affärsenheter	-293	-1.020
Orealiserade valutakurseffekter på kundfordringar och leverantörsskulder	257	-367
Orealiserade valutakurseffekter på övriga operativa fordringar och skulder	458	518
Avsättning för vinstdelningsprogram	450	-
Avsättning relaterad till utsläppstvist i USA	-	422
Avsättning relaterad till EU:s konkurrensutredning	-	3.790
Avsättning för omstrukturingsreserver	1.120	708
Resultat vid försäljning av aktier och andelar	-4.590	17
Avsättning för förväntade kreditförluster för Volvo CE ¹	398	577
Övriga förändringar	372	273
Totala övriga ej kassapåverkande poster	-452	6.141

1 I riskreserveringar och förluster avseende osäkra kundfordringar ingår 349 Mkr (83).

» Läs mer i Not 8 Övriga finansiella intäkter och kostnader om förväntade kreditförluster i Volvo CE i China.

Förvärv och avyttringar av aktier och andelar, netto

	2015	2014
Nyemissioner	-5	-6
Kapitaltillskott	151	-
Förvärv	-7.072	-21
Avyttringar	4.900	96
Övrigt	42	-
Totalt kassaflöde från förvärv och avyttringar av aktier och andelar, netto	-1.984	69

Under 2015 förvärvade Volvokoncernen 45 % av aktierna i Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd., DFCV. Köpeskillingen uppgick till ca. 7,0 miljarder kronor.

Under 2015 avyttrade Volvokoncernen aktier i det börsnoterade indiska bolaget Eicher Motors Limited. Försäljningen gav upphov till en vinst om 4,6 miljarder kronor.

» Läs mer i Not 5 Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar.

Förvärvade och avyttrade dotterföretag och andra affärsenheter

	2015	2014
Förvärvade dotterföretag och affärsenheter	-	-1.103
Avyttrade dotterföretag och affärsenheter	408	8.501
Totalt kassaflöde från förvärvade och avyttrade dotterföretag och andra affärsenheter	408	7.398

» Läs mer i Not 3 Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i dotterföretag om hur stor påverkan förvärven och avyttringarna har haft på Volvokoncernens finansiella nettoställning.

Nettoförändring av lån	2015	2014
Nya lån	127.059	180.066
Amorterade lån	-132.437	-169.436
Syndikeringar	-6.965	-4.661
Förvärvade och avyttrade enheter	84	-280
Övrigt	-988	997
Nettoförändring av lån	-13.247	6.686

Under 2015 minskade Volvokoncernens obligationslån och övriga lån med 15,4 miljarder kronor, varav valutaeffekter från omräkning av utländska dotterföretag minskade skulden med 2,7 miljarder kronor. Under året syndikerade Volvo Financial Services tillgångar uppgående till 7,0 miljarder kronor (8,3), varav samtliga syndikeringar påverkade Volvokoncernens kassaflöde. Föregående år hade 3,7 miljarder kronor av syndikeringarna inte någon påverkan på Volvokoncernens kassaflöde. Både negativa

valutaeffekter och syndikeringar som inte hade någon påverkan på kassaflödet justerades på raden Nettoförändring av lån i kassaflödesanalysen.

Realiserade intäkter och kostnader från derivat som använts för säkring av kommersiella kassaflöden uppgick totalt till -0,6 miljarder kronor (1,0) och ingår i övrigt i tabellen över nettoförändring av lån, varav 0,1 miljarder kronor (1,2) är relaterat till derivat som använts för att säkra förvärvet av Dongfeng Commercial Vehicles.

Under 2015 minskade Volvokoncernen sin upplåning främst till följd av ett starkt kassaflöde.

» **Läs mer under** Koncernens utveckling om Volvokoncernens kassaflöde på sidan 86.

» **Läs mer i Not 22** om Volvokoncernens Obligationslån och Övriga lån.

NOT 30 | FINANSIELLA INSTRUMENT

REDOVISNINGSPRINCIP

Köp och försäljningar av finansiella tillgångar och skulder redovisas på affärsdagen. Transaktionskostnader inkluderas i tillgångarnas verkliga värden förutom i de fall då värdeförändringar redovisas över resultaträkningen. Transaktionskostnader i samband med upptagande av finansiella skulder amorteras över lånetid som en finansiell kostnad.

En finansiell tillgång avförs från balansräkningen när väsentligen alla risker och förmåner förknippade med tillgången har överförts till en extern part.

Verkligt värde för tillgångar fastställs utifrån gällande marknadspriser i de fall sådana finns. Om marknadspriser inte finns tillgängliga fastställs det verkliga värdet för enskilda tillgångar med hjälp av olika värderingstekniker.

Finansiella instrument är klassificerade baserat på i vilken utsträckning marknadsdata har använts i beräkningen av verkligt värde. Samtliga Volvokoncernens finansiella instrument värderade till verkligt värde är klassificerade enligt nivå 2, med undantag av aktier och andelar som är klassificerade enligt nivå 1 för noterade och nivå 3 för onoterade, samt köpoptioner som är värderade enligt nivå 3, baserat på Black & Scholes optionsvärderingsmodell. Värdering i nivå 2 sker på marknadsmässiga grunder med hjälp av observerbara marknadspriser som finns tillgängliga vid varje bokslutstidpunkt. Utgångspunkten för räntan är nollkupongskurvan i respektive valuta från vilken det görs en nuvärdesberäkning av förväntade framtida kassaflöden. För valutakontrakt är utgångspunkten terminspåslaget utifrån gällande spotkurs för respektive valuta och framtida tidpunkt vid bokslutstillfället. Baserat på gällande terminskurser görs sedan en nuvärdesberäkning per balansdagen.

» **Läs mer i Not 5** om värderingsprincip för aktier och andelar.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen Volvokoncernens samtliga finansiella instrument som värderats till verkligt värde via resultaträkningen är klassificerade som att de innehas för handel. Så som framgår av tabellen på nästa sida, utgörs dessa instrument av derivat som används för att säkra ränta, valuta och priser på råmaterial, samt kortfristiga placeringar (vilka presenteras vidare i not 18).

Derivat som används för att säkra ränteeponering i kundportföljen i Kundfinansieringsverksamheten samt finansieringen av aktiviteter inom Industriverksamheten redovisas i denna kategori. Orealiserade vinster

och förluster till följd av fluktuationer i de finansiella instrumentens verkliga värden redovisas i Övriga finansiella intäkter och kostnader. Volvokoncernen avser att ha dessa derivat till förfall varför marknadsvärderingen, över tid, inte påverkar resultat eller kassaflöde till följd av matchning av räntebindning på in- och utlåning i Kundfinansieringsverksamheten.

Finansiella instrument som används för säkring av valutarisk i avtalade kommersiella kassaflöden redovisas också under denna kategori. Orealiserade och realiserade vinster och förluster redovisas i Övriga finansiella intäkter och kostnader för att möjliggöra nettning av samtliga interna flöden, före det att externa derivat ingås för att säkra valutarisken, med undantag för säkring av kassaflöden för specifika ordrar där klassificeringen i resultateffekten från säkringen beslutas från fall till fall enligt Volvogruppernas valutapolicy. Under 2015 har samtliga derivat som säkrat valutarisken för specifika ordrar redovisats i övriga finansiella intäkter och kostnader.

» **Läs mer i Not 9** om den resultat effekt som uppkommer till följd av omvärderingen av derivat.

Volvokoncernen tillämpar endast säkringsredovisning på ett fåtal specifika säkringsförhållanden. Läs avsnittet Säkringsredovisning i denna not för Volvokoncernens principval gällande säkringsredovisning.

Lånefordringar och kundfordringar

I denna kategori ingår kundfordringar, kundfinansieringsfordringar och andra räntebärande fordringar.

» **Läs mer i Not 15** om redovisningsprincipen för kundfinansieringsfordringar.

» **Läs mer i Not 16** om redovisningsprincipen för kundfordringar och andra räntebärande fordringar.

Tillgångar som är tillgängliga för försäljning

Kategorin inkluderar tillgångar som är tillgängliga för försäljning eller som inte har klassificerats som någon av de övriga kategorierna. För Volvokoncernen utgörs denna kategori av aktieinnehav i noterade och onoterade bolag.

» **Läs mer i Not 5** om aktier och andelar.

Upplysning om redovisade respektive verkliga värden

I nedanstående tabell jämförs de redovisade värdena och de verkliga värdena av Volvokoncernens samtliga finansiella instrument.

Redovisade belopp och verkliga värden för Finansiella Instrument	Mkr	31 december 2015		31 december 2014	
		Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Tillgångar					
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Volvokoncernens utestående ränte- och valutaderivat ⁴	Not 16	2.622	2.622	2.877	2.877
Volvokoncernens utestående råvaruderivat	Not 16	6	6	3	3
Övriga derivat ⁵		564	564	564	564
BR Kortfristiga placeringar	Not 18	3.344	3.344	7.312	7.312
		6.536	6.536	10.756	10.756
Lånefordringar och kundfordringar					
BR Kundfordringar	Not 16	29.101	-	30.895	-
Kundfinansieringsfordringar ¹	Not 15	102.583	-	99.166	-
Övriga räntebärande fordringar	Not 16	1.482	-	976	-
		133.166	-	131.037	-
Finansiella tillgångar som är tillgängliga för försäljning					
Innehav av aktier i börsnoterade företag	Not 5	507	507	4.543	4.543
Innehav av aktier i onoterade företag	Not 5	396	-	474	-
		904	507	5.017	4.543
BR Likvida medel	Not 18	21.048	21.048	26.242	26.242
Skulder					
Not 22					
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Volvokoncernens utestående ränte- och valutaderivat ²		1.711	1.711	1.597	1.597
Volvokoncernens utestående råvaruderivat		68	68	23	23
		1.779	1.779	1.620	1.620
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde³					
Långfristiga obligationslån och övriga lån		74.691	78.576	107.495	112.564
Kortfristiga banklån och övriga lån		56.521	56.056	39.498	39.488
		131.211	134.632	146.993	152.052
BR Leverantörsskulder		55.648	-	56.647	-

1 Volvokoncernen gör inte någon bedömning av riskpremien för kundfinansieringsfordringar och väljer därför att inte redovisa verkligt värde för denna kategori.

2 Inkluderar marknadsvärdering av ett lån hänförligt till säkringsredovisning om -611 Mkr (-1.022) vilket nettoredovisats mot de finansiella derivat som säkrar risken om 616 Mkr (1.032). För ytterligare information se avsnitt Säkringsredovisning i kommande stycke. Se även fotnot 4.

3 I koncernens balansräkning ingår i finansiella skulder lånerelaterade derivat om -1.395 Mkr (-991). Kreditrisken är inkluderad i verkligt värde värderingen av lånen.

4 Volvokoncernens bruttoexponering av derivat med positivt värde uppgick till 3.237 Mkr (3.909). Exponeringen är summan av derivat redovisade som tillgångar om 2.622 Mkr (2.877) och derivat med positivt värde om 616 Mkr (1.032) redovisade som skulder, nettoredovisade mot en marknadsvärdering med negativt värde av ett lån. Se även fotnot 2. Genom nettningsavtal och likvidöverföringar har bruttoexponeringen reducerats med 53% (60%) till 1.531 Mkr (1.582).

5. De indata som används i värderingsmodellen för beräkning av marknadsvärdet har varit oförändrade under året.

>> **Läs mer i Not 4** om mål och policy med avseende på finansiell risk.

» Fortsatt redovisning av överförda poster

Volvokoncernen är involverad i kassaförbättrande åtgärder så som factoring och diskontering. Överförda finansiella tillgångar redovisas helt eller delvis i Volvokoncernens balansräkning beroende på om förmåner och risker förknippade med tillgången har övergått till mottagaren. I enlighet med IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, görs en utvärdering om väsentligen alla risker och förmåner har blivit överförda till extern part. I de fall Volvokoncernen har konstaterat att så inte är fallet, återförs den del av fordringarna som motsvarar Volvokoncernens fortsatta delaktighet. Överförda finansiella tillgångar som inte uppfyller kraven om att väsentliga förmåner och risker förknippade med tillgången övergått till mottagaren uppgår till 0,4 miljarder kronor (0,1).

Överförda finansiella tillgångar för vilka väsentliga förmåner och risker överförts till mottagaren redovisas inte i Volvokoncernens balansräkning. Fortsatt engagemang i dessa tillgångar återspeglas i balansräkningen som en del av externa kreditgarantier, vilka är redovisade till verkligt värde som avsättning i balansräkningen och uppgår till 520 Mkr (650).

Volvokoncernens maximala exponering för förlust motsvaras av den totala regress som är kopplad till överförda finansiella tillgångar, det vill säga det totala belopp som Volvokoncernen skulle behöva betala om kunderna inte kan betala sina skulder. Sannolikheten för att alla kunder försummar sina skulder vid samma tidpunkt anses vara låg. Bruttoexponeringen för Volvokoncernen uppgick till 3,4 miljarder kronor (6,6) relaterat till kreditgarantier utfärdade för kunder och övriga och ingår i Volvokoncernens eventualförpliktelser. Detta belopp har inte reducerats med hänsyn till värdet av erhållna motgarantier eller andra säkerheter i fall då en legal kvittningsrätt saknas.

» Läs mer om Övriga avsättningar i **Not 21**.

» Läs mer om Eventualförpliktelser i **Not 24**.

Intäkter, kostnader, vinster och förluster hänförliga till finansiella instrument

Av nedanstående tabell framgår hur vinster och förluster samt ränteintäkter och räntekostnader har påverkat Volvokoncernens resultat efter finansiella poster för de olika kategorierna finansiella instrument.

Rapporterat i rörelseresultatet ¹	2015			2014		
	Vinst/förlust	Ränteintäkter	Räntekostnader ⁷	Vinst/förlust	Ränteintäkter	Räntekostnader ⁷
Mkr						
Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen²						
Valutaderivat ³	-11	-	-	-42	-	-
Lånefordringar och kundfordringar						
Kundfordringar/leverantörsskulder ¹	-913	-	-	-1.190	-	-
Kundfinansieringsfordringar i VFS ¹	75	5.128	-	89	4.829	-
Finansiella tillgångar som säljes						
Aktier och andelar för vilka ett marknadsvärde kan beräknas ⁶	4.650	-	-	55	-	-
Aktier och andelar för vilka ett marknadsvärde ej kan beräknas	28	-	-	16	-	-
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde⁴						
			-1.945			-1.847
Resultateffekt	3.829	5.128	-1.945	-1.072	4.829	-1.847

Rapporterat i finansnettot^{5,7}

Rapporterat i finansnettot ^{5,7}						
Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						
Kortfristiga placeringar	-	14		-	46	-
Ränte- och valutaderivat ^{2,3}	298	1	-208	1.567	9	99
Lånefordringar och kundfordringar						
Likvida medel	-	242		-	273	-
Lånefordringar och finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde						
	-841		-1.698	-391		-1.661
Resultateffekt^{5,7}	-543	257	-1.906	1.176	328	-1.562

1 Upplysning om förändring av reserv för osäkra fordringar och Kundfinansieringsfordringar finns i Not 15 och 16, Fordringar och Kundfinansieringsfordringar, samt i Not 8 Övriga rörelseintäkter och kostnader.

2 I vinster och förluster hänförliga till Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen ingår upplupen och realiserad ränta.

3 Terminkontrakt och valutoptioner används för att säkra avtalade kommersiella flöden. I posten ingår både orealiserat och realiserat resultat. För ytterligare upplysningar se vidare i Not 4 Mål och policy med avseende på finansiell risk.

4 I räntekostnader hänförliga till finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde redovisat i rörelseresultatet ingår även räntekostnader för finansiering av operationell leasing som inte är klassificerat som ett finansiellt instrument.

5 I vinster och förluster, intäkter och kostnader hänförliga till finansiella instrument rapporterade i finansnettot, har -543 Mkr (1.176) redovisats som övriga finansiella intäkter och kostnader.

6. Under 2015 avyttrade Volvokoncernen aktier i det börsnoterade indiska bolaget Eicher Motors Limited. Försäljningen gav upphov till en vinst om 4,6 miljarder kronor.

7. Räntekostnader rapporterat i finansnettot hänförligt till pensioner om 460 Mkr (432) ingår ej i ovanstående tabell.

» Läs mer i **Not 9** om Övriga finansiella intäkter och kostnader.

» Läs mer i **Not 5** Andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga aktier och andelar för mer information om försäljningen av Eicher Motors Limited.

Nedan följer en redovisning av derivatinstrument och optioner på finansiella och kommersiella tillgångar och skulder.

Mkr	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Nominellt belopp	Redovisat värde	Nominellt belopp	Redovisat värde
Utestående derivatinstrument för hantering av valuta- och ränterisker relaterade till finansiella och kommersiella tillgångar och skulder				
Ränteswappar				
- fordran	87.712	1.824	86.136	2.137
- skuld	66.793	-763	70.109	-72
Valutaterminskontrakt				
- fordran	44.386	793	16.272	675
- skuld	16.019	-333	24.332	-432
Köpta optioner				
- fordran	627	5	1.788	65
- skuld	84	-	36	-
Utställda optioner				
- skuld	755	-3	2.636	-71
Delsumma		1.522		2.302
Råvaruterminkontrakt				
- fordran	27	6	208	3
- skuld	236	-68	267	-23
Totalt		1.460		2.282

Säkringsredovisning

Volvokoncernen tillämpar endast säkringsredovisning på följande specifika säkringsförhållanden:

- Säkring av verkligt värde på ett lån. Verkligt värde på utestående säkringsinstrument uppgick till 872 Mkr (1.290). Förändringen i verkligt värde på lånet hänförligt till säkringsredovisning uppgick till -611 Mkr (-1.022). Förändringen av verkligt värde på de utestående säkringsinstrumenten och på lånet har redovisats i finansnettot i resultaträkningen.
- Säkring av vissa nettoinvesteringar i utländska verksamheter, initierade tidigare år. Resultatet av dessa säkringar redovisas löpande på separat rad i övrigt totalresultat. I händelse av avyttring av säkrad verksamhet, kommer det ackumulerade resultatet av säkringen att redovisas i resultaträkningen.
- Säkring av prognosticerad elektricitetskonsumtion. Förändringar i verkligt värde redovisas i kassaflödesreserven i övrigt totalresultat för effektiv säkringsredovisning.

» **Läs mer i Not 19 Eget kapital och antal aktier** om årets förändring i verkligt värde vid säkring av elektricitetskonsumtionen redovisat i kassaflödesreserven i övrigt totalresultat.

» **Se redovisningsprinciperna** i denna not för alla övriga säkringsförhållanden där säkringsredovisning inte tillämpas.

» **Läs mer i Not 4** för Mål och policy med avseende på finansiell risk inklusive Volvokoncernens policy för säkring.

Moderbolaget AB Volvo

Organisationsnummer 556012-5790

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där annat ej anges. Beloppen inom parentes anger 2014 års värden.

Förvaltningsberättelse

AB Volvo är moderbolag i Volvokoncernen och verksamheten omfattar koncernens huvudkontor med tillhörande staber samt vissa koncerngemensamma funktioner.

I resultat från aktier och andelar i koncernföretag ingår utdelningar med 1.061 (6.826) samt transferprisjusteringar och royalties om netto -775 (-1.120).

Realisationsvinst vid försäljning av innehavet i Eicher Motors Ltd. uppgick till 4.608. Återföring av omvärdering till marknadsvärde uppgick till 3.995 och redovisas över övrigt totalresultat.

Bokfört värde av aktier och andelar i koncernföretag uppgick till 60.766 (61.283) varav 60.092 (60.241) avsåg aktier i helägda dotterbolag. Dotterbolagens motsvarande egna kapital (inklusive kapitalandel i obeskattade reserver men exklusive minoritetens andel) uppgick till 103.382 (101.274).

Under 2015 har 45% av den kinesiska fordonstillverkaren Dongfeng förvärvat för 7.197. Förvärvet redovisas som aktier i intresseföretag.

Av aktier och andelar i joint ventures och intresseföretag avsåg 10.392 (3.317) joint ventures och intresseföretag som i koncernbokslutet redovisas enligt kapitalandelsmetoden. De delar av joint ventures och intresseföretagens egna kapital som motsvarar AB Volvos ägarandel var 8.026 (2.781).

Finansiell nettoskuld uppgick till 42.933 (35.967).

Eget riskbärande kapital (eget kapital med tillägg av obeskattade reserver) uppgick till 41.010 (38.290) eller 41% (46%) av balansomslutningen.

RESULTATRÄKNING

Mkr		2015	2014
Nettoomsättning	Not 2	884	696
Kostnad för sålda tjänster	Not 2	-884	-696
Bruttoresultat		0	0
Administrationskostnader	Not 2, 3	-1.342	-1.011
Övriga rörelseintäkter och kostnader	Not 4	-161	-65
Resultat från aktier och andelar i koncernföretag	Not 5	288	5.572
Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	Not 6	84	26
Resultat från övriga aktier och andelar	Not 7	4.612	7
Rörelseresultat		3.481	4.529
Ränteintäkter och liknande resultatposter		0	1
Räntekostnader och liknande resultatposter	Not 8	-1.195	-947
Övriga finansiella intäkter och kostnader	Not 9	-9	-19
Resultat efter finansiella poster		2.277	3.564
Bokslutsdispositioner	Not 10	12.565	3.505
Inkomstskatter	Not 11	-2.103	-379
Periodens resultat		12.739	6.690

ÖVRIGT TOTALRESULTAT

Periodens resultat		12.739	6.690
<i>Poster som senare kan komma att omklassificeras till resultaträkningen:</i>			
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning		-3.995	3.037
Övrigt totalresultat, netto efter inkomstskatter		-3.995	3.037
Periodens totalresultat		8.744	9.727

BALANSRÄKNING

Mkr		31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 12	8	23
Materiella anläggningstillgångar	Not 12	41	54
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 13	60.766	61.283
Fordringar hos koncernföretag		54	59
Andelar i joint ventures och intresseföretag	Not 13	10.397	3.322
Övriga aktier och andelar	Not 13	13	4.241
Uppskjutna skattefordringar	Not 11	157	2.191
Övriga långfristiga fordringar		-	27
Summa anläggningstillgångar		71.436	71.200
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag		28.627	11.682
Övriga fordringar	Not 14	116	300
Kassa och bank		-	0
Summa omsättningstillgångar		28.743	11.982
Summa tillgångar		100.179	83.182
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (2.128.420.220 aktier à 1:20 kronor)		2.554	2.554
Reservfond		7.337	7.337
<i>Fritt eget kapital</i>			
Fria fonder		302	4.252
Balanserade vinstmedel		18.074	17.453
Periodens resultat		12.739	6.690
Summa eget kapital		41.006	38.286
Obeskattade reserver	Not 15	4	4
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 16	117	122
Övriga avsättningar	Not 17	11	20
Summa avsättningar		128	142
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder till koncernföretag	Not 18	13.973	7
Övriga skulder		3	0
Summa långfristiga skulder		13.976	7
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		170	166
Övriga skulder till koncernföretag		44.470	44.269
Skatteskuld		44	-
Övriga skulder	Not 19	381	308
Summa kortfristiga skulder		45.065	44.743
Summa eget kapital och skulder		100.179	83.182
Ställda panter		-	-
Eventualförpliktelser	Not 20	282.175	279.807

KASSAFLÖDESANALYS

Mkr		2015	2014
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		3.481	4.530
Avskrivningar som belastat rörelseresultatet		17	17
Övriga ej kassapåverkande poster	Not 21	-5.104	113
Total förändring i rörelsekapital varav		3	-159
<i>Förändring i kundfordringar</i>		-166	16
<i>Förändring i leverantörsskulder</i>		5	-43
<i>Övriga förändringar i rörelsekapital</i>		164	-132
Erhållna räntor och liknande poster		0	1
Erlagda räntor och liknande poster		-1.171	-944
Övriga finansiella poster		-18	-16
Erhållna koncernbidrag		3.504	832
Betalda inkomstskatter		0	-20
Kassaflöde från den löpande verksamheten		712	4.354
Investeringsverksamheten			
Investeringar i anläggningstillgångar		-10	-29
Försäljning av anläggningstillgångar		21	51
Förvärv och avyttringar av aktier i koncernföretag, netto	Not 21	519	-654
Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i övriga företag, netto	Not 21	-2.207	-1
Räntebärande fordringar		26	-
Kassaflöde efter nettoinvesteringar		-939	3.721
Finansieringsverksamheten			
Nettoförändring av lån	Not 21	6.953	2.291
Utdelning till AB Volvos aktieägare		-6.090	-6.084
Övrigt		76	72
Förändring av likvida medel		0	0
Likvida medel vid årets början		0	0
Likvida medel vid årets slut		-	0

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Mkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital				Totalt eget kapital
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Överkurs-fond	Fond för verkligt värde	Balanserade vinstmedel	Totalt	
Enligt balansräkning 31 december 2013	2.554	7.337	214	958	23.521	24.693	34.584
Periodens resultat	-	-	-	-	6.690	6.690	6.690
<i>Övrigt totalresultat</i>							
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning:							
Omvärdering av innehav i noterade företag	-	-	-	3.037	-	3.037	3.037
Övrigt totalresultat	-	-	-	3.037	-	3.037	3.037
Periodens totalresultat	-	-	-	3.037	6.690	9.727	9.727
<i>Transaktioner med aktieägare</i>							
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-	-	-	-	-6.084	-6.084	-6.084
Aktierelaterade ersättningar	-	-	43	-	16	59	59
Transaktioner med aktieägare	-	-	43	-	-6.068	-6.025	-6.025
Enligt balansräkning 31 december 2014	2.554	7.337	257	3.995	24.143	28.395	38.286
Periodens resultat	-	-	-	-	12.739	12.739	12.739
<i>Övrigt totalresultat</i>							
Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning:							
Avyttring av innehav i noterat företag	-	-	-	-3.995	-	-3.995	-3.995
Övrigt totalresultat	-	-	-	-3.995	-	-3.995	-3.995
Periodens totalresultat	-	-	-	-3.995	12.739	8.744	8.744
<i>Transaktioner med aktieägare</i>							
Utdelning till AB Volvos aktieägare	-	-	-	-	-6.090	-6.090	-6.090
Aktierelaterade ersättningar	-	-	45	-	21	66	66
Transaktioner med aktieägare	-	-	45	-	-6.069	-6.024	-6.024
Enligt balansräkning 31 december 2015	2.554	7.337	302	-	30.813	31.115	41.006

>> **Läs mer** om moderbolagets aktiekapital i koncernens **not 19** Eget kapital och antal aktier.

NOTER OCH KOMMENTARER

Belopp i miljoner kronor (Mkr) där ej annat anges. Belopp inom parentes anger 2014 års värde.

NOT 1 | REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen för moderbolaget är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) och RFR 2, Redovisning för juridiska personer. Enligt RFR 2 skall moderbolaget tillämpa alla International Financial Reporting Standards, antagna av EU, så långt det är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagens regelverk. De ändringar i RFR 2 som gäller för det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2015, har inte haft någon väsentlig påverkan på moderbolagets finansiella rapporter.

Volvokoncernens redovisningsprinciper återfinns i respektive not i koncernens del av årsredovisningen. De huvudsakliga skillnaderna mellan redovisningsprinciperna som tillämpas i Volvokoncernen och moderbolaget beskrivs nedan.

Aktier och andelar i koncernföretag och andelar i joint ventures och intresseföretag redovisas i moderbolaget till anskaffningsvärde och prövning av nedskrivningsbehov sker årligen. Vid rörelseförvärv inkluderar moderbolaget i enlighet med RFR 2 utgifter hänförliga till förvärvet i anskaffningsvärdet. Utdelningar redovisas i resultaträkningen. Samtliga aktieinnehav är rörelsebetingade och resultatet redovisas inom rörelseresultatet.

Moderbolaget tillämpar undantaget i tillämpningen av IAS 39 som avser redovisning och värdering av finansiella garantiavtal till förmån för dotter- och intresseföretag. Moderbolaget redovisar de finansiella garantiavtalen som eventalförpliktelser.

Enligt RFR 2 behöver inte de bestämmelser i IAS 19 som gäller för månsbestämda pensionsplaner tillämpas i juridisk person. Däremot skall upplysningar lämnas avseende tillämpliga delar av IAS 19. I RFR 2 hänvisas till lagen om tryggnad av pensionsutfästelse mm ("tryggandelagen") för bestämmelser om balansposten "Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser" och om redovisning av förvaltningstillgångar i pensionsstiftelser.

Moderbolaget redovisar skillnaden mellan avskrivningar enligt plan och skattemässigt gjorda avskrivningar som ackumulerade överavskrivningar, vilka ingår i obeskattade reserver.

Redovisning av koncernbidrag har skett i enlighet med alternativregeln i RFR 2. Koncernbidragen redovisas som Bokslutsdispositioner.

NOT 2 | INKÖP OCH FÖRSÄLJNING MELLAN KONCERNFÖRETAG

Moderbolagets nettoomsättning uppgick till 884 (696), varav 756 (554) avsåg koncernföretag. Inköp från koncernföretag uppgick till 810 (494).

NOT 3 | ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Avskrivningar

I administrationskostnader ingår avskrivningar på 17 (18) varav 1 (2) avser maskiner och inventarier, 1 (1) byggnader och 15 (15) övriga immateriella tillgångar.

Ersättning till revisorer	2015	2014
PricewaterhouseCoopers AB		
- Revisionsuppdraget	21	19
- Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	1	1
- Skatterådgivning	1	0
- Övriga tjänster	1	11
Summa	24	31

►► **Läs mer** vad som ingår i de olika kategorierna i koncernens **not 28** Ersättning till revisorer.

Personal

Löner och ersättningar uppgick till 413 (354), sociala kostnader till 123 (109) och pensionskostnader till 123 (84). Pensionskostnader om 9 (6) avsåg styrelse och VD. Bolaget har utestående pensionsförpliktelser om 1 (1) till dessa.

Antalet anställda var vid årets slut 327 personer (317).

►► **Läs mer** i koncernens **not 27** Personal om medelantal anställda, löner och ersättningar inklusive incitamentprogram samt könsfördelning av styrelse och ledande befattningar.

NOT 4 | ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER OCH KOSTNADER

I övriga rörelseintäkter och kostnader ingår bland annat kostnader hänförliga till omstrukturering, lämnade gåvor och bidrag samt kostnader om 3 (-) för Volvos vinstdelningsprogram.

NOT 5 | RESULTAT FRÅN AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Resultat från aktier och andelar i koncernföretag	2015	2014
Erhållen utdelning		
Volvo Financial Services AB	565	450
Volvo Automotive Finance (China)	477	-
Volvo Malaysia Sdn Bhd.	19	-
Volvo China Investment Co Ltd.	-	367
Volvo Danmark AS	-	61
Volvo East Asia (Pte) Ltd.	-	108
Volvo Holding Sverige AB	-	4.500
Volvo Korea Holding AB	-	1.300
Volvo Event Management UK Ltd.	-	1
Volvo Norge AS	-	39
Delsumma	1.061	6.826
Nedskrivning av aktier		
Volvo Logistics AB	-85	-
Volvo Business Services AB	-67	-
Volvo East Asia (Pte) Ltd.	-9	-
Alviva AB	-5	-
Volvo Group UK Ltd.	-	-134
Delsumma	-166	-134
Återföring nedskrivning av aktier		
Volvo Danmark AS	30	-
Delsumma	30	-
Resultat vid avyttring aktier		
Del av Volvo Norge AS efter fission	134	-
Justering avyttring av Volvo Aero AB	4	-
Delsumma	138	-
Resultat från aktier och andelar i koncernföretag	1.063	6.692

Transferprisjusteringar och royalties uppgår netto till -775 (-1.120).

NOT 6 | RESULTAT FRÅN INNEHAV I JOINT VENTURES OCH INTRESSEFÖRETAG

Utdelning har erhållits med 35 (28) från VE Commercial Vehicles Ltd. och med 20 (19) från Deutz AG. Av resultatet avser 4 återföring av nedskrivning av andel i Blue Chip Jet HB och 25 återföring av nedskrivning av andel i Blue Chip Jet II HB. År 2014 gjordes nedskrivning av andel i Blue Chip Jet II HB med 21.

NOT 7 | RESULTAT FRÅN ÖVRIGA AKTIER OCH ANDELAR

I Resultat från övriga aktier och andelar ingår vinst vid försäljning av aktieinnehav i Eicher Motors Ltd. med 4.608. Utdelning från Eicher Motors Ltd. har erhållits med 7 (7) och nedskrivning av aktierna i Johanneberg Science Park AB och Lindholmen Science Park AB ingår med -3 (-).

NOT 8 | RÄNTEKOSTNADER

Av räntekostnader och liknande resultatposter, 1.195 (947), avsåg 1.193 (944) räntor till koncernföretag.

NOT 9 | ÖVRIGA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Bland övriga finansiella intäkter och kostnader ingår valutakursvinster och valutakursförluster, kostnader för kreditbedömning och kostnader för börsnotering.

NOT 10 | BOKSLUTSDISPOSITIONER

Koncernbidrag uppgår till netto 12.565 (3.504).

NOT 11 | INKOMSTSKATTER

Inkomstskatter fördelades enligt följande:

	2015	2014
Aktuell skatt för perioden	-69	-20
Uppskjuten skatt	-2.034	-359
RR Summa inkomstskatter	-2.103	-379

Uppskjuten skatt avser en beräknad skatt på förändringen av underskottsavdrag samt temporära skillnader. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den mån det är sannolikt att beloppet kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Underskottsavdragen har obegränsad nyttjandetid.

Uppskjuten skatt på förändring av underskottsavdrag uppgår till -2.037 (-357) och på förändring av övriga temporära skillnader till 3 (-2).

De främsta orsakerna till skillnaden mellan skatt enligt gällande skattesats 22% och redovisad inkomstskatt för perioden framgår av nedanstående tabell:

	2015	2014
Resultat före skatt	14.842	7.069
Inkomstskatt enligt gällande skattesats	-3.265	-1.555
Realisationsvinster och -förluster	1.044	-
Skattefria utdelningar	247	1.513
Ej skattepliktiga omvärderingar av aktieinnehav	-24	-34
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-26	-23
Övriga ej skattepliktiga intäkter	0	10
Utländsk källskatt	-24	-20
Justering av uppskjuten skatt för tidigare perioder	-55	-269
Omvärdering av uppskjutna skattefordringar på grund av förändring i skattesats	-	-1
Periodens inkomstskatt	-2.103	-379

Specifikation av uppskjutna skattefordringar	31 dec 2015	31 dec 2014
Utnyttjade underskottsavdrag	-	2.037
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	154	150
Avsättningar för omstruktureringsåtgärder	3	4
BR Uppskjutna skattefordringar	157	2.191

NOT 12 | IMMATERIELLA OCH MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Immateriella anläggningstillgångar, anskaffningsvärde	Övriga immateriella tillgångar		Summa immateriella anläggningstillgångar
	Rättigheter		
Ingående balans 2014	52	116	168
Anskaffningsvärde per den 31 december 2014	52	116	168
Anskaffningsvärde per den 31 december 2015	52	116	168

Immateriella anläggningstillgångar, ackumulerade avskrivningar	Övriga immateriella tillgångar		Summa immateriella anläggningstillgångar
	Rättigheter		
Ingående balans 2014	52	78	130
Avskrivningar	-	15	15
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2014	52	93	145
Avskrivningar	-	15	15
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2015	52	108	160
B/S Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2014 ¹	-	23	23
B/S Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2015 ¹	-	8	8

Materiella anläggningstillgångar, anskaffningsvärde	Byggnader	Mark och mark- anläggningar	Maskiner och inventarier	Anläggningar under uppförande inklusive förskotts- betalningar	Summa materiella anläggningstillgångar
Investeringar	-	-	-	28	28
Försäljningar/utrangeringar	-6	-3	0	-38	-47
Omklassificeringar	-	-	0	0	0
Anskaffningsvärde per den 31 december 2014	21	11	47	11	90
Investeringar	-	-	-	10	10
Försäljningar/utrangeringar	-	-	-	-21	-21
Anskaffningsvärde per den 31 december 2015	21	11	47	0	79

Materiella anläggningstillgångar, ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar	Byggnader	Mark och mark- anläggningar	Maskiner och inventarier	Anläggningar under uppförande inklusive förskotts- betalningar	Summa materiella anläggningstillgångar
Avskrivningar	1	0	2	-	3
Försäljningar/utrangeringar	-3	-	-1	-	-4
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2014	3	0	33	-	36
Avskrivningar	1	0	1	-	2
Ackumulerade avskrivningar per den 31 december 2015	4	0	34	-	38
B/S Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2014 ¹	18	11	14	11	54
B/S Nettovärde enligt balansräkning per den 31 december 2015 ¹	17	11	13	0	41

¹ Anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

NOT 13 | AKTIER OCH ANDELAR

AB Volvo äger direkt eller indirekt 278 (294) legala enheter. Den legala strukturen är anpassad för att på ett effektivt sätt hantera legala krav, administration och skatter samt den operativa verksamhet koncernen bedriver i respektive land. Legala enheter kan ha olika karaktärer och inkludera olika typer av verksamheter, såsom tillverkning, utveckling och försäljning. Karaktären för en legal enhet kan ändras över tid. Vidare kan legala enheter omfatta olika delar av koncernens verksamhetsområden vilka också kan skifta över tid. I vissa länder finns legala restriktioner som

begränsar koncernens möjlighet att fritt förflytta tillgångar mellan koncernens olika enheter. Läs mer i koncernens not 18 Kortfristiga placeringar och likvida medel för beskrivning av restriktioner hänförliga till likvida medel inom koncernen.

Volvokoncernens operativa struktur ger en bättre bild av hur Volvo koncernen har valt att organisera sin verksamhet och den operativa strukturen finns beskriven i koncernens not 6 Segmentsrapportering.

Förändringar av innehavet av AB Volvos aktier och andelar framgår nedan:

	Koncernföretag		Joint ventures och intresseföretag		Övriga företag	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Ingående balans 1 januari	61.283	60.763	3.322	3.343	4.241	1.203
Förvärv/nyteckningar	-	2	7.197	-	-	-
Avyttringar	-381	-31	-	-	-232	-
Aktieägartillskott	-	683	-	-	2	1
Återbetalning eget kapital	-	-	-151	-	-	-
Nedskrivningar aktier och andelar	-166	-134	-	-21	-3	-
Återföring nedskrivning av aktier och andelar	30	-	29	-	-	-
Omvärdering av innehav i noterade bolag	-	-	-	-	-3.995	3.037
BR Enligt balansräkning den 31 december	60.766	61.283	10.397	3.322	13	4.241

AB Volvos innehav av andelar i koncernföretag	Organisationsnummer	31 dec 2015	31 dec 2015	31 dec 2014
		Procentuellt innehav ¹	Redovisat värde ²	Redovisat värde ²
Volvo Lastvagnar AB, Sverige	556013-9700	100	8.711	8.711
Volvo Holding Sverige AB, Sverige	556539-9853	100	7.634	7.634
UD Trucks Corporation Group, Japan	-	100	8.928	8.928
Volvo Bussar AB, Sverige	556197-3826	100	1.917	1.917
Volvo Construction Equipment NV, Nederländerna	-	100	2.582	2.582
AB Volvo Penta, Sverige	556034-1330	100	438	438
VNA Holding Inc., USA	-	100	3.278	3.278
Volvo Financial Services AB, Sverige	556000-5406	100	1.945	1.945
Volvo Treasury AB, Sverige	556135-4449	100	13.044	13.044
Sotrof AB, Sverige	556519-4494	100	1.388	1.388
Volvo Korea Holding AB, Sverige	556531-8572	100	2.655	2.655
Volvo China Investment Co Ltd., Kina	-	100	1.096	1.096
Volvo Automotive Finance (China) Ltd., Kina	-	100	491	491
Volvo Group UK Ltd., Storbritannien ³	-	40	561	561
Volvo Holding Mexico, Mexiko	-	-	-	531
Volvo Group Mexico SA de CV (JC)	-	100	531	-
Volvo Group Venture Capital AB, Sverige	556542-4370	100	361	361
Volvo Powertrain AB, Sverige	556000-0753	100	898	898
Volvo Information Technology AB, Sverige	556103-2698	100	1.263	1.263
Volvo Parts AB, Sverige	556365-9746	100	150	150
Volvo Group Insurance Försäkrings AB, Sverige	516401-8037	100	182	182
Volvo Business Services AB, Sverige	556029-5197	100	-	67
Volvo Danmark A/S, Danmark	-	100	157	128
VFS Servizi Finanziari Spa, Italien ⁴	-	25	79	79
Kommersiella Fordon Europa AB, Sverige	556049-3388	100	1.890	1.890
Volvo Norge A/S, Norge	-	100	43	56
Volvo Malaysia Sdn, Malaysia	-	100	48	48
ZAO Volvo Vostok, Ryssland ⁵	-	75	34	34
Volvo Italia Spa, Italien	-	100	447	447
CPAC Systems AB, Sverige ⁶	556566-2870	-	-	367
Volvo Logistics AB, Sverige	556197-9732	100	-	85
Alviva AB, Sverige	556622-8820	100	-	5
Volvo East Asia (Pte) Ltd., Singapore	-	100	-	9
Volvo Information Technology GB Ltd., Storbritannien	-	100	3	3
VFS Latvia SIA, Lettland	-	100	9	9
VFS Int Romania Leasing Operational, Rumänien	-	100	2	2
Övriga bolag	-	-	1	1
Summa redovisat värde, koncernföretag⁷			60.766	61.283

Innehav av andelar i joint ventures, intresseföretag och övriga bolag	Organisationsnummer	31 dec 2015	31 dec 2015	31 dec 2014
		Procentuellt innehav ¹	Redovisat värde ²	Redovisat värde ²
Dongfeng Commercial Vehicles Ltd., Kina	-	45,0	7.197	-
VE Commercial Vehicles Ltd., Indien ⁸	-	45,6	1.616	1.616
Eicher Motors Ltd., Indien	-	-	-	4.228
Deutz AG, Tyskland	-	25,0	1.359	1.359
Blue Chip Jet HB, Sverige	969639-1011	50,0	8	3
Blue Chip Jet II HB, Sverige	969717-2105	50,0	212	339
Övriga bolag	-	-	18	18
Summa redovisat värde, joint ventures, intresseföretag och övriga bolag			10.410	7.563

Aktier och andelar i koncernföretag

Fission i Volvo Norge AS har gjort att fyra nya bolag bildats vilka senare avyttrats med balansvärdet 14. CPAC AB har avyttrats med 367. Nedskrivning av aktieinnehavet i Volvo Logistics AB har gjorts med 85, i Volvo Business Services AB med 67, i Volvo East Asia (Pte) Ltd med 9 och i Alviva AB med 5. Återföring av nedskrivning av aktieinnehavet i Volvo Danmark AS har gjorts med 30.

Under 2014 lämnades aktieägartillskott med 283 till Volvo Group UK Limited och 400 till Volvo Powertrain AB. Nyteckning i det nya bolaget VFS Int Romania Leasing Operational gjordes med 2. Avyttring av Rossared Fastighets AB gjordes med 26 och AB Fortos med 5. Nedskrivning gjordes av aktieinnehavet i Volvo Group UK Limited med 134.

AB Volvos direktägda dotterbolag framgår av vidstående sammanställning.

Andelar av joint ventures och intresseföretag

Förvärv av Dongfeng Commercial Vehicles Co Ltd. har gjorts med 7.197. Återbetalning av eget kapital har minskat värdet av andelarna i Blue Chip Jet II med 151. Återföring av nedskrivningar av andelarna i Blue Chip Jet HB har gjorts med 4 och i Blue Chip Jet II HB med 25.

Under 2014 gjordes nedskrivningar i Blue Chip Jet II HB med 21.

Aktier och andelar i övriga företag

Under 2015 har avyttring av det börsnoterade bolaget Eicher Motors Ltd. gjorts med ett balansvärde om totalt 4.228. Anskaffningsvärdet utgjorde 232 och återföring av omvärdering till marknadsvärde utgjorde 3.995, vilket också redovisats över övrigt totalresultat. 2014 omvärderades innehavet vilket ledde till en ökning av balansvärdet med 3.037. Aktieägartillskott har lämnats till Johanneberg Science Park AB och Lindholmen Science Park AB med 2 (1) och nedskrivning av aktierna i Johanneberg Science Park AB och Lindholmen Science Park AB har gjorts med 3 (-).

1 Procentuellt innehav avser moderbolaget

AB Volvos innehav.

2 Avser AB Volvos redovisade värde på sitt innehav.

3 Volvo Lastvagnar AB och AB Volvo äger tillsammans 100%.

4 Volvo Italia Spa och AB Volvo äger tillsammans 100%.

5 AB Volvo och Volvo Trucks Region Central Europe GmbH äger tillsammans 100%.

6 AB Volvo Penta äger 100% (2014: 49% AB Volvo och 51% AB Volvo Penta).

7 AB Volvos andel av dotterföretagens egna kapital (inklusive kapitalandel i obeskattade reserver) utgjorde 103.382 (101.274).

8 I Volvokoncernen konsolideras bolaget som ett joint venture, enligt kapitalandelsmetoden.

NOT 14 ÖVRIGA FORDRINGAR

	31 dec 2015	31 dec 2014
Kundfordringar	9	25
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	62	221
Övriga fordringar	45	54
BR Summa övriga fordringar	116	300

Reserv för osäkra fordringar uppgick vid årets utgång till 1 (2). Bolaget bedömer att verkligt värde inte avviker från redovisat värde.

NOT 15 OBESKATTADE RESERVER

	31 dec 2015	31 dec 2014
Akkumulerade överavskrivningar		
Maskiner och inventarier	4	4
BR Summa obeskattade reserver	4	4

NOT 16 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

Moderbolaget har två typer av pensionsplaner:

Avgiftsbestämda planer, där bolaget betalar fasta premier till ett antal olika försäkringsbolag. Efter erlagd premie har bolaget fullgjort sitt åtagande avseende pensionsersättningar. Avgiftsbestämda planer kostnadsförs under den period den anställde utför sina tjänster.

Förmånsbestämda planer, där bolagets åtagande är att erlagga förutbestämda ersättningar till den anställde vid eller efter pensionering. Dessa planer tryggas genom avsättningar i balansräkningen eller genom överföring av medel till pensionsstiftelse. En kreditförsäkring har dessutom tecknats avseende värdet av utfärdade förpliktelser. Den huvudsakliga förmånsbestämda pensionsplanen är ITP2-planen, som grundar sig på slutlönen. Planen är delvis stängd, vilket innebär att enbart nyanställda som är födda före 1979 har möjlighet att välja ITP2-lösningen. ITP2 i egen regi för bolaget är delvis finansierad genom Volvo Pensionsstiftelse. Pensionsskulden beräknas årligen på balansdagen, baserad på aktuariella antaganden.

De förmånsbestämda förpliktelserna är beräknade baserat på gällande lönenivå per respektive balansdag och med en diskonteringsränta på 3,84% (3,84) avseende ITP2 och 1,9% (2,6) för övriga pensionskulder. Årliga förräntningsantaganden samt dödlighetsantaganden fastställs av PRI för ITP2 respektive Finansinspektionen för övriga pensionskulder.

Volvo Pensionsstiftelse bildades 1996 för trygghet av pensionsåtaganden enligt ITP-planen. Sedan bildandet har moderbolaget tillfört stiftelsen förvaltningskapital om netto 249.

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser i moderbolagets balansräkning motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för värdet av förvaltningstillgångarna.

Förpliktelser i förmånsbestämda planer	Fonderat	Ofonderat	Totalt
Förpliktelser, 1 januari 2014	556	132	688
Kostnader för tjänstgöring	4	6	10
Räntekostnad	32	3	35
Utbetalda pensioner	-17	-19	-36
Förpliktelser, 31 december 2014	575	122	697
Kostnader för tjänstgöring	15	11	26
Räntekostnad	21	2	23
Utbetalda pensioner	-18	-18	-36
Förpliktelser, 31 december 2015	593	117	710

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde i fonderade planer	
Förvaltningstillgångar, 1 januari 2014	591
Verklig avkastning på förvaltningstillgångarna	65
Inbetalning och gottgörelse till/från stiftelsen	-
Förvaltningstillgångar, 31 december 2014	656
Verklig avkastning på förvaltningstillgångarna	36
Inbetalning och gottgörelse till/från stiftelsen	-
Förvaltningstillgångar, 31 december 2015	692

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	31 dec 2015	31 dec 2014
Förpliktelser ¹	-710	-697
Förvaltningstillgångar	692	656
Överskott (+) / underskott (-)	-18	-41
Begränsning av tillgångsvärdet i enlighet med RFR2 (då förvaltningstillgångarna överstiger motsvarande kapitalvärde.)	-99	-81
B/S Avsättningar netto, för pensioner och liknande förpliktelser²	-117	-122

1 Kapitalvärdet för ITP2 uppgår till -573 (-556).

2 Pensionsförpliktelser netto, avseende ITP2 uppgår till 0 (0).

Pensionskostnader	2015	2014
Kostnader för tjänstgöring	26	10
Räntekostnad ³	23	35
Ränteintäkt ³	-18	-20
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner	31	25
Kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner	46	54
Särskild löneskatt / avkastningsskatt ⁴	46	3
Försäkringskostnad FPG	0	2
Redovisad pensionskostnad	123	84

3 Räntekostnader om netto 2 (3) redovisas i finansnettot.

4 Kostnad för särskild löneskatt/avkastningsskatt beräknas enligt skattelagstiftning och avsättning görs under kortfristiga skulder.

Volvokoncernen tillämpar IAS 19; Ersättningar till anställda, i sin finansiella rapportering. Detta innebär skillnader som kan vara väsentliga, vid redovisning av förmånsbaserade planer avseende pensioner samt vid redovisning av förvaltningstillgångar placerade i Volvo Pensionsstiftelse.

Redovisningsprinciperna för förmånsbaserade planer skiljer sig från IAS 19 främst avseende:

- Beräkningen av pensionskulden enligt svenska redovisningsprinciper tar inte hänsyn till framtida löneökningar.
- Diskonteringsräntan för den svenska skuldberäkningen bestäms av PRI Pensionsgaranti respektive Finansinspektionen.
- Förändringar i diskonteringsräntan, verklig avkastning på förvaltningstillgångarna och övriga aktuariella antaganden redovisas direkt i resultat- och balansräkningen.
- Underskott måste antingen återställas genom inbetalningar eller redovisas som skuld i balansräkningen.
- Överskott kan inte redovisas som tillgång men kan i vissa fall gottgöras bolaget för att minska pensionskostnaderna.

NOT 17 | ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

Övriga avsättningar inkluderar avsättningar för omstrukturingsåtgärder med 11 (20).

NOT 18 | LÅNGFRISTIGA SKULDER

De långfristiga lånen förfaller till betalning enligt följande:

2020	8.384
2022 eller senare	5.592
BR Summa långfristiga skulder	13.976

NOT 19 | ÖVRIGA SKULDER

	31 dec 2015	31 dec 2014
Löner och källskatter	184	150
Mervärdesskatt	1	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	162	136
Övriga skulder	34	22
BR Summa övriga skulder	381	308

Inga säkerheter är ställda för de kortfristiga skulderna.

NOT 20 | EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Eventualförpliktelseerna uppgick den 31 december 2015 till 282.175 (279.807) och av dessa var 282.164 (279.796) lämnade för koncernföretag.

Garantier för kreditprogram ingår med belopp som motsvarar kreditramarna. Dessa uppgick till 272.432 (270.616) och hela beloppet lämnades för koncernföretag.

Vid utgången av året uppgick utnyttjat belopp till 124.526 (134.504), varav för koncernföretag 124.514 (134.493).

NOT 21 | KASSAFLÖDE

Övriga ej kassapåverkande poster	2015	2014
Omvärderingar av aktieinnehav	110	155
Resultat vid försäljning av aktier	-4.746	0
Transferprisjusteringar, netto	-104	-132
Anteciperad utdelning	-419	-
Övriga förändringar	55	90
Totala övriga ej kassapåverkade poster	-5.104	113

Ytterligare information framgår av not 5 Resultat från aktier och andelar i koncernföretag, 6 Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag och 7 Resultat från övriga aktier och andelar.

Förvärv och avyttringar av aktier i koncernföretag, netto	2015	2014
Förvärv	-	-685
Avyttringar	519	31
Totalt kassaflöde från förvärv och avyttringar av aktier i koncernföretag, netto	519	-654

Förvärv och avyttringar av koncernföretag framgår av not 13 Aktier och andelar.

Förvärv och avyttringar av aktier och andelar i övriga företag, netto	2015	2014
Förvärv	-7.047	-1
Avyttringar	4.840	-
Totalt kassaflöde från förvärv och avyttringar av aktier och andelar i övriga företag, netto	-2.207	-1

Förvärv och avyttringar av utomstående företag framgår av not 13 Aktier och andelar.

Nettoförändring av lån

Ökningen av lån avser under året upptagna lån från Volvo Treasury AB med 13.973 (-) samt bolagets skuld till koncernkontot hos Volvo Treasury AB där skulden har minskat med 7.020 (ökat med 2.291).

BOLAGSSTYRNING

Volvokoncernen värdesätter sund bolagsstyrning som en viktig grund för att uppnå en förtroendefull relation till aktieägarna och andra viktiga parter. Svensk kod för bolagsstyrning, som tillämpas av Volvokoncernen, syftar till att skapa en sund balans mellan aktieägarna, styrelsen och den högsta ledningen. En sund bolagsstyrning, med hög standard när det gäller öppenhet, tillförlitlighet och etiska värderingar, har alltid varit en vägledande princip för Volvokoncernens verksamhet.

VIKTIGA HÄNDELSER 2015

I januari slutförde Volvokoncernen förvärvet av 45 procent av den kinesiska fordonstillverkaren Dongfeng Commercial Vehicles Co., Ltd. Genom affären stärkte Volvokoncernen sin position inom medeltunga lastbilar avsevärt samtidigt som koncernen blev en av världens största inom både medeltunga och tunga lastbilar.

I mars och juni sålde Volvokoncernen sina aktier i den börsnoterade indiska fordonstillverkaren Eicher Motors Limited (EML). Aktieförsäljningen påverkade varken ägande eller styrning av samriskbolaget VE Commercial Vehicles i vilket Volvokoncernen kvarstår som ägare tillsammans med EML.

AB Volvos styrelse beslutade i april att utse Martin Lundstedt till ny verkställande direktör och koncernchef för Volvokoncernen. Martin Lundstedt tillträdde sin nya tjänst i oktober.

I oktober meddelade Volvokoncernen sin avsikt att sälja den externa IT-affären och överlåta driften av IT-infrastruktur till HCL Technologies. Affären förväntas slutföras den 31 mars 2016, och den kommer att innebära både långsiktiga kostnadsbesparingar och en reavinst.

En omorganisation av lastbilssidans försäljningsverksamhet kommer att införas den 1 mars 2016 bestående i en varumärkesbaserad organisation med tydligare affärsansvar för koncernens olika lastbilsvaremärken.

Som ett resultat av den nya organisationen för lastbilssidans försäljningsverksamhet och ett beslut att inkludera representanter från Volvokoncernens största affärsområden i koncernledningen kommer 13 ledande befattningar att ingå i koncernledningen från och med den 1 mars 2016. Rekrytering av chefen för lastbilsvärdningen Group Trucks Purchasing pågår.

Inledande kommentarer

Bolagsstyrning definieras som de strukturer och processer genom vilka bolag är styrda och kontrollerade. Sund bolagsstyrning är en grundläggande princip för Volvokoncernen, och en nyckelfaktor för att bidra till koncernens förtroende hos aktieägare, anställda och andra intressenter som en ansvars- tagande och transparent spelare.

Styrelsen är ytterst ansvarig för Volvos övergripande strategiska inriktning och för organisation och förvaltning av koncernens verksamheter. Styrelsen har därför en viktig roll att spela i att etablera en sund bolagsstyrning för Volvokoncernen.

En av styrelsens huvuduppgifter är att utse verkställande direktör och koncernchef för Volvokoncernen, som är ansvarig för att leda koncernens löpande verksamhet. Efter mer än tio år av förvärvsdriven tillväxt med start 1999 gick Volvokoncernen under 2012 in i en fas av produktförnyelse och kostnadseffektivisering, då många åtgärder också vidtogs för att stärka koncernens balansräkning. Denna transformationsfas slutfördes till största del under 2015, och beredde väg för en ny fas för Volvokoncernen med ökat fokus på kundnytta, organisk tillväxt och förbättrad lönsamhet.

För att leda koncernen under denna fas rekryterade styrelsen i april Martin Lundstedt som verkställande direktör och koncernchef för Volvokoncernen, och han tillträdde befattningen i oktober. Martin bidrar till Volvokoncernen med 25 års erfarenhet från utveckling, produktion och försäljning inom den tunga fordonsindustrin

Som ett första steg i denna nya del av koncernens resa kommer Volvo från och med den 1 mars 2016 att införa en varumärkesbaserad organisation för koncernens olika lastbilsvarumärken Volvo Trucks, UD Trucks, Renault Trucks och Mack Trucks, med ett utökat mandat för försäljningsorganisationerna att styra och utveckla sina verksamheter och ett tydligt resultatansvar för respektive verksamhet.

Styrelsens årliga besök vid en av koncernens anläggningar förlades till UD Trucks anläggning i Ageo, Japan i oktober. Det var ett viktigt och intressant besök som gav styrelsen ytterligare värdefulla insikter i den japanska marknaden och UD Trucks verksamhet. Besöket bekräftade styrelsens uppfattning att de åtgärder som vidtagits under de senaste åren för att stärka UD Trucks verksamhet har gett positiva resultat, men att en snabbare utveckling är nödvändig, vilket kommer att hanteras inom ramen för den nya organisationsstrukturen med UD Trucks som ett separat affärsområde.

Slutligen förstärktes styrelsens kompetens ytterligare under året genom de nytillkomna styrelseledamöterna Martina Mertz och Eckhard Cordes, som har bidragit med värdefull kunskap och erfarenhet från fordonsindustrin inom både leverantörs- och OEM-området.

Svensk kod för bolagsstyrning

AB Volvos aktier är upptagna till handel vid börsen Nasdaq Stockholm och Volvo följer således Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter. Volvo tillämpar såsom noterat bolag också Svensk kod för bolagsstyrning (Koden), vilken finns tillgänglig på www.bolagsstyrning.se.

Denna bolagsstyrningsrapport har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Koden, som en separat rapport som är skild från årsredovisningen. Volvos revisorer har gått igenom rapporten och ett yttrande från revisorerna har fogats till rapporten.

Bolagsstyrningsmodell

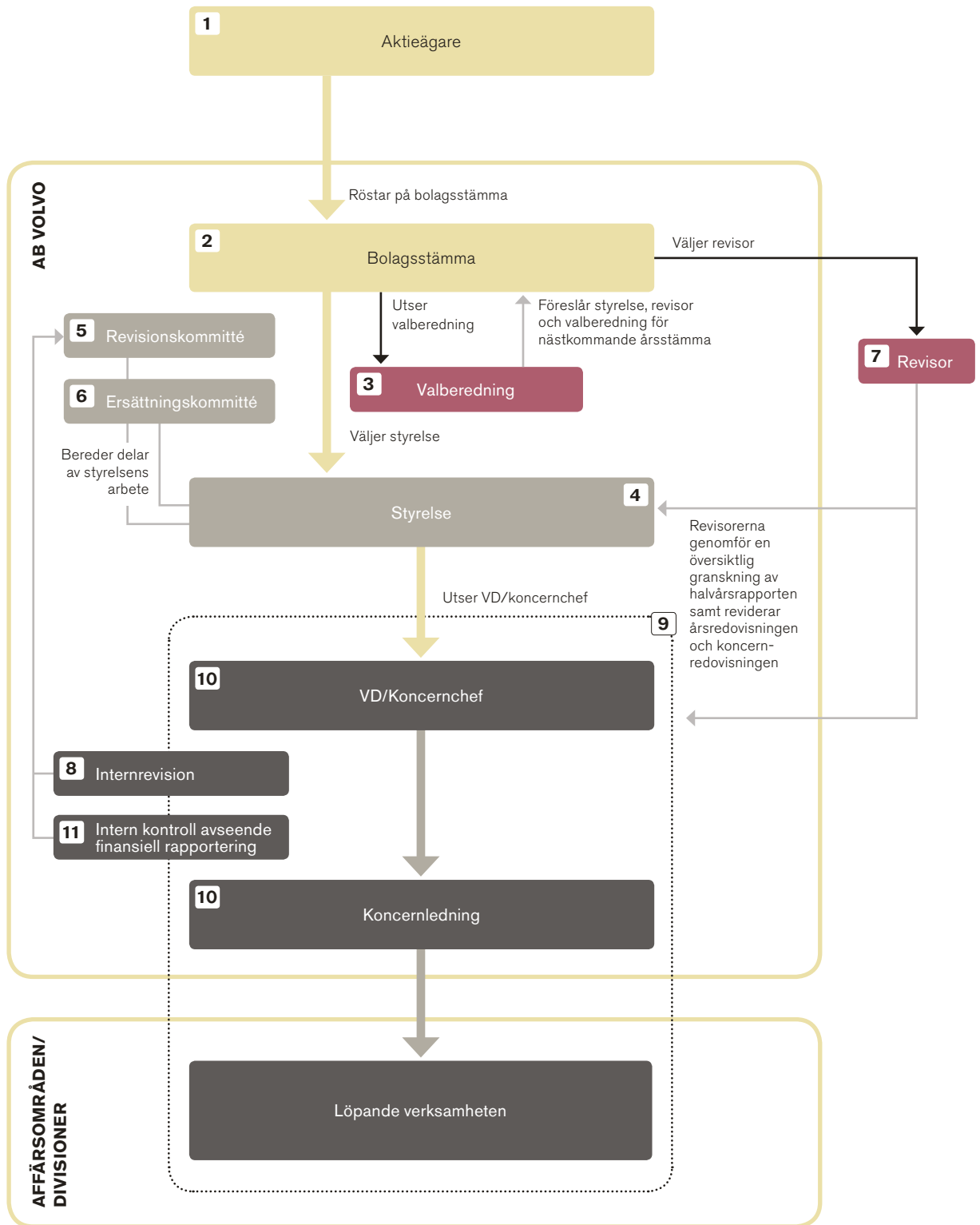
Styrning av Volvokoncernen sker via ett antal bolagsorgan. Aktieägarna utövar sitt inflytande genom att rösta på bolagsstämmor i AB Volvo, som är moderbolag i Volvokoncernen, och beslutar på så vis bland annat om sammansättningen av AB Volvos styrelse och val av revisorer.

En valberedning utsedd av AB Volvos årsstämma lämnar förslag till nästkommande årsstämma beträffande bland annat val av styrelseledamöter, styrelseordförande och, i förekommande fall, externa revisorer samt förslag till beslut om arvode till styrelsen och revisorerna.

Styrelsen är ytterst ansvarig för Volvokoncernens organisation och förvaltningen av dess verksamhet. Styrelsens arbetsuppgifter bereds delvis av dess revisionskommitté och dess ersättningskommitté.

Styrelsen utser vidare verkställande direktör i AB Volvo, tillika koncernchef. Koncernchefen leder koncernens löpande verksamhet i enlighet med styrelsens riktlinjer.

Ansvarsfördelning mellan och uppgifter för bolagsstämma, styrelse och verkställande direktör regleras bland annat i den svenska aktiebolagslagen, Volvos bolagsordning, Koden och styrelsens arbetsordning.

1 Aktier och aktieägare

AB Volvo är ett avstämningsbolag, vilket innebär att bolagets aktiebok förs av Euroclear Sweden AB. Per den 31 december 2015 hade Volvo 234.989 aktieägare enligt aktieboken. Den största aktieägaren per detta datum var AB Industrivärden, som innehade 22,3 procent av rösterna, baserat på samtliga utestående aktier. Cevian Capital innehade 14,8 procent av rösterna, Norges Bank Investment Management innehade 6,1 procent av rösterna, och Svenska Handelsbanken tillsammans med SHB Pensionsstiftelse, SHB Personalstiftelse, SHB Pensionskassa och Oktogonen innehade 5,8 procent av rösterna, baserat på samtliga utestående aktier.

Volvo har gett ut aktier av två slag; A-aktier och B-aktier. En A-aktie medför rätt till en röst och en B-aktie medför rätt till en tiondels röst vid röstning på bolagsstämma. De två aktieslagen medför samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst. Ägare av A-aktier har enligt ett särskilt omvandlingsförbehåll i bolagsordningen rätt att begära omvandling av sina A-aktier till B-aktier. Genomförande av sådana omvandlingar innebär att det totala antalet röster i bolaget minskar.

Vid utgången av 2015 uppgick det totala antalet aktier i bolaget till 2.128.420.220, varav 505.481.960 A-aktier och 1.622.938.260 B-aktier. Det totala antalet röster uppgick till 667.775.786.

Mer information om Volvos aktie och dess aktieägare återfinns i årsredovisningens förvaltningsberättelse på sidorna 104–106.

2 Bolagsstämma

Allmänt

Bolagsstämman är Volvos högsta beslutande organ. Den bolagsstämma som hålls inom sex månader efter utgången av räkenskapsåret och som fastställer resultat- och balansräkning kallas årsstämma. Volvos årsstämma äger normalt rum i Göteborg. Utöver beslut om fastställande av resultat- och balansräkning för AB Volvo och Volvokoncernen, fattar årsstämman även beslut om disposition av resultatet, sammansättning av Volvos styrelse, styrelsearvoden samt, i förekommande fall, väljer externa revisorer. Kallelse till bolagsstämma sker genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar samt på bolagets hemsida. Att kallelse har skett annonseras i Dagens Nyheter och Göteborgs-Posten.

Aktieägare som är införda i aktieboken fem vardagar före en stämma och som har anmält sitt deltagande i viss ordning till Volvo har rätt att delta vid stämman, personligen eller genom ombud, och att vid stämman rösta för eller emot framlagda förslag samt ställa frågor till styrelsen och verkställande direktören.

En aktieägare som vill få ett särskilt ärende behandlat vid stämman måste i god tid före stämman begära det hos styrelsen under den adress som meddelas på Volvos webbplats, www.volvokoncernen.se.

Beslut vid bolagsstämma fattas normalt med enkel majoritet och vid val anses den vald som har fått de flesta rösterna. För vissa beslut, såsom ändring av bolagsordningen, krävs dock beslut av en kvalificerad majoritet.

AB Volvos årsstämma 2015 hölls den 1 april 2015 i Konserthuset, Göteborg.

3 Valberedning

Årsstämma 2015

Volvos årsstämma 2015 hölls onsdagen den 1 april 2015 i Konserthuset i Göteborg. Vid stämman närvarade 1.427 aktieägare, antingen personligen eller genom ombud, vilket motsvarade 69,77 procent av rösterna i bolaget. Till stämmans ordförande valdes advokat Sven Unger. Vid stämman närvarade medlemmar ur styrelsen och koncernledningen. Auktoriserade revisorerna Peter Clemetson, huvudansvarig revisor för Volvo, och Johan Rippe var också närvarande vid stämman såsom representanter för Volvos valda revisorer PricewaterhouseCoopers AB.

Årsstämman 2015 fattade beslut om att utdelning skulle uppgå till 3,00 kronor per aktie. Årsstämman beslutade vidare om omval av styrelseledamöterna Matti Alahuhta, James W. Griffith, Kathryn V. Marinello, Hanne de Mora, Anders Nyrén, Olof Persson, Carl-Henric Svanberg (som styrelseordföranden) och Lars Westerberg, och om nyval av styrelseledamöterna Eckhard Cordes och Martina Merz. Olof Persson lämnade styrelsen den 21 april 2015.

Årsstämmans övriga beslut framgår av det fullständiga protokollet från årsstämman, vilket tillsammans med övrig information om årsstämman 2015 finns tillgängligt på www.volvokoncernen.se.

Årsstämma 2016

Volvos årsstämma 2016 kommer att hållas onsdagen den 6 april 2016 i Konserthuset, Göteborg. För ytterligare information om årsstämman 2016 se filen i slutet av årsredovisningen samt Volvos webbplats, www.volvokoncernen.se.

Uppgifter

Valberedningens uppgift är att på aktieägarnas uppdrag till årsstämman framlägga förslag till ordförande vid stämman, ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt förslag till arvode och annan ersättning för styrelseuppdrag.

De år då val av revisor för Volvo skall äga rum skall valberedningen lämna förslag till stämman om val av revisor samt om arvode till revisorn. Härutöver skall valberedningen, enligt gällande instruktion för Volvos valberedning, lämna förslag till ledamöter att ingå i påföljande års valberedning.

Valberedningens förslag skall meddelas Volvo i så god tid att förslaget kan presenteras i kallelsen till årsstämman och samtidigt presenteras på Volvos hemsida. I samband med att kallelse utfärdas skall valberedningen bland annat uttala sig om huruvida de personer som föreslås väljas till styrelseledamöter är att anse som oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen respektive större aktieägare i bolaget, har andra väsentliga uppdrag och deras innehav av aktier i Volvo.

Sammansättning

Enligt instruktion för Volvos valberedning antagen av årsstämman 2014 skall årsstämman välja fem ledamöter till valberedningen, varav fyra skall representera de röstmässigt största aktieägarna i bolaget som uttalat sin vilja att delta i valberedningen. Därutöver skall en av ledamöterna vara styrelseordföranden i AB Volvo. Vidare kan valberedningen erbjuda andra större aktieägare att utse en representant till ledamot i valberedningen. Om ett sådant erbjudande lämnas skall det gå i turordning till de röstmässigt största aktieägare som inte redan är representerade i valberedningen. Antalet ledamöter i valberedningen får dock vara högst sju.

Volvos årsstämma 2015 beslutade enligt instruktionen att till ledamöter i valberedningen utse följande personer:

- Carl-Henric Svanberg, styrelsens ordförande,
- Carl-Olof By, representerande AB Industrivärden,
- Lars Förberg, representerande Cevian Capital,
- Yngve Slyngstad, representerande Norges Bank Investment Management, och
- Håkan Sandberg, representerande Svenska Handelsbanken, SHB Pensionsstiftelse, SHB Personalstiftelse, SHB Pensionskassa och Oktogonen

Valberedningen utsåg Carl-Olof By till valberedningens ordförande.

Under året upphörde Carl-Olof Bys uppdrag för AB Industrivärden och han ersattes därför av Bengt Kjell som ledamot och ordförande av valberedningen, representerande AB Industrivärden. Utöver detta lämnade Håkan Sandberg sitt uppdrag i valberedningen och han ersattes därför av Pär Boman som ledamot av valberedningen, representerande Svenska Handelsbanken, SHB Pension Fund, SHB Employee Fund, SHB Pensionskassa och Oktogonen.

4 Styrelse

Uppgifter

Styrelsen har det yttersta ansvaret för Volvos organisation och förvaltningen av Volvos verksamhet. Den ansvarar för koncernens långsiktiga utveckling och strategi, för att fortlöpande kontrollera och utvärdera koncernens verksamhet samt för de övriga uppgifter som följer av aktiebolagslagen.

Sammansättning

Under perioden 1 januari 2015 till 1 april 2015 bestod AB Volvos styrelse av nio stämموvalda ledamöter. Vid årsstämman den 1 april 2015 valdes 10 styrelseledamöter. Olof Persson lämnade styrelsen den 21 april 2015 och därför bestod styrelsen av nio stämموvalda ledamöter under perioden 22 april 2015 till och med den 31 december 2015. Utöver detta bestod styrelsen under perioden 1 januari 2015 till och med den 31 december 2015 av tre ordinarie ledamöter och två suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationer.

Årsstämman 2015 omvalde Matti Alahuhta, James W. Griffith, Kathryn V. Marinello, Hanne de Mora, Anders Nyrén, Olof Persson, Carl-Henric Svanberg och Lars Westerberg till styrelseledamöter, och Carl-Henric Svanberg till styrelseordförande. Eckhard Cordes och Martina Merz valdes till nya styrelseledamöter. I avsnittet "Styrelsens ledamöter" på sidorna 178–179 redovisas varje styrelseledamöts ålder, huvudsakliga utbildning och arbetslivserfarenhet, uppdrag i bolaget och andra väsentliga uppdrag, eget och närståendes aktieinnehav i Volvo per den 22 februari 2016 samt vilket år som ledamoten valdes in i Volvos styrelse.

Oberoendekrav

Styrelsen i Volvo är föremål för de oberoendekrav som följer av Koden, vilket i korthet innebär att endast en person från bolagets ledning får ingå i styrelsen, att en majoritet av de stämموvalda ledamöterna i styrelsen skall vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen samt att åtminstone två av de stämموvalda ledamöterna som är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen också skall vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Inför årsstämman 2015 presenterade valberedningen följande bedömning avseende oberoendet för de styrelseledamöter som valdes på årsstämman 2015.

Matti Alahuhta, James W. Griffith, Kathryn V. Marinello, Martina Merz, Hanne de Mora, Carl-Henric Svanberg och Lars Westerberg bedömdes samtliga vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen samt i förhållande till bolagets större aktieägare.

Olof Persson bedömdes, såsom verkställande direktör för AB Volvo och koncernchef för Volvokoncernen vid tiden inför årsstämman 2015, vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare men inte i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Eckhard Cordes och Anders Nyrén bedömdes vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Eftersom Cevian Capital Partners inför årsstämman 2015 kontrollerade mer än 10 procent av rösterna i bolaget ansågs Eckhard Cordes, i egenkap av partner i Cevian Capital Partners, inte vara oberoende i förhållande till en av bolagets större aktieägare.

Eftersom AB Industrivärden inför årsstämman 2015 kontrollerade mer än 10 procent av rösterna i bolaget ansågs Anders Nyrén, som vid tiden inför årsstämman 2015 var verkställande direktör och koncernchef för AB Industrivärden, inte vara oberoende i förhållande till en av bolagets större aktieägare.

Arbetsordning

Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för styrelsearbetet. Arbetsordningen innehåller bestämmelser om antalet ordinarie styrelsemöten, ärenden som skall behandlas vid ordinarie styrelsemöten samt styrelseordförandens åligganden.

Styrelsens ordförande skall organisera och leda styrelsens arbete, ansvara för kontakter med ägarna i ägarfrågor och förmedla synpunkter från ägarna till styrelsen, se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete samt kontrollera att styrelsens beslut verkställs. Vidare hänvisar arbetsordningen till revisionskommitténs och ersättningskommitténs respektive riktlinjer vad gäller de uppgifter som åligger respektive kommitté.

Styrelsen har även utfärdat skriftliga anvisningar, där det anges hur den finansiella rapporteringen till styrelsen skall ske och hur arbetet mellan styrelse och verkställande direktören är fördelat.

Styrelsens arbete 2015

Styrelsens arbete bedrivs i första hand inom ramen för formella styrelsemöten samt möten i styrelsens kommittéer. Därutöver upprätthålls en löpande kontakt mellan koncernchefen och styrelsens ordförande för att diskutera den pågående verksamheten och säkerställa att styrelsens beslut verkställs.

Under 2015 hölls nio ordinarie styrelsemöten, ett extraordinarie styrelsemöte och ett konstituerande styrelsemöte. Ledamöternas närvaro vid styrelsemötena framgår av tabellen på sidan 177.

Utöver vad som nämnts i de inledande kommentarerna angående styrelsens arbete avseende utnämningen av Martin Lundstedt som verkställande direktör och koncernchef för Volvokoncernen och implementeringen av en ny varumärkesbaserad organisation för lastbilssidans försäljningsverksamhet, har styrelsen under 2015 fortsatt att fokusera på åtgärder för att stärka balansräkningen och förbättra lönsamheten.

Som ett led i detta beslutade styrelsen att Volvokoncernen skulle sälja sina aktier i den börsnoterade indiska fordonstillverkaren Eicher Motors Limited (EML) för ett sammanlagt försäljningsvärde om cirka 4,7 miljarder kronor. Aktieförsäljningen genomfördes i två steg och hade en positiv påverkan på Volvokoncernens kassaflöde efter nettoinvesteringar och finansiella nettoskuld under första och andra kvartalet, och försäljningen gav även upphov till en reavinst om cirka 4,5 miljarder kronor. Aktieförsäljningen hade ingen inverkan på det mångåriga samriskbolaget VE Commercial Vehicles som koncernen äger tillsammans med EML.

Vidare har en översyn över vad som är kärnverksamhet och icke-kärnverksamhet i koncernens IT-verksamhet genomförts under 2015, och som en åtgärd för att minska strukturella kostnader och förbättra koncernens lönsamhet meddelades det i oktober att Volvokoncernen avser att sälja den externa IT-affären och överlåta driften av IT-infrastruktur till HCL Technologies.

Utöver ovanstående åtgärder har styrelsen beslutat om en övergripande finansiell plan och investeringsram för koncernens verksamheter, och regelbundet följt upp koncernens resultat och finansiella ställning för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas och att det finns effektiva system för uppföljning och kontroll av verksamheten och Volvokoncernens finansiella ställning. I samband med detta har revisionskommittén varit ansvarig för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra koncernens finansiella rapportering genom att granska delårsrapporter, årsredovisning och koncernredovisning. Styrelsen har även sammanträffat med bolagets revisorer vid flera tillfällen och utan ledningens närvaro vid ett tillfälle under 2015.

Under 2015 har styrelsen också fokuserat på riskrelaterade frågor såsom övergripande riskhantering, uppdateringar om compliancearbetet, och pågående legala tvister och utredningar, samt på omvärldsbevakning i syfte att ha god beredskap för att kunna anpassa verksamheten efter rådande efterfrågan. Styrelsen har hållit sig fortlöpande uppdaterad om de vikande marknaderna i Kina och Brasilien. Den minskande marknaden i Kina för främst anläggningsmaskiner har resulterat i minskad lönsamhet och försvagad finansiell ställning för kunder och återförsäljare på anlägg-

Styrelsen besökte i oktober 2015 koncernens verksamhet i Japan, och besökte då bland annat Experience Center i Ageo.

ningsmaskinssidan, och som en följd av detta har ytterligare avsättningar avseende förväntade framtida kreditförluster redovisats.

Slutligen ägnar styrelsen alltid avsevärd tid åt verksamhetsgenomgångar av koncernens olika affärsområden för att hålla sig uppdaterad om status för och utveckling av koncernens verksamheter. Som en del av dessa verksamhetsgenomgångar besöker styrelsen vanligtvis en gång om året någon av Volvokoncernens verksamheter, och som nämnts tidigare i de inledande kommentarerna till denna rapport var detta årets styrelsebesök förlagt i oktober till koncernens anläggning i Japan, vilket gav ytterligare värdefulla insikter i den japanska marknaden och UD Trucks verksamhet i Japan.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelsen genomförde under 2015 den årliga utvärderingen av sitt arbete. Syftet med utvärderingen är att vidareutveckla styrelsens effektivitet och arbetsmetoder, och att bestämma huvudinriktningen för styrelsens kommande arbete. Utöver detta fungerar utvärderingen som ett verktyg för att fastställa kraven för den kompetens som behövs i styrelsen, och för att analysera den kompetens som redan finns i den nuvarande styrelsen. Genom detta fungerar utvärderingen även som underlag för valberedningens arbete med att föreslå styrelseledamöter.

Vid genomförandet av den årliga utvärderingen ombads styrelseledamöterna att, utifrån sitt eget perspektiv, fylla i frågeformulär och bedöma olika områden som rör styrelsens arbete. De områden som utvärderades för 2015 avsåg bland annat styrelsens sammansättning, kompetens och dynamik, tids-

effektivitet och styrelsestöd, styrelsens överblick, och prioriterade områden för förändringar. Områdena som omfattas av utvärderingen kan skilja sig från ett år till ett annat för att återspegla utvecklingen av styrelsens arbete och Volvo-koncernen.

Separata utvärderingar för styrelsen som helhet, för styrelsens ordförande, för revisionskommittén och för ersättningskommittén genomfördes. Utvärderingsrapporterna diskuterades vid ett styrelsemöte. Utöver detta delas resultatet av utvärderingarna avseende styrelsen som helhet och styrelsens ordförande med valberedningen.

Ersättning till styrelsens ledamöter

Årsstämman beslutar om de stämموvalda styrelseledamöternas arvoden. Vid årsstämman den 1 april 2015 beslutades att för tiden intill nästa årsstämma hållits skulle till styrelsen utgå ett arvode enligt följande.

Styrelsens ordförande skulle tillerkännas 3.250.000 kronor och envar av övriga stämموvalda ledamöter 950.000 kronor med undantag av verkställande direktören. Ordföranden i revisionskommittén skulle tillerkännas 300.000 kronor och övriga ledamöter i revisionskommittén 150.000 kronor vardera. Ordföranden i ersättningskommittén skulle vidare tillerkännas 125.000 kronor och övriga ledamöter i ersättningskommittén 100.000 kronor vardera.

Styrelsens kommittéer**5 Revisionskommittén***Uppgifter*

I december 2002 inrättade styrelsen en revisionskommitté, främst i syfte att utöva tillsyn över koncernens ekonomiska redovisning och rapportering och över revisionen av bokslutet.

Revisionskommittén svarar för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra koncernens finansiella rapportering genom att granska delårsrapporter, årsredovisning och koncernredovisning. Revisionskommittén har även till uppgift att granska och övervaka juridiska och skattemässiga frågor inom koncernen samt fullgörandet av lagar och föreskrifter, som kan ha en väsentlig inverkan på den finansiella rapporteringen. Ytterligare en uppgift för revisionskommittén är att granska och övervaka bolagets revisorers opartiskhet och självständighet. Kommittén har också ansvar för att utvärdera såväl interna som externa revisorers arbete, liksom att biträda valberedningen med resultatet av utvärderingen av de externa revisorerna samt vid framtagandet av förslag till val av revisorer. Revisionskommittén fastställer även riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som får upphandlas av bolagets revisorer. Vidare skall revisionskommittén utvärdera kvaliteten, relevansen och effektiviteten i koncernens system för intern kontroll med avseende på den finansiella rapporteringen samt med avseende på internrevision och riskhantering. Slutligen fastställer revisionskommittén riktlinjer för transaktioner med till Volvo närstående bolag och personer.

Sammansättning och arbete under 2015

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2015 utsågs följande styrelseledamöter till ledamöter i revisionskommittén:

- Lars Westerberg,
- Anders Nyrén,
- Hanne de Mora

Lars Westerberg utsågs till ordförande i revisionskommittén.

Enligt aktiebolagslagen får ingen av revisionskommitténs ledamöter vara anställd av bolaget och minst en ledamot skall vara oberoende och ha redovisnings- eller revisionskompetens. Koden uppställer dessutom krav på att en majoritet av ledamöterna i revisionskommittén skall vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen samt att minst en av de ledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen också skall vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Valberedningens oberoendebedömning inför årsstämman 2015 redovisas på sidan 174 under rubriken "Oberoendekrav". Samtliga ledamöter i revisionskommittén är väl insatta i redovisningsfrågor och redovisningspraxis för en internationell koncern som Volvokoncernen.

Revisionskommittén har träffat de externa revisorerna utan ledningens närvaro vid fyra tillfällen under 2015 i samband med revisionskommittémötena. Revisionskommittén har även träffat chefen för internrevisionen i samband med kommittémötena.

Revisionskommittén och de externa revisorerna har bland annat gått igenom den externa revisionsplanen och synen på hantering av risker. Under 2015 hade revisionskommittén åtta ordinarie möten. Ledamöternas närvaro vid kommittémötena framgår av tabellen på sidan 177. Revisionskommittén rapporterar regelbundet resultatet av sitt arbete till hela styrelsen, och protokollen från revisionskommitténs möten distribueras till styrelseledamöterna.

6 Ersättningskommittén*Uppgifter*

I april 2003 inrättade styrelsen en ersättningskommitté i syfte att bereda och besluta i frågor om ersättning till högre chefer i koncernen. Kommittén skall lämna rekommendationer till styrelsen avseende styrelsens beslut om anställnings- och ersättningsvillkor för verkställande direktören i AB Volvo, principerna för ersättningar, inklusive pensioner och avgångsvederlag, till övriga medlemmar i koncernledningen, samt principerna för system beträffande rörlig lön, aktiebaserade incitamentsprogram, pensioner och avgångsvederlag för andra högre chefer i koncernen.

Ersättningskommittén skall följa och utvärdera pågående och under året avslutade program för rörliga ersättningar till ledningen, tillämpningen av de riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som årsstämman skall fatta beslut om och gällande ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer i koncernen.

Styrelsen skall, senast tre veckor före årsstämman, lämna en redovisning av resultatet av ersättningskommitténs utvärdering på bolagets hemsida.

Sammansättning och arbete under 2015

Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2015 utsågs följande styrelseledamöter till ledamöter i ersättningskommittén:

- Carl-Henric Svanberg,
- Matti Alahuhta,
- James W. Griffith,
- Anders Nyrén

Carl-Henric Svanberg utsågs till ordförande i ersättningskommittén.

Enligt Koden skall ledamöterna i ersättningskommittén, med undantag för styrelseordföranden om denne är ledamot i kommittén, vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Valberedningens oberoendebedömning inför årsstämman 2015 redovisas på sidan 174 under rubriken "Oberoendekrav".

Under 2015 hade ersättningskommittén fem möten. Ledamöternas närvaro vid kommittémötena framgår av tabellen på sidan 177. Ersättningskommittén rapporterar regelbundet resultatet av sitt arbete till hela styrelsen.

Under perioden 22 april 2015 till och med den 31 december 2015 bestod AB Volvos styrelse av nio stämmevalda ledamöter, och tre ordinarie ledamöter och två suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationer. Styrelseledamot Eckhard Cordes saknas på fotot.

Styrelsens sammansättning samt närvaro under möten 1 januari 2015–31 december 2015

Ledamot	Styrelse (11 inkl. konstituerande)	Revisionskommittén (8)	Ersättningskommittén (5)
Carl-Henric Svanberg	11		5
Matti Alahuhta	10		2
Eckhard Cordes ¹	8		
Jean-Baptiste Duzan ²	2	2	
James W. Griffith	11		5
Martina Merz ¹	9		
Kathryn V. Marinello	8		
Hanne de Mora	11	8	
Anders Nyrén	11	6	5
Olof Persson ³	3		
Lars Westerberg	10	8	
Mats Henning, arbetstagarrepresentant, ordinarie ledamot	11		
Mikael Sällström, arbetstagarrepresentant, ordinarie ledamot	11		
Berth Tulin, arbetstagarrepresentant, ordinarie ledamot	11		
Lars Ask, arbetstagarrepresentant, suppleant	8		
Mari Larsson, arbetstagarrepresentant, suppleant ⁴	6		
Tommy Olsson, arbetstagarrepresentant, suppleant ⁵	1		
Totalt antal möten	11	8	5

1 Invaldes i styrelsen den 1 april 2015.

2 Lämnade styrelsen den 1 april 2015.

3 Lämnade styrelsen den 21 april 2015.

4 Inträdde i styrelsen som arbetstagarrepresentant, suppleant den 22 maj 2015.

5 Lämnade styrelsen som arbetstagarrepresentant, suppleant den 22 maj 2015.

Styrelsens ledamöter

STYRELSE-
LEDAMÖTER
VALDA VID
ÅRSSTÄMMAN

	Carl-Henric Svanberg <i>Styrelseordförande</i> <i>Ordförande i</i> <i>ersättningskommittén</i>	Matti Alahuhta <i>Ledamot i ersättningskommittén</i>	Eckhard Cordes	James W. Griffith <i>Ledamot i ersättningskommittén</i>
Utbildning	Civ ing, civ ek.	Civ ing, fil dr.	MBA och Fil. doktor från University of Hamburg.	BSc Industrial Engineering, MBA från Stanford University.
Född	1952	1952	1950	1954
Ledamot i AB Volvos styrelse	Styrelseordförande i AB Volvo sedan 4 april 2012.	Sedan 2 april 2014.	Sedan 1 april 2015.	Sedan 2 april 2014.
Position och styrelseuppdrag	Styrelseordförande: BP p.l.c.	Styrelseordförande: DevCo Partners Oy, Outotec Corporation och Finlands Näringsliv EK. Styrelseledamot: Kone Corporation, ABB Ltd.	Partner i Cevian Capital och EMERAM Capital Partners. Medlem i Executive Committee of Eastern European Economic Relations of German Industry. Styrelseordförande: Bilfinger SE.	Styrelseledamot: Illinois Tool Works Inc.
Huvudsaklig arbetslivserfarenhet	Har innehaft ett flertal befattningar inom Asea Brown Boveri (ABB) och Securitas AB; verkställande direktör och koncernchef på Assa Abloy AB; verkställande direktör och koncernchef på Telefonaktiebolaget LM Ericsson; ledamot av External Advisory Board för Earth Institute vid Columbia University samt av Advisory Board för Harvard Kennedy School.	Har innehaft ett flertal chefsbefattningar inom Nokiakoncernen – verkställande direktör Nokia Tele-communications, verkställande direktör Nokia Mobile Phones och Chief Strategy Officer i Nokiakoncernen; verkställande direktör på Kone Corporation 2005–2014 och mellan 2006–2014 även koncernchef. Fram till och med 2015, styrelseordförande i Aalto Universitet.	Började 1976 inom Daimler Benz AG, där han innehaft ett flertal chefspositioner, bland annat som chef för lastbils- och bussverksamheten, chef för Group Controlling, Corporate Development och M&A i AEG AG samt koncernchef för Mercedes Car Group. Har vidare varit verkställande direktör inom Metro Group, rådgivare till EQT samt styrelseledamot i bland annat Air Berlin, SKF, Carl Zeiss och Rheinmetall AG.	Började sin karriär på The Timken Company 1984, där han har innehaft ett flertal chefsbefattningar, bl.a. som ansvarig för Timkens kullagerverksamhet i Asien, Stillahavsområdet och Latinamerika och för bolagets verksamhet i Nordamerika med inriktning mot fordonsindustrin. Fram till 2014 verkställande direktör och koncernchef på The Timken Company.
Innehav i Volvo, eget och närståendes	700.000 B-aktier.	64.100 B-aktier.	Inga.	20.000 B-aktier.

STYRELSELEDAMÖTER UTSEDDA AV ARBETSTAGARORGANISATIONER

	Mats Henning <i>Representant för de anställda, ordinarie ledamot</i>	Mikael Sällström <i>Representant för de anställda, ordinarie ledamot</i>	Berth Tulin <i>Representant för de anställda, ordinarie ledamot</i>
Född	1961	1959	1951
Ledamot i AB Volvos styrelse	Sedan 9 maj 2014.	Sedan 7 september 2009.	Suppleant 1999–2009, ordinarie ledamot sedan 16 juni 2009.
Bakgrund inom Volvo	Verksam inom Volvo sedan 1982.	Verksam inom Volvo 1980–1999 och sedan 2009.	Verksam inom Volvo sedan 1975.
Innehav i Volvo, eget och närståendes	337 aktier, varav 250 B-aktier.	87 A-aktier.	1.512 aktier, varav 1.425 B-aktier.

				
Kathryn V. Marinello	Martina Merz	Hanne de Mora <i>Ledamot i revisionskommittén</i>	Anders Nyrén <i>Ledamot i ersättningskommittén och revisionskommittén</i>	Lars Westerberg <i>Ordförande i revisionskommittén</i>
BA från State University of New York at Albany, MBA från Hofstra University.	BS från University of Cooperative Education, Stuttgart.	BA Economics från HEC i Lausanne, MBA från IESE i Barcelona.	Civ ek, MBA från UCLA, Ekon dr h c.	Civ ing, civ ek.
1956	1963	1960	1954	1948
Sedan 2 april 2014.	Sedan 1 april 2015.	Sedan 14 april 2010.	Sedan 1 april 2009.	Sedan 4 april 2007.
Senior rådgivare Ares Management, LLC. Styrelseledamot: General Motors Company, Nielsen och RealPage.	Styrelseledamot: SAF Holland SA.	Styrelseordförande: a-connect (group) ag. Styrelseledamot: Sandvik AB och IMD Foundation Board.	Vice Styrelseordförande: Telefonaktiebolaget LM Ericsson. Styrelseledamot: Stockholms Handelshögskola och Handelshögskoleföreningen i Stockholm, Vice preses IVA, Ernström & Co AB.	Styrelseledamot: SSAB Svenskt Stål AB, Sandvik AB, Meda AB och Stena AB.
Har innehaft ett flertal chefsbefattningar på Citibank, Chemical Bank New York (nu JP Morgan Chase), First Bank Systems och First Data Corporation; divisionschef på General Electric Financial Assurance Partnership Marketing och på General Electrics Fleet Service; verkställande direktör och koncernchef för Ceridian Corporation och sedan även ordförande. Ordförande, verkställande direktör och koncernchef för Stream Global Services, Inc.	Fram till januari 2015 koncernchef för Chassis Brakes International. Har under närmare 25 år innehaft ett flertal befattningar inom Robert Bosch GmbH, senast som Executive Vice President Sales and Marketing för divisionen Chassis System Brakes kombinerat med ansvar för regionerna Kina och Brasilien samt verkställande direktör i dotterbolaget Bosch Closure System. Har även varit medlem av ledningsgruppen i Brose Fahrzeugteile GmbH & Co.	Kreditanalytiker på Den Norske Creditbank i Luxemburg 1984, olika befattningar inom brand management och controlling inom Procter & Gamble 1986–1989; partner i McKinsey & Company, Inc. 1989–2002; en av grundarna och ägarna, tillika styrelseordförande, i det globala konsultbolaget och talangnätverket a-connect (group) ag sedan 2002.	Har arbetat hos AB Wilhelm Becker. Har innehaft ett flertal befattningar inom STC – Controller, vice verkställande direktör och CFO samt verkställande direktör i STC Venture AB; verkställande direktör i OM International AB; vice verkställande direktör och CFO i Securum; direktör med operativt ansvar för Markets and Corporate Finance på Nordbanken; vice verkställande direktör och CFO i Skanska. Fram till 2015, verkställande direktör och koncernchef i AB Industrivärden.	Har innehaft ett flertal befattningar inom ASE 1972–1984, innehaft ett flertal chefsbefattningar inkl verkställande direktör och koncernchef för Esab AB 1984–1994, verkställande direktör för Gränges AB 1994–1999, har bred erfarenhet från fordonsindustrin och var verkställande direktör och koncernchef för Autoliv Inc. 1999–2007 samt ordförande i Autoliv Inc. 2007–2011. Tidigare ordförande i styrelser såsom Husqvarna AB, Vattenfall AB samt Ahlsell AB.
Inga.	4.500 B-aktier.	3.000 B-aktier.	5.200 B-aktier.	198.000 aktier, varav 168.000 B-aktier.

SUPPLEANTER UTSEDDA AV ARBETSTAGARORGANISATIONER

	
Lars Ask <i>Representant för de anställda, suppleant</i>	Mari Larsson <i>Representant för de anställda, suppleant</i>
1959	1978
Sedan 16 juni 2009.	Sedan 22 maj 2015.
Verksam inom Volvo sedan 1982.	Verksam inom Volvo sedan 2004.
87 A-aktier.	399 A-aktier.

STYRELSENS SEKRETERARE

Sofia Frändberg <i>Styrelsens sekreterare</i> Jur kand.
1964
Sekreterare till styrelsen sedan 1 april 2013.
Executive Vice President Corporate Legal & Compliance and General Counsel.
46.659 aktier, varav 45.127 B-aktier.

7 Extern revision

Volvos revisorer väljs av årsstämman. Nuvarande revisorer är PricewaterhouseCoopers AB (PwC) som valdes på årsstämman 2014 för en mandatperiod om fyra år. Två delägare i PwC, Peter Clemedtson och Johan Palmgren, ansvarar för revisionen av Volvo. Peter Clemedtson är huvudansvarig revisor.

De externa revisorerna diskuterar den externa revisionsplanen och hantering av risker med revisionskommittén. Revisorerna genomför en översiktlig granskning av halvårsrapporten samt reviderar årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorerna uttalar sig vidare om huruvida denna bolagsstyrningsrapport har upprättats samt om vissa upplysningar häri är förenliga med års- och koncernredovisningen. Revisorerna rapporterar resultatet av sin revision av årsredovisningen och koncernredovisningen och sin genomgång av bolagsstyrningsrapporten genom revisionsberättelsen samt ett särskilt yttrande om bolagsstyrningsrapporten, som de framlägger för årsstämman. Därtill avger revisorerna detaljerade redogörelser över utförda granskningar inför revisionskommittén tre gånger om året samt till styrelsen i dess helhet en gång om året.

När PwC anlitas för att tillhandahålla andra tjänster än den ordinarie revisionen, sker det i enlighet med de av revisionskommittén beslutade reglerna för godkännande i förväg av tjänsternas art och omfattning samt ersättning för dessa.

Information om ersättning som Volvo betalade till revisorerna återfinns i årsredovisningens not 28 "Ersättning till revisorer" i koncernens noter.

Ansvariga revisorer

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson

Auktoriserad revisor.

Huvudansvarig revisor.

Revisor i bolaget sedan 2012.

Peter Clemedtsons övriga noterade klienter är Nordea AB, SKF AB och Ratos AB. Hans onoterade klienter inkluderar Stena AB och Wallenbergstiftelserna.

Född 1956.

Johan Palmgren

Auktoriserad revisor.

Revisor i bolaget sedan 2015.

Johan Palmgrens övriga noterade klienter inkluderar Hexatronic Group AB.

Född 1974.

9 Styrningsprinciper och organisationsstruktur

Styrningsprinciper

Volvokoncernens mission, vision och strategiska prioriteringar fungerar som grund för styrning av och beslutsfattande inom koncernen. Mer detaljerade styrningsprinciper finns i koncernens riktlinjer och direktiv, såsom uppförandekoden och riktlinjer om investeringar, finansiella risker, redovisning, finansiell kontroll och internrevision, vilka innehåller koncerngemensamma operationella och finansiella regler för verksamheten samt ansvars- och befogenhetsstrukturer.

Organisationsstruktur

Från och med den 1 mars 2016 kommer Volvokoncernen att införa en varumärkesbaserad organisation med tydligare affärsansvar för koncernens försäljningsverksamhet avseende lastbilar. Den tidigare globala försäljningsdivisionen för lastbilar kommer att ersättas av fyra varumärkesspecifika affärsområden med eget resultatansvar för respektive affärsområde. Ett nytt affärsområde kallat Value Trucks & JVs kommer också att införas för att möta behoven hos lastbils kunderna inom value-segmenten.

Lastbilsdivisionen Group Trucks Technology (GTT) kommer även fortsatt att ansvara för produktutveckling av motorer, växellådor och lastbilar. Lastbilsdivisionen Group Trucks Operations (GTO) kommer även fortsatt att ansvara för produktion av lastbilar samt koncernens motorer och växellådor. GTO ansvarar även för koncernens reservdelsförsörjning och logistikverksamhet.

En ny tredje lastbilsdivision för inköpsorganisationen, Group Trucks Purchasing (GTP), kommer att inrättas. Införandet av GTP innebär att koncernens inköpsverksamhet flyttas från GTO till en egen lastbilsdivision.

Från och med den 1 mars 2016 kommer Volvokoncernens verksamhet därmed att bestå av följande tio affärsområden: Volvo Trucks, UD Trucks, Mack Trucks, Renault Trucks, Value Trucks & JVs, Volvo Construction Equipment, Volvo Buses, Volvo Penta, Governmental Sales och Volvo Financial Services (VFS).

Med denna styrmodell kommer Volvo att kunna dra nytta av synergiefekterna av globala organisationer för tillverkning, produktutveckling och inköp, samtidigt som tydligt ledarskap och ansvar för respektive varumärke bibehålls för att säkerställa att kundernas behov prioriteras i hela koncernen. Målet med styrmodellen är att alla koncernens affärsområden skall drivas med samma tydliga affärsmässiga principer där varje enhet kan följa och optimera sin egen resultatutveckling på kort och lång sikt.

8 Intern revision

Volvos funktion för internrevision, Corporate Audit, hjälper koncernen att uppnå sina mål genom att använda ett systematiskt, disciplinerat tillvägagångssätt för att oberoende och objektivt utvärdera och förbättra effektiviteten i riskhantering, kontroll och styrningsprocesser.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag, utför avdelningen för internrevision interna revisioner samt särskilda uppdrag som efterfrågas av ledningen och revisionskommittén, och utfärdar rapporter som sammanfattar resultaten av dessa aktiviteter. Revisionerna omfattar bland annat bedömningar om lämpligheten och effektiviteten i de processer inom koncernen

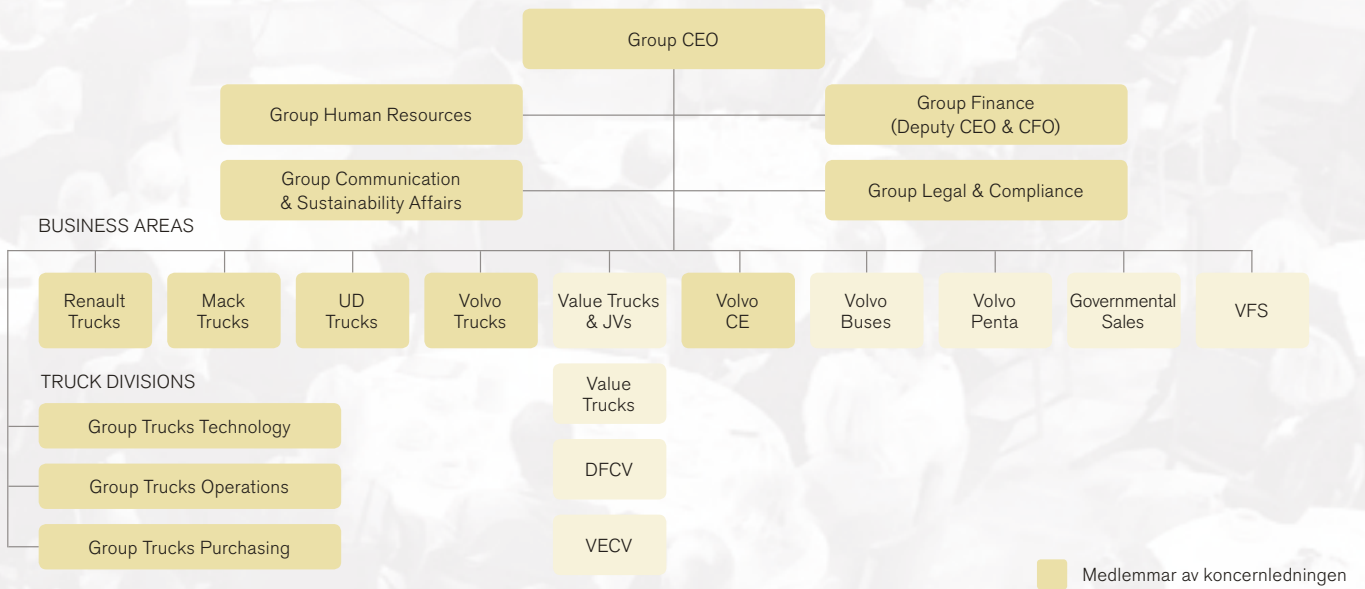
som relaterar till verksamhetsstyrning och riskhantering samt utvärdering avseende efterlevnad av riktlinjer och direktiv.

Internrevision genomför även utredningar om misstänkta bedrägerier inom organisationen samt koordinerar och bistår med översyn av andra styr- och övervakningsfunktioner.

Chefen för avdelningen för internrevision rapporterar direkt till verkställande direktör, koncernens chefsjurist och styrelsens revisionskommitté.

För ytterligare information om den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen, se sidorna 186-187.

VOLVOKONCERNENS ORGANISATIONSSTRUKTUR FRÅN OCH MED DEN 1 MARS 2016

10 Koncernledning

Från och med den 1 mars 2016 kommer koncernledningen bestå av 13 ledande befattningar inklusive koncernchefen. Utöver koncernchefen kommer koncernledningen bestå av cheferna för koncernens tre lastbilsdivisioner, cheferna för de fem affärsområdena Renault Trucks, Mack Trucks, UD Trucks, Volvo Trucks och Volvo Construction Equipment samt cheferna för koncernens fyra stabsfunktioner Group Human Resources, Group Communication & Sustainability Affairs, Group Finance (Deputy CEO & Chief Financial Officer (finansdirektör)), och Group Legal & Compliance. Medlemmarna i koncernledningen rapporterar direkt till koncernchefen. Befattningen som chef för GTP kommer att vara vakant den 1 mars 2016.

Cheferna för affärsområdena Value Trucks & JVs, Volvo Buses, Volvo Penta, Governmental Sales och VFS kommer också att rapportera direkt till koncernchefen och ingå i en utökad ledningsgrupp tillsammans med medlemmarna i koncernledningen och representanter från andra nyckelfunktioner.

Koncernchefen ansvarar för den löpande förvaltningen av Volvokoncernens verksamhet och har behörighet att fatta beslut i de frågor som inte kräver styrelsens godkännande. Koncernchefen leder den löpande verksamheten i koncernen huvudsakligen genom koncernledningen och den utökade ledningsgruppen men har också enskilda uppföljningar med respektive medlem av koncernledningen och med cheferna för de affärsområden som inte finns representerade i koncernledningen. De tio affärsområdena har även separata beslutsforum för viktiga frågor som kallas Business Review Meetings. Business Review Meetings för de fem lastbilsrelaterade affärsområdena leds av koncernchefen, och Business Review Meetings för de fem affärsområdena Volvo Construction Equipment, Volvo Buses, Volvo Penta, Governmental Sales och VFS leds av den vice koncernchefen/finansdirektören.

Genom ovan nämnda organ sker styrning och uppföljning av koncernens finansiella utveckling, strategier och mål, samt fattas beslut om bland annat investeringar.

Ersättning till koncernledningen

Årsstämman i AB Volvo beslutar varje år om riktlinjer för ersättning till koncernledningen, efter förslag från styrelsen. De riktlinjer som antogs av årsstämman 2015 anger bland annat att grundprincipen är att ledningens ersättning och andra anställningsvillkor skall vara konkurrenskraftiga för att säkerställa att Volvokoncernen kan attrahera och behålla kompetenta ledande befattningshavare.

Riktlinjerna anger vidare att ledningen kan erhålla rörlig ersättning förutom den fasta ersättningen. Den rörliga ersättningen får, såvitt avser den verkställande direktören, uppgå till högst 75 procent av den fasta ersättningen och, såvitt avser övriga personer i koncernledningen, högst 60 procent av den fasta ersättningen. För 2015 hade koncernledningens medlemmar rätt till rörlig ersättning enligt ett program för rörlig lön till högre befattningshavare beslutat av styrelsen. Prestationsmålen som var uppsatta för koncernledningen i programmet var relaterade till rörelsemarginal och operativt kassaflöde. Syftet med programmet för rörlig lön är att det skall utgöra ett incitament för programdeltagarna att arbeta för att Volvokoncernen utvecklas på ett sådant sätt att de uppsatta prestationsmålen uppnås, varigenom det utgör en form av styrverktyg.

Koncernledningen har under 2015 deltagit i koncernens långsiktiga, aktiebaserade incitamentsprogram för högre befattningshavare vilket antogs av årsstämman 2014. Deltagarna har under 2015 investerat i Volvoktieförskott upp till maximalt 15 procent av den fasta bruttolönen för koncernledningens medlemmar och maximalt 10 procent av fast bruttolön för övriga deltagare. Under förutsättning att deltagaren är kvar som anställd inom Volvokoncernen och även behåller investerade Volvoktieförskott i minst tre år efter investeringstillfället (undantag kan medges i så kallade good leaver-situationer) kan tilldelning ske av en matchningsaktieförskott per investerad aktieförskott och ett antal prestationsaktieförskott per investerad aktieförskott. Tilldelning av matchningsaktieförskott för 2015 är villkorad av att årsstämman i april 2016 bestämmer att det skall bli utdelning till aktieägarna. Tilldelning av prestationsaktieförskott för 2015 villkorad av att Volvokoncernens avkastning på eget kapital uppgick till 11 procent. Programmets tak för tilldelning av prestationsaktieförskott för 2015 var satt till en avkastning på eget kapital om 26 procent eller mer. Maximal tilldelning av prestationsaktieförskott under ett årligt program uppgår till sju aktieförskott per investerad aktieförskott för koncernchefen, sex aktieförskott per investerad aktieförskott för övriga ledamöter av koncernledningen och fem aktieförskott per investerad aktieförskott för övriga deltagare.

Ersättningsriktlinjerna samt Volvos system för rörlig ersättning och det långsiktiga, aktiebaserade incitamentsprogrammet till ledningen utvärderas årligen av ersättningskommittén och styrelsen upprättar en särskild rapport över denna utvärdering och slutsatserna från den. Rapporten avseende utvärderingen för 2015 kommer att finnas tillgänglig på Volvos webbplats senast tre veckor före årsstämman 2016, www.volvokoncernen.se. Vidare återfinns ytterligare information om ersättningar till koncernledningen samt en redogörelse för utestående aktieförskott- och aktieförskottrelaterade incitamentsprogram till ledningen i årsredovisningens not 27 Personal i koncernens noter.

Förändringar i koncernledningen

Som ett resultat av den nya organisationen för lastbilssidans försäljningsverksamhet och ett beslut att inkludera representanter från koncernens största affärsområden i koncernledningen kommer antalet ledande befattningar som ingår i koncernledningen att öka från 10 till 13 från och med den 1 mars 2016, vilket kommer att ske genom följande ändringar:

- Cheferna för de fyra nya varumärkesbaserade affärsområdena för lastbilsförsäljningen kommer att ingå i koncernledningen och därmed ersätta den nuvarande chefen för den globala försäljningsorganisationen i koncernledningen.
- En separat lastbilsdivision för inköpsorganisationen, GTP, kommer att införas vilket kommer att resultera i en ytterligare medlem av koncernledningen (positionen kommer emellertid att vara vakant den 1 mars 2016).
- Chefen för affärsområdet Volvo Construction Equipment kommer framöver att ingå i koncernledningen.
- Utöver finansdirektörens nuvarande position kommer finansdirektören att utses till vice verkställande direktör samt få ansvar för koncernens strategifunktion. Avdelningen för Corporate Strategy & Brand Portfolio kommer därmed organisatoriskt att placeras under finansdirektören och den nuvarande chefen för denna funktion kommer därmed inte längre att ingå i koncernledningen.

Martin Lundstedt, verkställande direktör och koncernchef, vid Volvo Group Leadership Summit i februari 2016.

- Den nuvarande chefen för Business Areas kommer att få ansvar för strategiska projekt och kommer därmed inte längre att ingå i koncernledningen.

Koncernledningens sammansättning efter de organisatoriska ändringarna framgår ovan i inledningen av detta kapital. Rekrytering av chef för lastbilsdivisionen GTP pågår.

Den 21 april 2015 lämnade Olof Persson positionen som verkställande direktör och koncernchef. Koncernens finansdirektör, Jan Gurander, utsågs till tillförordnad verkställande direktör och koncernchef under perioden 22 april 2015 till 21 oktober 2015. Den 22 oktober 2015 tillträdde Martin Lundstedt befattningen som verkställande direktör och koncernchef.

I september 2015 meddelade Torbjörn Holmström hans avsikt att lämna positionen som chef för GTT. Han kommer att fortsätta på sin nuvarande position tills en ny chef för Volvokoncernens teknik- och produktutvecklingsorganisation för lastbilar är på plats. Han kommer i framtiden att arbeta som Volvokoncernens seniora rådgivare inom forskning och utveckling.

I december 2015 meddelade Mikael Bratt, chef för GTO, hans avsikt att lämna Volvokoncernen. Han kommer att fortsätta på sin nuvarande position under en tidsperiod om upp till sex månader.

Koncernledning per den 1 mars 2016

					
	Martin Lundstedt <i>Verkställande direktör och koncernchef</i>	Jan Gurander <i>Vice VD och Finansdirektör</i>	Claes Nilsson <i>Executive Vice President Volvo Group & President Volvo Trucks</i>	Bruno Blin <i>Executive Vice President Volvo Group & President Renault Trucks</i>	Dennis Slagle <i>Executive Vice President Volvo Group & President Mack Trucks</i>
Utbildning	Civ ing.	Civ ek.		MBA.	BS Accounting CPA
Född	1967	1961	1957	1963	1954
Huvudsaklig arbetslivserfarenhet	Verkställande direktör och koncernchef. Medlem av Volvos koncernledning sedan 22 oktober 2015. Verkställande direktör och koncernchef Scania 2012–2015. Innan dess ledande befattningar inom Scania sedan 1992. Verksam inom Volvo sedan 2015.	Chief Financial Officer & Senior Vice President Finance Volvo Car Corporation 2011–2013. CFO MAN Diesel & Turbo SE 2010. CFO MAN Diesel SE 2008–2009. Group Vice President och CFO Scania AB 2001–2006. President of Business Unit Finance AB Volvo 1999–2001. Senior Vice President & Finance Director Scania AB 1998–1999. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2014. Verksam inom Volvo 1999–2001 och sedan 2014.	Har innehaft ett antal ledande befattningar inom Volvokoncernen sedan 1982 senast som Senior Vice President Latin America 2015. Senior Vice President Europe North and Central, Group Trucks Sales 2013–2014. Senior Vice President Volvo Trucks 2011–2012, President Europe Division 2007–2011 och International Division 2006–2007 för Volvo Trucks. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1 mars 2016. Verksam inom Volvo sedan 1982.	Efter att ha arbetat i flera företag inom tillverknings-, kvalitets- och inköpsområdena, började Bruno Blin på Renault Trucks Purchasing 1999. Har innehaft flera ledande befattningar under åren, senast som Senior Vice President Group Truck Sales South Europe sedan januari 2013 och dess förinnan Senior Vice President Volvo Group Purchasing. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1 mars 2016. Verksam inom Volvo sedan 1999.	Har innehaft ett antal ledande befattningar inom Volvo Group Trucks Sales North America 2008–2016. President Volvo Construction Equipment NA 2000–2008. Medlem av Volvos koncernledning 2008–2014 och sedan 1 mars 2016. Verksam inom Volvo sedan 2000.
Styrelseuppdrag	Ordförande i Partex Marking Systems AB, Permobil AB och ACEA Commercial Vehicle. Ledamot i IVA och i Concentric AB. Ordförande i FN:s rådgivande panel för hållbara transporter.				Ledamot West Virginia Wesleyan College Board of Trustees och Volvo Group Representative för National Association of Manufacturers (NAM)
Innehav i Volvo, eget och närståendes	36.447 B-aktier.	17.687 B-aktier.	15.380 B-aktier.	18.332 B-aktier.	70.824 B-aktier, 8.838 icke sponsrade ADR aktier.

						
Joachim Rosenberg <i>Executive Vice President Volvo Group & Chairman of UD Trucks</i>	Martin Weissburg <i>Executive Vice President Volvo Group & President Volvo Construction Equipment</i>	Torbjörn Holmström <i>Executive Vice President Group Trucks Technology</i>	Mikael Bratt <i>Executive Vice President Group Trucks Operations</i>	Sofia Frändberg <i>Executive Vice President Group Legal & Compliance and General Counsel</i>	Kerstin Renard <i>Executive Vice President Group Human Resources</i>	Henry Sténson <i>Executive Vice President Group Communication & Sustainability Affairs</i>
Civ ing, civ ek, ekonomie magister.	Civ ek. BSc Industrial Management	Civ ing.		Jur kand.	Socionom (fil kand).	
1970	1962	1955	1967	1964	1961	1955
Har innehaft ett antal ledande befattningar inom Volvokoncernen, senast som Executive Vice President Group Truck Sales. Executive Vice President Group Trucks Sales & Marketing APAC 2012–2014. Ansvarig för Volvo Group Asia Truck Operations 2007–2011. Chef inom Volvo Group Alliance Office 2007. Ansvarig för inköp Volvo Powertrain Sweden 2005–2007. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2012. Verksam inom Volvo sedan 2005.	President Volvo CE sedan 2014. President & CEO Volvo Financial Services 2010–2014. President Volvo Financial Services Americas 2005–2010. President Woodard LLC. President Great Dane Financial Services. Senior Vice President ORIX. Medlem av Volvos koncernledning 2010–2011, 2013–2014 och sedan 1 mars 2016. Verksam inom Volvo sedan 2005.	Executive Vice President Group Trucks Technology och Volvo Group Chief Technology Officer 2014. Verkställande direktör i Volvo 3P 2003–2011. Har dessförinnan innehaft ett flertal ledande befattningar inom Volvo Powertrain. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2012. Verksam inom Volvo sedan 1979.	Har innehaft ett flertal ledande befattningar inom ekonomi- och finansområdet, senast som finanschef i Volvokoncernen 2008–2011. Dessförinnan chef för Corporate Finance inom AB Volvo. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2008. Verksam inom Volvo sedan 1988.	Ansvarig för Group Legal & Compliance och chefsjurist i Volvokoncernen sedan 1 april 2013. Chef för Corporate Legal AB Volvo 1998–2013. Corporate Legal Counsel AB Volvo 1994–1997. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1 april 2013. Verksam inom Volvo sedan 1994.	Personaldirektör för Volvokoncernen 2007–2011. Dessförinnan personalchef på Volvo Powertrain 2005–2006. Medlem av Volvos koncernledning sedan 2012. Verksam inom Volvo sedan 2005.	Partner Brunswick Group 2012–2014. Senior Vice President Corporate Communications Ericsson 2002–2011. Senior Vice President SAS Group Communications 1998–2002. Senior Vice President Communications Volvo Personvagnar 1995–1998. Vice President Automotive Communication AB Volvo 1993–1994. Vice President Communications & Public Affairs Volvo Aero 1989–1993. Medlem av Volvos koncernledning sedan 1 januari 2015. Verksam inom Volvo 1989–1994 och 1995–1998.
		Vice Ordförande Chalmers Tekniska Högskola		Sekreterare i AB Volvos styrelse sedan 1 april 2013.	Ledamot Teknikföretagen.	Ledamot Vestas Wind Systems A/S, Danmark. Braathens Regional Aviation.
49.034 aktier, varav 48.947 B-aktier.	63.588 B-aktier.	80.683 aktier, varav 80.596 B-aktier.	132.637 aktier, varav 131.658 B-aktier.	46.659 aktier, varav 45.127 B-aktier.	37.113 aktier, varav 36.866 B-aktier.	17.267 Series B-aktier.

11 Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Koden för den interna kontrollen. Syftet med denna beskrivning är att ge aktieägarna och övriga intressenter en förståelse för hur den interna kontrollen är organiserad i Volvo vad beträffar den finansiella rapporteringen. Beskrivningen har utformats i enlighet med årsredovisningslagen och beskrivningen är därmed begränsad till intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen.

Inledning

Volvo har en funktion för intern kontroll som har till syfte att stödja ledningen så att den löpande kan tillse god och förbättrad intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet som bedrivs genom denna funktion grundar sig i huvudsak på att säkerställa efterlevnad av direktiv och riktlinjer och att skapa goda förutsättningar för kontrollaktiviteter i väsentliga processer relaterade till den finansiella rapporteringen. Revisionskommittén informeras löpande om resultatet av det arbete som funktionen för intern kontroll inom Volvo bedriver rörande risker, kontrollaktiviteter och uppföljning i den finansiella rapporteringen.

Volvo har vidare en internrevisionsfunktion där en väsentlig uppgift är att oberoende granska att bolag i koncernen efterlever de principer och regler som återfinns i koncernens direktiv, riktlinjer och instruktioner för finansiell rapportering. Chefen för internrevisionsfunktionen rapporterar direkt till koncernchefen, till koncernens chefsjurist samt till styrelsens revisionskommitté.

Kontrollmiljö

Grundläggande för Volvos kontrollmiljö är den företagskultur som är etablerad i koncernen och som ledare och anställda verkar i. Volvo arbetar aktivt med kommunikation och utbildning avseende bolagets värdegrunder som beskrivs i bland annat The Volvo Way, ett internt dokument om Volvos företagskultur, och koncernens Uppförandekod, för att säkerställa att god moral, etik och integritet genomsyrar organisationen.

Grundstommen i den interna kontrollen över den finansiella rapporteringen byggs upp kring koncernens direktiv, riktlinjer och instruktioner samt organisationens ansvars- och befogenhetsstruktur. Principer för Volvos interna kontroll samt direktiv och riktlinjer för den finansiella rapporteringen finns samlade i Volvo Group Management System, ett koncernövergripande ledningssystem som bland annat innehåller koncernens instruktioner, regler och principer.

Riskbedömning

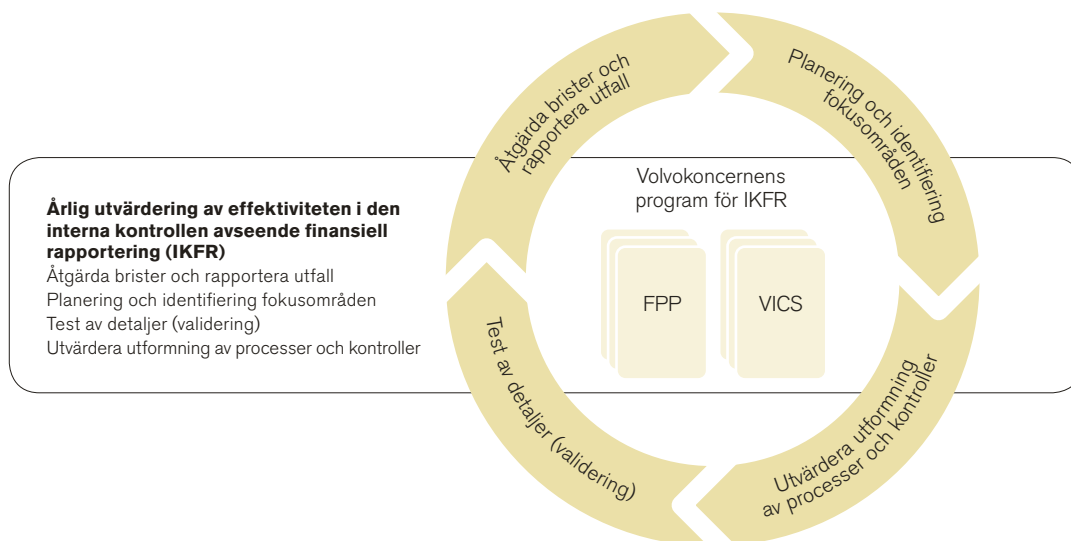
Risker avseende den finansiella rapporteringen utvärderas och övervakas av styrelsen genom dess revisionskommitté, genom att identifiera väsentliga risker och hur de skall hanteras och motverkas. Bedömningen av vilken grad av risk som föreligger för att det skall uppstå felaktigheter i den finansiella rapporteringen sker utifrån en rad kriterier, till exempel redovisningsprincipernas komplexitet, värderingsprinciper av tillgångar och skulder, komplexa eller förändrade affärsförhållanden, etc. De identifierade riskerna tillsammans med erforderliga mitigerande kontrollmål samlas i ett ramverk för intern kontroll avseende finansiell rapportering, Volvo Internal Control Standard (VICS).

Kontrollaktiviteter

Förutom styrelsen för AB Volvo och dess revisionskommitté utgör ledningsgrupperna och andra beslutsorgan i koncernen övergripande kontrollorgan. Affärsprocesserna är designade för att säkerställa att eventuella felaktigheter eller avvikelser i den finansiella rapporteringen förebyggs, upptäcks och korrigeras genom att inkludera kontrollaktiviteter som svarar mot de kontrollmål som definierats i VICS ramverket. Kontrollaktiviteter sträcker sig från allt mellan granskning av resultatutfall på ledningsgruppsmöten till specifika kontoavstämningar och analyser i de löpande processerna för den finansiella rapporteringen.

Information och kommunikation

Riktlinjer och instruktioner avseende den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras löpande från ledningen till samtliga berörda anställda. Koncernens redovisningsfunktion har ett direkt operativt ansvar för den löpande finansiella redovisningen och arbetar för att säkerställa en likformig tillämpning av koncernens riktlinjer, principer och instruktioner för den finansiella rapporteringen samt att identifiera och kommunicera brister eller förbättringsområden i processer för den finansiella rapporteringen.

Revisors yttrande om bolagsstyrningsrapporten

Uppföljning

Det löpande ansvaret för uppföljning ligger inom koncernens redovisningsfunktion. Därutöver genomför funktionerna för internrevision och intern kontroll granskning och uppföljning i enlighet med vad som anges i inledningen av denna beskrivning. Mer specifikt bedriver och koordinerar funktionen intern kontroll utvärderingsaktiviteter genom Volvo Group Internal Control Programme, vilket syftar till att årligen systematiskt utvärdera kvaliteten av den interna kontrollen över finansiell rapportering. En utvärderingsplan fastställs årligen och presenteras för revisionskommittén. Detta utvärderingsprogram innefattar tre huvudsakliga områden:

1. Koncernövergripande kontroller: Självutvärderingsprocedur som genomförs av ledningsgrupper på såväl affärsområdes-/koncernfunktions- som bolagsnivå. De områden som utvärderas är främst efterlevnad av koncernens finansiella direktiv och riktlinjer som finns samlade i Financial Policies and Procedures samt The Volvo Way och koncernens Uppförandekod.
2. Processkontroller på transaktionsnivå: Processer relaterade till den finansiella rapporteringen utvärderas genom testning av rutiner/kontroller baserat på ramverket för intern kontroll över finansiell rapportering, VICS – Volvo Internal Control Standards.
3. Generella IT-kontroller: Processer för underhåll, utveckling och behörighetsadministration avseende finansiella applikationer utvärderas genom testning av rutiner/kontroller.

Resultat av utvärderingsaktiviteter rapporteras till koncernens ledning samt till revisionskommittén. Under 2015 har funktionen för intern kontroll avlagt rapport till revisionskommittén vid tre tillfällen avseende årsplan, uppföljning av utestående punkter och slutlig bedömning av kontrollmiljön.

Göteborg den 22 februari 2016
AB Volvo (publ)
Styrelsen

Till årsstämman i AB Volvo (publ), org.nr 556012-5790

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten för år 2015 på sidorna 168–187 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vi har läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Vi anser att en bolagsstyrningsrapport har upprättats, och att dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen.

Göteborg den 22 februari 2016

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Johan Palmgren
Auktoriserad revisor

Förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Styrelsens förslag till årsstämman 2016

Dessa riktlinjer avser ersättning och andra anställningsvillkor för Volvokoncernens koncernledning.

Ledningens ersättning och andra anställningsvillkor ska vara konkurrenskraftiga så att Volvokoncernen kan attrahera och behålla kompetenta ledande befattningshavare. Ledningens totala ersättning består av fast lön, kort- och långfristig rörlig ersättning, pension och andra förmåner. Rörliga ersättningar ska vara kopplade till förutbestämda och mätbara kriterier relaterade till Volvokoncernens mål avseende rörelseresultat och kassaflöde, utformade med syfte att främja Volvokoncernens långsiktiga värdeskapande samt att stärka kopplingen mellan uppnådda prestationsmål och utfall. Kriterierna för rörliga ersättningar ska fastställas årligen av styrelsen.

Kortfristig rörlig ersättning får, såvitt avser den verkställande direktören, uppgå till högst 100% av den fasta ersättningen och, såvitt avser övriga ledningspersoner, högst 80% av den fasta ersättningen.

Långfristig rörlig ersättning får, såvitt avser den verkställande direktören, uppgå till högst 100% av den fasta ersättningen och, såvitt avser övriga ledningspersoner, högst 80% av den fasta ersättningen. Styrelsen har beslutat om ett nytt kontantbaserat program för långfristig rörlig ersättning till Volvokoncernens 300 högsta befattningshavare, inklusive koncernledningen, villkorat av bolagsstämmans godkännande av dessa riktlinjer. Programmet innebär att utfallet, som är baserat på hur väl prestationsmålen för programmet har uppfyllts, utbetalas kontant till deltagarna på villkor att de investerar nettoutfallet i aktier i AB Volvo samt att de behåller aktierna under minst tre år. Det långsiktiga aktiebaserade

incitamentsprogram som årsstämman 2014 beslutade om avslutas därmed efter år 2015. Nya aktierelaterade incitamentsprogram beslutas i förekommande fall av bolagsstämman, men något sådant program föreslås inte för närvarande.

För ledningspersoner som är bosatta i Sverige ska uppsägningstiden från företags sida vara högst 12 månader och från individens sida högst 6 månader. Dessutom får personen, under förutsättning att det är företaget som sagt upp anställningen, ges rätt till högst 12 månaders avgångsvederlag.

Personer som är bosatta utanför Sverige eller som är bosatta i Sverige men har väsentlig anknytning till annat land eller tidigare har varit bosatta i annat land får erbjudas uppsägningstider och avgångsvederlag som är konkurrenskraftiga i det land där personerna är eller har varit bosatta eller till vilket de har en väsentlig anknytning, företrädesvis lösningar motsvarande vad som gäller för ledningspersoner bosatta i Sverige.

Rätt att besluta om avvikelser från dessa riktlinjer

Styrelsen får frångå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Övriga upplysningar

Redan beslutade ersättningar till ledningen som inte har förfallit till betalning vid tidpunkt för årsstämman 2016 faller inom ramen för dessa riktlinjer. Detaljerad information om ersättningar finns i Volvokoncernens årsredovisning för 2015.

Förslag till vinstfördelning

AB Volvo	Kronor
Kvarstående vinstmedel	18.375.935.969,92
Tillkommer nettoresultat för 2015	12.738.576.497,44
Summa fritt eget kapital	31.114.512.467,36

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att ovanstående belopp disponeras enligt följande:

	Kronor
Till aktieägarna utdelas 3,00 kronor per aktie	6.093.139.071,00
Till nästa år överföres	25.021.373.396,36
Summa	31.114.512.467,36

Som avstämningsdag för rätt att erhålla vinstutdelning föreslås fredagen den 8 april 2016.

Med anledning av att styrelsen föreslår att årsstämman den 6 april 2016 beslutar om utdelning med 3,00 kronor per aktie, får styrelsen härmed avge följande yttrande enligt 18 kap 4 § aktiebolagslagen.

Styrelsen finner att full täckning finns för bolagets bundna egna kapital efter föreslagen utdelning. Styrelsen finner även att den föreslagna utdelningen är försvarlig med hänsyn till de parametrar som anges i 17 kap 3 § andra och tredje styckena i aktiebolagslagen. Styrelsen vill därvid framhålla följande.

Föreslagen utdelning reducerar bolagets soliditet från 40,9% till 37,1% och koncernens soliditet från 22,9% till 21,6%, beräknat per 31 december 2015. Styrelsen anser denna soliditet vara betryggande med beaktande av den bransch koncernen är verksam inom.

Enligt styrelsens uppfattning kommer den föreslagna utdelningen inte att påverka bolagets och koncernens förmåga att infria sina betalnings-

förpliktelser och bolaget och koncernen har god beredskap att hantera såväl förändringar med avseende på likviditeten som oväntade händelser.

Styrelsen anser att bolaget och koncernen har förutsättningar att ta framtida affärsrisker och även tåla eventuella förluster. Föreslagen utdelning förväntas inte att negativt påverka bolagets och koncernens förmåga att göra ytterligare affärsmässigt motiverade investeringar i enlighet med styrelsens planer.

Utöver vad som ovan anförts har styrelsen övervägt andra kända förhållanden vilka kan ha betydelse för bolagets och koncernens ekonomiska ställning. Ingen omständighet har därvid framkommit som gör att föreslagen utdelning inte framstår som försvarlig.

Om årsstämman fattar beslut i enlighet med styrelsens förslag kommer 25.021.373.396,36 kronor att återstå av fritt eget kapital, beräknat per 31 december 2015.

Enligt styrelsens bedömning kommer bolagets och koncernens egna kapital efter föreslagen utdelning att vara tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens art, omfattning och risker.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed, respektive koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, ger en rättvisande bild av företagets respektive koncernens ställning och resultat samt att förvaltningsberättelsen respektive koncernförvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets respektive koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget respektive de företag som ingår i koncernen står inför.

Göteborg den 22 februari 2016

Carl-Henric Svanberg
Styrelseordförande

Matti Alahuhta
Styrelseledamot

Eckhard Cordes
Styrelseledamot

James W. Griffith
Styrelseledamot

Martin Lundstedt
Verkställande direktör och koncernchef

Kathryn V. Marinello
Styrelseledamot

Martina Merz
Styrelseledamot

Hanne de Mora
Styrelseledamot

Anders Nyrén
Styrelseledamot

Lars Westerberg
Styrelseledamot

Mats Henning
Styrelseledamot

Mikael Sällström
Styrelseledamot

Berth Tulin
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har avgivits den 22 februari 2016

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Johan Palmgren
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse för AB Volvo (publ)

Till årsstämman i AB Volvo (publ), org.nr 556012-5790

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för AB Volvo (publ) för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 76–167 och 189.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av

moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 168–187. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AB Volvo (publ) för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionsmed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktör är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktör på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat enligt ovan är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och de verkställande direktörerna ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg den 22 februari 2016

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Johan Palmgren
Auktoriserad revisor

11-årsöversikt

I 11-årsöversikten är redovisningen baserad på IFRS. Från och med den 1 januari 2007 återförs vinsterna från samordningsfördelarna i affärsenheterna till de olika produktområdena. Från och med den 1 januari 2007 har också ansvaret för koncernens treasuryverksamhet samt

koncernens fastigheter flyttats från Volvo Financial Services som från och med den 1 januari 2007 konsolideras enligt förvärvsmetoden. Jämförelsesiffror för 2006 har omräknats.

Koncernens resultaträkning

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Nettoomsättning	312.515	282.948	272.622	303.647	310.367	264.749	218.361	303.667	285.405	258.835	240.559
Kostnad för sålda produkter	-240.653	-220.012	-212.504	-235.085	-235.104	-201.797	-186.167	-237.578	-219.600	-199.054	-186.662
Bruttoresultat	71.862	62.937	60.118	68.562	75.263	62.952	32.194	66.089	65.805	59.781	53.897
Forsknings- och utvecklingskostnader	-15.368	-16.656	-15.124	-14.794	-13.276	-12.970	-13.193	-14.348	-11.059	-8.354	-7.557
Försäljningskostnader	-27.694	-27.448	-28.506	-28.248	-26.001	-24.149	-25.334	-27.129	-26.068	-21.213	-20.778
Administrationskostnader	-5.769	-5.408	-5.862	-5.669	-7.132	-5.666	-5.863	-6.940	-7.133	-6.551	-6.301
Övriga rörelseintäkter och kostnader	-4.179	-7.697	-3.554	-2.160	-1.649	-2.023	-4.798	-1.915	163	-3.466	-588
Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	-143	46	96	-23	-81	-86	-14	25	430	61	-557
Resultat från övriga aktieinnehav	4.609	50	-30	-47	-225	-58	-6	69	93	141	37
Rörelseresultat	23.318	5.824	7.138	17.622	26.899	18.000	-17.013	15.851	22.231	20.399	18.153
Ränteintäkter och liknande resultatposter	257	328	381	510	608	442	390	1.171	952	666	654
Räntekostnader och liknande resultatposter	-2.366	-1.994	-2.810	-2.476	-2.875	-3.142	-3.559	-1.935	-1.122	-585	-972
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-792	931	11	-301	297	213	-392	-1.077	-504	-181	181
Resultat efter finansiella poster	20.418	5.089	4.721	15.355	24.929	15.514	-20.573	14.010	21.557	20.299	18.016
Inkomstskatter	-5.320	-2.854	-919	-4.097	-6.814	-4.302	5.889	-3.994	-6.529	-3.981	-4.908
Periodens resultat	15.099	2.235	3.802	11.258	18.115	11.212	-14.685	10.016	15.028	16.318	13.108
Hänförligt till:											
Moderbolagets aktieägare	15.058	2.099	3.583	11.039	17.751	10.866	-14.718	9.942	14.932	16.268	13.054
Minoritetsandelar i resultat	41	136	219	219	364	346	33	74	96	50	54
	15.099	2.235	3.802	11.258	18.115	11.212	-14.685	10.016	15.028	16.318	13.108

Resultaträkning Industriverksamheten

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Nettoomsättning	303.582	275.999	265.420	296.031	303.589	257.375	208.487	294.932	276.795	249.020	231.191
Kostnad för sålda produkter	-236.311	-217.251	-209.307	-231.216	-233.097	-197.480	-179.578	-232.247	-214.160	-192.400	-180.823
Bruttoresultat	67.271	58.748	56.113	64.815	70.492	59.895	28.909	62.685	62.635	56.620	50.368
Forsknings- och utvecklingskostnader	-15.368	-16.656	-15.124	-14.794	-13.276	-12.970	-13.193	-14.348	-11.059	-8.354	-7.557
Försäljningskostnader	-25.857	-25.778	-26.904	-26.582	-25.181	-22.649	-23.752	-25.597	-24.671	-19.999	-19.616
Administrationskostnader	-5.728	-5.367	-5.824	-5.639	-4.753	-5.640	-5.838	-6.921	-7.092	-6.481	-6.147
Övriga rörelseintäkter och kostnader	-3.473	-6.931	-2.710	-1.600	-1.045	-659	-2.432	-1.457	249	-3.275	-397
Resultat från Volvo Financial Services	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.033
Resultat från innehav i joint ventures och intresseföretag	-143	46	96	-23	-82	-86	-15	23	428	61	-568
Resultat från övriga aktieinnehav	4.610	49	-31	-46	-225	-57	-13	69	93	141	37
Rörelseresultat	21.312	4.111	5.616	16.130	25.930	17.834	-16.333	14.454	20.583	18.713	18.153

Koncernens balansräkning											
Mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Immateriella anläggningstillgångar	36.416	37.115	36.588	40.373	39.507	40.714	41.628	43.958	36.508	19.117	20.421
Fastigheter, maskiner och inventarier	53.618	55.181	52.233	55.004	54.540	54.242	55.280	57.270	47.210	34.379	35.068
Tillgångar i operationell leasing	32.531	31.218	25.672	29.022	23.922	19.647	20.388	25.429	22.502	20.501	20.839
Aktier och andelar	12.050	9.839	6.327	2.890	1.874	2.098	2.044	1.953	2.219	6.890	751
Varulager	44.390	45.533	41.153	40.409	44.599	39.837	37.727	55.045	43.645	34.211	33.937
Fordringar i kundfinansierings- verksamhet	102.583	99.166	83.861	80.989	78.699	72.688	81.977	98.489	78.847	64.742	64.466
Räntebärande fordringar	2.938	2.555	1.389	5.635	3.638	2.757	3.044	5.101	4.530	4.116	1.897
Övriga fordringar	61.932	68.448	59.943	55.531	59.877	53.154	50.575	61.560	55.152	42.567	42.881
Icke räntebärande tillgångar för försäljning	3.314	288	8.104	-	9.348	136	1.692	-	-	805	-
Likvida medel	24.393	33.554	29.559	28.889	37.241	32.733	37.910	23.614	31.034	31.099	36.947
Tillgångar	374.165	382.896	344.829	338.742	353.244	318.007	332.265	372.419	321.647	258.427	257.207
Eget kapital ¹	85.610	80.048	77.365	86.914	85.681	74.121	67.034	84.640	82.781	87.188	78.760
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	13.673	16.683	12.322	6.697	6.665	7.510	8.051	11.705	9.774	8.692	11.986
Övriga avsättningar	27.207	28.010	19.900	21.787	20.815	18.992	19.485	29.076	27.084	20.970	18.556
Räntebärande skulder	132.607	147.985	135.001	131.842	130.479	123.695	156.852	145.727	108.318	66.957	74.885
Skulder hänförliga till anläggnings- tillgångar för försäljning	573	130	350	-	4.716	135	272	-	-	280	-
Övriga skulder	114.495	110.042	99.891	91.502	104.888	93.554	80.571	101.271	93.690	74.340	73.020
Eget kapital och skulder	374.165	382.896	344.829	338.742	353.244	318.007	332.265	372.419	321.647	258.427	257.207
Ställda panter	9.428	7.680	5.078	4.099	1.832	3.339	958	1.380	1.556	1.960	3.255
Eventualförpliktelser	15.580	15.940	17.290	17.763	17.154	11.003	9.607	9.427	8.153	7.726	7.850
¹ varav minoritetsintresse	1.801	1.723	1.333	1.266	1.100	1.011	629	630	579	284	260

Balansräkning Industriverksamheten

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Immateriella anläggningstillgångar	36.314	37.010	36.479	40.267	39.385	40.613	41.532	43.909	36.441	19.054	20.348
Fastigheter, maskiner och inventarier	53.554	55.087	52.146	54.899	54.446	54.169	55.208	57.185	47.132	30.493	31.330
Tillgångar i operationell leasing	20.616	19.484	17.013	21.263	16.749	13.217	13.539	16.967	13.850	11.822	10.260
Aktier och andelar	12.042	9.825	6.321	2.884	1.871	2.080	2.025	1.935	2.189	16.565	10.357
Varulager	44.194	45.364	40.964	40.057	43.828	38.956	35.765	54.084	43.264	33.893	33.583
Fordringar i kundfinansierings- verksamhet	11	1.828	1.406	1.397	1.702	1.428	1.367	975	1.233	1.193	1.377
Räntebärande fordringar	3.738	2.777	2.195	11.011	6.734	11.153	8.010	6.056	13.701	13.214	7.691
Övriga fordringar	68.223	70.413	60.679	54.324	59.062	52.358	49.008	60.586	55.970	43.335	43.992
Icke räntebärande tillgångar för försäljning	3.314	288	8.104	-	9.348	136	1.692	-	-	805	-
Likvida medel	21.210	31.105	28.230	27.146	35.951	31.491	37.404	22.575	30.026	29.907	36.047
Tillgångar	263.216	273.181	253.537	253.248	269.076	245.602	245.550	264.272	243.806	200.281	194.985
Eget kapital	75.151	70.105	68.467	78.321	76.682	66.101	58.485	75.046	75.129	87.188	78.760
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	13.621	16.580	12.249	6.663	6.635	7.478	8.021	11.677	9.746	8.661	11.966
Övriga avsättningar	23.936	25.054	17.575	19.653	19.101	17.240	17.456	27.015	25.372	19.385	17.164
Räntebärande skulder	32.562	48.180	52.491	54.472	55.394	59.857	78.890	46.749	38.286	9.779	13.097
Skulder hänförliga till anläggnings- tillgångar för försäljning	573	130	350	-	4.716	135	272	-	-	280	-
Övriga skulder	117.374	113.131	102.405	94.139	106.548	94.791	82.426	103.785	95.273	74.988	73.998
Eget kapital och skulder	263.216	273.181	253.537	253.248	269.076	245.602	245.550	264.272	243.806	200.281	194.985

Koncernens kassaflödesanalys

Mdr kr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Rörelseresultat	23,3	5,8	7,1	17,6	26,9	18,0	-17,0	15,9	22,2	20,4	18,2
Avskrivningar	16,8	15,9	17,4	14,7	13,9	13,8	15,2	13,5	12,5	12,4	9,9
Övriga ej kassapåverkande poster	-0,5	6,1	2,4	1,4	1,3	1,6	4,4	-0,2	-0,5	0,7	0,4
Förändringar i rörelsekapital	-9,0	-14,1	-10,8	-21,9	-15,1	4,8	16,9	-23,3	-9,9	-7,7	-4,7
Fordringar i kundfinansierings- verksamhet, netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-7,8
Finansiella poster och inkomstskatt	-4,6	-5,0	-5,1	-8,0	-7,3	-5,5	-4,6	-5,2	-5,9	-4,3	-2,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	25,9	8,7	11,0	3,8	19,7	32,7	14,9	0,7	18,4	21,5	14,0
Investeringar i anläggningstillgångar	-8,8	-8,6	-12,2	-14,6	-12,6	-10,4	-10,5	-12,7	-10,1	-10,0	-10,3
Investeringar i leasingtillgångar	-10,5	-10,1	-8,2	-10,0	-7,4	-4,8	-4,2	-5,4	-4,8	-4,6	-4,5
Försäljning av anläggnings- och leasingtillgångar	6,0	5,0	3,4	3,1	3,3	3,1	3,8	2,9	2,9	3,2	2,6
Aktier och andelar, netto	-2,0	0,1	0,0	-1,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,4	-5,8	0,3
Förvärv och avyttringar av dotterbolag och andra affärsenheter, netto	0,4	7,4	0,9	3,4	-1,6	0,6	0,2	-1,3	-15,0	0,5	0,7
Räntebärande fordringar inklusive kortfristiga placeringar, netto	3,6	-4,8	0,5	3,7	2,6	6,8	-8,9	10,9	3,6	7,7	-1,3
Kassaflöde efter nettoinvesteringar	14,5	-2,3	-4,6	-11,8	3,9	27,9	-4,7	-4,9	-4,6	12,5	1,5
Nettoförändring av lån	-13,2	6,7	13,0	14,1	8,7	-25,7	12,6	18,2	28,7	-2,6	3,6
Återköp egna aktier	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-1,8
Utdelning/utbetalning till AB Volvos aktieägare	-6,1	-6,1	-6,1	-6,1	-5,1	0,0	-4,1	-11,1	-20,3	-6,8	-5,1
Utdelning till minoritetsägare	0,0	-	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-	-	-	-	-
Övrigt	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av likvida medel	-4,8	-1,8	2,2	-3,8	7,5	2,1	3,7	2,2	3,8	3,1	-1,8
Omräkningsdifferenser på likvida medel	-0,4	1,1	-0,5	-0,8	-0,1	-0,4	-0,2	1,0	0,0	-0,5	1,1
Förändring av likvida medel	-5,2	-0,7	1,7	-4,6	7,4	1,7	3,5	3,2	3,8	2,6	-0,7

Operativt kassaflöde Industriverksamheten

Mdr kr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Rörelseresultat	21,3	4,1	5,6	16,1	26,0	17,8	-16,3	14,5	20,6	18,7	16,1
Avskrivningar	12,6	12,7	14,5	12,0	11,4	11,4	12,4	11,8	10,3	9,8	7,3
Övriga ej kassapåverkande poster	-1,1	5,3	1,5	0,8	0,6	0,1	2,3	-0,7	-0,4	0,2	0,2
Förändringar i rörelsekapital	-1,9	-3,3	-2,0	-9,2	-4,2	4,6	4,7	-10,9	-0,1	-3,1	-5,6
Finansiella poster och inkomstskatt	-4,0	-4,5	-4,9	-7,3	-6,9	-5,1	-4,7	-5,0	-6,0	-3,7	-1,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten	26,7	14,3	14,7	12,4	26,9	28,8	-1,6	9,7	24,4	21,9	16,1
Investeringar i anläggningstillgångar	-8,8	-8,6	-12,2	-14,6	-12,6	-10,3	-10,3	-12,6	-10,1	-9,7	-9,9
Investeringar i leasingtillgångar	-0,3	-0,5	-1,5	-3,6	-1,4	-0,3	-0,2	-0,4	-0,2	-0,5	-0,3
Försäljning av anläggnings- och leasingtillgångar	0,7	1,1	0,5	0,9	1,2	0,8	0,7	0,6	1,1	0,9	0,9
Operativt kassaflöde	18,3	6,4	1,5	-4,9	14,1	19,0	-11,4	-2,7	15,2	12,6	6,8

Export från Sverige

Mkr	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Volvokoncernen, totalt	86.731	78.174	88.560	84.314	91.065	72.688	41.829	96.571	88.606	80.517	71.133

Nyckeltal

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Bruttomarginal, % ¹	22,2	21,3	21,1	21,9	23,7	23,3	13,9	21,3	22,6	22,7	21,8
Forsknings- och utvecklingskostnader i % av nettoomsättning ¹	5,1	6,0	5,7	5,0	4,4	5,0	6,3	4,9	4,0	3,4	3,3
Försäljningskostnader i % av nettoomsättning ¹	8,5	9,3	10,1	9,0	8,0	8,8	11,4	8,7	8,9	8,0	8,5
Administrationskostnader i % av nettoomsättning ¹	1,9	1,9	2,2	1,9	2,3	2,2	2,8	2,3	2,6	2,6	2,7
Avkastning på eget kapital, %	18,4	2,8	5,0	12,9	23,1	16,0	-19,7	12,1	18,1	19,6	17,8
Räntetäckningsgrad, ggr ¹	9,1	2,2	2,1	6,7	9,6	5,9	-4,7	8,8	20,7	26,1	16,7
Självfinansieringsgrad, %	194	64	84	18	118	270	137	5	153	189	116
Självfinansieringsgrad Industriverksamheten, %	316	180	112	72	210	294	-16	78	265	235	173
Finansiell nettoställning inkl. pensioner och liknande förpliktelser, Mkr ¹	-13.237	-26.378	-32.066	-22.978	-19.346	-24.691	-41.489	-29.795	-4.305	23.076	18.675
Finansiell nettoställning inkl. pensioner och liknande förpliktelser i procent av eget kapital ¹	-17,6	-37,6	-46,8	-29,3	-25,2	-37,4	-70,9	-39,7	-5,7	29,2	23,7
Andel eget kapital, %	22,9	20,9	22,4	25,7	24,3	23,3	20,2	22,7	25,7	33,7	30,6
Andel eget kapital Industriverksamheten, %	28,6	25,7	27,0	30,9	28,5	26,9	23,8	28,4	30,8	40,6	40,4
Andel eget kapital exklusive minoritetsintresse, %	22,4	20,5	22,0	25,2	23,9	23,0	20,0	22,6	25,6	33,6	30,5

¹ Uppgifterna avser Industriverksamheten. För perioder t.o.m. 2006 ingår Volvo Financial Services konsoliderat enligt kapitalandelsmetoden.

Aktiestatistik

Data per aktie (justerat för emissioner och split) ¹	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Resultat, kr ¹	7,42	1,03	1,77	5,44	8,75	5,36	-7,26	4,90	7,37	8,03	6,44
Kontantutdelning, kr	3,00 ⁹	3,00	3,00	3,00	3,00	2,50	0	2,00	5,50	10,00 ⁸	3,35
Aktiekurs vid årets slut, (B-aktier), kr	79,10	84,70	84,45	88,80	75,30	118,50	61,45	42,90	108,50	90,70	74,90
Direktavkastning, (B-aktier), % ²	3,8	3,5	3,6	3,4	4,0	2,1	-	4,7	5,1	11,0	4,5
Effektiv avkastning, (B-aktier), % ³	-3	4	-2	22	-34	97	43	-59	25,7	39,8	48,5
P/E-tal (kurs/resultat), (B-aktier) ⁴	10,7	82,2	47,7	16,3	8,6	22,1	neg	8,8	14,7	11,3	11,6
EBIT-multipel ⁵	7,7	26,3	19,6	9,0	5,1	12,0	neg	3,6	9,7	10,3	9,3
Utdelningsandel, % ⁶	40	291	169	55	34	47	-	41	75	62	52
Eget kapital, kr ⁷	41	39	38	43	42	36	33	41	41	43	38:80
Avkastning på eget kapital, %	18,4	2,8	5,0	12,9	23,1	16,0	neg	12,1	18,1	19,6	17,8

- 1 Resultat per aktie är beräknat som nettoresultat delat med genomsnittligt antal utestående aktier.
- 2 Föreslagen utdelning i kronor per aktie dividerad med börskurs vid årets slut.
- 3 Kursförändring under året plus under året föreslagen utdelning dividerad med börskurs vid årets ingång (2006 inkluderar aktiesplit 6:1 där den sjätte aktien är en så kallad inlösenaktie vilken vid inlösen gav 5 kronor i extra-betalning per aktie).
- 4 Börskurs vid årets slut dividerad med resultat per aktie före utspädning.

- 5 Marknadsvärde vid årets slut plus finansiell nettoskuld och minoritets-intresse dividerat med rörelseresultat.
- 6 Kontant utdelning dividerad med resultat per aktie före utspädning.
- 7 Eget kapital för aktieägare i AB Volvo dividerat med antalet utestående aktier vid årets slut.
- 8 Inklusive extra utbetalning på 5 kronor genom inlösen av aktier.
- 9 Enligt styrelsens förslag.

Övriga aktiedata

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Antal ägare vid årets slut	234.989	237.871	246.265	242.482	251.715	240.043	233.311	220.192	197.519	183.735	195.442
Antal utestående A-aktier vid årets slut, miljoner	485	492	499	526	643	657	657	657	657	131,4	131,4
Antal utestående B-aktier vid årets slut, miljoner	1.546	1.537	1.530	1.502	1.385	1.371	1.371	1.371	1.369	273,4	273,1
Genomsnittligt antal utestående aktier, miljoner	2.030	2.028	2.028	2.028	2.027	2.027	2.027	2.027	2.025	404,7	405,2
Årlig omsättning A-aktier, Stockholm, miljoner	51,7	86,3	53,0	45,4	130,5	203,2	147,0	308,0	172,3	56,4	39,3
Årlig omsättning B-aktier, Stockholm, miljoner	2.052,1	2.068,7	1.878,5	2.081,2	2.944,1	2.272,4	2.713,9	3.130,0	2.712,4	617,0	518,7

De största aktieägarna i AB Volvo, 31 december 2015¹

	Antal aktier	Röstandel, %	Kapitalandel, %
Industrivärden	143.671.662	22,3	7,1
Cevian Capital	170.515.457	14,8	8,4
Norges Bank Investment Management	112.719.593	6,1	5,6
SHB ²	37.559.739	5,8	1,9
Alecta (pensionsfonder)	79.960.000	4,5	3,9
AFA Försäkring	24.737.368	3,4	1,2
AMF Pension och fonder	49.292.749	2,6	2,4
Fjärde AP-fonden	24.554.732	1,9	1,2
Swedbank Robur fonder	90.191.649	1,8	4,4
Skandia Liv	10.540.070	0,9	0,5
Totalt	743.743.019	64,1	36,6

1 Baserat på antalet utestående aktier.

2 Utgörs av aktier som innehas av SHB, SHB Pensionsstiftelse, SHB Personalstiftelse, SHB Pensionskassa och Oktogonen.

Aktiefördelning, 31 december 2015¹

Innehav	Antal aktieägare	Röstandel, % ¹	Kapitalandel, % ¹
1-1.000 aktier	178.756	2,7	2,6
1.001-10.000 aktier	51.005	6,0	6,9
10.001-100.000 aktier	4.447	3,5	5,2
100.001-	781	87,7	85,3
Totalt	234.989	100,0	100,0

1 Baserat på samtliga registrerade aktier.

AB Volvo ägde 4,6% av bolagets egna aktier den 31 december 2015.

Redovisning per affärsområde

Nettoomsättning¹												
Mkr		2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Lastbilar	Europa	83.767	72.757	73.640	76.365	83.451	69.606	65.874	109.914	108.651	93.282	79.706
	Nordamerika	73.017	53.696	40.314	42.650	37.042	26.901	21.563	26.588	27.255	50.605	46.129
	Sydamerika	11.624	19.669	23.318	21.172	26.847	21.680	12.490	14.680	11.483	9.213	7.657
	Asien	31.589	29.264	26.740	36.531	37.840	35.231	26.943	37.515	26.593	8.975	13.551
	Övriga marknader	13.982	15.518	14.462	15.565	13.741	13.887	12.069	14.538	13.910	9.190	8.353
	Totalt	213.978	190.904	178.474	192.283	198.920	167.305	138.940	203.235	187.892	171.265	155.396
Bussar	Europa	7.284	6.139	5.429	6.200	6.631	6.242	7.707	7.321	7.767	7.924	7.142
	Nordamerika	10.635	6.721	5.929	6.675	7.532	7.200	5.673	5.355	4.630	4.910	4.247
	Sydamerika	1.425	2.559	1.836	2.794	2.715	1.737	1.235	1.571	1.623	1.537	2.641
	Asien	2.557	1.892	2.055	2.853	2.953	3.299	2.749	2.094	1.802	2.003	1.612
	Övriga marknader	1.678	1.334	1.457	1.774	1.992	2.038	1.101	971	786	897	947
	Totalt	23.580	18.645	16.707	20.295	21.823	20.516	18.465	17.312	16.608	17.271	16.589
Anläggningsmaskiner	Europa	17.732	17.215	16.356	16.518	17.765	16.138	12.987	25.192	25.294	20.326	15.524
	Nordamerika	11.843	10.784	8.319	12.027	7.829	6.267	5.475	10.159	11.170	11.280	10.337
	Sydamerika	2.207	3.234	3.314	3.788	4.163	4.130	2.578	2.913	2.155	1.358	1.238
	Asien	16.424	18.458	21.911	27.033	29.999	24.352	12.957	13.738	12.179	6.903	5.717
	Övriga marknader	2.802	3.164	3.539	4.192	3.745	2.923	1.661	4.077	2.835	2.264	2.000
	Totalt	51.008	52.855	53.437	63.558	63.500	53.810	35.658	56.079	53.633	42.131	34.816
Volvo Penta	Europa	4.462	3.779	3.714	3.620	4.274	4.507	4.390	6.554	6.798	6.111	5.102
	Nordamerika	2.161	1.584	1.491	1.486	1.379	1.500	1.100	1.947	2.674	2.815	2.832
	Sydamerika	365	386	297	306	335	335	284	364	274	221	208
	Asien	1.855	1.615	1.692	1.867	2.130	2.008	2.054	2.082	1.624	1.359	1.427
	Övriga marknader	562	425	356	352	341	366	331	486	349	268	207
	Totalt	9.406	7.790	7.550	7.631	8.458	8.716	8.159	11.433	11.719	10.774	9.776
Volvo Aero	Europa	-	-	-	2.404	2.893	3.768	3.942	3.497	3.462	3.798	3.406
	Nordamerika	-	-	-	2.657	3.300	3.599	3.508	3.534	3.723	3.815	3.612
	Sydamerika	-	-	-	0	7	27	34	58	127	173	168
	Asien	-	-	-	109	104	233	205	234	234	356	284
	Övriga marknader	-	-	-	49	52	81	114	125	100	91	68
		Totalt	-	-	-	5.219	6.356	7.708	7.803	7.448	7.646	8.233
	Övrigt och elimineringsar	5.610	5.806	9.252	7.044	4.532	-680	-538	-575	-703	-654	7.076
Nettoomsättning Industriverksamheten		303.582	275.999	265.420	296.031	303.589	257.375	208.487	294.932	276.795	249.020	231.191
Financial Services	Europa	5.278	5.120	4.686	4.703	4.663	4.733	7.127	7.099	4.484	4.388	4.797
	Nordamerika	4.033	2.999	2.900	2.833	2.326	2.605	3.004	369	2.467	2.569	2.036
	Sydamerika	1.116	1.122	1.009	1.195	1.131	1.156	1.070	791	620	608	570
	Asien	548	638	707	795	571	435	435	158	87	45	101
	Övriga marknader	224	232	237	257	192	101	75	68	47	38	45
	Totalt	11.199	10.111	9.539	9.783	8.883	9.031	11.711	8.485	7.705	7.648	7.549
	Elimineringsar	-2.265	-3.162	-2.336	-2.167	-2.104	-1.658	-1.836	250	905	2.167	1.819
Volvokoncernen totalt		312.515	282.948	272.622	303.647	310.367	264.749	218.361	303.667	285.405	258.835	240.559

1 Från och med den 1 januari 2007 återförs resultaten från samordningsfördelarna i affärsenheterna till de olika affärsområdena. Jämförelsesiffror för 2006 har omräknats.

Volvo Aero avyttrades 1 oktober 2012.

Rörelseresultat

Mkr	2015 ⁵	2014 ⁴	2013 ³	2012 ²	2011	2010	2009	2008	2007	2006 ¹	2005
Lastbilar	19.517	4.157	6.145	10.216	18.227	10.112	-10.805	12.167	15.193	13.116	11.717
Bussar	860	92	-190	51	1.114	780	-350	-76	231	745	470
Anläggningsmaskiner	2.044	652	2.592	5.773	6.812	6.180	-4.005	1.808	4.218	4.072	2.752
Volvo Penta	1.086	724	626	541	825	578	-230	928	1.173	1.105	943
Volvo Aero	-	-	-	767	360	286	50	359	529	359	836
Kundfinansiering	2.006	1.712	1.522	1.492	969	167	-680	1.397	1.649	1.686	2.033
Övrigt	-2.195	-1.514	-3.557	-1.217	-1.408	-102	-994	-731	-762	-684	-598
Rörelseresultat Volvokoncernen	23.318	5.824	7.138	17.622	26.899	18.000	-17.013	15.851	22.231	20.399	18.153

Mellan 2007 och 2011 återförs vinsterna från samordningsfördelarna i affärsenheterna till de olika affärsområdena. Jämförelsesiffror för 2006 har omräknats.
1 Rörelseresultatet 2006 inkluderar justering av goodwill på -1.712, vilket redovisas i Lastbilar.

2 Volvo Aero avyttrades 1 oktober 2012.

3 Rörelseresultatet 2014 inkluderar en omvärdering av Volvo Rents om -1.500 vilket inkluderats i Övrigt.

4 Rörelseresultatet 2014 inkluderar kostnader om 4.450 varav 3.790 med anledning av EU:s konkurrensutredning och 660 för förväntade kreditförluster.
5 Rörelseresultatet 2015 inkluderar en reavinst på 4.608 Mkr från en försäljning av aktier i Eicher Motors Limited.

Rörelsemarginal

%	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Lastbilar	9,1	2,2	3,4	5,3	9,2	6,0	-7,8	6,0	8,1	7,7	7,5
Bussar	3,6	0,5	-1,1	0,3	5,1	3,8	-1,9	-0,4	1,4	4,3	2,8
Anläggningsmaskiner	4,0	1,2	4,9	9,1	10,7	11,5	-11,2	3,2	7,9	9,7	7,9
Volvo Penta	11,5	9,3	8,3	7,1	9,8	6,6	-2,8	8,1	10,0	10,3	9,6
Volvo Aero	-	-	-	14,7	5,7	3,7	0,6	4,8	6,9	4,4	11,1
Volvokoncernens Industriverksamhet	7,0	1,5	2,1	5,4	8,5	6,9	-7,8	5,2	7,8	7,9	7,9
Kundfinansiering	17,9	16,9	16,0	15,3	10,9	1,8	-5,8	16,5	21,4	22,0	26,9
Volvokoncernen	7,5	2,1	2,6	5,8	8,7	6,8	-7,8	5,2	7,8	7,9	7,5

Anställda vid årets slut

Antal ^{1,2,3}	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Lastbilar	54.668	58.067	58.542	61.256	62.315	57.796	56.505	64.280	64.390	49.900	50.240
Bussar	7.270	6.900	6.648	7.514	8.529	8.685	9.541	8.930	9.290	7.760	7.710
Anläggningsmaskiner	13.889	14.901	14.663	14.788	18.422	16.648	16.126	19.810	19.710	11.050	10.290
Volvo Penta	1.470	1.422	1.412	1.361	2.549	2.353	2.928	2.940	3.000	1.650	1.560
Volvo Aero	-	-	-	-	3.179	3.120	3.278	3.510	3.550	3.510	3.460
Financial Services	1.340	1.339	1.355	1.362	1.323	1.235	1.234	1.290	1.150	1.010	1.070
Övriga bolag	9.827	10.193	12.913	12.436	1.845	572	596	620	610	8.310	7.530
Volvokoncernen totalt	88.464	92.822	95.533	98.717	98.162	90.409	90.208	101.380	101.700	83.190	81.860

1 Mellan 2007 och 2011 har anställda i affärsenheterna fördelats på affärsområdena.

2 Från och med 2009 anges endast tillsvidareanställda, tidigare har även visstidsanställda ingått.

3 Från och med 2012 fördelas inte anställda i affärsenheterna på affärsområdena.

Miljöprestanda Volvos produktionsanläggningar, Industriverksamheten

Absoluta värden relaterade till nettoomsättningen	2015	2014	2013	2012 ¹
Energiförbrukning (GWh; MWh/Mkr)	2.106; 6,9	2.176; 7,9	2.536; 9,6	2.518; 8,6
Koldioxidutsläpp (1.000 ton; ton/Mkr)	221; 0,7	231; 0,8	280; 1,1	235; 0,8
Vattenförbrukning (1.000 m ³ ; m ³ /Mkr)	4.919; 16,2	4.982; 18,1	5.815; 21,9	7.372; 25,2
Kväveoxidutsläpp (ton; kg/Mkr)	344; 1,3	332; 1,2	347; 1,3	413; 1,4
Lösningsmedelutsläpp (ton; kg/Mkr)	1.885; 6,2	2.472; 9,0	2.221; 8,4	2.358; 8,1
Svaveldioxidutsläpp (ton; kg/Mkr)	32,1; 0,1	37,9; 0,1	23,4; 0,1	26; 0,1
Farligt avfall (ton; kg/Mkr)	27.824; 91,6	24.944; 90,4	28.395; 107,0	32.547; 111,4
Nettoomsättning, Mdr kr	303,6	276,0	265,4	292,2

1 Omräknad enligt nya redovisningsregler.

2 UD Trucks och Ingersoll Rands division för väganläggningsmaskiner ingår ej.

Anställda

Antal ¹	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Sverige	20.412	21.384	22.588	23.052	24.663	23.073	22.763	28.190	28.660	27.830	27.070
Europa, exklusive Sverige	27.662	29.449	29.746	30.382	30.458	29.239	29.793	32.940	32.780	30.070	29.650
Nordamerika	15.534	15.217	16.397	16.569	15.427	12.844	12.640	14.200	15.750	14.820	15.140
Sydamerika	5.380	6.353	6.275	5.977	5.234	4.322	4.257	4.380	4.640	3.890	3.690
Asien	17.046	17.793	17.953	20.222	19.924	18.535	18.416	19.090	17.150	4.420	4.210
Övriga marknader	2.430	2.626	2.574	2.515	2.456	2.396	2.339	2.580	2.720	2.160	2.100
Volvokoncernen totalt	88.464	92.822	95.533	98.717	98.162	90.409	90.208	101.380	101.700	83.190	81.860

¹ Från och med 2009 anges endast tillsvidareanställda, tidigare har även visstidsanställda ingått.

Levererade fordon

Antal	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Tunga lastbilar	176.589	173.650	170.307	172.798	179.779	123.522	82.675	179.962	172.322	179.089	172.242
Medeltunga lastbilar	14.749	15.114	16.779	32.935	34.631	30.657	21.653	30.817	27.933	14.695	18.643
Lätta lastbilar	16.137	14.360	13.188	18.284	23.982	25.811	23.354	40.372	36.101	26.147	23.494
Totalt lastbilar	207.475	203.124	200.274	224.017	238.391	179.989	127.681	251.151	236.356	219.931	214.379

Antal	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
Lastbilar	Totalt Europa	86.448	72.458	82.088	84.355	95.113	65.503	49.145	121.847	128.070	114.417	103.622
	Västra Europa	71.169	57.038	64.275	63.730	75.728	56.215	43.919	95.969	100.106	97.074	91.087
	Östra Europa	15.279	15.420	17.813	20.625	19.385	9.288	5.226	25.878	27.964	17.343	12.535
	Nordamerika	64.507	57.714	44.755	47.806	42.613	24.282	17.574	30.146	33.280	70.499	64.974
	Sydamerika	11.069	23.741	29.137	23.443	29.274	21.483	12.587	18.092	15.264	11.646	11.248
	Asien	31.979	32.399	28.692	51.514	56.165	53.833	34.800	60.725	39.916	12.817	25.706
	Övriga marknader	13.472	16.812	15.602	16.899	15.226	14.888	13.575	20.341	19.826	10.552	8.829
Totalt	207.475	203.124	200.274	224.017	238.391	179.989	127.681	251.151	236.356	219.931	214.379	
Bussar	Totalt Europa	2.431	2.221	2.146	2.491	2.695	2.395	3.164	3.313	3.748	3.570	3.723
	Västra Europa	2.274	2.054	2.073	2.427	2.601	2.336	2.896	3.140	3.377	3.081	3.385
	Östra Europa	157	167	73	64	94	59	268	173	371	489	338
	Nordamerika	2.398	1.590	1.752	1.826	3.014	2.092	1.539	1.884	1.547	1.741	1.546
	Sydamerika	1.415	2.985	2.434	2.560	2.620	1.174	690	995	1.318	1.236	2.297
	Asien	1.656	1.242	1.822	2.945	3.417	3.477	3.839	3.033	2.757	3.349	2.554
	Övriga marknader	925	721	756	856	1.040	1.091	625	712	546	464	555
Totalt	8.825	8.759	8.910	10.678	12.786	10.229	9.857	9.937	9.916	10.360	10.675	

2011	2010	2009	2008	2007 ²	2006	2005
2.471; 8,1	2.315; 9,0	1.888; 9,1	2.530; 8,6	2.426; 9,6	2.612; 10,5	2.683; 11,6
255; 0,8	279; 1,1	213; 1,0	291; 1,0	242; 1,0	282; 11,4	292; 1,3
7.970; 26,2	7.519; 29,2	6.637; 31,8	8.205; 27,8	7.067; 27,9	7.596; 30,6	7.419; 32,1
474; 1,6	719; 2,8	322; 1,5	800; 2,7	542; 2,1	606; 2,4	672; 2,9
2.554; 8,4	2.294; 8,9	1.435; 6,9	1.945; 6,6	1.979; 7,8	2.048; 8,3	1.960; 8,5
34; 0,1	33; 0,1	38; 0,2	64; 0,2	58; 0,2	69; 0,3	209; 0,9
25.943; 85,5	22.730; 88	17.558; 84	27.675; 94	27.120; 107	26.987; 108,8	23.590; 102
303,6	257,4	208,5	294,9	253,2	248,1	231,2

DEFINITIONER

Avkastning på eget kapital

Periodens resultat dividerat med genomsnittligt eget kapital.

Avkastning på operativt kapital

Periodens resultat dividerat med genomsnittligt operativt kapital.

Bruttomarginal

Bruttoresultat dividerat med nettoomsättning.

EBITDA

EBITDA är rörelseresultatet före avskrivningar på materiella och immateriella tillgångar. Nyckeltalet beräknas baserat på rörelseresultatet för Industriverksamheten med justering för avskrivningar och amorteringar.

Finansiella mål

Information om hur jämförelsen med konkurrenterna har gjorts finns under rubriken Aktieägare på www.volvokoncernen.se.

Finansiell nettoställning

Likvida medel, kortfristiga placeringar och räntebärande finansiella fordringar med avdrag för kort- och långfristiga räntebärande skulder samt avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Investeringar

Begreppet investeringar inkluderar investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier, immateriella anläggningstillgångar samt tillgångar i operationell leasing. I koncernens kassaflödesanalys inkluderas endast investeringar vilka påverkat koncernens likvida medel under året.

Joint ventures

Företag över vilka bolaget har gemensamt bestämmande inflytande, tillsammans med en eller flera externa parter.

Kassaflöde

Sammanlagda förändringen i koncernens likvida medel under räkenskapsåret. Förändringen i likvida medel specificeras med avseende på förändringar från rörelsen, löpande verksamheten, förändringar beroende på investeringar i maskiner, anläggningar, med mera, samt finansieringsverksamheten beroende på förändringar av lån och placeringar.

Penetrationsgrad

Andelen enheter som finansieras av Volvo Financial Services i förhållande till totala antalet enheter sålda av Volvokoncernen på de marknader där finansiering erbjuds.

Resultat per aktie

Periodens resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med moderbolagets genomsnittliga antal aktier för räkenskapsåret.

Resultat per aktie efter utspädning

Periodens resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare dividerat med det vägda genomsnittet av antalet utestående aktier adderat med det genomsnittliga antalet aktier som skulle emitterats som en effekt av pågående ersättnings- och personalprogram.

Räntetäckningsgrad

Rörelseresultat samt ränteintäkter och liknande resultatposter dividerat med räntekostnader samt liknande poster.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat dividerat med nettoomsättning.

Självfinansieringsgrad

Kassaflöde från den löpande verksamheten (se kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar i anläggningar och leasingtillgångar enligt kassaflödesanalysen.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totala tillgångar.

REDOVISNINGENS OMFATTNING OCH AVGRÄNSNING

För redovisningens omfattning och avgränsning avseende icke-finansiell data, se den kompletterande GRI-rapporten på www.volvokoncernen.se/hallbarhet (tillgänglig på engelska från mitten av mars 2016)

ÅRSSTÄMMA DEN 6 APRIL 2016

Årsstämma hålls i Göteborg i Konserthuset, Götaplatsen, onsdagen den 6 april 2016.

Anmälan

Den som önskar delta skall dels vara upptagen som aktieägare i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken den 31 mars 2016, dels anmäla sig till AB Volvo senast den 31 mars 2016:

- per telefon 020-39 14 50 eller 08-402 90 76, sista tidpunkt för anmälan per telefon är kl 16.00 den 31 mars 2016
- per post till AB Volvo (publ), "Årsstämman", Box 7841, 103 98 Stockholm
- på AB Volvos hemsida www.volvokoncernen.se eller www.volvogroup.com

Vid anmälan bör aktieägare uppge:

- namn
- personnummer (organisationsnummer)
- adress och telefonnummer
- namn och personnummer (organisationsnummer) avseende eventuellt ombud
- antal eventuellt medföljande biträde/biträden.

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade måste, för att ha rätt att delta i årsstämman, låta ägarregistrera dessa aktier i eget namn. Sådan ägarregistrering, som kan vara tillfällig, måste vara verkställd den 31 mars 2016 och bör därför begäras i god tid före den 31 mars 2016.

VOLVOS VALBEREDNING

Följande personer är ledamöter i Volvos valberedning:

Bengt Kjell	Ordförande i valberedningen, AB Industrivärden
Lars Förberg	Cevian Capital
Pär Boman	Svenska Handelsbanken, SHB Pensionsstiftelse, SHB Personalstiftelse, SHB Pensionskassa och Oktogonen
Yngve Slyngstad	Norges Bank Investment Management
Carl-Henric Svanberg	Ordförande i AB Volvos styrelse

Valberedningen har bland annat till uppgift att till årsstämman lämna förslag till val av styrelse, av styrelsens ordförande och i förekommande fall revisorer. Valberedningen föreslår också arvoden till styrelsen.

PRELIMINÄRA PUBLICERINGSTILLFÄLLEN

Årsstämma 2016	6 april 2016
Rapport över det första kvartalet 2016	22 april 2016
Rapport över det andra kvartalet 2016	19 juli 2016
Rapport över det tredje kvartalet 2016	21 oktober 2016
Rapport över det fjärde kvartalet 2016	1 februari 2017

Rapporterna finns tillgängliga på www.volvokoncernen.se samt på www.volvogroup.com vid publiceringstillfället och sänds också elektroniskt till de aktieägare som anmält att de vill ha Volvokoncernens finansiella information.

Historiska tidsserier över Volvokoncernens marknadsinformation och aktiedata publiceras regelbundet på internet www.volvokoncernen.se samt på www.volvogroup.com.

KONTAKTUPPGIFTER

Investor Relations:

Christer Johansson	031-66 13 34
Anna Sikström	031-66 13 36
Anders Christensson	031-66 11 91
John Hartwell	+1 201 252 8844
E-mail:	investorrelations@volvo.com

CSR Management:

Malin Ripa	+46 31-66 11 61
Eva Lindebäck Brandt	+46 31-32 26 700
E-mail:	csr@volvo.com

Aktiebolaget Volvo (publ) 556012-5790

Investor Relations, VHK
SE-405 08 Göteborg
Sweden
Tel +46 31 66 00 00
www.volvogroup.com

Volvokoncernen är en av världens ledande tillverkare av lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner och marin- och industrimotorer. Vi tillhandahåller också kompletta finansiella tjänster och service. Volvokoncernen, med huvudkontor i Göteborg, sysselsätter cirka **100.000 personer**, har produktionsanläggningar i **18 länder** och försäljning i fler än **190 marknader**.

VOLVO

AB Volvo (publ)

405 08 Göteborg
Telefon 031-66 00 00
www.volvogroup.com